

Plani Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën të Bashkisë Korçë

Periudha: 2023-2040

Historia e rishikimit të MECAP

Data	Përshkrim	Komentoni
T4, 2022	Mbledhja e të dhënave	
T1, 2023	Analiza e të dhënave dhe përpunimi i listës së gjatë	
15.03.2023	Workshop Planifikimi i Aktiviteteve (Vendndodhja: Korçë) me prezantimin e listës së gjatë, përzgjedhje e përbashkët e masave në listën e ngushtë.	
Qershor 2023	Fillimi i procesit të përpunimit të MECAP-it	
Qershor 2023	Takimi Fillestar Konsulent i jashtëm dhe administrata lokale	
15 korrik 2023	Është përgatitur drafti i parë i MECAP-it	
Takime javore online dhe takime mujore me MEMU	Mbledhja e të dhënave dhe prezantimi i përditësimit në bashki nga ekipi i SEMP	
30 gusht 23	Është përgatitur drafti i rishikuar i MECAP-it	
22 shtator 23	Shqyrtimi i Draftit të Parë të MECAP-it është përgatitur	
27 nëntor 2023	Drafti përfundimtar i MECAP-it është përgatitur	
11 prill 2024	Drafti përfundimtar i dorëzuar në administratën vendore dhe AEE	
	KKAMP i është dorëzuar Këshillit Bashkiak për miratim	E miratuar nga: Kryetari: Z. Sotiraq FILO

Mirënjohje

Ky Plan Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) u përgatit në bashkëpunim mes Bashkisë Korçë dhe Projektit të Bashkive të Energjisë Smart (SEMP). Nga ana e Bashkisë Korçë, procesi u shoqërua nga Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë (MEMU), e përbërë nga znj. Brunilda NDILI, znj. Vilma PEPO, znj. Irma THEMELI, z. Arsen Qosja, z. Olgert LENO, Znj. Zhaneta LUBONJA, dhe znj. Matilda LAME.

MEMU-ja siguroi që departamentet e ndryshme të Bashkisë Korçë të siguronin të dhënat e nevojshme si bazë për këtë MECAP dhe asistoi ekspertët e SEMP në përcaktimin e objektivave të energjisë dhe klimës, në formulimin e një strategjie të përshtatshme dhe zgjedhjen e masave të përshtatshme për Bashkinë për të arritur këto objektiva.

Ekspertët teknikë të konsorciumit SEMP kryen një analizë të detajuar të të dhënave të disponueshme për të përcaktuar situatën aktuale energjetike dhe klimatike në bashkinë e Korçës, për të identifikuar potencialet e efikasitetit të energjisë dhe mundësitë për kalimin në burimet e rinovueshme të energjisë.

Ekspertët teknikë të SEMP përfshijnë (sipas rendit alfabetik): z. Behnke Rainer, Dr. Islami Besim, znj. Kornmann Maren, Dr. Meier Thomas, z. Pfaeffli Valentin, z. Goxha Aris, z. Islami Samel dhe z. Struga Meivis.

Rreth SEMP

Projekti i Bashkive të Energjisë së Zgjuar (SEMP) mbështet bashkitë shqiptare në zbatimin e politikës kombëtare të energjisë. Fokusi i projektit është zhvillimi i një sistemi të menaxhimit të energjisë të frymëzuar nga Çmimi Evropian i Energjisë në bashkitë pilot dhe forcimi i kapaciteteve institucionale për të zbatuar politikën kombëtare të energjisë dhe për të planifikuar dhe realizuar më mirë Efikasitetin e Energjisë (EE) dhe Burimet e Rinovueshme të Energjisë. Masat e infrastrukturës (BRE). Bashkitë pilot janë: Berati, Shkodra, Përmeti dhe Korça.

Projekti zbatohet nga Konsorciumi SEMP i përbërë nga këto kompani ndërkombëtare dhe kombëtare: GFA Consulting Group GmbH, Gjermani (drejtuese), ENCO Energy Consulting AG, Zvicër, EEG Energy and Environmental Consulting Group sh.pk, Shqipëri; EBP Schweiz AG, Zvicër.

SEMP është një projekt i Sekretariatit Shtetëror të Zvicrës për Çështjet Ekonomike (SECO) i zbatuar në partneritet me Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë (MPB) dhe Agjencinë Kombëtare për Efikasitetin e Energjisë (AEE) që vepron si Njësia Kombëtare e Menaxhimit të Projekteve (PMU).

Një projekt i Sekretariatit Shtetëror të Zvicrës për Çështjet Ekonomike

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

State Secretariat for Economic Affairs SECO

Në partneritet me

REPUBLIKA E SHQIPRIE
MINISTRIA E INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË

Mohim përgjegjësie:

Ky raport është krijuar në bashkëpunim me Bashkinë Korçë dhe Konsorciumin SEMP. Pikëpamjet dhe konkluzionet e përfshira këtu nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Qeverisë Zvicerane ose të Sekretariatit Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO) ose të Qeverisë Shqiptare ose të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë (MPB). Të dhënat e përdorura për llogaritjet janë siguruar nga bashkia e Korçës dhe janë kalibruar nga SEMP sipas njohurive më të mira.

Parathënie nga Kryetari i Bashkisë Korçë

Si kryetar i Bashkisë Korçë, së bashku me të gjithë ekspertët që kanë punuar për përgatitjen e Planit Bashkiak të Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP), jemi krenarë që drejtojmë tranzicionin e gjelbër për Bashkinë e Korçës, e cila është në konvergencë të plotë me Planin Kombëtar për Energjinë dhe Klimën. Plani (NECP) si dhe Direktivat e BE-së lidhur me Energjinë dhe Klimën. Duke përfaqësuar Bashkinë e Korçës, ne jemi bërë bashkë për të përcaktuar vizionin tonë të përbashkët në këtë strategji. Duke pasur parasysh historinë e fortë të Korçës në zhvillimin ekonomik dhe social, ne jemi të ngazëllyer që do të punojmë krah për krah në të gjithë bashkinë për të vazhduar të udhëheqim rrugën drejt zhvillimit të gjelbër, i cili do të kontribuojë në kursimin e energjisë, rritjen e depërtimit të burimeve të energjisë diellore, të erës dhe hidroenergjisë, reduktimin e karbonit dhe emetimet e dioksidit (CO₂). Qeveria e Shqipërisë miratoi versionin e parë të NECP më 29 dhjetor 2021. Zbatimi i MECAP-it të Korçës do të kontribuojë në arritjen e objektivave të NECP, në përputhje me objektivat e anëtarësimit në BE të vendosura deri në vitin 2030, duke përfshirë kursimin e emetimeve të Gazit të Gjelbër (GHG) të 18.7%, një reduktim i konsumit final të energjisë prej 8.4%, dhe një pjesë e energjisë së rinovueshme në kërkesën për energji përfundimtare prej 54.4%. Ne jemi të përkushtuar të ecim më shpejt se mesatarja kombëtare, duke mësuar nga bashkitë e tjera evropiane me mbështetjen e madhe të Çmimit Evropian të Energjisë në rugëtimin tonë.

Bashkia e Korçës shtrihet në Rajonin Juglindor të Shqipërisë. Ka shtrirje veri-jug 32 km dhe lindje-perëndim 40 km, me sipërfaqe territoriale 730 km². Ky pozicion gjeografik ka luajtur një rol vendimtar në zhvillimin e tij social, ekonomik dhe kulturor. Pozicioni gjeografik në të cilin ndodhet Bashkia e Korçës, në një zonë ndërkufitare me Greqinë dhe Maqedoninë e Veriut, e ka bërë atë një qendër të rëndësishme transporti që lidh Shqipërinë me Ballkanin Juglindor dhe më gjerë. Qyteti i Korçës konsiderohet një qendër urbane me rëndësi kombëtare, me ekonomi konkurruese, sipërmarrje dinamike, bujqësi dhe turizëm të zhvilluar, të fokusuar në inovacionin, me kujdes të veçantë për mjedisin.

Ky MECAP përcakton vizionin se ku duhet të jemi në 2030 dhe 2040 bazuar në shkencën e shëndoshë. Dëshirojmë të falënderojmë kolegët tanë nga Projekti i Bashkive të Energjisë Smart (SEMP), i cili mbështetet nga Sekretariati Shtetëror Zviceran për Çështjet Ekonomike (SECO) dhe Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë (MEMU) për ndihmën e tyre në shqyrtimin dhe analizën e provave për Bashkinë Korçë.

Ne e kuptojmë se arritja e vizionit tonë nuk do të jetë e lehtë. Ka treg të rrënjosur dhe forca më të gjera që do të mbështesin sistemet ekzistuese të varura nga karburantet fosile dhe ato të bazuara në konsum. Ne do të duhet të tregojmë leadership të fortë për të krijuar mundësi për të gjithë qytetarët dhe ndërmarrjet në përfitimet e ndryshimit me kostot e tij të ndara në mënyrë të drejtë. Ne kemi një mundësi emocionuese për të adresuar sfidën e efikasitetit të energjisë (EE), depërtimit shumë më të lartë të burimeve të mëdha të rinovueshme të energjisë (BRE) në bashkinë e Korçës dhe ndryshimeve klimatike, duke ofruar gjithashtu përmirësime të EE dhe BRE për të gjitha shërbimet e drejtpërdrejta bashkiake (ndërtesat publike, objektet e ujit dhe ujërave të zeza, ndriçimi publik i rrugëve, grumbullimi dhe menaxhimi i mbetjeve, transporti publik) si dhe të gjithë sektorët indirekt si rezidencialet, turizmi, shërbimi privat dhe sektori tregtar, industria, bujqësia dhe transporti privat. Zbatimi i këtij plani do të ndihmojë në uljen e pabarazive, krijimin e një komune me më shumë hapësira të gjelbra, vende për lojën e fëmijëve tanë si dhe mbrojtjen e ajrit, ujit dhe tokës më të pastër dhe krijimin e më shumë vendeve të punës dhe mundësive për të gjithë.

Bashkitë duke përfshirë qytetin dhe fshatrat janë vende komplekse. Ne e dimë se asnjë organizatë e vetme, as i gjithë stafi i bashkisë i udhëhequr nga MEMU nuk mund të japë shkallën dhe ritmin e ndryshimit që na nevojitet, i cili përshkruhet në detaje në këtë MECAP. Është e rëndësishme të theksohet se ky MKVKP është një thirrje për veprim për të gjithë qytetarët dhe ndërmarrjet dhe është një përpjekje e përbashkët që duhet bërë për t'i hapur rrugën tranzicionit të gjelbër të bashkisë sonë. U bëjmë thirrje të gjithë qytetarëve që jetojnë, punojnë, vizitojnë dhe investojnë në Bashkinë e Korçës, të bashkohen me ne në këtë dekadë emocionuese të transformimit. Ne do të angazhohemi gjerësisht për të kuptuar se si mund të punojmë së

bashku për të arritur objektivat ambicioze që janë vendosur në këtë plan. Megjithatë, kjo nuk do të thotë se asnjë organizatë apo individ duhet të presë, pasi ky MECAP për Korçën do të ketë nevojë për bashkëpunimin e partnerëve të shumtë në të gjithë bashkinë për të arritur objektivat e lartpërmendura.

Së fundi, jam shumë i lumtur të falënderoj partnerët tanë – SECO, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë (MPB) dhe Agjencinë Kombëtare për Efiçencën e Energjisë (AEE) si dhe ekspertët e SEMP dhe MEMU për mbështetjen e tyre për Bashkinë e Korçës në përgatitjen të këtij MECAP shumë të vlefshëm.

Kryetari : Z. Sotiraq FILO

Përmbajtja

HISTORIA E RISHIKIMIT TË MECAP.....	I
MIRËNJOHJE.....	II
PARATHËNIE NGA KRYETARI I BASHKISË KORÇË.....	III
SHKURTESAT	VIII
SEKSIONI A: PLANI VENDOR I ENERGJISË DHE KLIMËS.....	1
PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE.....	1
1 VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM DHE PROCESI PËR KRIJIMIN E PLANIT	8
1.1 SFONDI I BASHKISË.....	8
1.2 KONTEKSTI KOMBËTAR DHE KUADRI RREGULLATOR	9
1.3 STRUKTURA E BASHKISË DHE SISTEMI I MENAXHIMIT TË ENERGJISË.....	9
1.4 QËLLIMI DHE FUSHËVEPRIMI I MECAP	12
1.5 PROCESI I PËRGATITJES DHE MIRATIMIT TË MECAP-IT.....	13
2 SYNIMET DHE STRATEGJIA E BASHKIVE.....	15
2.1 OBJEKTIVAT E ENERGJISË DHE KLIMËS	15
2.1.1 <i>Vizioni i Politikës së Energjisë dhe Klimës</i>	15
2.1.2 <i>Objektivat e energjisë dhe klimës</i>	15
2.2 IMPLIKIMET E TENDENCAVE DEMOGRAFIKE DHE EKONOMIKE NË KËRKESËN PËR ENERGJI	16
2.2.1 <i>Prirjet demografike kombëtare dhe lokale</i>	16
2.2.2 <i>Situata e varfërisë energjetike dhe objektivat përkatëse</i>	17
2.2.3 <i>Tendencat ekonomike</i>	18
2.2.4 <i>Implikimet për planifikimin e energjisë</i>	19
2.3 PASQYRË E SITUATËS SË ENERGJISË DHE GS.....	21
2.3.1 <i>Situata e energjisë së bashkisë dhe GS</i>	21
2.3.2 <i>Shpenzimet për energji</i>	25
3 POLITIKAT DHE MASAT	28
3.1 KONKLUZIONI NGA DIAGNOSTIKIMI: PRIORITIZIMI	28
3.2 PLANI I VEPRIMIT.....	28
3.2.1 <i>Strategjia e ndërhyrjes dhe llojet e masave</i>	29
3.2.2 <i>Udhërrëfyesi i Zbatimit</i>	30
3.3 PROJEKSIONE ME MASA EKZISTUESE DHE TË PLANIFIKUARA.....	30
3.3.1 <i>Kursimet e energjisë sipas sektorëve</i>	30
3.3.2 <i>Kursimet e emisioneve</i>	33
3.3.3 <i>Rentabiliteti i paketave të investimeve</i>	35
3.4 KOSTOT E INVESTIMIT, KËRKESA PËRFINANCIM DHE STRATEGJIA E FINANCIMIT TË PLANIT TË VEPRIMIT	36
3.4.1 <i>Llogaritja e kostove të investimit</i>	36
3.4.2 <i>Strategjia e financimit për planin e veprimit</i>	37
3.5 PROCESI I MONITORIMIT TË ZBATIMIT TË MECAP	39
SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGJISË DHE KLIMËS	41
4 NDËRTESTAT DHE OBJEKTET E BASHKISË	41
4.1 MENAXHIMI, NDËRTIMI DHE RINOVIMI I NDËRTESTAVE PUBLIKE.....	41
4.1.1 <i>Kuadri legjislativ dhe rregullator</i>	41
4.1.2 <i>Situata fillestare</i>	42
4.1.3 <i>Performanca e energjisë dhe emetimeve të GHG bazë dhe parashikimi (skenari aktiv)</i>	43
4.1.3 <i>Strategjia e ndërhyrjes</i>	45
4.1.4 <i>Masat e rekomanduara</i>	46

4.2	NDRIÇIMI PUBLIK.....	49
4.2.1	<i>Kuadri legjislativ dhe rregullator.....</i>	49
4.2.2	<i>Situata fillestare.....</i>	49
4.2.3	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GHG bazë dhe parashikimi (skenari aktiv).....</i>	50
4.2.4	<i>Strategjia e ndërhyrjes.....</i>	51
4.2.5	<i>Masat e rekomanduara.....</i>	51
4.3	SEKTORI REZIDENCIAL.....	53
4.3.1	<i>Kuadri legjislativ dhe rregullator.....</i>	53
4.3.2	<i>Situata fillestare.....</i>	54
4.3.3	<i>Performanca e Energjisë dhe emetimet e GHG dhe parashikimi.....</i>	56
4.3.4	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	57
4.3.5	<i>Masat e Rekomanduara.....</i>	58
4.4	SEKTORËT E SHËRBIMIT, INDUSTRIË DHE BUJQËSISË.....	59
4.4.1	<i>Sektori i Shërbimit të Situatës Fillestare.....</i>	59
4.4.2	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi.....</i>	60
4.4.3	<i>Situata fillestare e Sektorit Industrial.....</i>	62
4.4.4	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi.....</i>	63
4.4.5	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	65
4.4.6	<i>Situata fillestare e Sektorit të Bujqësisë.....</i>	66
4.4.7	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi.....</i>	67
4.4.8	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	68
4.4.9	<i>Masat e rekomanduara në sektorët e shërbimeve, industrisë dhe bujqësisë.....</i>	69
4.5	NDËRTESTA TË TJERA PUBLIKE QENDRORE BRENDË KUFIJVE TË BASHKISË KORÇË.....	70
4.5.1	<i>Situata fillestare.....</i>	70
4.5.2	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi.....</i>	71
4.5.3	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	72
4.5.4	<i>Masat e rekomanduara në ndërtesa të tjera publike.....</i>	72
5	FURNIZIMI DHE ASGJËSIMI I SHËRBIMEVE.....	74
5.1	FURNIZIMI ME ENERGJI.....	74
5.1.1	<i>Situata fillestare.....</i>	74
5.1.2	<i>Masat e rekomanduara në sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike në kufijtë e komunës.....</i>	76
5.2	SHËRBIMET E FURNIZIMIT ME UJË TË PIJSHËM DHE UJËRAVE TË ZEZA.....	77
5.2.1	<i>Situata fillestare.....</i>	77
5.2.2	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi.....</i>	80
5.2.3	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	82
5.2.4	<i>Masat e rekomanduara në sektorin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe ujërave të zeza.....</i>	83
5.3	MENAXHIMI I MBETJEVE TË NGURTA BASHKIAKE DHE PASTRIMI I RRUGËVE.....	85
5.3.1	<i>Kuadri legjislativ dhe rregullator.....</i>	85
5.3.2	<i>Situata fillestare.....</i>	85
5.3.3	<i>Performanca e energjisë dhe emetimet e GHG dhe parashikimi (skenari aktiv).....</i>	88
5.3.4	<i>Strategjia e Ndërhyrjes.....</i>	90
5.3.5	<i>Masat e rekomanduara në menaxhimin e mbetjeve të ngurta bashkiake dhe pastrimin e rrugëve.....</i>	91
5.4	MENAXHIMI I SIPËRFAQEVE TË GJELBRA.....	92
6	LËVIZSHMËRIA DHE TRANSPORTI.....	94
6.1	SITUATA FILLESTARE NË SHQIPËRI.....	94
6.2	LËVIZSHMËRI NË FLOTËN E ADMINISTRATËS DHE BASHKISË.....	97
6.3	TRANSPORTI PUBLIK.....	97
6.4	TRANSPORTI PRIVAT - UDHËTARË DHE MALLRA (PËRFSHIRË LËVIZSHMËRINË ELEKTRONIKE) DHE MENAXHIMI I PARKIMIT.....	101
6.4.1	<i>Masat e rekomanduara në sektorin e transportit privat.....</i>	103
6.5	LËVIZSHMËRI PA MOTOR (BIÇIKLETË DHE KËMBË).....	106
6.5.1	<i>Masat e rekomanduara në transportin pa motor.....</i>	107
7	ORGANIZIMI I BRENDSHËM.....	109
7.1	NGRITJA E STRUKTURËS SË MENAXHIMIT TË ENERGJISË.....	109
7.2	NDËRTIM KAPACITETI.....	110
7.3	PROKURIMI.....	110

7.4	PROCESI I BUXHETIMIT TË POLITIKËS SË ENERGJISË	111
7.5	MASAT E REKOMANDUARA PËR ORGANIZIMIN E BRENDSHËM.....	113
8	KOMUNIKIMI DHE BASHKËPUNIMI.....	114
8.1	SITUATA FILLESTARE.....	114
8.2	KOMUNIKIMI.....	114
8.2.1	<i>Strategjia e ndërhyrjes.....</i>	114
8.2.2	<i>Masat e rekomanduara</i>	117
8.2.3	<i>Strategjia e Ndërhyrjes</i>	118
8.2.4	<i>Bashkëpunimi me bashkitë e tjera dhe autoritetet kombëtare</i>	118
8.2.5	<i>Bashkëpunimi dhe Mbështetja për Sektorin e Banimit.....</i>	119
8.2.6	<i>Bashkëpunim dhe Mbështetje për Sektorin Tregtar, Industri, Bujqësi.....</i>	120
8.2.7	<i>Masat e rekomanduara</i>	120
9	REFERENCAT	121
	SHTOJCA A: KUADRI LIGJOR PËRKATËS	122
	ANEKSI B LISTA E MASAVE	127
	SHTOJCA C FLETËT E MASAVE.....	128
	ANEKSI D KONTRIBUTI I BASHKISË NË POLITIKAT DHE MASAT KOMBËTARE	129
	ANEKSI E METODOLOGJITË ESMAP	133
	SHTOJCA F: SITUATA KOMBËTARE E ENERGJISË DHE GAZEVE SERRË.....	138

Shkurtesat

AC	Kondicioner
AEE	Agjencia Kombëtare për Eficiencën e Energjisë
AFOLU	Bujqësia, Pylltaria dhe Përdorimi i Tjetër i Tokës
TE GJITHA	Lekë Shqiptare
BAU	Biznes si zakonisht
CFL	Llambat fluoreshente kompakte
CH4	Metani
CHF	franga zvicerane
CO2	Dioksid karboni
COM	Këshilli i Ministrave
DC	Rrymë e vazhdueshme
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
DED	Projektimi i detajuar inxhinierik
DHW	Ujë i ngrohtë për shtëpi
KE	Komisioni European
EE	Efikasitetit të energjisë
ZEE	Çmimi Evropian i Energjisë
EED	Direktiva për Eficiencën e Energjisë
EM	Menaxhimi i Energjisë
EMS	Sistemi i Menaxhimit të Energjisë
EMT	Mjeti i Menaxhimit të Energjisë
EPB	Performanca e Energjisë në Ndërtesa
EPBD	Direktiva për Performancën e Energjisë në Ndërtesa
eqv	ekuivalente
ERE	Enti Rregullator i Energjisë
ESCO	Kompania e Shërbimit të Energjisë
ESMAP	Programi i Asistencës për Menaxhimin e Sektorit të Energjisë
BE	Bashkimi European
EUR	euro
FEC	Konsumi Final i Energjisë
GDP	Prodhimi i Brendshëm Bruto
GHG	Gazra serë
GPS	Sistemi i pozicionimit global
GWh	Gigavat orë
HFC-të	Hidrofluorokarburet
HH	Familjare
HP	Kuaj fuqi
HPS	Dritë natriumi me presion të lartë
UNË C	Kontraktori i Zbatimit
INSTAT	Instituti i Statistikave të Shqipërisë
IPCC	Paneli Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike
KfW	Kreditanstalt për Wiederaufbau
KPI	Tregues kyç të performancës
kV	Kilovolt
kW	Kilovat
kWh	Kilovat-orë
kWp	Pika e kilovatit
LED	Diodë që lëshon dritë
LFO	Naftë e lehtë
LP	Pika e Dritës

LPG	Gaz i lëngshëm i naftës
LUCF	Ndryshimi i Përdorimit të Tokës dhe Pylltaria
MAB	Ndërtesë me shumë apartamente
MECAP	Plani Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën
MEMU	Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë
ME euro	Milion Euro
MJ	Megajoule
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
MPB	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
Memorandum Mirëkuptimi	Memorandum Mirëkuptimi
MPB	Ndërtesat publike bashkiake (në pronësi të bashkisë)
MV	Megavolt
MW	Megavat
N2O	Oksidi i azotit
NAPRES	Planet Kombëtare të Veprimit për Burimet e Rinovueshme të Energjisë
NDC	Kontributi i Përcaktuar Kombëtar
NECP	Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës
NEEAP	Plani Kombëtar i Veprimit për Efiçencën e Energjisë
NZEB	Pranë ndërtesave me energji zero
OGP	Partneritet Qeveritar i Hapur
OSHEE	Operatori i Sistemit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike
BP	Ndërtesa publike
PMU	Njësia e Menaxhimit të Projektit
PPP	Pariteti i fuqisë blerëse
PT	Transporti publik
PV	Fotovoltaik
PW	Ujë të pijshëm
RB	Ndërtesat e banimit
BRE	Burimet e Rinovueshme të Energjisë
RSPV	PV diellore në çati
SAIDI	Indeksi mesatar i kohëzgjatjes së ndërprerjes së sistemit
SAIFI	Indeksi i frekuencës mesatare të ndërprerjeve të sistemit
SECO	Sekretariati Shtetëror i Zvicrës për Çështjet Ekonomike
SEMP	Projekti i Bashkive të Energjisë së zgjuar
Konsorciumi SEMP	Emri i Konsulentit të Zbatimit të SEMP i përbërë nga GFA Consulting Group, ENCO, EEGG dhe EBP
HEC-i	Hidrocentrali i Vogël
SHW	Ujë i nxehtë diellor
SL	Ndriçimi i rrugëve
SME	Ndërmarrja e Vogël e Mesme
SO2	Dioksidi i squfurit
JP	Mbetje te ngurta
UNFCCC	Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike
USD	Dollari i Shteteve të Bashkuara
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar
WAM	Me Masa Shtesë
WEM	Me masat ekzistuese
WW	Ujërat e zeza
WWTP	Impianti i trajtimit të ujërave të zeza

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I ENERGJISË DHE KLIMËS

Përmbledhja ekzekutive

Rreth Korçës

Bashkia e Korçës shtrihet në Rajonin Juglindor të Shqipërisë. Ka një shtrirje veri-jug prej 32 km dhe lindje-perëndim 40 km, me një sipërfaqe territori prej 730 km². Sipas Censurit të vitit 2011, bashkia kishte një popullsi prej 75,994 banorësh (129,134 sipas zyrës së gjendjes civile). Pozicioni gjeografik në të cilin ndodhet Bashkia e Korçës, në një zonë ndërkufitare me Greqinë dhe Maqedoninë e Veriut, e ka bërë atë një qendër të rëndësishme transporti që lidh Shqipërinë me Ballkanin Juglindor dhe më gjerë. Qyteti i Korçës konsiderohet një qendër urbane me rëndësi kombëtare, me ekonomi konkurruese, sipërmarrje dinamike, bujqësi dhe turizëm të zhvilluar, të fokusuar në inovacionin, me kujdes të veçantë për mjedisin.

Kërkesat ligjore për bashkitë

Sipas Ligjit Shqiptar për Efiçencën e Energjisë (EE), bashkitë konsiderohen konsumatorë të mëdhenj të energjisë dhe për këtë arsye u kërkohet të krijojnë një Sistem të Menaxhimit të Energjisë (EMS), të përgatisin një Plan Vendor Veprimi për Energjinë dhe Klimën (MECAP), të mbajnë një bazë të dhënash për konsumin e energjisë dhe të paraqesë një raport vjetor pranë Agjencisë Kombëtare të Efiçencës së Energjisë (AEE) për masat e zbatuara dhe kursimet e arritura.

Praktikat më të mira ndërkombëtare Sistemi i Menaxhimit të Energjisë

Që nga viti 2019, Korça është një bashki pilot e Projektit të Bashkisë së Energjisë Smart (SEMP), një projekt zviceran i zbatuar në partneritet me Qeverinë Shqiptare. Projekti ndihmon bashkitë shqiptare të përmbushin këto kërkesa ligjore, duke zbatuar një EMS, i cili është frymëzuar nga Çmimi Evropian i Energjisë (www.european-energy-award.org). EMS është përshtatur me kontekstin shqiptar dhe përfshin 30 vjet përvojë dhe praktikat dhe standardet më të mira ndërkombëtare për menaxhimin efektiv të energjisë dhe mbrojtjen e klimës në nivel bashkie. Metodikisht, EMS ndahet në gjashtë fusha që trajtojnë të gjitha aspektet relevante të menaxhimit të energjisë bashkiake dhe mbrojtjes së klimës.

Përgatitja e MECAP-it

MECAP aktual i Korçës është një rezultat kyç i këtij Sistemi të Menaxhimit të Energjisë. MECAP është një strategji nga administrata e bashkisë së Korçës për të përmirësuar menaxhimin e qëndrueshëm të energjisë dhe adresuar ndikimet e ndryshimeve klimatike. MECAP përfshin kornizën kohore nga 2023 deri në 2040 dhe do të rishikohet çdo 5 vjet. Ai përputhet me objektivat kombëtare për kursimin e energjisë, zgjerimin e energjisë së rinovueshme dhe reduktimin e gazeve serrë. MECAP mbulon sektorët e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë, duke u fokusuar në fushat ku bashkia ka ndikimin më të madh. EMS mbështetet në mjete si EnerCoach si Baza e të Dhënave të Energjisë dhe EEA- Management-Tool për monitorim dhe vlerësim.

Procesi i miratimit të MECAP përfshiu konsultimin me AEE, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë (MPB), agjencitë përkatëse, palët e interesuara vendore dhe përfaqësues të shoqërisë civile. Këshilli Bashkiak miraton PVVEK (Plani Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën) duke shënuar fillimin e zbatimit dhe monitorimit të tij.

Vizioni i Bashkisë, Synimet dhe Situata e Energjisë

Vizioni i Korçës 2030

Deri në vitin 2030, Korça parashikon të bëjë përparim thelbësor drejt një furnizimi më të qëndrueshëm me energji, një gjurmë të reduktuar të karbonit dhe rritje të elasticitetit të klimës. Bashkia është e përkushtuar të ndërmarrë hapa që integrojnë veprime të ndryshme që synojnë arritjen e një tranzicioni mesatarisht të drejtë dhe disi gjithëpërfshirës në shërbimet e saj. Ky tranzicion mund të rezultojë në mundësi të reja punësimi, rritje të investimeve (investimet e gjelbra), përmirësime në shëndetësi dhe arsim, dhe përmirësim të mirëqenies së përgjithshme, duke kontribuar në një mjedis më të shëndetshëm për popullatën.

Objektivat e Energjisë dhe Klimës

Objektivat e Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës (NECP) të Shqipërisë për periudhën deri në vitin 2030 përfshijnë një ulje prej 18.7% të emetimeve të gazeve serrë, një ulje prej 8.4% në konsumin final të energjisë dhe një rritje prej 54.4% të energjisë së rinovueshme në përzierjen e energjisë, e cila është në përputhje me objektivat e anëtarësimit në BE. Edhe pse popullsia e bashkisë Korçë përfaqëson vetëm 4.6% të popullsisë shqiptare, kontributi i saj i GHG (me 49,340 tCO₂ për vitin 2030) në objektivat kombëtare të reduktimit 2030 do të jetë rreth 2.44%.

Tendencat dhe Sfidat e adresuara në MECAP

Furnizimi me energji në Shqipëri është në shumë sektorë nën standardet bazë në krahasim me pjesën tjetër të Evropës. Përveç kësaj, 37% e të gjitha familjeve vuajnë nga varfëria energjetike. Kështu, në kombinim me rritjen e qëndrueshme ekonomike dhe rritjen e prosperitetit, ka një tendencë drejt rritjes së konsumit të energjisë nëse Shqipëria vazhdon në rrugën e saj për të kapur Evropën.

Nga ana tjetër, shumica e zonave rurale në Shqipëri kanë një popullsi në rënie, e cila, në kombinim me rritjen e efikasitetit të energjisë, po ngadalëson rritjen e konsumit të energjisë.

Këto trende janë marrë parasysh gjatë prioritizimit të masave për MECAP. Në mënyrë të përmbledhur, bashkia e Korçës synon të përafrohet me qëllimet kombëtare, të adresojë ndryshimet demografike, të luftojë varfërinë energjetike dhe të planifikojë menaxhimin e qëndrueshëm të energjisë për të arritur vizionin e tij për vitin 2030.

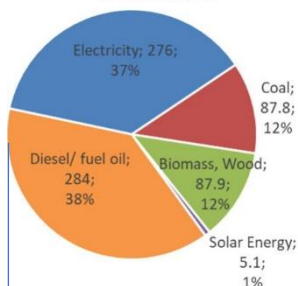
Situata e Energjisë Komunale dhe Gazit Serë

Konsumi i energjisë përfundimtare në bashkinë e Korçës në vitin 2021 ishte 741 GWh në vit. Konsumi për frymë ishte 5,738 kWh në vit, që është shumë i ulët në krahasim me mesataren e BE-së prej 36,129 kWh për frymë në vit.¹

¹<https://ourworldindata.org/grapher/per-capita-energy-use?tab=table>

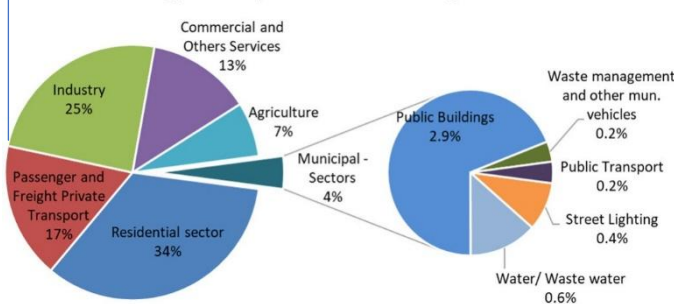
Ndarja në GWh në vit dhe përqindja e përqindjes së burimeve të energjisë tregojnë se qymyri dhe naftë/karburant përbëjnë 50% të konsumit total, pra ekziston një potencial i madh për kalimin e karburantit në burimet e rinovueshme të energjisë.

Final Energy Consumption in Korçë in GWh and %

Ndarja sektoriale e konsumit final të energjisë tregon se sektorët bashkiakë përbëjnë vetëm 4% të konsumit total, ku ndërtesat publike zënë peshën më të madhe. Kështu, bashkia mund të ndikojë drejtpërdrejt vetëm në një pjesë të vogël të konsumit total të energjisë finale. Sektorët e tjerë mund të ndikohen vetëm në mënyrë indirekte nga rregulloret dhe programet kombëtare dhe vendore që ofrojnë stimuj për investime ose ndryshim të sjelljes. Prandaj, sektorët bashkiakë quhen “sektorë të drejtpërdrejtë” në këtë PVVEK dhe të gjithë sektorët e tjerë “sektorë indirekt”.

Final Energy Consumption in Korçë according to Sectors

Bilanci total i emetimeve të gazeve serrë (GHG) arrin në rreth 231 ktCO₂eq në vitin 2021 për të gjithë sektorët direkt

dhe indirekt në bashkinë e Korçës. Kjo do të thotë se Korça emeton 1.8 ton ekuivalente CO₂ për banor në vit. Pa asnjë masë shtesë, konsumi i energjisë dhe emetimet e GS- ve parashikohen të rriten ndjeshëm në vitet në vijim:

- 6% rritje në konsumin e energjisë deri në vitin 2030 dhe një rritje 29% deri në vitin 2040 (ekuivalente me 238 GWh), krahasuar me vitin bazë 2021.
- Rritje 10% në emetimet e CO₂ deri në vitin 2030 dhe një rritje 24% deri në vitin 2040 (ekuivalente me 74 kt CO₂eq), krahasuar me vitin bazë 2021.

Masat e specifikuar në këtë MECAP synojnë të kundërshtojnë këto përshkallëzime dhe të zbusin ndikimin e tyre negativ.

Shpenzimet për Energjinë

Buxheti vjetor i bashkisë Korçë për vitin 2021 arriti në 14.22 milionë euro. Nga kjo, 22% e konsiderueshme iu nda për shpenzimet vjetore të energjisë prej 3.1 milionë euro. 55 % e këtij shpenzimi lidhet me furnizimin me energji të ndërtesave publike në pronësi të bashkisë.

Megjithëse konsumi i energjisë në sektorët bashkiakë përbën vetëm 4% të konsumit total të energjisë bashkiake, është e rëndësishme të theksohen masat efektive në këta sektorë. Përpjekje të tilla shërbejnë për të rritur ndërgjegjësimin e qytetarëve për mundësitë e mundshme dhe për të promovuar të kuptuarit e përfitimeve që rezultojnë. Përveç kësaj, kursimet e energjisë në këta sektorë kontribuojnë drejtpërdrejt në uljen e kostove të energjisë, duke lehtësuar kështu barrën mbi buxhetet e bashkisë dhe duke reduktuar nevojën për subvencione qeveritare. Një

ilustrim përkatës janë shpenzimet vjetore të energjisë që arrijnë në 1.8 milionë euro për ndërtesat publike.

Plani i veprimit

Në bazë të analizave gjithëpërfshirëse dhe prioritizimeve, janë identifikuar gjithsej 87 masa që do të zbatohen në Bashkinë e Korçës gjatë periudhës 2023 deri në 2040. Lista përfshin masat që janë tashmë në progres ose të planifikuara (Skenari BAU) dhe masat shtesë që duhet të ndërmerren (Skenari aktiv). Në listë janë përfshirë edhe masat për të cilat Bashkia e Korçës nuk është drejtpërdrejt përgjegjës, por që lidhen me programet ekzistuese kombëtare ose masat e organizatave të tjera.

Nëse do të zbatoheshin të 87 masat, kursimet e energjisë plus energjia e rinovueshme e gjeneruar shtesë do të arrinin në 133 GWh në vit. Investimet kumulative prej rreth 174 milionë euro, ose 11 milionë euro në vit. Investimet çojnë në kursime të kostos së energjisë prej 18.8 milionë euro në vit për të gjithë sektorët.

Kursimet e parashikuara të kostos së energjisë për buxhetin e bashkisë prej përafërsisht 1,277 milion euro në vit plus 550,000 euro kursime shtesë në kosto (operim, mirëmbajtje, të ardhura), kumulative gjatë 2024- 2040 prej 29,22 milion euro. Potenciali për reduktimin e emetimeve arrin në 49,340 ton ekuivalent CO2 në vit 2030 për të gjithë sektorët.

Figura E-1 tregon se konsumi i energjisë do të rritet ndjeshëm deri në vitin 2040 pa masa shtesë. Me masa shtesë do të mundësohet mbajtja e qëndrueshme e konsumit të energjisë, pavarësisht rritjes së komoditetit për popullatën, madje edhe pakësimi i tij në krahasim me vitin 2021.

Figura E-1: Skenarët BAU dhe Aktiv (EE/RES/CO2).

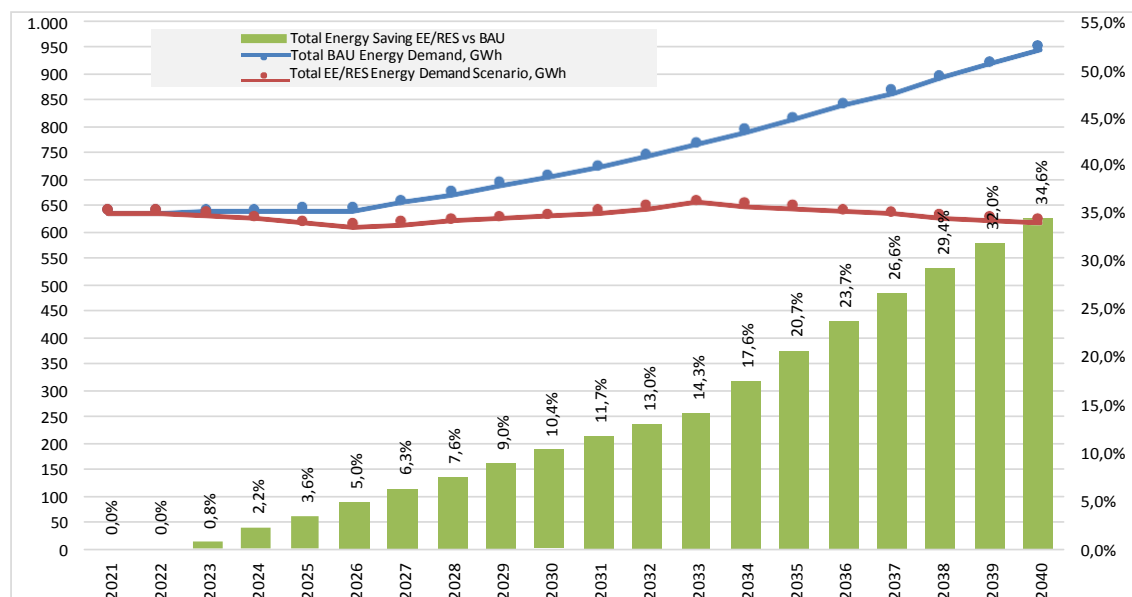

Tabela E-2 jep një pasqyrë të masave të planifikuara në sektorë të ndryshëm dhe grupe masash të ngjashme. Në çdo sektor parashikohen si masa investimi ashtu edhe masa shoqëruese. Këto të fundit zakonisht përfshijnë "masa të buta" si ngritja e kapaciteteve, ndërgjegjësimi, studimet për përgatitjen e investimeve, zhvillimi i politikave dhe rregulloreve dhe organizimi i eventeve.

Në përputhje me Çmimin Evropian të Energjisë, lista përfshin gjithashtu masa për organizimin dhe komunikimin e brendshëm, duke siguruar që menaxhimi i energjisë bashkiake të vazhdojë në një mënyrë afatgjatë dhe të qëndrueshme, duke lejuar rishikimin e MECAP çdo 5 vjet nga Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë (MEMU) të Korçës deri në vitin 2040.

Tabela E-2: Pasqyrë e masave të propozuara, kostove dhe kursimeve

Numri i masave	Fusha e masës IN: Masa investuese, AM: Masa shoqëruese	Kursimi i energjisë + gjenerimi RE[GWh/vit]	Total Kostoja [EUR]	Kursimet e kostos së energjisë[EUR/vit]
87	Gjithsej 87 masa	133.4	173'671'999	18'802'476
Energjia Rinovimi i ndërtesave publike				
4	IN: Përmirësimi i mbështjellësit të ndërtesës	9.5	7,195,000	810,000
1	IN: Ujë i ngrohtë diellor për kopshte	0.3	216,000	67,000
1	IN: PV diellore në çati në 50% të të gjitha ndërtesave publike	0.5	348,000	117,000
2	IN: Ndërrimi i kaldajave elektrike dhe pajisjeve elektrike në 75% të të gjitha ndërtesave publike	3.9	1.252.000	312,000
8	AM: Menaxhimi i ndërtimit, ngritja e kapaciteteve, përgatitja e investimeve, ndërgjegjësimi		661,000	
Ndriçimi Publik				
1	IN: Programi i ndriçimit të rrugëve me LED, 2140 pika drite	1.9	1'809'999	416,000
1	IN: PV Ndriçim rrugor për zonat e largëta, 2250 pika ndriçimi	0.2	900 mijë	36,000
1	IN: Ndërrimi i 2 automjeteve të shërbimit	0.1	100 000	21000
4	AM: Menaxhimi i energjisë, ngritja e kapaciteteve, përgatitja e investimeve, zhvillimi i rregulloreve		75,000	
Sektori rezidencial				
3	IN: Mekanizëm financimi dhe stimuj për investime në rikonstruksione të ndërtesave të banimit, PV në tavanë, ndriçim LED, ngrohje efikase	23.1	30'691,000	2.387.000
1	Nxitni FV në tavanë (50% grant)	11.4	9'492'000	2.555.000
1	AM: Zbatim rigoroz i kodeve të performancës së energjisë	24.5	80 mijë	2.476.000
1	AM: Promovimi dhe mbështetja e sistemeve të avancuara efikase të ngrohjes (HP, kaldaja me pellet të integruar me sistemet diellore të ujit të nxehtë), ndalimi i qymyrit dhe drurit joefikas	6.9	1968000	700 mijë
1	AM: Programi mbështetës i auditimit të energjisë		1.139.000	
Industria e shërbimeve dhe sektorët e bujqësisë				
1	IN: Programi Kombëtar i Investimeve: Mbështetje për EE në industri, SME	20	14.260.000	2840000
5	AM: Ngritja e kapaciteteve, ndërgjegjësimi, zbatimimi i rregulloreve	0.2	807,000	46,000
Ndërtesa të tjera publike qendrore				
3	AM: Auditimet e detyrueshme të energjisë dhe sistemet e menaxhimit të energjisë	0.3	300 mijë	26,000

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERJISË DHE KLIMËS

Furnizimi me Energji				
3	IN: Përmirësimi i rrjetit, programi i matjes inteligjente, programi joteknik i reduktimit të humbjeve	13.8	20'758,000	3 100 000
3	AM: Studimet e fizibilitetit, Harta Diellore, monitorimi i konsumit të energjisë	0.5	2.314.000	115,000
Furnizimi me ujë dhe ujërat e zeza				
4	IN: Rritja e performancës së rrjeteve të shpërndarjes së ujit, zbulimi i rrjedhjeve, pajisjet efikase të ujit	1.9	33'347'000	342,000
2	IN: PV diellore në stacionet e pompimit dhe impiantin e trajtimit të ujërave të zeza	5	1.313.000	900 mijë
4	IN: Përmirësimi i rrjetit të kanalizimeve, zgjerimi i WWTP përfshirë. Njësia e biogazit	0,94	35'512'000	169'200
4	AM: Studimet e fizibilitetit, auditimi dhe masat edukative	0,371	985,000	66'806
Mbetjet e ngurta dhe pastrimi i rrugëve				
3	IN: 1 automjet pastrimi, impiant për ndarjen e mbetjeve, impiant PV në vendgrumbullim	3.8	3.350.000	854'200
4	AM: Rritja e ndërgjegjësimit, O&M, masat rregullatore		455,000	
Transporti publik				
2	IN: 20 autobusë hibridë ose elektrikë, 2 autobusë transporti për në vendet turistike	0.45	2.500.000	131'830
1	IN: Zgjerimi i 3 linjave të autobusëve	0	240,000	4'440
2	AM: Koncepti i mobilitetit, zhvillimi i politikave		150 mijë	
Transport privat dhe tregtar				
1	IN: 20 Infrastruktura e karikimit të automjeteve elektrike	3.2	450 mijë	134,000
1	AM: Zhvillimi i objekteve P+R		400 000	
Transport pa motor				
1	Zhvillimi i korsive për biçikleta 10 km	0.65	500 000	176,000
1	AM: Rritja e ndërgjegjësimit		100 000	
Organizimi i brendshëm				
5	AM: Përgatitja e MECAP, institucionalizimi i MEMU, Udhëzimet e Eko-sjelljes			Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
Komunikimi				
3	AM: Plani i veprimit për komunikim, koncepti i komunikimit të brendshëm, koncepti për përfshirjen e qytetarëve dhe këshillit			Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
2	AM: Shkëmbimi i përvojave me bashkitë e tjera, ngritja e task forcës për komunikim ndërbashkiak			Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
2	AM: Organizim eventesh për promovimin e EE & RE dhe një ditë energjie në Korçe		4000	

Financimi i Planit të Veprimit

Financimi i kërkuar prej 173.7 milionë eurosh (20.1 miliardë lekë) duhet të shpërndahet midis shumë palëve të interesuara dhe burimeve të mundshme të financimit:

Burimet e mundshme të financimit	Kosto në milionë lekë	Kostoja në milionë euro	
Buxheti i komunës (grantet)	1856	16.0	9.2%
Programet e qeverisë qendrore (grante ose kredi)	9744	84.0	48.4%
Financim komercial (ekuitet ose kredi), kontribut vetanak	8550	73.7	42.4%
Total	20,150	173.7	100%

Kontributet vjetore prej rreth 1.0 milion euro në vit priten nga buxheti i bashkisë. Për t'u siguruar që kjo të mos vendosë një barrë shumë të madhe mbi kapacitetet e bashkisë, rekomandohet që të merren parasysh mekanizmat alternativë të financimit që përfshijnë sektorin privat, siç janë partneritetet publiko-privat ose kontratat e performancës së energjisë.

1 VËSHTRIMI PËRGJITHSHËM DHE PROCESI PËR KRIJIMIN E PLANIT

1.1 Sfondi i Bashkisë

Bashkia e Korçës shtrihet në Rajonin Juglindor të Shqipërisë. Ka shtrirje veri-jug 32 km dhe lindje-perëndim 40 km, me sipërfaqe territoriale 730 km². Ky pozicion gjeografik ka luajtur një rol vendimtar në zhvillimin e tij social, ekonomik dhe kulturor. Në kuadër të reformës Administrativo-Territoriale, ka pasur ndryshime në kufijtë administrativë të njësive të qeverisjes vendore. Aktualisht, përveç qytetit, Bashkia Korçë ka 7 Njësi Administrative (Qender Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj, Drenovë) të cilat përfshijnë 63 fshatra. Sipas Censurit të vitit 2011, komuna kishte një popullsi prej 75,994 banorësh (129,134 sipas zyrës së gjendjes civile).

Pozicioni gjeografik në të cilin ndodhet Bashkia e Korçës, në një zonë ndërkufitare me Greqinë dhe Maqedoninë e Veriut, e ka bërë atë një qendër të rëndësishme transporti që lidh Shqipërinë me Ballkanin Juglindor dhe më gjerë. Qyteti i Korçës konsiderohet një qendër urbane me rëndësi kombëtare, me ekonomi konkurruese, sipërmarrje dinamike, bujqësi dhe turizëm të zhvilluar, të fokusuar në inovacionin, me kujdes të veçantë për mjedisin.

Pellgu ujëmbledhës i Korçës ka një lartësi mesatare prej 850 m mbi nivelin e detit. Nga të gjitha anët është i rrethuar me male të larta: në anën lindore ngrihet vargmali i Moravës, me lartësi 1800 m, në verilindje Mali i Thatë, me lartësi 2262 m, në perëndim me malet e Gorës. Voskopoja dhe Vithkuqi, në jug ngrihen malet e Qarrit, ndërsa në veri përfundon me kodrat shtufi të Grabovicës.

Figura 1-1: Vendndodhja e Korçës dhe Njësive Administrative të saj

1.2 Konteksti kombëtar dhe kuadri rregullator

Gjatë viteve të fundit, në Shqipëri janë bërë disa përpjekje kombëtare për të përmbushur angazhimet e standardeve dhe legjislationit të BE-së në lidhje me zbatimin e efikasitetit të energjisë (EE) dhe energjisë së rinovueshme (RE). Shtojca A jep një pasqyrë të ligjeve përkatëse dhe akteve nënligjore për EE dhe RE që përbëhet nga Vendime të ndryshme të Këshillit të Ministrave. Më të rëndësishmet për këtë MECAP janë:

- **Ligji për Eficiencën e Energjisë** (Ligji nr. 124/2015 i ndryshuar me nr. 28/2021)
- **Ligji për Performancën Energjetike të Ndërtesave** (Ligji nr.116/2016)
- **Ligji për Burimet e Rinovueshme të Energjisë** (Ligji nr.7/2017)
- **Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës (NECP)** (miratuar në dhjetor 2021)
- **Ligji Nr.107/2014 "Për Planifikimin dhe zhvillimin e territorit", i ndryshuar dhe Vendimi i KKT-së Nr.07, datë 08.02.2017 "Për miratimin e Planit të Përgjithshëm Vendor Bashkia Korçë"** (miratuar në 2017)

NECP është dokumenti strategjik më i fundit, që përcakton objektivat e energjisë për vitin 2030, të cilat shërbejnë si orientim për MECAP-et.

Objektivat e vitit 2030 janë një hap i ndërmjetëm drejt angazhimit afatgjatë të Evropës për një kontinent neutral ndaj klimës deri në vitin 2050. Për të përmbushur objektivat e BE-së për energjinë dhe klimën për vitin 2030, shteteve anëtare dhe anëtarëve të Komunitetit të Energjisë iu kërkua të krijojnë një 10- NECP viti për periudhën nga 2021 deri në 2030. Koncepti i NECP heq strategjitë sektoriale të tilla si Planet Kombëtare të Veprimit për Eficiencën e Energjisë (NEEAP) ose Planet Kombëtare të Veprimit për Energjinë e Rinovueshme (PKREA) për të siguruar një planifikim të integruar.

Qeveria e Shqipërisë (QSH) miratoi versionin e parë të NECP më 29 dhjetor 2021. Objektivat kombëtare, të vendosura deri në vitin 2030, përfshijnë kursimin e emetimeve të GS prej 18.7%, një ulje të konsumit final të energjisë prej 8.4% dhe një pjesë të energjisë së rinovueshme. në kërkesën për energji finale prej 54.4%.

PKEK nuk përcakton objektiva specifike për bashkitë apo prefekturat individuale. Ky MECAP supozon se objektivat kombëtare në PKEK zbatohen në mënyrë proporcionale për të gjitha 61 bashkitë. Rrjedhimisht, ky PKVM i referohet PKEK kur përshkruan strategjinë dhe qëllimet bashkiake (Kapitulli 2).

Kompetenca rregullatore: Në Shqipëri, ligjet dhe rregulloret hartohen në nivel kombëtar dhe zbatohen në nivel bashkie. Kështu, administrata vendore ka ndikim shumë të kufizuar në formësimin e kornizës rregullative.

Zbatimi i rregulloreve: Planit i Përgjithshëm Vendor është aktualisht i vetmi instrument planifikues detyrues në nivel bashkie që ekziston në të 61 bashkitë në Shqipëri. Megjithatë, Zhvillimi Urbanistik i Bashkisë kryesisht thekson planifikimin hapësinor, me vëmendje të kufizuar në menaxhimin e energjisë dhe mbrojtjen e klimës. Plane të tjera vendore që kërkohen nga ligji, si strategjia ekonomike sociale, plani i menaxhimit të mbeturinave, plani i menaxhimit të ujit dhe mbeturinave dhe plani i lëvizshmërisë janë në zbatim në bashki të caktuara. Bashkia e Korçës ka krijuar kuadrin e politikave të mëposhtme:

- **Dokumenti i Politikës Strategjike për Planin e Menaxhimit të Mbetjeve**, që mbulon periudhën 2020-2035, duke ekspozuar politikën e qeverisë në fushën e mbetjeve të rrezikshme, jo të rrezikshme dhe inerte. Ky dokument i ri është në përputhje me udhëzimet e Direktivës Kuadër 2008/98/EC.
- **Koncepti i Menaxhimit të Mbetjeve Bashkiake (2020-2025)**, në përputhje me Programin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve që merret me mbetjet organike dhe gazin e landfillit.
- **Draft Planit i Transportit (2017-2025)**.
- **Plani Buxhetor Afatmesëm për periudhën 2023-2025**.

1.3 Struktura e Bashkisë dhe Sistemi i Menaxhimit të Energjisë

Sipas ligjit shqiptar për EE, bashkitë konsiderohen konsumatorë të mëdhenj të energjisë (> 1 mil. kWh

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERGISË DHE KLIMËS
 energji totale në vit) dhe për këtë arsye u kërkohet:

1. Të punësojë një menaxher energjie dhe të marrë masa për përmirësimin e menaxhimit të energjisë (neni 10);
2. Përgatitja e një MECAP si dhe krijimi dhe mbajtja e një baze të dhënash për konsumin e energjisë për të monitoruar zbatimin e MECAP (Neni 9/1);
3. Paraqitni një raport vjetor në AEE për masat e zbatuara dhe kursimet e arritura (neni 13).

Për të përmbushur këto kërkesa ligjore, bashkia e Korçës ndjek një qasje sistematike për të analizuar, planifikuar, zbatuar, monitoruar të gjitha aspektet që lidhen me performancën e energjisë dhe mbrojtjen e klimës, të ashtuquajturin Sistemi i Menaxhimit të Energjisë (EMS) i cili është frymëzuar nga Energjia Evropiane. Çmimi EMS mbështet qytetet që vendosin dhe arrijnë objektivat e energjisë dhe klimës në mënyrë efektive:

- **Efikasitetit të energjisë:** EMS synon të ndihmojë bashkitë të reduktojnë konsumin e tyre të energjisë dhe emetimet e GS-ve duke zbatuar masa dhe strategji të qëndrueshme për energjinë.
- **Energjia e Rinovueshme:** EMS inkurajon adoptimin e burimeve dhe teknologjive të rinovueshme të energjisë, si dielli, era dhe biomasa, për të diversifikuar burimet e energjisë dhe për të promovuar prodhimin e energjisë më të pastër.
- **Mbrojtja e klimës:** Duke zbatuar masa eficiente ndaj energjisë dhe duke promovuar BRE-të, EMS kontribuon në mbrojtjen e klimës dhe reduktimin e gjurmëve lokale të karbonit.
- **Cilësia e jetës:** Programi synon të përmirësojë cilësinë e përgjithshme të jetës në qytete dhe rajone duke promovuar ajër, ujë dhe tokë më të pastër, ulje të ndotjes akustike dhe përmirësim të planifikimit urban përmes politikave të qëndrueshme të energjisë.
- **Rrjeti dhe ndarja e njohurive:** EMS ofron një platformë për qytetet dhe rajonet për të ndarë praktikatat më të mira, përvojat dhe zgjidhjet inovative në lidhje me efikasitetin dhe qëndrueshmërinë e energjisë.
- **Ekonomia Lokale:** Adoptimi i teknologjive dhe praktikave me efikasitet energjetik shpesh stimulon zhvillimin ekonomik lokal, krijimin e vendeve të punës dhe inovacionin në sektorin e energjisë.

Sistemi i Menaxhimit të Energjisë (EMS) i prezantuar në Bashkinë e Korçës, bazohet në Çmimin Evropian të Energjisë (www.european-energy-award.org), i cili është përshtatur me kontekstin shqiptar dhe përfshin 30 vjet përvojë dhe praktikatat më të mira ndërkombëtare dhe standardet për menaxhimin efektiv të energjisë dhe mbrojtjen e klimës në nivel bashkie. EMS ndahet në gjashtë fusha që përmbledh të gjitha aspektet relevante të menaxhimit të energjisë dhe mbrojtjes së klimës. Këto gjashtë fusha të EMS mbulojnë të gjithë sektorët e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë që duhet të menaxhohen nga autoritetet bashkiake në Shqipëri. Tabela e mëposhtme tregon se si këto zona EMS përshtaten me sektorët:

Zona EMS	Përshkrimi i zonës	Sektorët e drejtpërdrejtë	Sektorët indirekt
Zona 1	Strategjia e zhvillimit dhe planifikimit hapësinor: MECAP përfshirë, objektivat dhe strategjitë për energjinë dhe klimën, Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë		<ul style="list-style-type: none"> • Sektori rezidencial
Zona 2	Ndërtesat dhe objektet publike: funksionimin dhe mirëmbajtjen e ndërtesave publike, ndriçimin rrugor, performancën energjetike të ndërtesave, konceptin e rehabilitimit për ndërtesat publike	<ul style="list-style-type: none"> • Ndërtesat publike komunale • Ndriçimi i rrugëve publike 	<ul style="list-style-type: none"> • Ndërtesë tjetër publike qendrore brenda kufijve të Bashkisë

Zona 3	Furnizimi dhe asgjësimi: furnizimi me energji elektrike dhe gaz, furnizimi me ujë dhe menaxhimi i ujërave të zeza, menaxhimi i mbetjeve të ngurta	<ul style="list-style-type: none"> • Furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujërave të zeza • Menaxhimi i mbetjeve 	
Zona 4	Lëvizshmëria: lëvizshmëria në administratë, transporti publik, trafiku pa motor (p.sh. biçikleta), qetësimi i trafikut, parkimi	<ul style="list-style-type: none"> • Flota bashkiake & transporti publik 	<ul style="list-style-type: none"> • Transport privat pasagjerësh dhe mallrash
Zona 5	Organizimi i brendshëm: Sistemi EMS, MEMU, ngritja e kapaciteteve, prokurimi i gjelbër, buxhetimi dhe financimi		
Zona 6	Komunikimi, Bashkëpunimi: strategjia e komunikimit, ndërgjegjësimi, bashkëpunimi dhe mbështetja e sektorit rezidencial, sektorit të shërbimeve dhe industrisë, organizatave, bashkive të tjera		<ul style="list-style-type: none"> • Sektori rezidencial • Sektori i shërbimeve/tregtisë • Sektori industrial • Sektori i bujqësisë • Sektorë të tjerë

Strategjia kryesore për të menaxhuar të gjitha aspektet, lidhur me mbrojtjen e energjisë dhe klimës është MECAP. Ju lutemi referojuni kapitullit 1.4 që shpjegon MECAP në detaje, dhe kapitullit 1.5 që përshkruan procesin e përpunimit.

Konsulentit EMS: Që nga viti 2019, Korça është një bashki pilot e Projektit të Bashkisë së Energjisë Smart (SEMP) që krijon SMM për bashkitë shqiptare. Përmes këtij projekti, bashkia mbështetet nga Konsulentët e EMS që shoqërojnë intensivisht bashkinë në përgatitjen dhe zbatimin e një MECAP, si dhe në zbatimin dhe monitorimin e tij. Konsulentët EMS bashkëpunojnë ngushtë me MEMU dhe ofrojnë ekspertizë teknike si ekspertë të energjisë dhe mbrojtjes së klimës. Fokusi i SMM është të mbështesë administratën komunale për:

- Krijoni një bazë të dhënash të energjisë (p.sh. për të gjitha ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë)
- Hartimi i një MECAP
- Operacionalizimi i MECAP-it dhe zbatimi i masave kryesore
- Realizimi i investimeve, si për shembull ndriçimi publik efikas
- Përgatitni projekte bankare dhe gjeni financat e përshtatshme
- Përmirësimi i kapaciteteve në të gjitha temat lidhur me energjinë dhe klimën në nivel bashkie
- Monitorimi i zbatimit të MECAP dhe masave të Planit të Veprimit të tij

Mjetet EMS: EMS përdor dy mjete kryesore për të vlerësuar përparimet në përmirësimin e menaxhimit të energjisë, promovimin e mbrojtjes së klimës dhe, rrjedhimisht, progresin e zbatimit të MECAP, si më poshtë:

- **EnerCoach:** EnerCoach është një softuer i kontabilitetit të energjisë i bazuar në cloud për ndërtesat publike dhe ndriçimin e rrugëve. Në periudhën afatmesme, të gjithë sektorët e tjerë të drejtpërdrejtë do t'i shtohen EnerCoach. Kontabiliteti i energjisë me EnerCoach tregon statusin energjetik të objekteve dhe mënyrën se si konsumi, emetimet dhe kostot zhvillohen me kalimin e kohës. Në të njëjtën kohë, EnerCoach i mundëson bashkisë të planifikojë masat e rinovimit dhe më pas të monitorojë suksesin e tyre.
- **EMS-Mjeti i Menaxhimit (EMT):** EMT është një mjet i bazuar në renë kompjuterike për të mbledhur të gjithë informacionin mbi performancën specifike të energjisë dhe klimës për të gjashtë fushat e EMS. Ndihmon për të kuptuar situatën aktuale (vlerësimin fillestar të energjisë), nxjerrjen e masave, përpunimin dhe planin e veprimit dhe monitorimin e zbatimit të MECAP. Më shumë informacion mbi procesin e monitorimit jepet në kapitullin 3.6.

Organizimi në nivel lokal: Në zbatimin e përditshëm të SMM-së, shumë, nëse jo të gjitha fushat dhe sektorët e përshkruar më sipër, kanë të bëjnë me departamente dhe drejtori të ndryshme të administratës bashkiake, madje edhe me shumë ndërmarrje bashkiake, disa prej të cilave kanë një autonomi të madhe (p.sh. ujësjellësi publik). Për të adresuar plotësisht aspektet komplekse dhe shumëdisiplinore të menaxhimit të energjisë, bashkia ka krijuar Njësinë Bashkiake të Menaxhimit të Energjisë (MEMU). Ju lutemi shihni kapitullin 7.1 që shpjegon organizatën në nivel lokal dhe në veçanti MEMU-në në detaje.

1.4 Qëllimi dhe fushë veprimi i MECAP

MECAP – Përkufizimi dhe fushëveprimi: Plani Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) është një strategji gjithëpërfshirëse e zhvilluar nga administrata e bashkisë, për të përmirësuar menaxhimin e energjisë në mënyrë të qëndrueshme dhe për të ndihmuar në zbutjen e ndikimeve të ndryshimeve klimatike në juridiksionin e saj. MECAP përfshin kornizën kohore nga 2023 deri në 2040 dhe do të rishikohet çdo 5 vjet. Ai tregon kontributin e bashkisë në objektivat kombëtare për kursimin e energjisë, zgjerimin e energjisë së rinovueshme të pastër dhe reduktimin e emetimeve të gazeve serrë. Në përputhje me Ligjin për EE (neni 9), MECAP përmban politika dhe masa për të arritur objektivat kombëtare në të gjithë sektorët në nivel bashkie:

- I) **Sektorët e drejtpërdrejtë:** 1) objektet publike në pronësi të Bashkisë; 2) ndriçimi publik rrugor; 3) furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujërave të zeza; 4) flota bashkiake & transporti publik; 5) menaxhimi i mbeturinave; dhe 6) të gjitha shërbimet tjera bashkiake.
- II) **Sektorët indirekt:** 1) sektori rezidencial; 2) industria; shërbim privat/komercial; 3) industria; 4) Pasagjer privat & transport mallrash; 5) bujqësi dhe 6) të tjera sektorët brenda kufijve të bashkisë.

Struktura MECAP: Duke qenë dokumenti kryesor i SMM-së, MECAP ndjek të njëjtën strukturë të SMM-së që mbulon të gjithë sektorët e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë, siç përshkruhet në kapitullin 1.3. MECAP mbështetet në analizat cilësore dhe sasiore për secilin prej këtyre sektorëve, të cilat janë të detajuara në Seksionin B (që përfshin kapitujt 4 deri në 8). Kapitujt 1 dhe 2 ofrojnë një pasqyrë të kontekstit të bashkisë dhe objektivave përkatesë, ndërsa Kapitulli 3 përshkruan Planin e Veprimit, duke specifikuar masat e nevojshme për arritjen e objektivave specifike për sektorin. Kapitulli 1.5 shpjegon procesin e zhvillimit të MECAP në fjalë.

Skenarët e MECAP: MECAP bazohet në një analizë sasiore dhe modelim të dy skenarëve:

- I) **Skenari bazë** (WEM sipas NECAP): Ky skenar përfaqëson një projektion të kushteve të ardhshme në bashki që nuk supozon ndryshime ose devijime të rëndësishme nga praktikrat, politikat ose tendencat aktuale ose ekzistuese. Skenari Bazë supozon se gjërat do të vazhdojnë të funksionojnë në të njëjtën mënyrë si kanë qenë pa ndonjë ndryshim, ndërprerje ose ndërhyrje të madhe. Kështu, masat mbizotëruese mbeten kryesisht të pazbatuara. Në këtë skenar sfidat brenda sektorit të energjisë nuk do të përmirësohen ndjeshëm, duke penguar progresin në sektorët e ujit, mbetjeve dhe lëvizshmërisë.
- II) **Skenari aktiv** (WAM brenda NECAP): Ky skenar projektin një zhvillim që ndryshon nga praktikrat, politikat dhe tendencat ekzistuese. Skenari aktiv eksploron zhvillimin e ardhshëm në të cilin masat e propozuara (lista e gjatë) zbatohen duke nxitur efikasitetin e energjisë, kalimin në BRE dhe reduktimin e CO₂ për të arritur objektivat. Këto veprime do të transformojnë sistemin energjetik të bashkive, duke mbështetur rritjen dhe mirëqenien ekonomike.

Në seksionin B të këtij PKMM-ja, secili sektor është vlerësuar, duke marrë parasysh këta skenarë. Plani i Veprimit (Kapitulli 3) përshkruan të gjitha masat që duhet të zbatohen për të ndjekur një zhvillim të përfaqësuar nga Skenari Aktiv.

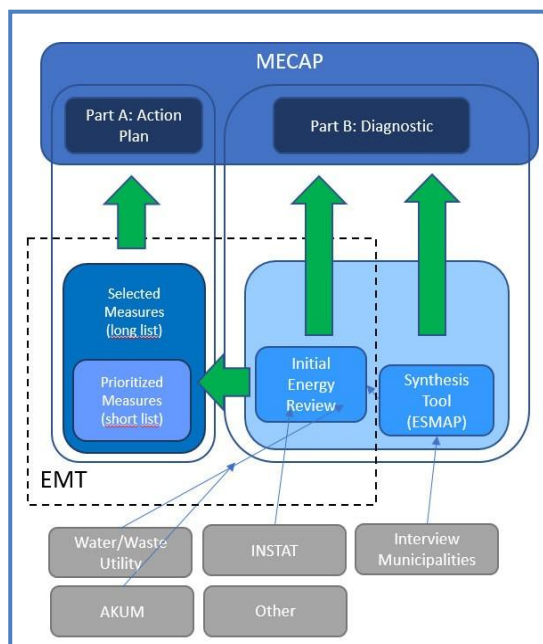
Kufizimet e MECAP: MECAP, sipas strukturës SMM fokusohet kryesisht në sektorët e drejtpërdrejtë ku ndikimi i pushtetit vendor është më i madh. Sektorët indirekt mund të ndikohen nga bashkitë kryesisht përmes konsultimit, informimit, promovimit ose projekteve të bashkëpunimit. Kjo është marrë parasysh në Kapitullin 8. Ju lutemi vini re se MECAP e konsideron përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, në një masë

shumë të kufizuar në analizën cilësore, por jo në analizën sasiore (p.sh. rritje e përdorimit të ujit për shkak të mungesës së ujit në bujqësi) ose planifikimi i veprimit. Për më tepër, infrastruktura në territorin e Korçës që është nën kontrollin e pushtetit qendror, si spitalet apo infrastruktura ushtarake, rrugët nacionale, nuk janë marrë në konsideratë në MMPH.

1.5 Procesi i përgatitjes dhe miratimit të MECAP-it

Që nga viti 2022, bashkitë shqiptare u kërkohej me ligj që të krijojnë dhe dorëzojnë MECAP-et në AEE, duke marrë parasysh politikat dhe objektivat kombëtare. Siç është detajuar në kapitullin 1.3, Korça ndjek SMM-në dhe harton në këtë kontekst MECAP-in që shërben si dokumenti kryesor me Konsulentët EMS të cilët luajnë një rol vendimtar në zhvillimin e tij, siç përshkruhet në kapitullin vijues. Figura 1-2 tregon procesin e përpunimit të MECAP-it që pasoi 9 hapa:

1. Mbledhja e të dhënave (sasiore dhe cilësore) për të gjithë sektorët: Intervistat me MEMU, databaza e bashkisë dhe shoqërive, si dhe burime kombëtare, si INSTAT, AKUK dhe institucione të tjera.
2. Kalibrimi i të dhënave me MEMU.

3. Përcaktimi i objektivave të EE/RES/CO2 bazuar në objektivat e NECAP për vitin 2040.

4. Inventarizimi: Analiza e të dhënave sasiore me ESMAP Tool, llogaritja e skenarit bazë dhe skenari aktiv për të përmbushur objektivat (shih shpjegimin e detajuar të procesit të llogaritjes në Aneksin E).

5. Rishikimi fillestar i Energjisë: Vlerësimi gjithëpërfshirës i gjendjes aktuale dhe aktiviteteve të Bashkisë në lidhje me mbrojtjen e energjisë dhe klimës (dokumentacioni në EMT, Mjeti online i sistemit EMS).

6. Analiza e sektorëve dhe nxjerrja e të gjitha masave të nevojshme për arritjen e këtyre qëllimeve (lista e gjatë). Prioritizimi i masave më urgjente (Lista e shkurtër).

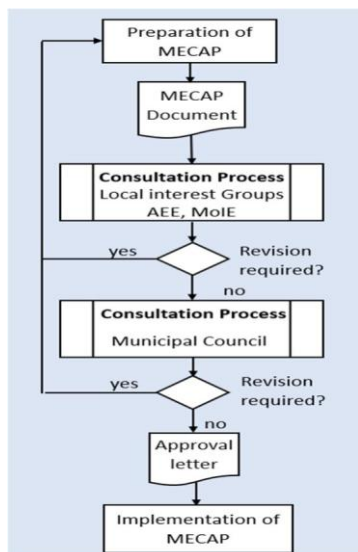
7. Workshop i përbashkët (MEMU, EMS Consultants, AEE) për të diskutuar Rishikimin Fillestar të Energjisë dhe masat e propozuara (lista e gjatë dhe e shkurtër).

8. Hartimi i MECAP nga EMS Consultants në bashkëpunim me MEMU.

9. Miratimi i MECAP-it (shih detajet në Figurën 1-2).

Figura 1-2: Procesi i përpunimit të MECAP-it që pasoi 9 hapa

Procesi i miratimit të MECAP: Pasi të finalizohet, MECAP ndjek procesin e miratimit të përshkruar në Figurën 1-3.

Gjatë procesit të konsultimit, MECAP konsultohet me AEE-në, MPB-në, agjencitë përkatëse, aktorët lokalë dhe përfaqësuesit e shoqërisë civile. Ky vlerësim siguron përafrimin me politikat kombëtare të efijencës së energjisë dhe qëllimet e ndryshimeve klimatike. AEE në veçanti duhet të vlerësojë përputhshmërinë e MECAP me politikat dhe objektivat kombëtare, duke dhënë rekomandime brenda 60 ditëve pas marrjes së draftit.

Pas përfundimit të procesit të konsultimit me këto palë të interesuara, Këshilli Bashkiak miraton MECAP-in, i cili shënon fillimin e zbatimit dhe monitorimit të tij, siç përshkruhet në kapitullin 3.6.

Figura 1-3: Procesi i miratimit të MECAP

2 SYNIMET DHE STRATEGJIA E BASHKIVE

2.1 Objektiva të Energjisë dhe Klimës

2.1.1 Vizioni i Politikës së Energjisë dhe Klimës

Ngruhja globale tashmë ka çuar në ndikime të rëndësishme si në sistemet natyrore ashtu edhe në ato njerëzore. Këto ndikime përfshijnë rritjen e përmbytjeve, zjarret shkatërruese, stuhitë, humbjen e biodiversitetit dhe thatësirën ekstreme. Rreziqet e lidhura me klimën po bëhen më të theksuara, duke ndikuar në aspekte të ndryshme si mjedisi, shëndeti, mjetet e jetesës, siguria ushqimore, lëndët e para, furnizimi me ujë dhe rritja ekonomike. Edhe nëse bëhen përpjekje për të kufizuar rritjen e temperaturës globale në 1.5°C, këto rreziqe do të vazhdojnë dhe do të ndryshojnë në rajone të ndryshme, përfshirë Bashkinë e Korçës. Njerëzit më të cenusur ndaj këtyre rreziqeve janë ata që janë të marginalizuar dhe të pafavorizuar. Për të përballuar këto sfida, Bashkia Korçë ka adoptuar një qasje bashkëpunuese dhe gjithëpërfshirëse. Bashkia synon të nxisë ndryshime transformuese që përputhen me vizionin e saj për vitin 2030.

Vizioni 2030: Deri në vitin 2030, Korça parashikon të bëjë përparim të konsiderueshëm drejt një furnizimi më të qëndrueshëm me energji, uljes së gjurmës së karbonit dhe rritjes së rezistencës ndaj klimës. Bashkia është e përkushtuar të ndërmarë hapa që integrojnë veprime të ndryshme që synojnë arritjen e një tranzicioni mesatarisht të drejtë dhe disi gjithëpërfshirës në shërbimet e saj. Ky tranzicion mund të rezultojë në mundësi të reja punësimi, rritje të investimeve (investimet e gjelbra), përmirësime në shëndetësi dhe arsim, dhe përmirësim të mirëqenies së përgjithshme, duke kontribuar në një mjedis më të shëndetshëm për popullatën.

2.1.2 Objektiva të energjisë dhe klimës

Për të përmbushur objektivat e energjisë dhe klimës të vendosura nga BE-ja për vitin 2030, si shteteve anëtare ashtu edhe anëtarëve të Komunitetit të Energjisë iu kërkua të krijonin një Plan Kombëtar 10-vjeçar të Energjisë dhe Klimës (NECP) që shtrihet nga 2021 deri në 2030. NECP zëvendëson strategjitë sektoriale të tilla si Planet Kombëtare të Veprimit për Eficiencën e Energjisë (NEEAP) dhe Planet Kombëtare të Veprimit për Energjinë e Rinovueshme (PKREA). Objektivat e vitit 2030 përfaqësojnë një moment historik të ndërmjetëm në rrugën drejt angazhimit përfundimtar të Evropës për arritjen e një kontinenti neutral ndaj klimës deri në vitin 2050.

Siç përcaktohet në Ligjin për Eficiencën e Energjisë, MECAP duhet të përafrohet me PKEK dhe të përfshijë objektiva specifike për kursimin e energjisë, kontributin e energjisë së rinovueshme dhe reduktimin e CO₂ për secilin sektor të drejtpërdrejtë. Këta sektorë të drejtpërdrejtë përbëhen nga ndërtesat publike, ndriçimi publik i rrugëve, grumbullimi dhe menaxhimi i mbetjeve të ngurta, furnizimi me ujë, trajtimi i ujërave të zeza, transporti publik dhe të gjitha shërbimet e tjera të bashkisë. Për më tepër, MECAP duhet të përfshijë sektorë indirekt brenda juridiksionit të bashkisë, duke përfshirë sektorët e banimit, industrial, bujqësi, shërbime private dhe sektorë të tjerë.

Aneksi F paraqet objektivat kombëtare për eficiencën e energjisë, energjinë e rinovueshme dhe reduktimin e CO₂, të cilat bazohen në dokumentin e NECAP-it të miratuar nga Këshilli i Ministrave të Shqipërisë.

Objektivat e Energjisë dhe Klimës për Korçën: Bashkia Korçë ka përafuar objektivat e saj për eficiencën e energjisë, energjinë e rinovueshme dhe reduktimin e CO₂ me ato të përcaktuara në PKVK. Këto objektiva përfshijnë një reduktim prej 18.7% të emetimeve të gazeve serrë, një rënie prej 8.4% në konsumin final të energjisë dhe një pjesë prej 54.4% të energjisë së rinovueshme në kërkesën për energji përfundimtare deri në vitin 2030. Bashkia ka fleksibilitetin për të hartuar një strategji për të arritur këto objektiva, duke

përfshirë përcaktimin e kontributeve specifike për sektorin. Referojuni Aneksit D për një paraqitje vizuale të rolit të Korçës në përmbushjen e objektivave kombëtare.

2.2 Implikimet e tendencave demografike dhe ekonomike në kërkesën për energji

2.2.1 Prirjet demografike kombëtare dhe lokale

Popullsia e Shqipërisë është ulur me një normë mesatare prej -0.24% në vit në periudhën 2011-2021. Kështu, shpejtësia e rënies së popullsisë është ngadalësuar ndjeshëm krahasuar me periudhën 2001-2011, kur rënia mesatare vjetore ishte -0.55%. Në periudhën 2011-2021, popullsia ka rënë nga 2,904,779 në 2,829,741 banorë (INSTAT, 2015 dhe 2022). Arsyet kryesore të rënies janë kombinimi i emigrimit dhe ulja e numrit të lindjeve. Tendencat e popullsisë ndryshojnë në të gjithë vendin, siç tregohet më poshtë. Ndërsa shumica e qarqeve shfaqën ulje vjetore midis 1.2% dhe 2.7% nga viti 2011 deri në 2021, qarqet e Tiranës dhe Durrësit shfaqën ritme vjetore rritjeje përkatësisht 1.7% dhe 0.7%. Kështu, ka një migrim të brendshëm thelbësor nga zonat rurale në zonat urbane. Nuk ka shenja të një ndryshimi në trend, prandaj shifrat e popullsisë pritet të vazhdojnë të bien (Figura 2-1).

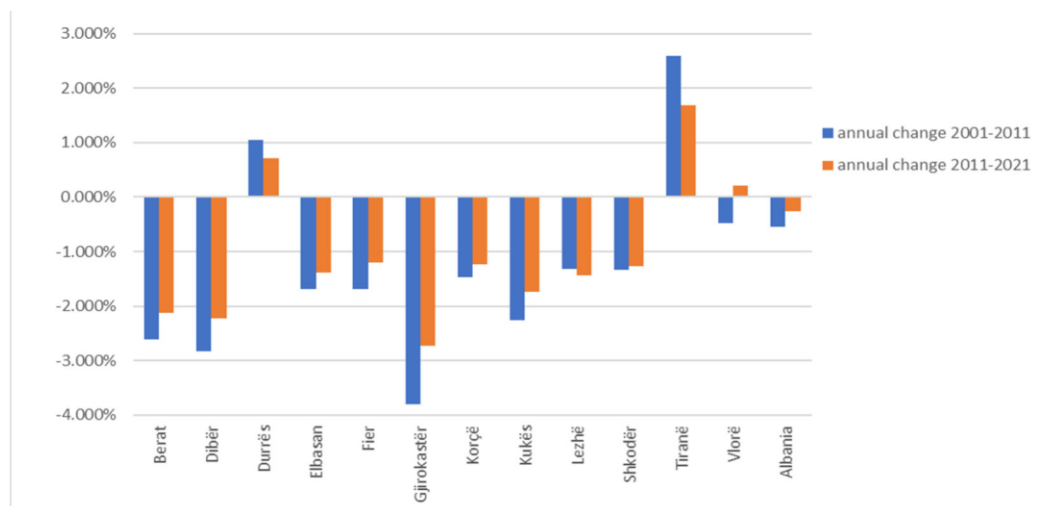

Figura 2-1 Ndryshimi mesatar vjetor i popullsisë në prefekturat shqiptare

Burimi: vetë diagrami bazuar në INSTAT (2011, 2015 dhe 2022).

Shënim:Sipas regjistrit të gjendjes civile të shtetasve shqiptarë, popullsia e Shqipërisë është afërsisht 4.3 milionë banorë, ndërsa numri aktual i banorëve shqiptarë sipas INSTAT është 2.83 milionë që nga janari 2021. Ndryshimi vjen nga fakti se emigracioni dhe migrimi i brendshëm i shtetasve shqiptarë nuk është regjistruar tërësisht në gjendjen civile të shtetasve shqiptarë (OGP 2017). Për qëllime të planifikimit të energjisë, të dhënat e INSTAT-it për popullsinë do të përdoren në të gjithë këtë dokument. Për parashikimin janë përdorur vlerësimet e bazuara në komentet dhe llogaritjet e Bashkisë Korçë.

Disa faktorë pritet të vazhdojnë në formësimin e peizazhit demografik në vitet e ardhshme. Veçanërisht, migrimi shquhet si një përcaktues i rëndësishëm, me një dalje të vazhdueshme të të rinjve nga sektori i bujqësisë. Ky fenomen përkeqësohet nga tendenca e migrimit të studentëve dhe që më pas zgjedhin për një qëndrim të zgjatur përtej ndjekjeve të tyre akademike. Shkalla e përgjithshme e ulët e lindjeve kontribuon më tej në zvogëlimin e popullsisë, ashtu si edhe ndikimi i qëndrueshëm i normave patriarkale në formimin e familjes. Kjo e fundit vazhdon të luajë një rol kryesor, veçanërisht në nxitjen e një shkalle të lartë migrimi midis femrave të reja.

Në thelb, rënia e parashikuar e popullsisë për periudhën 2015-2031 mund t'i atribuohet një kombinimi faktorësh, që shfaqin dukshëm modelet e migrimit, ndryshimin e demografisë brenda sektorit bujqësor, migrimet e studentëve që evoluojnë në vendbanime afatgjata dhe ndikimin e qëndrueshëm të tradicionales normat mbi dinamikën e familjes.

2.2.2 Situata e varfërisë energjetike dhe objektivat përkatëse

Në Evropën Juglindore, përkufizimi i varfërisë energjetike i përdorur zakonisht është Boardman's (1991), i cili thotë se një familje është e varfër me energji nëse duhet të shpenzojë më shumë se 10% të të ardhurave të saj në kostot e energjisë për të mbajtur shtëpinë në mënyrë adekuate të ngrohtë. Sipas një studimi të fundit të financuar nga Komuniteti i Energjisë, të paktën 37% e shqiptarëve vuajnë nga varfëria energjetike e cila reflektohet në ngrohjen e vetëm një dhome me ngrohje vetëm 6-8 orë në ditë, që është shumë më lart se mesatarja evropiane prej 9.3%.² Kjo i shtyn ata të përdorin dru për të ngrohur shtëpitë e tyre të cilat kryesisht nuk kanë asnjë izolim dhe dritare me një xham. Uji i nxehtë shpesh prodhohet me kaldaja elektrike. Si rezultat, kostot e energjisë konsumojnë një pjesë të konsiderueshme të buxhetit të tyre. Varfëria energjetike trajtohet në NECP nën P&M EM-P1. Fatkeqësisht, masës i mungon buxheti dhe veprimet konkrete për të adresuar varfërinë energjetike. Tabela 2-3 paraqet treguesit kryesorë të energjisë dhe PPP (Pariteti i Fuqisë Blerëse) për frymë të Shqipërisë, bashkisë së Korçës dhe mesatares së BE-së.

Tabela 2-3: Treguesit kryesorë të energjisë dhe PBB-së për frymë të Korçës, Shqipërisë dhe mesatares së BE-së në 2021

Nr.	Treguesit e energjisë dhe PPP për frymë	Vendet e BE-së si mesatare	Shqipëria si mesatare	Bashkia Korçë
1	PPP për frymë, Euro/banor	47,000 ³	14,410 ⁴	15660
2	Konsumi total i energjisë për frymë (kWh/frymë*vit)	38,056 ⁵	7860	5714
3	Konsumi total i energjisë elektrike për frymë (kWh/frymë*vit)	4421	2699	2128
4	Emetimi i përgjithshëm vjetor i GHG (CO ₂), (ton/frymë*vit)	7.78	3.33	1.78
5	Intensiteti i energjisë (kWh/1000 GDP Euro)	88	129	364
6	Raporti i varfërisë energjetike (%)	9.3% ⁶	37% ⁷	

²https://energy.ec.europa.eu/news/commission-publishes-recommendations-tackle-energy-poverty-across-eu-2023-10-23_en

³<https://tradingeconomics.com/country-list/gdp-per-capita-ppp?continent=europe>

⁴ <https://worldbank/knoema.com/atlas/Albania/GDP-per-capita-based-on-PPP> vlera për vitin 2021 është e barabartë me 15,995 USD dhe një kurs mesatar këmbimi i barabartë me 1.11 është përdorur ndërmjet Euro në USD për vitin 2011; Nuk ka vlera për Bashkinë e Korçës, prandaj edhe për të përdoret vlera shqiptare.

⁵https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Energy_statistics_-_an_overview#Final_energy_consumption

⁶https://energy.ec.europa.eu/news/commission-publishes-recommendations-tackle-energy-poverty-across-eu-2023-10-23_en

⁷DOOR/EIHP (2021:229)

2.2.3 Tendencat ekonomike

Tendenca e supozuar në Shqipëri në përgjithësi dhe në bashkinë e Korçës në veçanti drejt viteve 2030 dhe 2040 është një rritje e aktiviteteve ekonomike duke reduktuar ndoshta hendekun me vendet e tjera të BE-së. Kjo çon në një rritje të konsumit të energjisë. Megjithatë, duke marrë parasysh përmirësimet në EE duke ulur intensitetin e energjisë, depërtimi i fortë i BRE-ve për të reduktuar varësinë nga energjia do të çojë në një reduktim të emetimit të CO2. Në të njëjtën kohë, këto hapa do të ndihmojnë në përmirësimin e nivelit të komoditetit në lidhje me energjinë (p.sh. komoditetin e strehimit) të qytetarëve të saj dhe uljen e varfërisë energjetike.

Shqipëria zotëron burimet e nevojshme për zhvillim duke u fokusuar në përmirësime të forta në efikasitetin e energjisë në të gjithë sektorët, depërtim të fuqishëm të BRE-ve në çdo sektor. Zbatimi i këtyre masave do të kontribuojë drejtpërdrejt në reduktimin e emetimeve të GS dhe, në mënyrë të konsiderueshme, do të ndihmojë në zbutjen e varfërisë energjetike. Këto aspekte kyçe mbeten qendrore për hartimin e MECAP për Bashkinë Korçë.

Korça, tashmë e njohur ndërkombëtarisht, njihet nga të gjithë si destinacioni cilësor më i frekuentuar gjatë gjithë vitit në Shqipëri, me zhvillim të qëndrueshëm të turizmit, i cili ruan dhe rigjallëron burimet e saj kulturore dhe natyrore, ofron vlera dhe përvoja unike dhe kontribuon në përmirësimin e cilësisë së jetës dhe banorëve të saj. Sipas të dhënave të Bashkisë së Korçës, numri i vizitorëve vitet e fundit është rritur ndjeshëm krahasuar me vitet e mëparshme.

Në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme, Bashkia Korçë do të mbështetet në pasuritë tona kulturore dhe natyrore ekzistuese materiale dhe jomateriale. Fokusi ynë do të jetë në përmirësimin e aktiviteteve dhe eventeve kulturore, zhvillimin e turizmit të aventurës si ofertë e re turistike, zhvillimin e infrastrukturës në mbështetje të turizmit të aventurës; forcimi i kapaciteteve të burimeve tona njerëzore; përmirësimi i cilësisë së akomodimit, objekteve turistike, agjencive turistike dhe restoranteve; njohuri më të mira të tregjeve tona aktuale dhe potenciale; dhe rritjen e ndërgjegjësimit të turistëve dhe industrisë së turizmit në Korçë si një destinacion cilësor. Përmirësimi dhe zhvillimi i produkteve dhe shërbimeve synon të rrisë shumëllojshmërinë e produkteve të reja për turistët, duke tërhequr kështu një treg më të gjerë dhe duke inkurajuar vizitorët të qëndrojnë më gjatë në rajon.

Korça tashmë është kthyer në qendrën më të madhe të inovacionit dhe teknologjisë në rajon, e cila ka krijuar mundësi trajnimi në fushën e teknologjisë dhe inovacionit për të gjithë të rinjtë që studiojnë në këtë fushë, por edhe të rinj të tjerë të apasionuar pas teknologjisë dhe informacionit. Promovimi i Qendrës TIK në Korçë, me qëllim trajnimin e mbi 5000 të rinjve për tregun ndërkombëtar të punës online, ofron një mundësi të shkëlqyer për të rinjtë nga Korça dhe më gjerë, të cilët tashmë kanë mundësinë të trajnohen dhe të aftësohen në kurse, me qëllim punësimin në tregun online nga kompani vendase dhe të huaja. Qendra ndodhet në Bibliotekën e Korçës dhe përfaqëson qendrën më të re të të mësuarit të teknologjisë së lartë për të motivuar të rinjtë në rrugën e punësimit në tregun global online. Ekspertët e angazhuar do të ofrojnë mbështetje akademike dhe do të kenë një rol kyç në hartimin e trajnimeve profesionale në gjuhë të ndryshme programimi, në tema që kanë të bëjnë me zhvillimin e projekteve në fushën e dixhitalizimit, inovacionit, punësimit të të rinjve dhe çështje të tjera për zhvillimin e biznesit dhe teknologjisë. Nëpërmjet qendrës së madhe të teknologjisë dhe inovacionit, ato synojnë mundësinë unike të trajnimit dhe punësimit të mëtejshëm të të rinjve korçarë në veçanti dhe të gjithë sipërmarrësve të rinj në përgjithësi.

Nga të dhënat e Bashkisë rezulton se në territorin e Bashkisë operojnë 3397 biznese aktive. Rreth 21% e bizneseve kategorizohen si biznese të mëdha dhe 76% si biznese të vogla dhe dallimi është OJQ-të dhe institucionet shtetërore.

Bizneset janë të përqendruara kryesisht në qytetin e Korçës dhe në dy njësitë administrative Bulgarec dhe Drenovë. Këto tre njësi përbëjnë 95% të të gjitha bizneseve aktive. Kjo është një shenjë e qartë e

përqendrimit të bizneseve në këtë zonë, duke krijuar një qendër të rëndësishme ekonomike për të gjithë bashkinë.

Bujqësia është një sektor prioritar për zhvillimin ekonomik të Bashkisë Korçë. Në zonën rurale të Bashkisë Korçë janë aktive shumë ferma të vogla, rreth 9167. Rreth 40% e fermave kanë më pak se 1 ha tokë, rreth 50% e tyre kanë 1-2 ha dhe 10% kanë mbi 2 ha. Pothuajse të gjitha fermat janë të drejtuara nga familja.

2.2.4 Implikimet për planifikimin e energjisë

Pavarësisht nga zvogëlimi i popullsisë, planifikimi i energjisë për bashkitë shqiptare duhet të supozojë se konsumi i energjisë do të rritet në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme, sepse ekziston ende një varfëri e përhapur energjetike veçanërisht në zonat rurale e shprehur shpesh në nënnehje të banesave të banimit. Përmirësimi i aksesit në shërbimet adekuate të energjisë do të çojë në një rritje të konsumit të energjisë nga përfituesit.

Në terma afatgjatë, duhet të pritët që të ardhurat e mundshme nga shitja e energjisë do të ulen për shkak të rënies së popullsisë. Ky aspekt duhet të merret parasysh kur planifikohen infrastruktura të shtrenjta siç janë rrjetet e ngrohjes qendrore. Këto duhet të përqendrohen vetëm në zona banimi dhe biznesi me popullsi të dendur, në mënyrë që ato të amortizohen në afat të gjatë.

Sfidat specifike dhe shkakut i tyre duhet të kuptohen dhe adresohen gjatë formulimit të ndërhyrjeve dhe objektivave të MECAP. Tabela e mëposhtme përmbledh sfidat e bashkisë në aspektin e shërbimeve, energjisë dhe mjedisit të cilat do të adresohen nga MECAP(Tabela 2-4).

Tabela 2-4: Përmbledhje e sfidave bashkiake të energjisë

Sfidat ekonomike dhe demografike	Sfidat e përgjithshme energjetike në nivel bashkie	Sfidat specifike të sektorit
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Popullsia në rënie ➤ Rritje e ngadaltë ekonomike ➤ Rritja e turizmit ➤ Rritja e kërkesës për energji dhe emetimet më të larta mjedisore ➤ Rritja e kërkesës për shërbime bashkiake dhe komoditet, duke përfshirë furnizimin qendror me ngrohje ➤ Rritja e kostove për mirëmbajtje ➤ Kufizimet e shpenzimeve të buxhetit të bashkisë 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Konsumi i lartë specifik i energjisë i shërbimeve publike të bashkisë (ndërtesa, ndriçimi) ❖ Varfëria e përhapur energjetike ❖ Kosto të larta për mirëmbajtje dhe riparim ❖ Shpenzime të larta dhe në rritje buxhetore për furnizimin me energji për shkak të rritjes së tarifave të energjisë ❖ Kufizimet në fondet e investimeve për rinovimin ose zgjerimin e infrastrukturës ❖ Pajisjet dhe pajisjet e vjetruara, joefikase dhe pjesërisht ose të amortizuara ❖ Ulja e 	<p>Ndërtesat publike komunale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konsumi i lartë specifik i energjisë krahasuar - Shpenzime të larta dhe në rritje buxhetore për furnizimin me energji - Kërkesa për analiza të thelluara dhe auditime të energjisë <p>Ndriçimi i rrugës</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ndriçim i pamjaftueshëm për rrugët me llamba konvencionale, joefikase, të vjetra - Kosto të larta për zëvendësim dhe mirëmbajtje - Kërkesa për përmirësimin e ndriçimit të lagjeve historike të qytetit <p>Ujë dhe ujëra të zeza</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modelet e konsumit të lartë të ujit - Niveli i lartë i humbjeve dhe uji pa të ardhura
<p>Kufizimet në:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Fondet për investime ➤ Performanca e objekteve 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ulja e 	

Sfidat ekonomike dhe demografike	Sfidat e përgjithshme energjetike në nivel bashkie	Sfidat specifike të sektorit
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Furnizimi me energji dhe ujë (mungesa) ➤ Stimujt për të investuar në teknologjitë efikase të energjisë ➤ Ndërgjegjësimi për efiçencën e energjisë 	<p>disponueshmërisë së objekteve dhe furnizimi jo i besueshëm, si furnizimi me energji elektrike dhe ujë</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kapacitete të kufizuara në përgatitjen dhe zbatimin e masave të kursimit dhe rinovimit të energjisë 	<ul style="list-style-type: none"> - Konsumi i lartë specifik i energjisë për shkak të pajisjeve të vjetruara - Ndotje e lartë e lumenjve për shkak të mungesës së trajtimit të ujërave të zeza
<p>Ndikime të tjera</p> <p>Zbatimi i dobët i politikës së efikasitetit të energjisë</p> <p>Planifikimi i transportit duhet të përfshihet urgjentisht në strategjinë e planit të përgjithshëm vendor të bashkisë</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kapacitete të kufizuara të kapitalit njerëzor: stafi i bashkisë nuk ka aftësitë e duhura ose për zbatimin e rregullores së performancës energjetike ❖ Në përgjithësi, ndërgjegjësimi i ulët për mundësitë dhe sjelljen e efikasitetit të energjisë 	<p>Mbetje te ngurta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kostot e larta dhe në rritje të karburantit për flotën e mbetjeve - Shkalla e ulët e riciklimit dhe përdorimit energjik - Kërkesa për vendgrumbullim në përputhje me mjedisin
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Stafi i bashkisë nuk ka aftësitë e duhura për përgatitjen e planit të duhur të transportit duke marrë parasysh aspektet teknike, financiare dhe mjedisore. 	<p>Transporti publik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një përqindje jashtëzakonisht e ulët e transportit publik kundrejt transportit total - Komoditet i ulët i transportit publik - Mungesa e transportit publik hekurudhor dhe ujqor - Konsumi i lartë specifik i karburantit nga flota e transportit publik <p>Transporti privat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flota shumë e vjetër e transportit privat - Konsumi i lartë specifik i karburantit nga flota e transportit privat - Planifikimi jo i duhur i transportit

2.3 Pasqyrë e situatës së energjisë dhe GS

Ky kapitull fokusohet në situatën e energjisë dhe gazeve serrë në bashkinë e Korçës. Shtojca F jep informacion shtesë në lidhje me sektorin kombëtar të energjisë, palët e interesuara të përfshira dhe objektivat e Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës (NECP) deri në vitin 2030.

2.3.1 Situata e energjisë së bashkisë dhe GS

Për të vlerësuar plotësisht energjinë fillestare dhe emetimin e GS⁸Statusi i Bashkisë Korçë, është kryer një analizë e plotë nga konsulentët e EMS me vitin bazë 2021. Është vendosur një bilanc i Konsumit Final të Energjisë (FEC), duke detajuar konsumin e energjisë në GWh për vitin 2021, i kategorizuar sipas llojit të energjisë dhe sektorit të konsumit. Kjo qasje i përmbahet standardit të Eurostatit dhe kodeve NACE⁹. Nga kjo, u ndërtua një bilanc i Konsumit Primar të Energjisë (PEC), i cili llogarit humbjet që ndodhin gjatë transformimit dhe shpërndarjes së energjisë për lloje të ndryshme të energjisë. Gjithashtu, u formulua bilanci i emetimeve të GS, duke përcaktuar sasinë e emetimeve të CO₂ në t CO₂eq për vitin 2021. Kjo mundëson identifikimin e sektorëve me emetimet më të larta dhe potencialin e tyre për reduktim.

Përmbledhje e transportuesve të energjisë në Konsumi Final i Energjisë (FEC): Fluksi i energjisë brenda Korçës në vitin bazë 2021 është paraqitur vizualisht në diagramin Sankey në vijim (Figura 2-5), duke përmbledhur konsumin në të gjithë bashkinë prej 741 GWh. Në këtë kontekst, transportuesit më të mëdhenj të energjisë në FEC ishin lëndët djegëse fosile (38.34%), duke përfshirë Dizelin, LPG-në dhe naftën. Energjia elektrike përbënte 37.25% të FEC dhe biomasa përbënte 11.87%, e përdorur kryesisht për ngrohje nëpërmjet druve të zjarrit dhe peletit. Konsumi i qymyrit kryesisht luajti një rol në aplikimet industriale dhe tregtare.

Vështrim i përgjithshëm i transportuesve të energjisë në Konsumi i Energjisë Primar (PEC): Në vitin 2021, konsumi total i energjisë primare brenda Korçës arriti në 797 GWh. Ndër burimet e energjisë, energjia elektrike dhe dizel/benzina përbënin peshën më të madhe me rreth 42% secila. Ato u pasuan nga biomasa me 11% dhe qymyri me 11%. Përdorimi i energjisë së rinovueshme diellore ishte marginal, duke përbërë rreth 1.26% të PEC. Gazi dhe lëndët djegëse të tjera kishin disponueshmëri të kufizuara ose përdorim të parëndësishëm. Humbja e energjisë gjatë transformimit dhe shpërndarjes ka kontribuar në 7 % të PEC, kryesisht i atribuohet humbjeve brenda sistemit të shpërndarjes së energjisë.

Përmbledhje e sektorëve: Përsa i përket sektorëve, sektori i banesave konsumonte në vit 251.1 GWh, duke përbërë 33.90% të Konsumit Final të Energjisë (FEC), me një përzierje konsumi primar të energjisë elektrike dhe drurit. Industria vendase me 24,35%, komerciale, tregtia me 13,19%, dhe sektorët e bujqësisë me 6,9% të FEC, kryesisht duke shfrytëzuar energjinë elektrike dhe lëndët djegëse fosile. Së fundmi, konsumi i energjisë në lidhje me transportin individual dhe komercial arriti në rreth 127.57 GWh, ekuivalente me 17.22% të FEC.

⁸ Është zbatuar procesi i mëposhtëm i mbledhjes, grumbullimit, llogaritjeve dhe balancimit të të dhënave:

- Grumbullimi i ekipit të ekspertëve të të dhënave të mbledhura nga bashkia
- për sektorët e drejtpërdrejtë komunalë: mbledhja e të dhënave nga bashkia dhe ofruesit e shërbimeve bashkiake, përmes një pyetësori dhe kalibrimi vijues përmes intervistave të palëve të interesuara të bashkisë
- për sektorët e bashkisë indirekte (sipas NECAP dhe INSTAT/Eurostat janë: banimi, shërbimi, industria, transporti, bujqësia): zvogëlimi i shkallës nga Bilanci Energjetik i Shqipërisë për të dhënat për Korçën, bazuar në popullsinë dhe PBB-në e bashkisë kundrejt vlerave kombëtare.
- Faktorët e emetimit përdoren për planifikimin e klimës bashkiake siç përdoren në Inventarin IPCC të GHG-UNCCC (njëlloj si Inventari i 1, 2 A, 3, 4 i GHG-ve në Shqipëri)
- çmimet e energjisë të deklaruar për çdo mall energjetik nga bashkitë dhe duke marrë parasysh edhe rritjen e vitit 2022

⁹Kodet NACE janë një sistem klasifikimi që përdoret për të kategorizuar aktivitetet ekonomike në Bashkimin Evropian. Akronimi qëndron për "Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne"

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERGISJË DHE KLIMËS

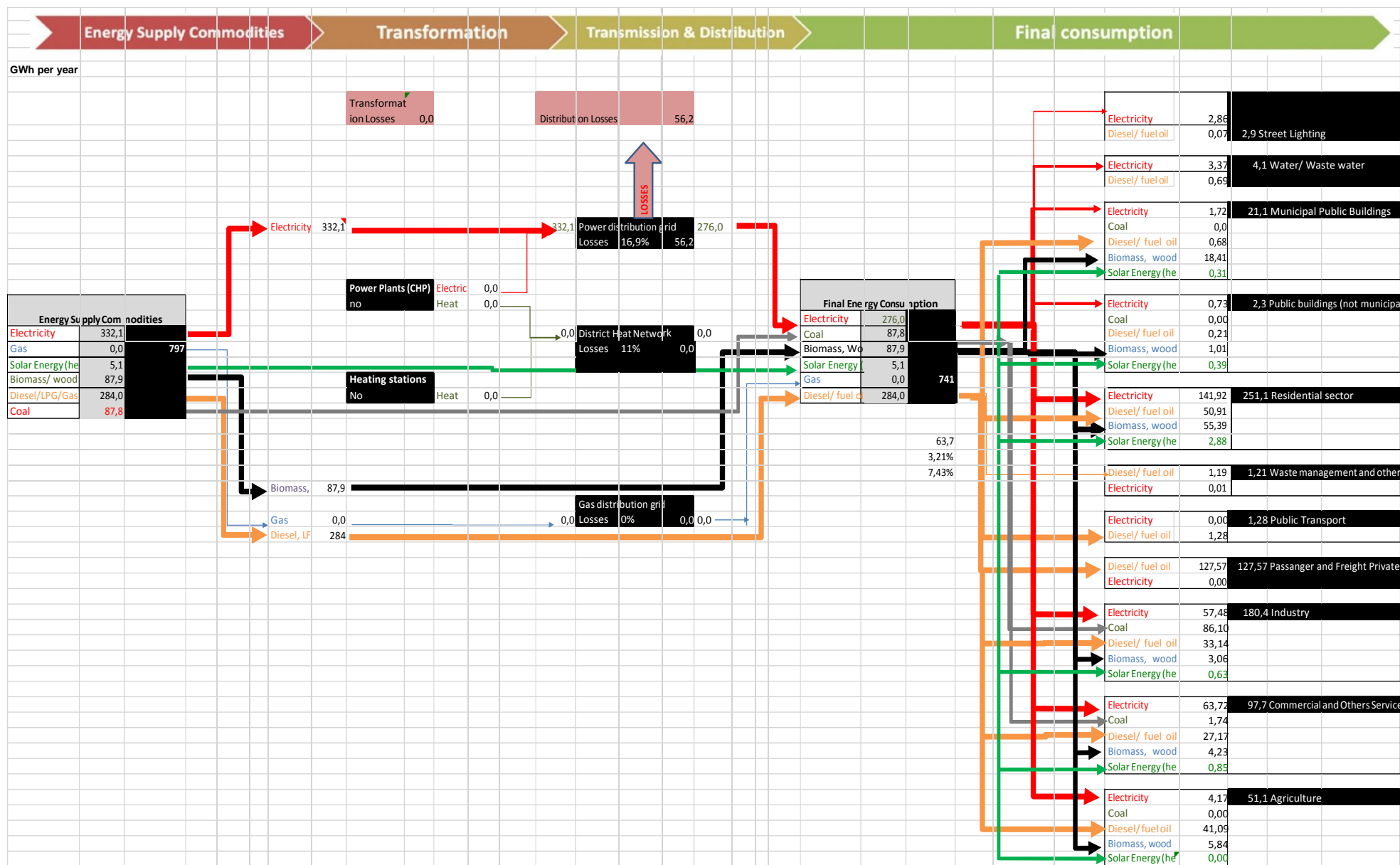

Figura 2-5: Bilanci i Energjisë për Bashkinë Korçë (viti 2021)

Sektorët bashkiakë: FEC-u i sektorëve bashkiakë përbën 30.58 GWh, që korrespondon me vetëm 4.1% të FEC-ut të përgjithshëm të bashkisë. Brenda këtij nëngrupi, afërsisht 69% ndahet për ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë, duke konsumuar 21.12 GWh në vit. Veçanërisht, burimet dominuese të energjisë për këtë konsum janë drutë e zjarrit dhe peletët (Figurat 2-6 dhe 2-7).

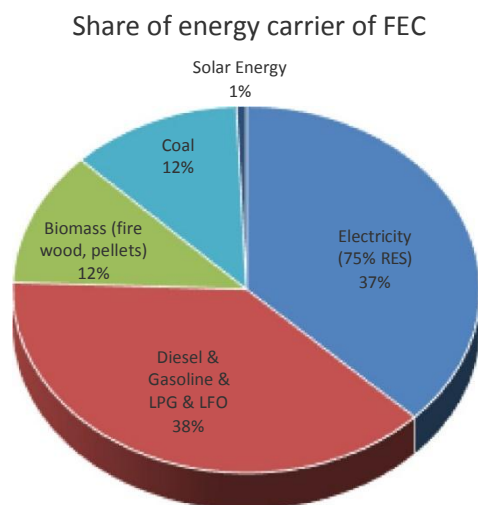

Figura 2-6: Pjesa e mallrave energjetike të konsumi final i energjisë

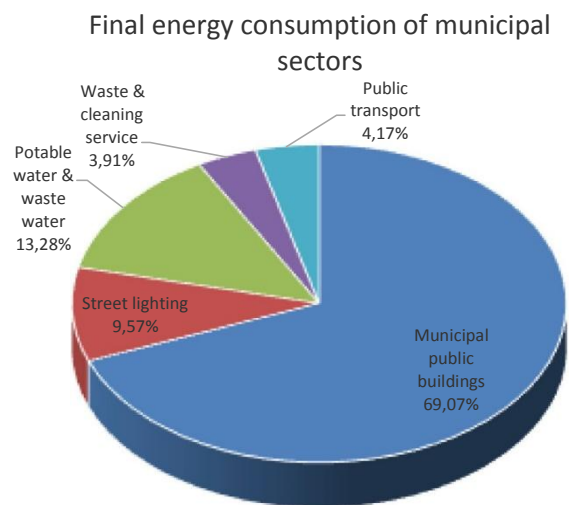

Figura 2-7: Konsumi final i energjisë i sektorëve të bashkisë

Interpretimi i performancës së energjisë: Për të lehtësuar krahasimin e performancës energjetike të Korçës me atë të qyteteve të ngjashme, është zhvilluar një grup treguesish kyç të performancës (TKP). Këta tregues përfshijnë si performancën e përgjithshme të bashkisë ashtu edhe performancën brenda sektorëve të veçantë. Një përmbledhje koncize e KPI-ve më të rëndësishme është paraqitur në Tabelën 2-6.

Tabela 2-6: Krahasimi përmbledhës i TKP-ve të Korçës sipas sektorëve

Sektor	KPI i zgjedhur	Vlerat	Krahasimime rajone të tjera	Potenciali i kursimit
KPI mbarë bashkinë	Konsumi vjetor i energjisë primare për frymë	5,471 kWh/frymë	Mesatarja e BE-së: 36,129 kWh/frymë ¹⁰	
	Konsumi primar i energjisë elektrike për frymë	2,297 kWh/frymë/vit	Gjermani 2022: 6,670 kWh/frymë ¹¹	
	Emetimi vjetor i GHG (CO ₂ eq) për frymë	1,59 t CO ₂ eq./kap	Mesatarja e BE-së: 6 t CO ₂ eq/banor ¹²	
	Shpenzimet buxhetore bashkiake të energjisë për frymë	24.3 EUR/kap		
Mbetje të ngurta	Prodhimi vjetor i mbetjeve	227 kg/frymë	Mesatarja e BE-së: 527 kg/banor ¹³	10-20%

¹⁰<https://ourworldindata.org/grapher/per-capita-energy-use?tab=table>

¹¹<https://www.statista.com/statistics/1262218/per-capita-electricity-consumption-europe-by-country/>

¹²<https://ourworldindata.org/grapher/co-emissions-per-capita?tab=table>

¹³ BE: gjenerimi i mbetjeve për frymë | Statista

	Mbetjet e ngurta të ricikluara	10%	Performancë e ulët	10-20%
Furnizimi me ujë dhe ujërat e zeza	Konsumi specifik i energjisë për prodhimin e ujit të pijshëm	0,36 kWhe/m ³	Mesatarja e BE-së rreth. 0,2 kWhe/m ³ ¹⁴ Performanca mesatare	10-20%
	Përqindja e ujit pa të ardhura	66.39%	E ulët performancës	40-50%
Ndriçimi i rrugës	Energjia elektrike e konsumuar vjetore për rrugë ndriçimi	11.923 kWhe/m	Mesatarja e BE-së 22 kWhe/m ¹⁵ Performancë mesatare	30-40%
Ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë	Konsumi vjetor i energjisë	170 kWh/m ² 17 kWhel/m ²	Mesatarja e BE-së: 280 kWh/m ² (termike dhe elektrike) ¹⁶ Performancë mesatare (klimë më e ftohtë, plotësimi i kërkesës)	50-60%
Transporti publik i bashkisë	Konsumi i energjisë në transportin publik	0,61 MJ/kalim km	Mesatarja e BE-së: Autobus: 0.8 MJ/kalim km ¹⁷ Performancë e lartë	40-50%

Interpretimi i performancës së energjisë: Krahasimi i konsumit të energjisë primare për frymë me qytetet homologe tregon një nivel më të ulët të performancës, duke treguar një konsum më të lartë specifik të energjisë për banor dhe vit. Ndërsa konsumi specifik i energjisë është relativisht i lartë, një krahasim i drejtpërdrejtë me bashkitë e tjera e vendos Korçën në kategorinë e performancës mesatare. Kjo i atribuohet ofrimit të balancuar të shërbimeve (siç janë shkollat dhe ndërtesat e banimit) dhe një GDP të moderuar për frymë, në vend të adoptimit të teknologjive shumë efikase të energjisë në një nivel të lartë shërbimi energjetik. Për rrjedhojë, Bashkia e Korçës renditet në mënyrë jo të favorshme për sa i përket konsumit specifik të energjisë për frymë.

Trendet e Energjisë: Analiza e krahasimit zbulon një potencial për kursime teorike të energjisë dhe tregon Intensitetin Relativ të Energjisë (REI). Për më tepër, ky ushtrim krahasimi thekson se shumica e treguesve të performancës renditen në mënyrë të pafavorshme për sa i përket konsumit specifik të energjisë, veçanërisht brenda sektorëve të:

- Konsumi specifik i energjisë në ndërtesat publike, me vlerë 187 kWh/m², që tregon performancë mesatare, duke marrë parasysh kushtet klimatike më të ftohta.
- Dendësia e energjisë për prodhimin e ujit të pijshëm me vlerë të lartë 0.36 kWh/m³, duke reflektuar performancë mesatare krahasuar me bashkitë e BE-së dhe performancë të lartë krahasuar me nivelin mesatar të bashkive shqiptare.

Interpretimi i emetimeve të GS: Duke marrë parasysh llojet e karburanteve të konsumuara në sektorë të

¹⁴ [Uji i Evropës në shifra Një përmbledhje e sektorëve evropianë të ujit të pijshëm dhe ujërave të zeza](#)

¹⁵ Ndriçimi përdoret në më shumë se 1.6 milion km rrugë në vendet e BE-së 28, duke llogaritur rreth 35 TWh të konsumit të energjisë elektrike (1.3% të konsumit total të energjisë elektrike) dhe duke u kushtuar autoriteteve publike pothuajse 4000 milion € çdo vit (Traverso et al., 2017).

¹⁶ Buildings Performance Institute Europe (BPIE, 2011:6)

¹⁷ [Konsumi i energjisë në transport - Agjencia Evropiane e Mjedisit \(europa.eu\)](#)

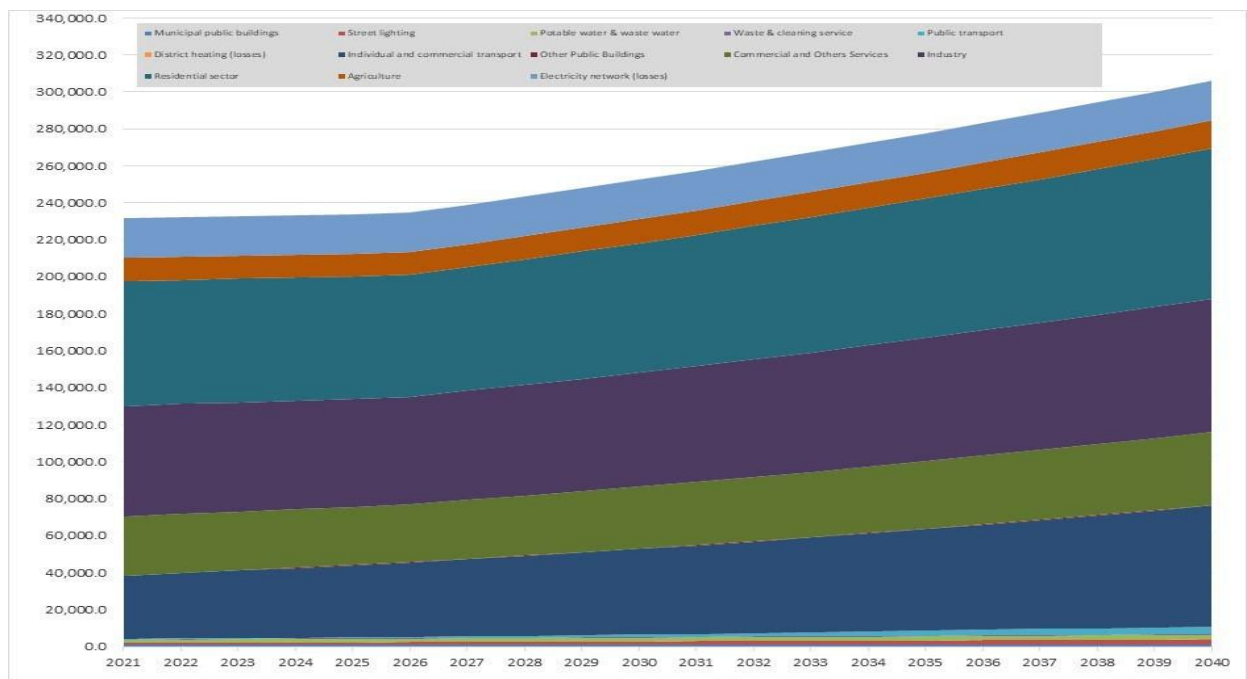
ndryshëm, bilanci total i emetimeve shkon në afërsisht 231.5 kt CO₂eq në vitin 2021 për të gjithë sektorët direkt dhe indirekt në bashkinë e Korçës. Faktori i shkarkimeve për energjinë elektrike në Shqipëri është 0.38 t CO₂/MWh; Mesatarja e bashkisë së Korçës për të gjithë transportuesit e energjisë është 0.29 t CO₂/MWh Ky faktor përfshin një pjesë të konsiderueshme të energjisë 'të gjelbër' të prodhuar në vend nga hidrocentralet, si dhe një pjesë të dukshme të energjisë elektrike të importuar nga vendet fqinje, e cila prodhohet nga qymyri. Rrjedhimisht, kontributi i konsiderueshëm i energjisë elektrike në PEC, së bashku me humbjet e shpërndarjes, e pozicionojnë energjinë elektrike si burimin kryesor të emetimeve. Ai përbën 126,34 kt CO₂eq, ekuivalente me 54,57% të emetimeve totale të GS. Veçanërisht, emetimet nga humbjet e sistemit të energjisë elektrike dhe grupi i sektorit tregtar/tregtar/terciar janë kontribuesit më të lartë.

Trendet e GHG: Një projeksion nga një ekspert (shih Figurën 2-8), bazuar në një skenar biznesi si zakonisht për emetimet e energjisë dhe GHG, tregon tendencat e mëposhtme:

- Një rritje prej 6% në PEC deri në vitin 2030 dhe një rritje prej 29,87% deri në vitin 2040 (ekuivalente me 238 GWh), krahasuar me vitin bazë 2021.
- Një rritje prej 10% në emetimet e CO₂ deri në vitin 2030 dhe një rritje 24,35% deri në vitin 2040 (ekuivalente me 74,25 kt CO₂eq), krahasuar me vitin bazë 2021.

Megjithatë, masat e përshkruara në MECAP janë krijuar për të luftuar këto përshkallëzime dhe për të zbutur ndikimin e tyre si rezultat i rritjes së nivelit të komoditetit për të gjitha familjet rezidenciale dhe të gjitha shërbimeve të kryera nga Bashkia Korçë nën juridiksionin e tyre të drejtpërdrejtë.

Figura 2-8: Skenari i emetimit të GHG sipas skenarit BAU

2.3.2 Shpenzimet për energji

Shpenzimet bashkiake të energjisë dhe pasqyra e buxhetit: Buxheti vjetor i bashkisë për vitin 2021 ishte 14.22 milionë euro. Një normë vjetore rritjeje prej 5% ishte parashikuar në vitet në vijim, e nxitur kryesisht nga rritja e mbledhjes së taksave dhe tarifave vendore. Kjo shumë buxhetore përfshin të gjitha burimet e financimit dhe shpenzimet. Struktura e të ardhurave të Bashkisë Korçë për vitin 2021 përfshinte:

- Të ardhurat nga financimi vendor: Krijohen nga burimet e qeverisjes vendore për të mbuluar shpenzimet operative dhe kapitale, duke përfshirë taksat dhe tarifat vendore¹⁸.
- Grant/transferta të pakushtëzuara: Fonde të transferuara nga pushteti qendror tek pushteti vendor.
- Transfertat e kushtëzuara: Transferet nga pushteti qendror në pushtetin vendor nëpërmjet ministrive të caktuara të linjës.

Të ardhurat nga taksat dhe taksat vendore arrijnë në rreth 5.74 milionë euro. Shumica e shpenzimeve korrente (rreth 60%) janë ndarë për qëllime operative dhe mirëmbajtjeje. Transfertat e pakushtëzuara qeveritare arrijnë në rreth 8.47 milionë euro, duke kërkuar që bashkia të ndajë 42% për investime. Këto transfertat u shpërndanë në bazë të një formule social-ekonomike të përgatitur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë sipas numrit të popullsisë për secilën bashki.

Bashkia është përgjegjëse për menaxhimin e objekteve publike (në pronësi të saj) brenda kufijve të saj, duke mbuluar zona të tilla si ndërtesat publike, ndriçimi i rrugëve, transporti publik, pastrimi/menaxhimi i mbeturinave, furnizimi me ujë dhe ujërat e zeza. Kjo përfshin pagesat e faturave të energjisë, mirëmbajtjen, rinovimin dhe zgjerimet. Kostot operative mbulojnë nga një kombinim i të hyrave bashkiake dhe transfertave të qeverisë qendrore. Niveli i transfertave nga pushteti qendror përcaktohet nga një formulë fikse e bazuar në faktorë socio-ekonomikë. Bashkia ka fleksibilitetin për të rialokuar fondet në bazë të kërkesës dhe disponueshmërisë, duke siguruar që shpenzimet e reduktuara në një fushë, siç është energjia, të mos ndikojnë drejtpërdrejt në transfertat e buxhetit qendror. Efikasiteti i mbledhjes së taksave nga bashkia raportohet të jetë 92%. Megjithatë, është e rëndësishme të përmendet se taksa aktuale lokale për frymë është shumë e ulët 44.28 Euro/banor. Pra, në vitet e ardhshme taksat vendore duhet të rriten në mënyrë që të mbulojnë të gjitha shpenzimet investuese dhe operative për shërbimet që siguron bashkia. Bashkia mban një buxhet të balancuar pa borxhe apo kredi të raportuara. Korça mban renditjen më të lartë të kategorisë I për besueshmërinë dhe performancën financiare sipas Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

Shpenzimet kryesore nga buxheti i bashkisë përfshijnë personelin, investimet dhe shpenzimet e energjisë për shërbimet që siguron bashkia si ndriçimi, pastrimi, menaxhimi i mbeturinave dhe ndërtesat publike. Shërbimet që siguron bashkia në lidhje me furnizimin me ujë dhe pastrimin u jepen kompanive vartëse, me të ardhura që mbulojnë kostot, duke eliminuar nevojën për subvencione bashkiake për të adresuar deficitet e fundvitit. Shërbimet e transportit publik janë të licencuara dhe operohen mbi një bazë plotësisht të mbulimit të kostos (Tabela 2-7).

Tabela 2 -1:Shpenzimet e energjisë së bashkisë

Shpenzimet e energjisë (për sektorët: transporti publik, ndërtesat publike, ndriçimi i rrugëve, mbeturinat, shërbimet e ujit dhe ujërave të zeza) në 2021	3.148 milionë euro
Nga të cilat shpenzimet e energjisë për ndërtesat publike (në pronësi të saj)	1.76 milionë euro
Shpenzimet e energjisë si përqindje e buxhetit vjetor	22,14%

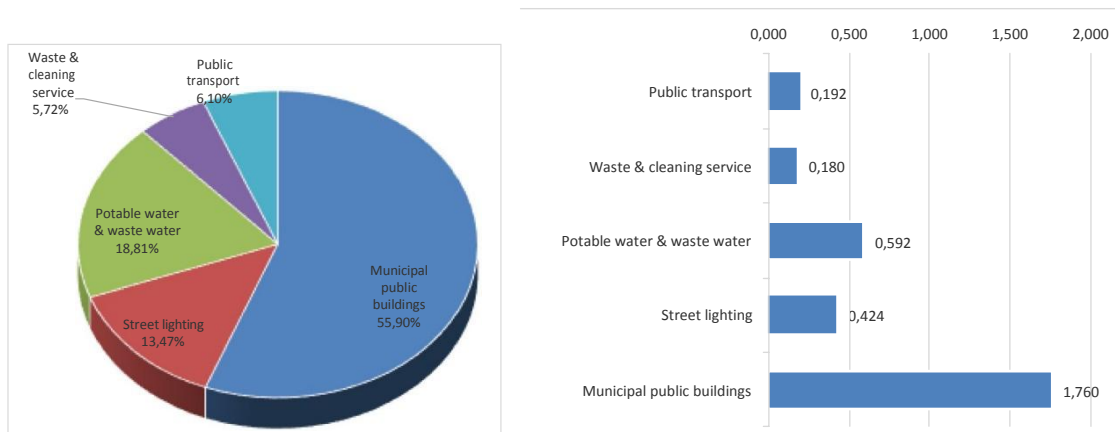
Kostot e Energjisë dhe Konsumi Bashkiak: Në vitin 2021, kostot e energjisë për objektet publike (në pronësi të Bashkisë), të cilat përfshijnë ndërtesat publike, ndriçimin e rrugëve, mbeturinat, shërbimet e ujit dhe ujërave të zeza, në total 3,148 milionë euro. Siç tregohet në figurë2-9, 55,9 % e këtij shpenzimi lidhet me furnizimin me energji të ndërtesave publike. Shpenzimet për njësi të energjisë (kWh) për njësitë publike shfaqin ndryshime të konsiderueshme, në varësi të llojit dhe cilësisë së energjisë. Për shembull, kostoja për kWh për karburantin e benzinës është tre herë më e lartë në krahasim me koston për kWh nga druri.

Edhe pse konsumi i energjisë në sektorët nën kontroll të drejtpërdrejtë të bashkisë përbën vetëm 4.13% të

¹⁸ Dy nga taksat vendore, taksa e regjistrimit të automjeteve dhe taksa e transferimit të pronës së paluajtshme, janë të përcaktuara ligjërisht si taksa vendore në Ligjin për Sistemin e Taksave të Pushtetit Vendor. Megjithatë, pushtetet vendore nuk kanë diskrecion për shkallën e taksës, vendimin për të vendosur ose jo taksën dhe nuk e mbledhin atë. Në vend të kësaj, norma caktohet nga Parlamenti kombëtar dhe taksa mbledhet nga qeveria kombëtare dhe më pas i transferohet qeverisë vendore (pa tarifën për mbledhjen).

konsumit total të energjisë bashkiake, është e rëndësishme të theksohen masat efektive në këta sektorë. Përpjekje të tilla shërbejnë për të rritur ndërgjegjësimin e qytetarëve për mundësitë e mundshme dhe për të promovuar të kuptuarit e përfitimeve që rezultojnë. Përveç kësaj, kursimet e energjisë në këta sektorë kontribuojnë drejtpërdrejt në uljen e kostove të energjisë, duke lehtësuar buxhetin e bashkisë dhe duke reduktuar nevojën për subvencione qeveritare.

Figura 2-9: Kostot për energjinë e sektorëve bashkiakë, 2021

3 POLITIKAT DHE MASA T

3.1 Konkluzioni nga Diagnostikimi: Prioritizimi

Analiza e situatës energjetike në Korçë u bazua në pyetje dhe vlerësime të dhënash, intervista dhe seminare me personat përgjegjës në MEMU pas procesit të Mjetit të Menaxhimit të Çmimit Evropian të Energjisë (EMT).

Një rishikim fillestar i energjisë me EMT u krye në vitin 2022 për bashkinë e Korçës. Vlerësimi përfshin të 6 fushat në të cilat bashkia është aktive në aspektin e politikës energjetike (shih Kapitullin 1.3).

Bashkia ka arritur cilësinë më të mirë të zbatimit në fushat e organizimit të brendshëm dhe lëvizshmërisë, e ndjekur nga furnizimi me energji dhe ndërtesat publike (vlerësimi mesatar). Potenciali më i lartë ekziston ende në fushat e parimeve dhe strategjive të planifikimit, si dhe komunikimit dhe bashkëpunimit.

Dy fushat e fundit janë veçanërisht të rëndësishme për t'u trajtuar, pasi ato janë shumë të rëndësishme për të ndikuar në sektorët indirekt. Në veçanti, parimet dhe strategjitë e planifikimit ofrojnë udhëzime bazë për të gjithë zonën e bashkisë. Komunikimi dhe bashkëpunimi me palët e treta është i rëndësishëm për të tërhequr interesin e palëve të tjera të interesuara si banorët, tregtia, industria, etj. në temën e efikasitetit të energjisë dhe BRE-ve. Një komponent integral i procesit të diagnostikimit të energjisë bashkiake përfshin vlerësimin e shkallës së autoritetit ose kontrollit që mund të ushtrorë bashkia mbi aktorët bashkiakë të energjisë.

Analiza e të dhënave të konsumit të energjisë në territorin e bashkisë tregon potencialet e ndryshme të kursimit të energjisë. Megjithatë, kjo analizë konfirmon se sektorët me potencialet më të larta të kursimeve nuk janë nën kontrollin e drejtpërdrejtë të administratës së bashkisë.

Fusha e ndikimit: Si rezultat i kornizave të ndryshme ligjore dhe rregullative, bashkia posedon shkallë të ndryshme ndikimi dhe kontrolli mbi shërbimet bashkiake dhe konsumatorët fundorë. Format e ndryshme të pronësisë së objekteve që konsumojnë energji në sektorë të ndryshëm ose kufizojnë ose rrisin kontrollin buxhetor dhe autoritetin e zbatimit. Bashkia ka kontroll të plotë mbi sektorët e ndërtesave publike në pronësi të saj, ndriçimit të rrugëve, furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza, menaxhimit të mbeturinave dhe në një masë më të vogël transportit publik. Këto zona janë në përputhje me Zonën 2 (Ndërtesa dhe Objektet e bashkisë), Zonën 3 (Furnizim dhe Shkatërrim) dhe Zonën 4 (Lëvizshmëri) të Çmimit Evropian të Energjisë. Kjo tregon se Çmimi Evropian i Energjisë është një qasje praktike që tashmë përfshin prioritizimin e sektorit për menaxhimin e energjisë bashkiake. EMS i përshtatur në Shqipëri bazohet në Çmimin Evropian të Energjisë, i cili u lejon bashkive të fillojnë të zbatojnë menaxhimin e energjisë bashkiake shumë shpejt.

Një kërkesë kritike për zbatimin e suksesshëm të MECAP-it është ndërtimi i kapaciteteve institucionale brenda administratës së bashkisë për të siguruar që aktivitetet e programit përgatiten dhe zbatohen dhe komunikohen në mënyrë efektive. Këto aspekte mbulohen në Zonën 5 (Organizimi i Brendshëm) dhe Zonën 6 (Komunikimi, bashkëpunimi) të Çmimit Evropian të Energjisë.

3.2 Planiveprimit

Plani i veprimit i zhvilluar me këtë MECAP merr parasysh aktivitetet tashmë të filluara dhe të zbatuara të bashkisë. Në kuadër të vlerësimit cilësor në vitin 2022, është dokumentuar statusi i zbatimit dhe në bazë të këtij vlerësimi janë identifikuar mangësitë dhe potencialet. Si shembull, bashkia e Korçës ishte në gjendje në të kaluarën të zhvillonte projekte investimi në infrastrukturë dhe të merrte fonde nga donatorët ndërkombëtarë. Me mbështetjen financiare të donatorëve ndërkombëtarë dhe Institucioneve Ndërkombëtare Financiare (IFI) nga SECO, BE dhe KfW, Projekti i Furnizimit me Ujë dhe Ujërave të Zeza kanë përfunduar investimet më të rëndësishme me fokus kryesor brenda qytetit. Kompania po vazhdon të kryejë investimin në bazë të burimeve të tyre të brendshme për rehabilitimin e sistemit të ujit të fshatrave dhe pas përfundimit të tyre do të rezultojë në uljen e konsumit të energjisë në sektorin e ujit; Kështu, do të renditet

në MECAP për të marrë në konsideratë rezultatet në bilancin e ardhshëm të energjisë, krahasuar me vitin bazë 2021.

3.2.1 Strategjia e ndërhyrjes dhe llojet e masave

Plani i veprimit MECAP bazohet në dy lloje ndërhyrjesh, konkretisht në investime dhe në masa jo-investuese.

- A) **MASAT INVESTIMEVE:** Ato përfshijnë një tubacion projektesh të drejtpërdrejta investimi për EE që mund të gjenerojnë kursime fizike të energjisë me përfitime të përbashkëta në formën e rritjes së shërbimeve dhe komoditetit për përdoruesit fundorë, përveç uljes së kostove të operimit dhe mirëmbajtjes (O&M)¹⁹. Investimet duhet të kenë prioritet në bazë të:
- 1) **Reduktimi i kërkesës dhe konsumit të energjisë** për përdoruesit fundorë;
 - 2) **Reduktimi i humbjeve të energjisë** për shpërndarjen e energjisë;
 - 3) **Reduktimi i emetimeve të GS, dhe**
 - 4) **Përdorimi i burimeve të pastra të rinovueshme të energjisë (BRE)**, sa herë që këto janë teknikisht dhe ekonomikisht të mundshme për të zëvendësuar lëndët djegëse fosile.
- B) **MASAT SHOQËRORE:** SI MASAT DHE POLITIKAT SHITESË JO INVESTIMORE NË NIVEL BASHKIALE: Këto janë kërkesa dhe parakushte për:
- 1) **Politika dhe Rregullorja e Bashkisë:** Të zhvillojë, racionalizojë dhe zbatojë strategjitë dhe mjetet e planifikimit në lidhje me politikën energjetike, për të përshtatur kuadrin rregullator për të stimuluar, mbështetur dhe zbatuar iniciativat për EE;
 - 2) **Përgatitja për investim:** për të mundësuar zbatimin e programit të investimeve përmes përgatitjes së investimeve dhe zhvillimit të mekanizmave të ofrimit,
 - 3) **Trajnimi, Ngritja e Kapaciteteve dhe Informacioni:** për të zhvilluar stafin lokal dhe kapacitetin institucional, dhe për të rritur ndërgjegjësimin e publikut për EE.
 - 4) **Menaxhimi dhe monitorimi i O&M:** për të garantuar funksionimin dhe menaxhimin efikas dhe efektiv të shërbimeve

Masat investuese dhe jo-investuese të MECAP-it janë zhvilluar gjatë një procesi kompleks që përfshin (i) intervista me palët përkatëse të interesit të bashkisë së Korçës, (ii) planet investuese të disponueshme nga shoqëritë dhe furnizuesit e shërbimeve, (iii) analizën e ekzistueseve, dhe planet e mëparshme të EE dhe zhvillimit urban, (iv) rekomandimet nga vlerësimi me mjetet e EEA, dhe (v) rekomandimet e ekspertëve për masat përkatëse të EE, bazuar në përvojën dhe praktikën më të mira.

Një kërkesë thelbësore për përgatitjen dhe zbatimin e suksesshëm të MECAP-it është pronësia dhe përkushtimi i të gjitha palëve të interesuara bashkiake dhe MEMU-ve, në veçanti. Për të nxitur këtë pronësi, duhet të zhvillohet një analizë e strukturuar sektoriale për të përcaktuar sfidat dhe masat e nevojshme së bashku me një kuptim të bashkëpërfitimeve shoqërore dhe t'u komunikohet palëve të interesuara. Një kërkesë kritike për zbatimin e suksesshëm të MECAP është ngritja e kapaciteteve institucionale dhe krijimi i një pike qendrore për efikasitetin e energjisë, zhvillimin e BRE-ve dhe zbutjen e klimës dhe investimet në përshtatje në bashki, për shembull duke krijuar një njësi bashkiake të dedikuar brenda bashkisë, e cila është e nominuar si MEMU.

¹⁹ Investimet për zgjerimin e infrastrukturës urbane dhe rritjen e performancës së ndërmarrjeve nuk janë të listuara në planin e EE, pasi ato masa nuk do të kenë një efekt kursimi të drejtpërdrejtë në krahasim me konsumin bazë të energjisë të vitit 2021, ato nuk janë pjesë e qenësishme të MECAP.

3.2.2 Udhërrëfyesi i Zbatimit

Përveç një diagnostikimi të shëndoshë, ky MECAP vendos një fokus të qartë në zbatimin e MECAP dhe masave të tij.

Shtojca B përmban një "Listë të gjatë" të të gjitha 87 masave që duhet të zbatohen për të arritur objektivat deri në vitin 2030 dhe 2040.

Për të lehtësuar planifikimin efektiv, masat janë prioritetuar në bazë të urgjencës së tyre, duke rezultuar në një "Listë të Shkurtër" e cila jepet në Aneksin C. Lista e shkurtër përmban 57 masa që duhet të fillojnë brenda dy viteve të ardhshme. Këtu përfshihen 12 masa me prioritet 1, të cilat duhet të zbatohen në periudhën e ardhshme buxhetore. "Short-Lista" do të rishikohet çdo vit, me mundësinë e shtimit të masave të reja. Shih gjithashtu Kapitullin 3.5 për më shumë detaje mbi procesin e monitorimit.

Gjatë përzgjedhjes së masave prioritare vjetore, rekomandohet të përcaktohet një zgjedhje realiste, e zbatueshme e aktiviteteve, duke marrë parasysh kufizimet e disponueshme financiare dhe buxhetore dhe mundësitë e financimit për masat e investimit, por edhe duke marrë parasysh përpjekjet e nevojshme për funksionimin dhe mirëmbajtjen, si dhe masat shoqëruese jo-investuese.

3.3 Projeksione me masa ekzistuese dhe të planifikuara

3.3.1 Kursimet e energjisë sipas sektorëve

Zbatimi i MECAP-it që përbëhet nga 87 masa ka potencialin të kursejë deri në 85 GWh/vit energji përfundimtare dhe të gjenerojë energji të rinovueshme deri në 50 GWh/vit në vitin e synuar 2040, që është e barabartë me 17% të konsumit të energjisë përfundimtare në të gjithë bashkinë. 2021 (797 GWh/vit).

Sipas skenarit BAU pa zbatimin e masave EE/RE, FEC do të arrijë në 1,035 GWh në vitin 2040, gjë që justifikohet nga supozimet e mëposhtme të zhvillimit të bashkisë gjatë 15 viteve të ardhshme:

- Një prirje demografike në rënie me rreth 0,7-1% rënie të popullsisë deri në vitin 2027, e ndjekur nga një rikuperim prej 1-1,5% rritje vjetore e popullsisë (nga viti 2028).
- Një zhvillim i ekonomisë rajonale dhe shërbimeve publike, i cili lidhet me rritjen e vlerësuar të popullsisë.
- Përmirësimi i komoditetit, veçanërisht në sektorin e banimit, si dhe rritja e kërkesës për lëvizje që çon në konsum më të lartë të energjisë.
- Zgjerimi i infrastrukturës publike, ujë, energji elektrike, transport.
- Përmirësimi i shërbimeve të bashkisë, si furnizimi me ujë, ndërtesat publike.

Kursimet e arritshme të energjisë nga zbatimi i programit të propozuar mund të jenë kundër kësaj prirje dhe të ulin intensitetin e energjisë në mënyrë drastike, siç paraqitet në grafikun e mëposhtëm.

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERGISJË DHE KLIMËS

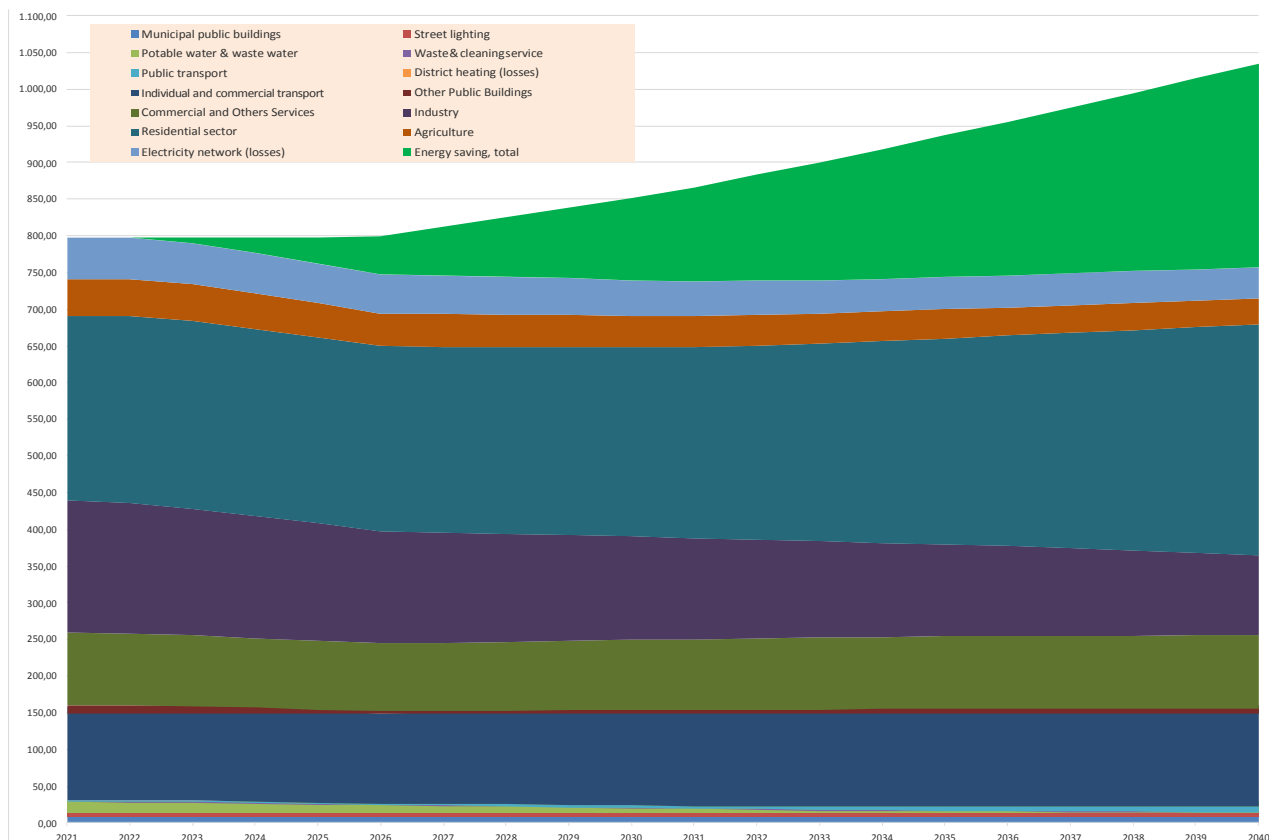

Figura 3-1: Skenarët aktivë (EE/RES/CO2) (GWh)

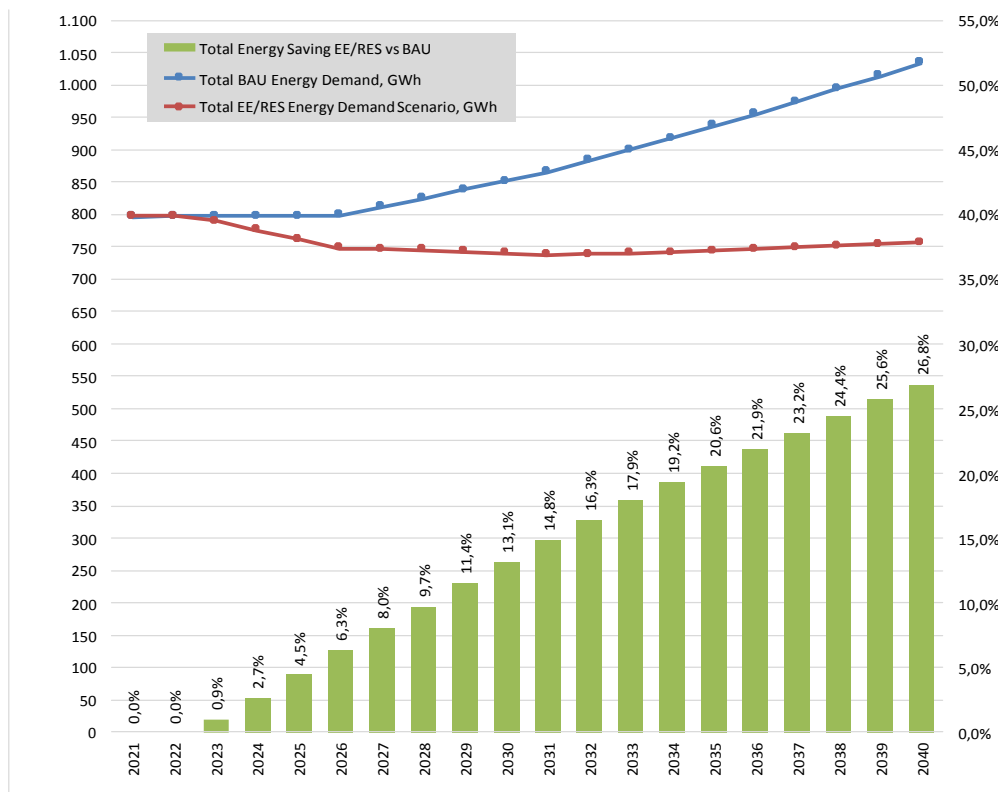

Figura 3-2: Skenarët BAU dhe Aktiv (EE/RES/CO2).

Nga lista e gjatë prej 87 masash, 50 masa kanë të bëjnë me sektorët e energjisë bashkiake (ndriçimi i rrugëve, ujësjellës/kanalizimet, ndërtesat publike, menaxhimi i mbetjeve, transporti publik) dhe kanë një potencial të kursimit të energjisë prej 28 GWh/vit.

Kursimet më të larta të energjisë mund të arrihen në sektorin e ndërtesave bashkiake me potencial kursimi 60-65%, 15 GWh/vit, ndërkohë që përdorimi i shtuar i energjive të rinovueshme në sektorët e menaxhimit të ujit dhe mbetjeve mund të sjellë deri në 9.3 GWh në vit. Kursimet e energjisë në të gjashtë sektorët e drejtpërdrejtë nën kontrollin e bashkisë arrijnë në 28 GWh në vitin 2040, që përfaqëson një raport kursimi prej 90%, krahasuar me konsumin në vitin 2021.

Zbatimi i masave në sektorët indirekt (përfshirë sektorët e mëdhenj të konsumatorit rezidencial, transport dhe sektor tregtar) kanë potencialin për të ofruar 108 GWh kursime vjetore në vitin 2040, me një raport mesatar kursimi prej 15% (Figurat 3-3 deri në 3-6).

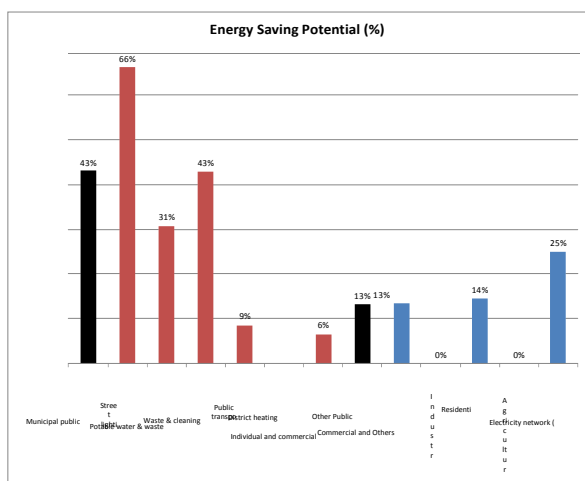

Figura 3-1: Raporti i kursimit të energjisë sipas sektorëve

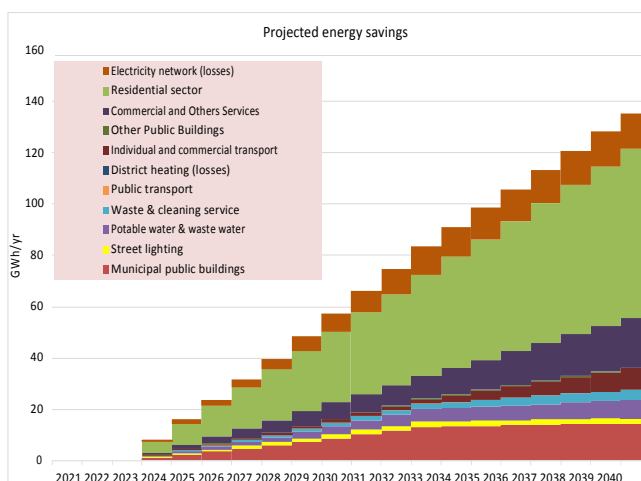

Figura 3-4: Kursimet e parashikuara të energjisë krahasuar me vitin 2021

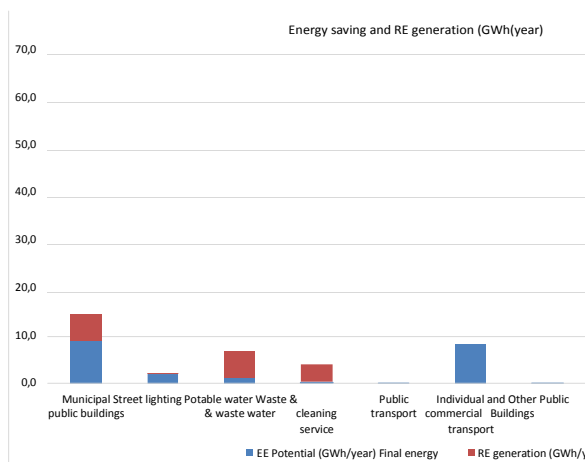

Figura 3-5 : Kursimet e energjisë dhe BRE deri në vitin 2040

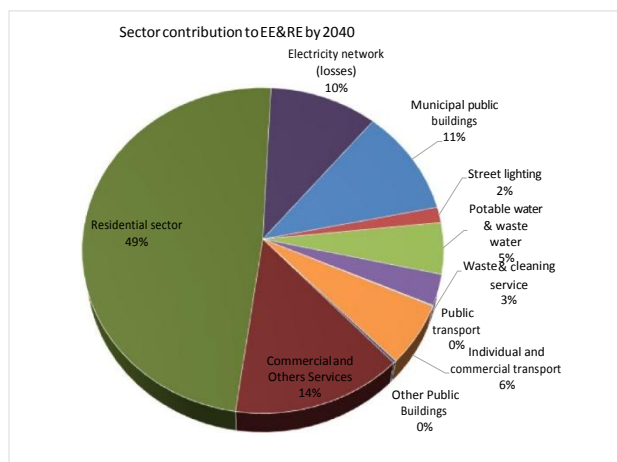

Figura 3-6: Kontributi i sektorit në EE & BRE deri në vitin 2040

Sigurisht, masat e investimeve direkte do të sjellin kursimet më të larta të energjisë, ndërkohë që nuk do të jetë e mundur të zbatohen pa masat shoqëruuese të ndërlidhura, të cilat janë thelbësore për përgatitjen e projektit, gjenerimin e angazhimit, mbështetjen dhe ngritjen e fondeve si dhe ngritjen e kapaciteteve.

Totali i kursimeve kumulative të arritshme të energjisë nga zbatimi i programit të efijencës së energjisë

gjatë periudhës 2024-2040 do të arrijë në 1250 GWh, duke rezultuar në një kursim specifik energjie prej 7.1 kWh për investim EUR ose një kërkesë specifike investimi prej 0.14 EUR për kWh të kursyer në vit. (e barabartë me 17 lekë/kWh). Ky përfaqëson afërsisht të njëjtin nivel me kostot mesatare të parashikuara të energjisë për 20 vitet e ardhshme. Kjo llogaritet në bazë të skenarit të përshkallëzimit të kostos së energjisë në vit 2% për periudhën 2022-2040.

Kursimet totale të energjisë duke zbatuar masat EE/BRE vetëm në sektorin e shërbimeve bashkiake do të arrijnë në 28 GWh në vit në vitin e synuar 2040, që përfaqëson një raport kursimi prej 90% krahasuar me konsumin e vitit 2021. Kursimet e parashikuara të kostos së energjisë për buxhetin e bashkisë prej përafërsisht 5 milionë euro në vit plus 550,000 euro kursime shtesë të kostove (operim, mirëmbajtje, të ardhura), kumulative gjatë viteve 2024-2040 prej 50 milionë. 1,277 milion euro në vit plus 550,000 euro kursime shtesë të kostove (operim, mirëmbajtje, të ardhura), kumulative gjatë viteve 2024-2040 prej 29.22 milion euro. (Figura 3-7).

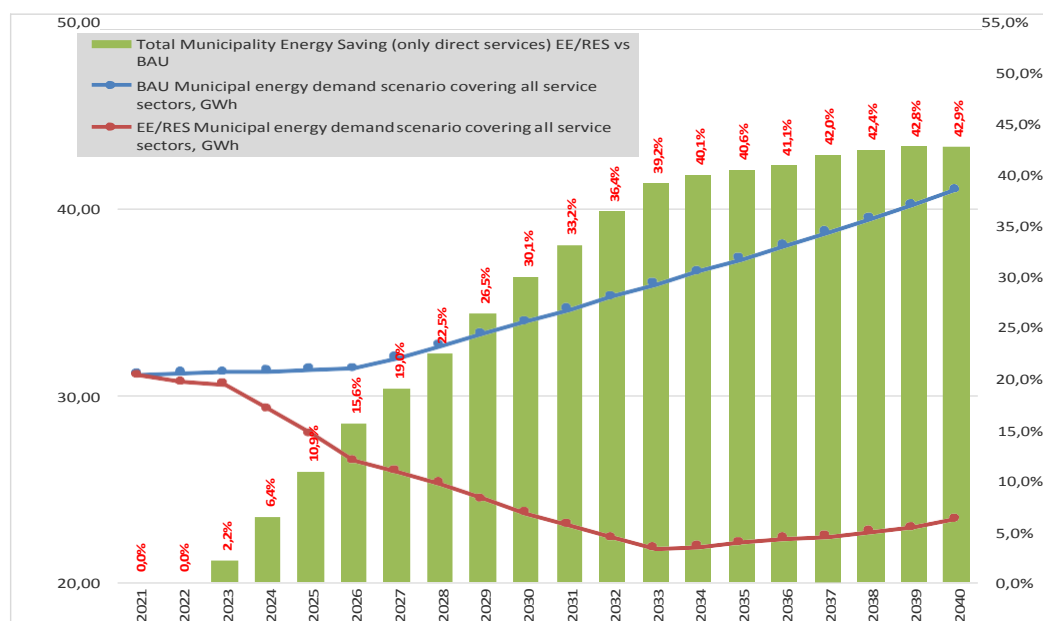

Figura 3-7: Projektimi i Skenarëve të Kërkesës për Energji BAU dhe EE/RES në sektorët e shërbimeve të drejtpërdrejta bashkiake (ndërtesat publike (në pronësi të bashkisë), ndriçimi i rrugëve, uji i pijshëm dhe ujërat e zeza, transporti publik dhe menaxhimi i mbetjeve)

3.3.2 Kursimet e emisioneve

Bazuar në bilancin energjetik të Korçës, emetimet e CO₂ të lidhura me përdorimin e bartësve të energjisë parësore (energji elektrike, dru dhe benzinë) arriten në 231,773 ton në vitin bazë të 2021. Kontribuesi më i madh në emetimet e gazeve serrë aktualisht është ai tregtar dhe sektori i banimit, që përbën 60% të të gjitha emetimeve të CO₂. Potenciali për reduktimin e emetimeve arrin në 49,340 ton ekuivalent CO₂ në vit 2030 ose i barabartë me 19,53% reduktim kundrejt emetimit bazë për vitin 2030.

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERGISJË DHE KLIMËS

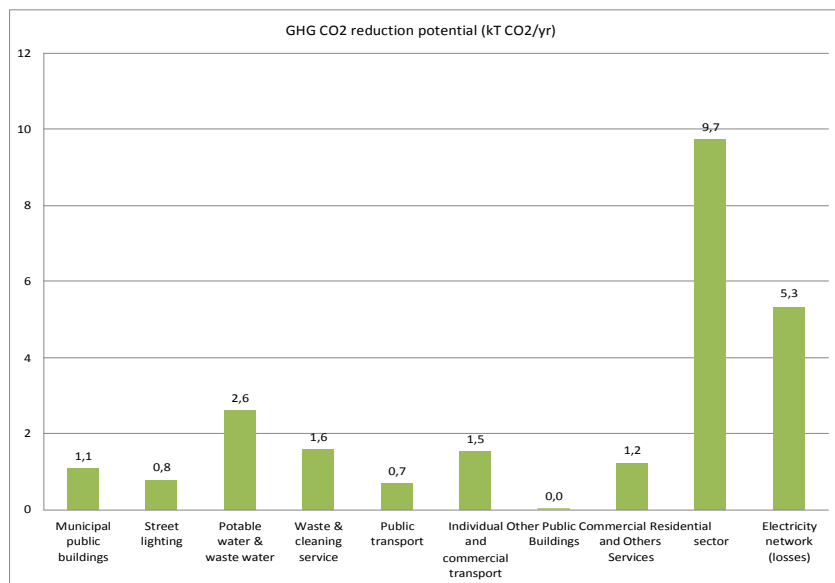

Figura 3-8: Potenciali i reduktimit të emetimeve të GHG në kt në 2040

Figura 3-9 paraqet krahasimin e konsumit final të energjisë për vitin bazë 2021 (pa kushte komforti), kërkesën përfundimtare të energjisë për skenarin bazë (me kushte komforti) për vitin 2040 dhe kërkesën përfundimtare për energji për skenarin aktiv (me kushtet e komfortit) për secilin sektor të drejtpërdrejtë dhe të tërthortë brenda kufijve të bashkisë. Analiza tregon qartë se në të gjitha rastet kërkesa për energji për skenar aktiv (me kushte komforti) për çdo sektor direkt dhe indirekt është më e ulët se konsumi aktual i energjisë (2021) dhe kjo do të sjellë kursime reale të energjisë në vitin e ardhshëm. Gjithashtu, ai kontribut të lartë në reduktimin e emetimeve të gazeve serrë në sektorët e ujit, ujërave të zeza dhe mbetjeve bashkiake i atribuohet investimeve të planifikuara në energjinë e rinovueshme, veçanërisht në sistemet diellore PV (Figura 3-9).

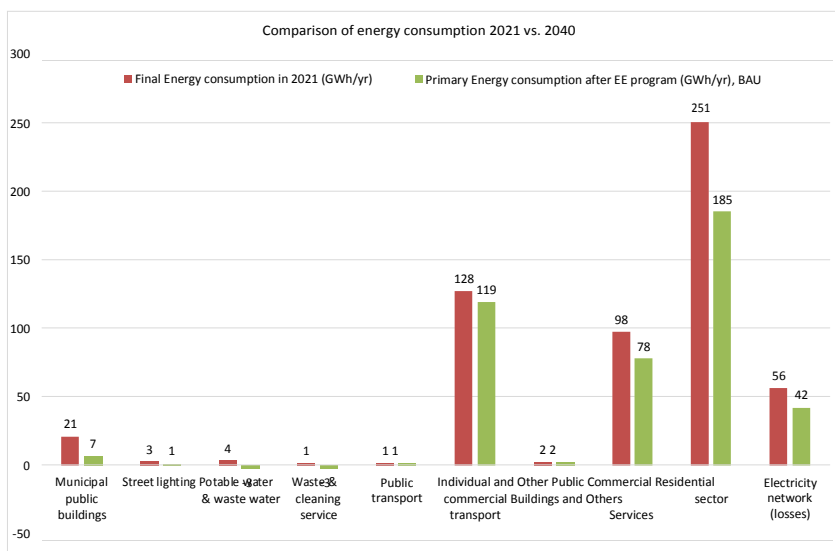

Figura 3-9: Krahasimi i konsumit të energjisë 2021 v 2040

3.3.3 Rentabiliteti i paketave të investimeve

Koha e shlyerjes për secilën masë ndryshon në varësi të investimit dhe përfitimeve monetare, duke u shtrirë nga 2 në 8 vjet. Në sektorë të caktuar, si furnizimi me ujë, është thelbësore të merren parasysh nevojat dhe përfitimet afatshkurtra socio-ekonomike dhe mjedisore brenda analizës kosto- përfitim.

Kursimet e përgjithshme specifike të energjisë primare arrijnë në 0.8 kWh në vit për EUR të investuar (llogaritur me kursimet kumulative të energjisë për ciklin jetësor të masave). Analiza e përfitimit të këtyre investimeve varet nga disa faktorë:

- Raporti i kursimit të energjisë në krahasim me konsumin bazë të objektit dhe kërkesën potenciale të ndrydhur.
- Kostot e kursyera të energjisë, duke marrë parasysh nivelet specifike të tarifave të energjisë dhe tendencat e parashikuara të kostos së tyre.
- Kostot e investimit që lidhen me masat e efijencës së energjisë (Figura 3-10).

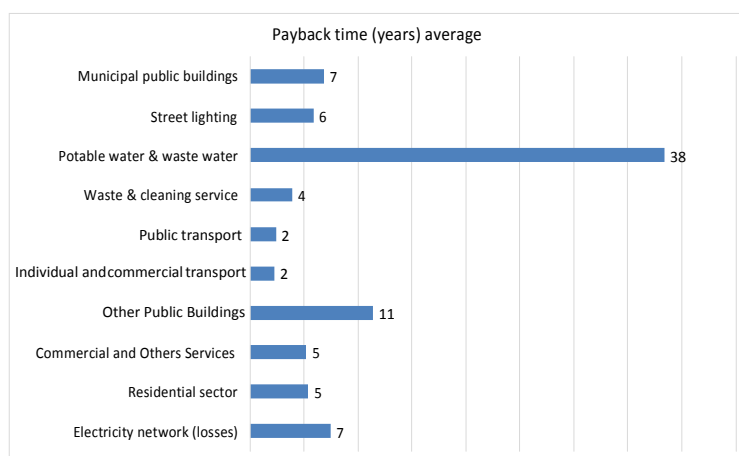

Figura 3-10: Rentabiliteti mesatar i paketave të investimeve

Është e rëndësishme të theksohet se vlerësimi i përfitimeve të efijencës së energjisë duhet të merret parasysh se konsumi aktual bazë i energjisë nuk i përmbahet normave dhe standardeve operationale për shkak të mungesës së energjisë ose kufizimeve buxhetore. Për shembull, ndërtesat publike bashkiake zakonisht janë nën ngrohje, rrugët publike janë të ndriçuara në mënyrë të pamjaftueshme dhe qasja në ujë të pijshëm është e kufizuar në rreth 13 orë në ditë. Ndërsa rinovimi i energjisë mund të përmirësojë me të vërtetë nivelet e shërbimit dhe komoditetit, kursimet aktuale të energjisë dhe buxhetit mund të jenë më të ulëta se ç'mund të pritët zakonisht. Nëse do të konsideronim një bazë me konsumin e energjisë në përputhje me nivelet normative të komoditetit, kursimet teorike të energjisë mund të arrijnë deri në 80%, duke reduktuar ndjeshëm kohën e kthimit. Për më tepër, masat e investimit në sektorin e menaxhimit të mbetjeve bashkiake, furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza gjenerojnë përfitime shtesë mjedisore urbane që janë sfiduese për t'u matur në terma monetarë. Marrja parasysh e këtyre faktorëve mund të shkurtojë ndjeshëm kohën e shlyerjes.

Pavarësisht nga fakti se 42% e investimeve lidhen me sektorin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe ujërave të zeza dhe mund të jenë më pak fitimprurëse nga perspektiva e kursimit të kostos së energjisë, ato ofrojnë përfitime të konsiderueshme sociale, ekonomike, sanitare dhe mjedisore.

3.4 Kostot e investimit, kërkesa për financim dhe strategjia e financimit të planit të veprimit

3.4.1 Llogaritja e kostove të investimit

Investimet e përgjithshme të nevojshme për zbatimin e 87 masave të efijencës së energjisë arrijnë në 175 milionë euro (për të gjithë sektorët bashkiak dhe sektorët e tjerë residential, shërbime private, industri, bujqësi). Ju lutemi referojuni aneksit E për supozimet e vlerësimit financiar; kosto ose energji, kosto për investime (Figura 3-11).

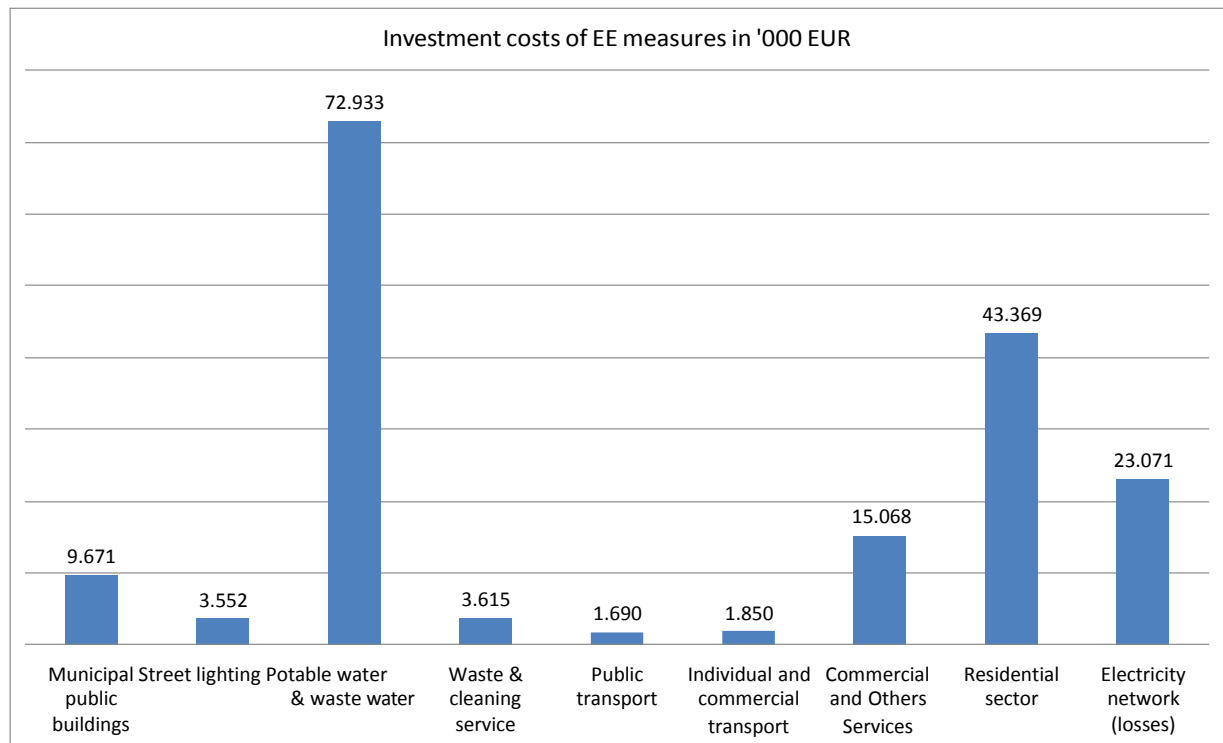

Figura 3-11: Kostot e investimit të masave EE/BRE për të gjithë sektorët

Kostot vetëm për sektorët e shërbimeve bashkiake do të arrijnë në 90.5 milionë euro. Në kuadër të kësaj, investimet në sektorin e ujit dhe ujërave të zeza zënë 80%, me 10 milionë euro tashmë në fazën e zbatimit, të financuara nga donatorë ndërkombëtarë. Analiza gjithëpërfshirëse që krahason skenarin bazë me skenarin aktiv nxjerr dy përfundime kritike dhe bindëse:

1. Peshat e kostove të energjisë për të gjithë sektorët direkt dhe indirekt në raport me PBB-në totale vjetore të gjeneruar në Bashkinë Korçë do të mbetet në 18.6% për skenarin bazë, por do të reduktohet në 17% për skenarin aktiv. Ky dallim paraqet përfitime të konsiderueshme financiare për bashkinë, qytetarët dhe bizneset e saj, përveç përmirësimeve mjedisore dhe standardeve më të larta në të gjithë sektorët bashkiakë të drejtpërdrejtë dhe të tërthortë.

2. Pjesa e Kostos së Energjisë për të gjithë Sektorët Direkt krahasuar me Buxhetin e Parashikuar Gjithsej Vjetor të Bashkisë për sektorët e shërbimeve të drejtpërdrejtë bashkiake do të mbetet në 20.2% për skenarin bazë, por do të reduktohet në 12.7% për skenarin aktiv (shih Figurën 3 -12 - 3-13). Kjo diferencë përket në avantazhe të konsiderueshme financiare për bashkinë, shoqëruar me përmirësime mjedisore dhe standarde më të larta për të gjithë sektorët e bashkisë direkte dhe indirekte.

SEKSIONI A: PLANI VENDOR I VEPRIMIT TË ENERGIJISË DHE KLIMËS

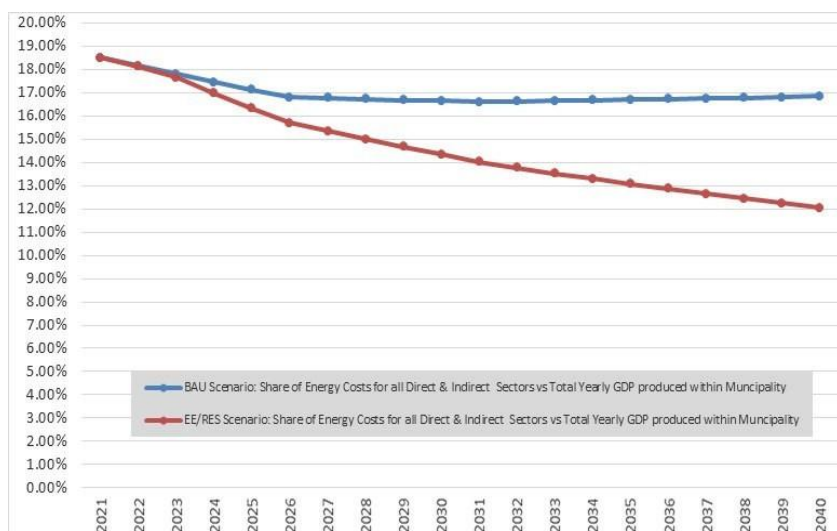

Figura 3-12: Pjesa e kostove të energjisë për të gjithë sektorët direkt dhe indirekt v GDP totale vjetore e prodhuar në bashki

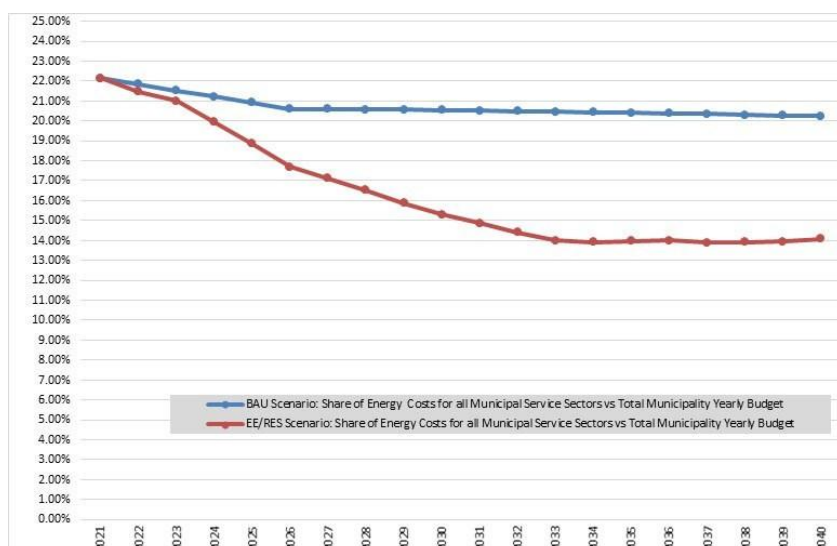

Figura 3-13: Pjesa e kostove të energjisë për shërbimet bashkiake kundrejt buxhetit total vjetor të parashikuar të bashkisë

Bazuar në këtë analizë paraprake, mund të nxirren dy përfundime kryesore:

- (i) Duket se kontributi financiar nga bashkia mund të jetë i realizueshëm, duke kërkuar një pjesë prej afërsisht 30% të shpenzimeve vjetore të energjisë, e cila nuk duhet të sforcojë tepër buxhetin.
- (ii) Bashkëfinancimi në masat e efikasitetit të energjisë dhe energjisë së rinovueshme është i zbatueshëm dhe mund të sjellë kursime vjetore të kostos deri në 1.277 milionë euro deri në vitin 2040. Elementët vendimtarë për sukses do të përfshijnë sigurimin e financimit të jashtëm nga donatorët dhe programet e qeverisë, gjithashtu si nxitje e kontributeve financiare nga shoqëritë nëpërmjet modeleve përkatëse të biznesit.

3.4.2 Strategjia e financimit për planin e veprimit

Rekomandohet zbatimi i programit të EE në 3 faza:

- Filloni në 2024→masat e prioritetit I, përfshirë përgatitjen e projekteve dhe masat e ngritjes së kapaciteteve, projektet pilot dhe më fitimprurëse deri në vitin 2028 (pjesa prej 30% e kostove totale).
- Faza intensive e zbatimit gjatë viteve 2028-2034 (pjesa prej 36% e kostove totale).
- Projektet e mbetura afatgjata gjatë viteve 2034-2040 (pjesa 34% e kostove totale).

Midis sektorëve ka një përgjegjësi të larmishme, pronësia e objekteve, kontrolli nga bashkia dhe përfitimet e pritshme siç përshkruhet në analizën e mësipërme të sektorit. Kështu, aktorë të ndryshëm do të afrohen për të kontribuar në financimin e programit bashkiak për EE. Palët kryesore të interesit dhe rrjedhimisht burimet e financimit janë paraqitur në Tabelën 3-12.

Tabela 3-12: Burimet e mundshme të financimit për masat e EE

Pala e interesit	Sektorët ose projektet kryesore të lidhura	Burimi dhe lloji i financimit	Financimi total i pritur për programin e EE
Bashkia Korçë	Ndërtesat publike bashkiake, ndriçimi rrugor, mbeturinat, uji, ndërtesat pjesërisht të banimit	Buxheti i bashkisë (grantet)	1.86 miliardë lekë (16 milionë euro), 9% e totalit
Qeveritë qendrore dhe rajonale dhe shoqëritë shtetërore/shoqëritë e furnizimit	Shërbimet: energji, ujë, transport, mbeturina	Programet e qeverisë qendrore (grante ose kredi)	9.7 miliardë lekë (84 milionë euro), 48.5% e totalit
Subjekte tregtare (furnizues shërbimesh), donatorë ndërkombëtarë dhe individë	Transport publik, energji dhe ujësjellës, ndërtesa banimi, tregtare	Financim komercial (ekuitet ose kredi), kontribut vetiak	8.6 miliardë lekë (74 milionë euro), 42.5% e totalit

Duke marrë parasysh shpejtësinë e supozuar të zbatimit dhe pjesëmarrjen e kontributit financiar nga grupet e palëve të interesuara, kërkesa për financim nga buxheti i bashkisë do të jetë në intervalin prej 0.8 deri në 1.2 milionë euro në vit. Kjo përfaqëson një mesatare prej 7% të buxhetit të bashkisë, ose 33% të shpenzimeve bazë të energjisë për sektorët bashkiakë.

Kërkesa e llogaritur e investimit prej 16 milionë euro (për një periudhë 25-20 vjeçare) mund të tejkalojë aftësinë e qytetit për të përmbushur nevojat e identifikuara të efikasitetit të energjisë. Në të njëjtën kohë, nuk ka gjasa që bashkia e Korçës të jetë në gjendje të marrë grante qeveritare ose fonde ndërkombëtare të subvencionuara për të financuar të gjitha këto masa. Rrjedhimisht, duhet të zhvillohen mekanizma alternativë financimi të cilët duhet të përfshijnë sektorin privat. Shembuj mund të jenë iniciimi i Partneritetit Publik-Privat (PPP) ose iniciimi i Kontraktimit të Performancës së Energjisë (EPC), p.sh. për investime me efikasitet energjetik për ndriçimin rrugor.

Kutia 3-1 Ekskursus: Strategjitë për tejkalimin e kufizimeve financiare

Pavarësisht potencialit të madh për kursim të energjisë dhe reduktimit të shpenzimeve operative, ekzistojnë një sërë pengesash për zbatimin e masave MECAP, duke përfshirë:

- Analiza e pamjaftueshme e kosto-përfitimit dhe studimet e fizibilitetit në procesin e përgatitjes së projektit çojnë në rezultate joadekuate të prokurimit publik për pajisje dhe shërbime;
- Ndarjet buxhetore të kufizuara njëvjeçare që kufizojnë financimin e përmirësimeve kapitale.

Financimi i projekteve bashkiake të eficiencës së energjisë mund të jetë veçanërisht sfidues pasi bashkitë shpesh janë të kyçura në një rreth vicioz kufizimesh buxhetore për investime të reja, ndërsa mbështetja në infrastrukturën e vjetëruar e detyron bashkinë në përdorimin joefikas të burimeve të kushtueshme të energjisë.

Masat për reduktimin e konsumit të energjisë në sektorin publik përfundimisht do të ndihmojnë në frenimin e kostove të energjisë, duke krijuar kështu hapësirë fiskale për shpenzime të tjera bashkiake (p.sh. shërbimet sociale, investimet në infrastrukturë, etj.). Megjithatë, zbatimi i programeve të eficiencës së energjisë ka qenë i kufizuar, edhe në ekonomitë e zhvilluara, nga fizibiliteti i pamjaftueshëm dhe analiza teknike, nga rregullat e kontabilitetit, praktikat e ngurta të prokurimit të sektorit publik dhe aksesit i kufizuar në buxhet ose financim projektsh. Për shembull, pa analiza kosto-përfitim dhe studime fizibiliteti nuk mund të përcaktohen specifikime të sakta teknike për kërkesat e shëndosha të EE për p.sh. rinovimet e ndërtesave me efikasitet energjetik. Materialet dhe pajisjet me cilësi më të lartë dhe performancë më të mirë të energjisë do të kenë kosto fillestare pak më të larta, por do të arrijnë kursime më të larta të kostove të energjisë gjatë jetës së tyre.

Me rëndësi të veçantë për arritjen e përfitimeve afatgjata të kursimit të energjisë në projektet e infrastrukturës është aplikimi i standardeve të larta profesionale të ndërtimit dhe instalimit. Oferta më e lirë për punimet e instalimit/ndërtimit mbart rrezikun e mospërdorimit të praktikave më të mira nga instalues me përvojë. Rrjedhimisht, procedurat e prokurimit publik do të përshtaten - për aq sa është e mundur - për të zgjedhur ato kombinime të pajisjeve dhe performancës së punimeve me koston optimale dhe përfitimet e jetës. Për këtë qëllim, kërkesat e cilësisë në specifikimet teknike të dokumenteve të tenderit duhet të jenë të sakta dhe procesi i vlerësimit duhet të pasqyrojë këtë qasje.

Investimet në EE në asetet e bashkisë do të ndihmojnë që shërbimet bashkiake të jenë të përballueshme për konsumatorët, duke rritur hapësirën fiskale për aktivitetet e zhvillimit ekonomik dhe social të bashkisë.

Megjithatë, mbetet shumë sfiduese për financimin e projekteve të infrastrukturës për shkak të kufizimeve në huamarrjen e bashkive dhe instrumenteve alternative të financimit të zhvillimit të sapolindur, siç janë kompanitë private të shërbimeve të energjisë (ESCO). Ndërsa potenciali absolut i kursimit të energjisë në sektorin bashkiak është i vogël në krahasim me atë të sektorit tregtar dhe rezidencial, vonesat në sigurimin e financimit për përmirësimet e EE-së bashkiake mund të përkeqësojnë ndjeshëm stresin e buxhetit të bashkisë dhe të dëmtojnë shërbimet bashkiake, duke dobësuar kështu aftësinë e qeverive vendore për ti shërbyer popullatës lokale.

Elementi më kritik i mbështetjes së qeverisë për financimin bashkiak të EE është të ndihmojë në krijimin dhe nxitjen e zhvillimit të financimit të qëndrueshëm dhe mekanizmave të ofrimit. Në afat të shkurtër, kjo do të mundësonte qarkullimin e fondeve publike, duke shumëfishuar kështu ndikimin e financimit fillestar. Në afat të gjatë, ai do të tërheqë dhe do të nxiste financimin komercial duke maksimizuar pjesëmarrjen e sektorit privat.

Programet e dedikuara të granteve qeveritare janë aktualisht të rralla, ndërsa grantet nga burimet ndërkombëtare janë të kufizuara për projektet e shkallës së mesme dhe të madhe. Megjithatë, pilotimi i financimit të EE është i rëndësishëm për të reduktuar rrezikun e tregut.

Duke shkuar përtej financimit nga të gjitha grantet, vende të ndryshme kanë zbatuar një gamë të gjerë mekanizmash financimi dhe ofrimi, qoftë për të rritur levën financiare të fondeve publike ose për të fituar akses në financimin komercial për projektet e bashkisë të EE. Kjo përfshin:

- Financimi buxhetor me rikuperim të kapitalit;
- Huadhënie direkte nga IFN për shoqëritë bashkiake (financimi për sektorin e ujësjellësit dhe kanalizimit);
- Linja e kredisë për EE për bashkitë përmes institucioneve financiare ekzistuese, si një bankë zhvillimi ose banka komerciale (aktualisht BERZH GEFF fokusohet në kreditimin e EE vetëm për sektorin rezidencial dhe SME).

3.5 Procesi i Monitorimit të Zbatimit të MECAP

Vendimi i Këshillit të Ministrave 189 datë 5.4.2023 përcakton se bashkitë, nëpërmjet emërimit të menaxherit/ve të energjisë (të cilët do të jenë pjesë e Njësisë Bashkiake të Menaxhimit të Energjisë (MEMU)), monitorojnë rregullisht zbatimin e PMMK-së dhe arritjen e energjisë, objektivat e kursimit dhe reduktimit të CO2. Për këtë qëllim, në përputhje me këtë nen, kërkohet të krijohet një bazë të dhënash nga secila bashki

me qëllim që të regjistrohen dhe mirëmbahen shifrat e konsumit të energjisë për të gjitha shërbimet bashkiake: ndërtesat publike, ndriçimi i rrugëve publike, grumbullimi dhe menaxhimi i mbetjeve të bashkisë, mbeturinat, furnizimi me ujë, trajtimi i ujërave të zeza, transporti publik dhe të gjitha shërbimet tjera bashkiake.

Raporti përkatës i progresit të MECAP duhet të përgatitet çdo vit për zbatim sipas formatit të miratuar nga Ministri i Infrastruktura dhe Energjisë jo më vonë se 12 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji. Procesi i monitorimit është hartuar sipas logjikës së sistemit EMS dhe përgatitjes së MECAP në radhë të parë. Të dhënat e sektorëve të bashkisë do të mblidhen me mjetin mbështetës në dispozicion (EnerCoach). Paralelisht, statusi i zbatimit të aktiviteteve do të dokumentohet dhe vlerësohet në EMT (European Energy Award Management Tool). Bazuar në këtë analizë, do të përcaktohen hapat e ardhshëm, do të hartohet plani vjetor i veprimit (si nëngrup i listës së gjatë), duke marrë parasysh aktivitetet tashmë të zbatuara dhe arritjet aktuale të objektivave të ndërmjetëm. Gjetjet do të përshkruhen në raportin e vlerësimit dhe do t'i dorëzohen AEE- së për miratim në fund të marsit të vitit përkatës. Një përditësim i plotë i MECAP duhet të bëhet çdo 5 vjet dhe përfshin gjithashtu përditësimin e inventarit bazë të emetimeve me mjetin e sintezës (Figura 3-14).

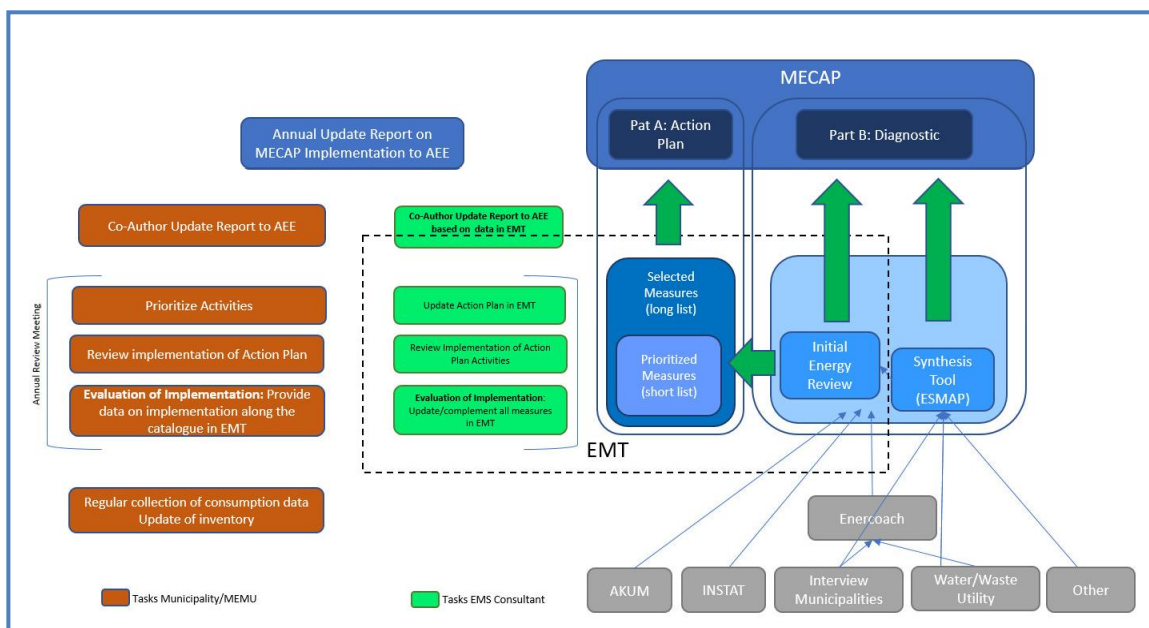

Figura 3-14: Procesi i krijimit të MECAP

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGJISË DHE KLIMËS

4 NDËRTESET DHE OBJEKTET E BASHKISË

4.1 Menaxhimi, ndërtimi dhe rinovimi i ndërtesave publike

4.1.1 Kuadri legjislativ dhe rregullator

Direktivat dhe politikat kyçe të BE-së që janë shumë të rëndësishme për masat EE/RES/Green në ndërtesat publike qendrore dhe bashkiake në bashkitë SEMP në veçanti përfshijnë: Direktivën 2012/27/EC për Eficiencën e Energjisë (EED); Direktiva 2010/31/EC për Performancën Energjetike të Ndërtesave (EPBD); Direktiva 2009/125/EC për Eko-dizajn dhe Rregullorja (BE) 2017/1369 për Etiketimin e Energjisë dhe rregulloret e deleguara dhe Direktiva e BE-së për BRE. Shqipëria po transponon dhe zbaton acquis communautaire të BE-së dhe gjithashtu miratoi Marrëveshjen e Gjelbër të BE-së për Ballkanin Perëndimor, miratuar në nëntor 2020, ndër të tjera. Në përputhje me detyrimet e saj si Palë Kontraktuese ndaj Komunitetit të Energjisë dhe si pjesë e objektivit strategjik të Shqipërisë për t'u anëtarësuar në BE, qeveria ka përafuar legjislacionin me kuadrin ligjor (acquis) dhe legjislacionin primar shqiptar në lidhje me përmirësimin e EE. /BRE/Masat e gjelbra në ndërtesat publike qendrore dhe bashkiake, duke përfshirë: Ligjin Nr. 124/2015 për Eficiencën e Energjisë dhe versionin e përditësuar të marsit 2022; Ligji për BPE - Nr. 116/2016; Ligji për BRE Nr. 8/2017 dhe versioni i përditësuar i marsit 2023; dhe Ligji Nr. 68/2012 për Informimin e Konsumit të Energjisë dhe Produkteve të Burimeve të tjera.

Shqipëria ka përgatitur një ligj të pavarur që transponon EPBD të BE-së. Kjo përfshin kërkesat sipas direktivës që ndërtesat e reja të zëna dhe në pronësi të autoriteteve publike duhet të plotësojnë përkufizimin NZEB pas datës 31 dhjetor 2018. Për ndërtesat në pronësi të një autoriteti publik me një sipërfaqe totale të dobishme mbi 250 m² dhe që frekuentohen nga publiku, një certifikatë e performancës së energjisë duhet të shfaqet në mënyrë të dukshme për të gjithë përdoruesit. Ligji shqiptar është në përputhje me direktivat e BE-së. Ai dallon Kërkesat Minimale të Performancës së Ndërtesave (miratuar me Nr. 537 dt. 8.7.2020) midis kategorive të ndryshme, si ndërtesa të rinovuara, të reja, sisteme teknike që do të instalohen për ngrohje, ftohje etj. Qeveria Shqiptare përgatiti Strategjinë e Energjisë e cila ishte miratuar më 8 gusht 2018. Në përputhje me këtë, Shqipëria miratoi edhe Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës (NECP) duke u fokusuar, ndër të tjera, edhe në rinovimin e ndërtesave publike qendrore dhe bashkiake në sektorin e shërbimeve.

EPBD dhe Ligji për Performancën e Energjisë në Ndërtesa transpozojnë pjesë të Direktivës për Performancën e Energjisë në Ndërtesa dhe dispozitat kryesore të saj janë përmbledhur më poshtë: Duke filluar nga 1 prilli 2022, 2% e sipërfaqes totale të stokut të ndërtesave publike bashkiake duhet të rinovohet çdo vit për të përmbushur kërkesat minimale për performancën e energjisë. Miratimi i Strategjisë së Rinovimit të Ndërtesave për sektorin rezidencial, komercial dhe publik që do të mbulojë një periudhë të paktën dhjetëvjeçare të përgatitur dhe miratuar në vitin 2022. Strategjia ofron stokun kombëtar të ndërtesave dhe identifikon qasjet me kosto efektive për rinovimet që lidhen me llojin e ndërtesës, zona klimatike dhe politika dhe masa për të stimuluar rinovimet me kosto efektive të ndërtesave.

4.1.2 Situata fillestare

Stoku i ndërtesave publike bashkiake të Korçës përbëhet nga 137 ndërtesa publike me një sipërfaqe totale prej 98,638 m². Gjithashtu, është e rëndësishme të përmendet supozimi i mëposhtëm, duke marrë parasysh sipërfaqen e kushtëzuar me afërsisht 85% të sipërfaqes së dyshemesë bazuar në studimin e BB-së “Rinovimi i Stoqueve Publike të Shqipërisë” i realizuar në vitin 2019.

Ndërtesat publike bashkiake janë pjesë e sektorit të shërbimeve nën Bilancin Shqiptar të Energjisë. Sektori i Shërbimeve është i ndarë në Publik dhe Privat. Ngrohja e hapësirave, uji i ngrohtë shtëpiak dhe energjia elektrike për ndriçimin dhe pajisjet për të gjithë nënsektorët në përgjithësi arrijnë nivelet e dëshiruara të komfortit, megjithëse ekziston një problem i infrastrukturës së vjetër të ndërtesave në institucionet e shërbimit publik. Kategoritë e ndërtesave publike ndahen ndërmjet ndërtesave publike bashkiake dhe ndërtesave publike të qeverisë qendrore (të gjitha agjencitë e qeverisë qendrore dhe përkatëse, duke përfshirë shërbimet mjekësore) dhe. Megjithatë, ndërtesat e qeverisë qendrore janë përjashtuar nga analiza e detajuar në këtë raport, i cili fokusohet në ndërtesat publike bashkiake në pronësi të Bashkisë Korçë. Ndërtesat bashkiake janë kategorizuar në katër tipologji kryesore të ndërtesave, si në tabelën 4-1.

Tabela 4-1: Stoku i ndërtesave publike të Bashkisë Korçë

Nr	Kategoria e Ndërtimeve Publike të Bashkisë	Numri	Sipërfaqja e dyshemesë (m ²)
1	Ndërtesat e çerdheve dhe kopshteve të bashkisë	28	7605
2	Ndërtesat e arsimit fillor dhe të mesëm	64	66,452
3	Ndërtesat administrative të bashkisë	40	17,923
4	Ndërtesat sociale dhe komunitare	5	6658
	TOTAL	137	98638

Ndërtesat sociale dhe komunitare kanë peshën më të ulët sipas sipërfaqes përkatëse me rreth 7% të sipërfaqes totale të stokut të ndërtesave publike (përfshirë ndërtesat ekzistuese dhe ato të ndërtuara dhe të planifikuara për t'u ndërtuar gjatë viteve 2021-2023). Shkollat (ndërtesat e arsimit fillor dhe të mesëm) kanë peshën më të lartë midis ndërtesave publike të bashkisë Korçë, duke zënë rreth 67% të sipërfaqes totale të dyshemesë.

Stoku i ndërtesave publike bashkiake zotërohet dhe menaxhohet nga drejtori të ndryshme në Bashkinë Korçë (p.sh. ndërtesat e shkollave nga drejtoria arsimore etj.). Të gjitha faturat e energjisë dhe i gjithë operimi dhe mirëmbajtja drejtohen nga drejtoria ekonomike dhe financiare. Bashkia në bazë të buxhetit vjetor po rehabiliton disa objekte publike sipas nevojave urgjente për mirëmbajtje. Gjithashtu, bashkia po përpiqet çdo vit të marrë mbështetje nga Ministria e Arsimit dhe donatorë të ndryshëm për të rehabilituar sa më shumë objekte të ndryshme.

Bashkia ka një përvojë me rinovimet EE/RES/Green. Në 6 vitet e fundit, Bashkia Korçë ka rehabilituar 3 qendra ditore, 3 kopshte, 4 shkolla, 2 godina sociale dhe 2 godina administrative. Megjithatë, rehabilitimi është kryer me një numër të vogël masash EE/BRE, pra pa plotësuar kërkesat minimale për performancën e energjisë. Bashkia Korçë zotëron dhe administron godina administrative dhe sociale, shkolla, kopshte, çerdhe, konvikte, godina sportive dhe kulturore, muzetë lokalë dhe zjarrfikëse. Thëksojmë se ndërtesat qendrore, të varura nga pushteti qendror, nuk janë pjesë e inventarit të aseteve të Bashkisë Korçë. Në strukturën e Bashkisë, e cila është pjesë e Drejtorisë së Përgjithshme të Menaxhimit Ligjor dhe Burimeve Njerëzore, funksionon Departamenti i përditësimit, regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive të paluajtshme të Bashkisë Korçë. Një nga detyrat e këtij sektori është puna për përgatitjen e dokumentacionit ligjor për regjistrimin e këtyre pronave në ASHK.

4.1.3 Performanca e energjisë dhe emetimeve të GHG bazë dhe parashikimi (skenari aktiv)

Për të vlerësuar performancën e konsumit të energjisë së ndërtesave publike, është e nevojshme të kategorizohen ato (A) sipas llojit të përdorimit, si arsimit dhe administrimi, (B) kërkesat e tyre për shërbimet energjetike për ngrohjen, ftohjen, ujin e ngrohtë sanitar, ndriçimin, pajisjet e gatimit dhe elektrike, dhe (C) burimet e energjisë që përdoren për ngrohjen e hapësirave, si dru zjarri, energji elektrike, LFO.

Treguesi i performancës së energjisë, i shprehur në konsumin specifik të energjisë për sipërfaqe të dyshemesë së nxehtë, mesatarisht në të gjitha ndërtesat publike bashkiake është 187 kWh/m², sipas shifrave të grumbulluara dhe të agreguara të konsumit real. Rreth 10% e konsumit të energjisë është energjia elektrike për ndriçimin dhe pajisjet elektroshtëpiake (studimi i BB-së “Rinovimi i Stokut Publik të Shqipërisë”). Kopshtet/objektet e kujdesit ditor të fëmijëve kanë konsumin më të lartë specifik, për shkak të kërkesës për komoditet më të lartë të brendshëm dhe ujë të ngrohtë sanitar. (Figura 4-1).

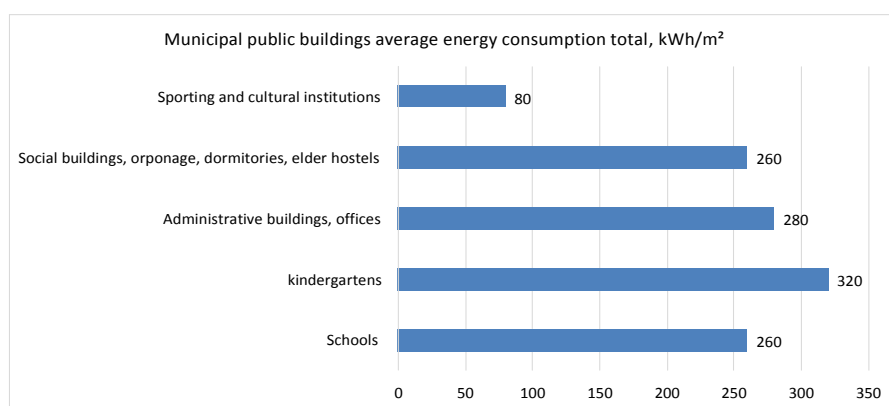

Figura 4-1: Performanca energjetike e ndërtesave publike bashkiake (ngrohje dhe energji elektrike)

Një pikë referimi e performancës së ndërtesave me stokun kombëtar të ndërtesave publike²⁰ tregon se konsumi i ndërtesave të Korçës është rreth 30% mbi kërkesën për energji për ndërtesat në zonën klimatike 3. Kjo mund të shpjegohet me (i) kushtet e ulëta dhe humbjet e nxehtësisë së ndërtesave kërkojnë input të lartë energjie të karburantit për të arritur temperatura të rehatshme të brendshme, dhe (ii) administrata e bashkisë i dedikon gjithmonë fondet e nevojshme për ngrohje komode (ose edhe të gjerë) dhe energji elektrike, do të thotë se kërkesa për energji plotësohet. Ndërgjegjësimi për sjelljen ekologjike në mesin e stafit të bashkisë është ende i ulët, gjë që rezulton në konsumim të panevojshëm. Joefikasiteti shkaktohet nga disa çështje kryesore në ndërtesat publike:

- Përdorimi joefikas i pajisjeve elektrike: Ngrohësit dhe pajisjet elektrike individuale, njësitë AC, njësitë e ndarjes së AC përdoren kryesisht në ndërtesat e administratës qendrore dhe arsimore. Ndërtesat të cilat ngrohen me energji elektrike zakonisht ofrojnë nivele të ulëta të komoditetit të ngrohjes.
- Izolimi i pamjaftueshëm: Shumica e ndërtesave nuk janë të izoluar në muret e jashtme, çatitë/tarracat dhe katet përdhe. Pjesa më e madhe e tyre janë me dritare të vetme xhami (disa të rehabilituara kanë futur dritare dopio xham). Dyert e jashtme nuk janë hermetike dhe efikase dhe mirëmbajtja është në nivel mesatar.
- Sisteme ngrohje joefikase dhe të rrezikshme: Druri në sistemet individuale të ngrohjes qendrore me kaldaja me karburant përdoret kryesisht në objekte arsimore dhe shëndetësore/sociale. Auditimet e

²⁰Banka Boterore: Vlerësimi i potencialit të kursimit të energjisë në ndërtesat publike - profilet e konsumit të ndërtesave; 2019

përgjithshme të energjisë sollën gjetjet specifike mbi karakteristikat e ndërtesave për lloje të ndryshme të sistemeve të ngrohjes, të cilat përshkruhen shkurtimisht si më poshtë: i) efikasiteti i njërive decentralë (zakonisht me bazë në dhomë) është i lartë, por vetëm kur përdoren AC-të e pompës së nxehtësisë; ii) ndodhin humbje të ulëta për shpërndarjen e nxehtësisë; iii) shumica e njërive AC përdoren për ngrohje dhe ftohje sipas kërkesës së temperaturës së brendshme. Në shumicën e ndërtesave sobat ekzistojnë vetëm në dhomat e banuara, korridoret etj. mbeten të pa ngrohura. Efikasiteti i gjenerimit të nxehtësisë nga sobat është i ulët (50-60%) me përpjekje të larta për ngrohje manuale. Tymit nga sobat shkakton ndotje të ajrit në dhoma me pasoja për shëndetin. Kostot monetare të druve të zjarrit janë të ulëta, pra tërheqëse për përdoruesit e ndërtesës. Efikasiteti i gjenerimit të nxehtësisë me naftë në kaldaja është i ulët në mesatar (60-80%) për shkak të mirëmbajtjes së ulët dhe në shumicën e rasteve ka humbje të mëdha të shpërndarjes së nxehtësisë për shkak të sistemeve të ngrohjes të pabalancuara dhe mungesës së kontrollit të temperaturës në dhoma.

Figura 4 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Druri është malli më i madh energjetik me 88% të konsumit të përgjithshëm, i ndjekur nga energjia elektrike me 8.28% të konsumit. Figura 5 paraqet totalin e shpenzimeve vjetore për energjinë duke marrë parasysh çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë sipas mbledhjes së të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se kostoja e drurit është më e madhja me 80% të totalit të shpenzimeve, e ndjekur nga energjia elektrike me 14.19% të shpenzimeve.(Figura 4-2 dhe 4-3).

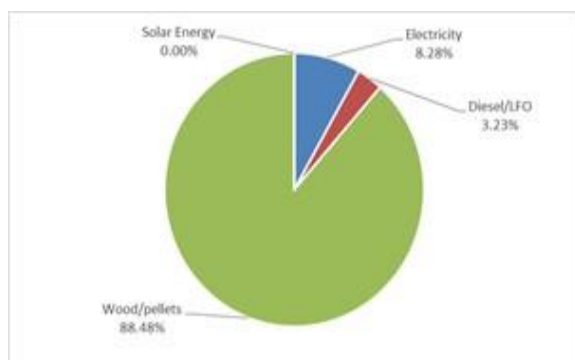

Figura 4-2: Konsumi vjetor i energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë)

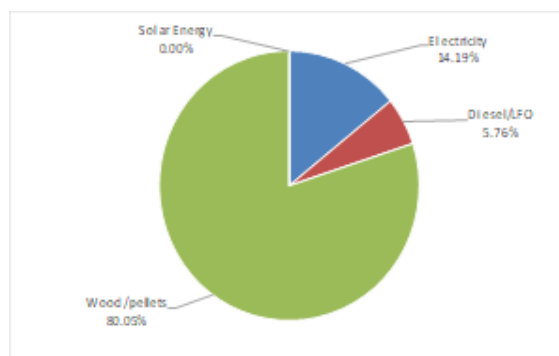

Figura 4-3: Shpenzimet vjetore të energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë)

Konsumi i energjisë elektrike përfshin energjinë elektrike për të gjitha shërbimet (ftohje, ngrohje uji, ndriçim, gatim, elektroshtëpiake) dhe energji elektrike për ngrohje dhe është e rëndësishme të përmendet se përafërsisht. 60% përdoret për ngrohje sipas studimit të BB-së “Rinovimi i Stoqueve Publike të Shqipërisë”. Skenari bazë (BAU) parashikimi i kërkesës për energji për të gjithë stokun e ndërtesave publike ka marrë në konsideratë stokun ekzistues dhe të rritur të ndërtesave, intensitetet aktuale të energjisë, përbërjen aktuale të karburantit dhe përmirësimin e kushteve të rehatisë, pa marrë parasysh përmirësimet e efikasitetit të energjisë. Figura 6 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 7 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS-ve të shprehur në CO₂eqv bazuar në faktorin e emetimit të qasjes së nivelit 1 të IPCC për çdo mall energjie. Skenari aktiv (BAU) parashikimi i kërkesës për energji për të gjithë stokun e ndërtesave publike bashkiake ka marrë në konsideratë stokun ekzistues dhe të rritur të ndërtesave, intensitetet aktuale të energjisë dhe reduktimin e tyre duke futur të gjitha masat EE/RES që janë financiarisht të qëndrueshme për kushtet e Korçës, përbërjen aktuale të karburantit dhe përmirësimin e kushteve të rehatisë. Figura 4-4 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin aktiv për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-5 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GHG të shprehur në CO₂eqv.

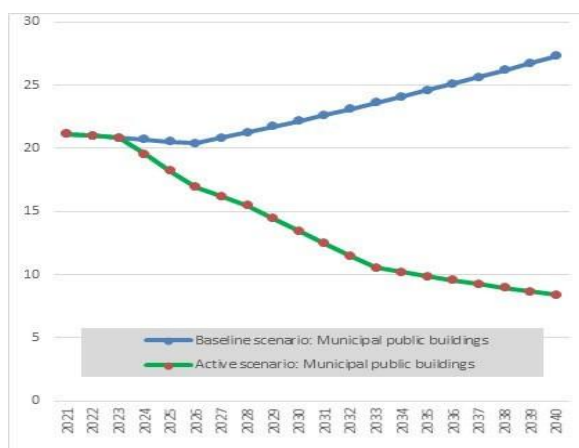

Figura 4-4: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për të gjithë stokun e ndërtesave publike për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

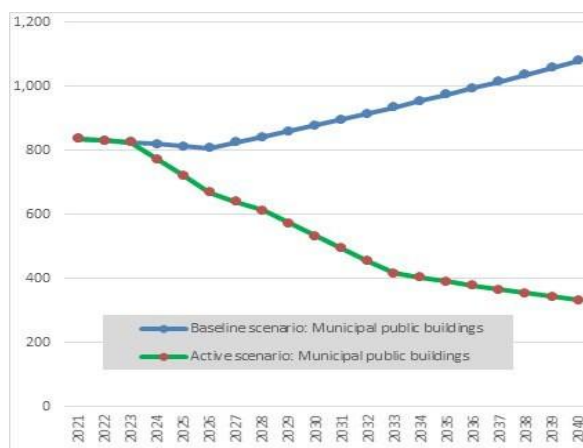

Figura 4-5: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për të gjithë stokun e ndërtesave publike për periudhën 2021-2040 (ton CO2eq/vit)

4.1.3 Strategjia e ndërhyrjes

Bashkia duhet të kryejë rinovimin e ndërtesave publike bazuar në kërkesat minimale të energjisë sipas legjislacionit dytësor dhe me një numër shumë më të madh të ndërtesave bashkiake në vit për të arritur objektivat e tyre përkatëse MECAP. Do të krijohet një koncept rinovimi duke përfshirë rehabilitimin termik të ndërtesave bazuar në konceptin e EE & RES për ngrohjen dhe ftohjen, sistemin diellor të ujit të nxehtë si dhe sistemet e prodhuesve të automjeteve FV. Futja e masave të EE&RES do të plotësojë kërkesat e komoditetit dhe do të reduktojë kërkesën vjetore për energji në afërsisht 85-100 kWh/m² vit, duke sjellë kështu një reduktim mbi 35-40% krahasuar me skenarin bazë të vlerësuar. Bazuar në analizën e sipërpërmendur, objektivat kryesore për rehabilitimin e objekteve publike të bashkisë do të jenë:

- 1) Prezantimi i masave të EE/RES në pothuajse 100 ndërtesa (për të gjithë periudhën deri në 2040 ose 6-8 ndërtesa në vit) duke përfshirë futjen e standardeve minimale të performancës së energjisë ose kërkesave pothuajse zero për energji për të gjitha ndërtesat publike përkatëse bashkiake deri në fund të vitit 2030.
- 2) Reduktimi i konsumit të energjisë me 30% të ndërtesave publike bashkiake kundrejt skenarit bazë.
- 3) Reduktimi i kostove të energjisë për ndërtesat publike.
- 4) Ulja e kostos së mirëmbajtjes së ndërtesave publike.
- 5) Përmirësimi i komoditetit për përdoruesit e ndërtesave publike, duke reduktuar kështu rrezikun e stresit të nxehtësisë dhe të ftohtit.
- 6) Rritja e pjesës së burimeve të rinovueshme të energjisë për ndërtesat publike bashkiake.

Analiza sasiore është kryer potenciali për kursimin e energjisë për teknologjitë dhe pajisjet më të zakonshme që përdorin energji në masat ose programet e përmirësimit të EE/RES:

- Masat e rinovimit në stokun e ndërtesave publike ekzistuese bashkiake (MPB) (mure, çati).
- Zëvendësimi i dritareve ekzistuese në MPB me dritare xhami dyshe/trefishe.
- Futja e pajisjeve të furnizimit me ngrohje qendrore të bazuara në pompat e nxehtësisë në MPB.
- Zëvendësimi i sobave të vjetra joefikase të kaldajave me dru me pajisje të furnizimit me ngrohje me biomasë individuale ose qendrore me briket/pelet shumë efikase në MPB.
- Ndërrimi i kaldajave të vjetra elektrike të ujit me kaldaja elektrike A+ (ose më shumë) në MPB.
- Ndërrimi i pajisjeve të vjetra të ngrohjes elektrike me Sistemin Diellor të Ujit në MPB.
- Prezantimi i prodhuesve Solar PV Auto në MPB.
- Ndërrimi i sistemeve të vjetra të ndarjes së ajrit të kondicionuar dhe sistemeve qendrore me të reja efikase për MPB.
- Ndërrimi i pajisjeve elektrike (pajisje të ftohta, lavatriçe, enëlarëse, televizorë etj.) me të reja A+ (ose më shumë) në MPB.
- Ndërrimi i pajisjeve të zyrës në MPB.

- Zëvendësimi i ndriçimit në MPB me të reja LED.
- Ndërtesë e re e ndërtuar sipas kodeve të ndërtimit të energjisë në MPB-të e reja.

4.1.4 Masat e rekomanduara

Grupi i rekomanduar i masave për ndërtesat publike bashkiake përfshin 8 masa investuese dhe 8 masa shoqëruese, siç janë paraqitur në tabelën 4-2.

Tabela 4-2: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit ²¹	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
MPB-01	Rehabilitimi i EE i 4 shkollave në vit duke përfshirë: a) Renovimin e mbështjellësit të ndërtesës, b) modernizimin e sistemit të ngrohjes	72,000 m ² (75%22të stokut të ndërtesës)	4984	Siperfaqja 100 €/m ²
MPB-02	Rehabilitimi EE i kopshteve duke përfshirë: a) Renovimin e mbulesës së ndërtesës, b) modernizimin e ngrohjes	4200 m ² (75% e stokut të ndërtesës)	570	Siperfaqja 100 €/m ²
MPB-03	Rehabilitimi i EE i ndërtesave administrative duke përfshirë rinovimin e mbulesës së ndërtesës dhe modernizimin e ngrohjes	5200 m ² (60%)	1075	Siperfaqja 100 €/m ²
MPB-04	Programi i rehabilitimit të EE të ndërtesave sociale (konviktet, shtëpitë e të moshuarve, etj.)	6,000 m ² në të gjitha ndërtesat sociale	566	Siperfaqja 100 €/m ²
MPB-05	Programi i Ujit të Nxehtë Diellor për objektet sociale dhe të kopshteve, duke përfshirë rezervuarin e magazinimit (bazuar në kërkesën përkatëse për energjinë e ujit të nxehtë), sistemet e kontrollit dhe tubacioneve	14 njësi (mesatarisht 20 m ²)	216	9.000 € për njësi
MPB-06	Programi për pajisjet elektrike me efikasitet energjetik: kompjuterë, pajisje kuzhine, etj.	Në 64 objekte mesatarisht 20 njësi	111	1600 € për objekt
MPB-07	Zëvendësimi i bojlerit të drurit të ndërtesave publike (ose ngrohësve elektrikë) me program pellet	Në 75% të objekteve	1,141	15 €/m ²
MPB-08	Programi PV diellor në çati të ndërtesave publike, prodhues auto PV me kapacitet të instaluar bazuar në 70-100% të mbulimit të kërkesës dhe të integruar me rrjetin e shpërndarjes	Në 50% të objekteve, njësi mesatare 5 kWp	348	5000 €/njësi

Përveç kësaj, rekomandohen masat e mëposhtme shoqëruese (Tabela 4-3):

Tabela 4-3: Masat shoqëruese për ndërtesat publike

²¹ Vlerësimi i kostove fillestare në bazë të vitit 2021; duke përfshirë materialin, pajisjet, instalimin dhe TVSH-në.

²² 25% e ndërtesave tashmë janë rehabilituar sipas kërkesës ligjore sipas të dhënave të bashkisë.

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
MPB-09	Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike bashkiake, monitorimi, raportimi dhe vlerësimi i konsumit të energjisë	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	42
MPB-10	Programi i ngritjes së kapaciteteve të retrofit EE, koncepti i Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë BRE)	Ndërtim kapaciteti	139
MPB-11	Auditimet e rinovimit dhe aplikimi në mekanizmin e financimit kombëtar të tubacionit të ndërtesave publike bashkiake të EE/BRE	Përgatitja për investime	313
MPB-12	Mbështetja e prodhimit vendor dhe shpërndarjes së peletit të drurit	Përgatitja për investime	60
MPB-13	Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë që merret me ndërtesat publike bashkiake	Ndërtim kapaciteti	1
MPB-14	Krijimi i konceptit të rinovimit të ndërtesave publike bashkiake të Bazës së të Dhënave dhe Programit të Benchmarking	Politika dhe rregullorja komunale	14
MPB-15	Programi i ndërgjegjësimit për EE në shkolla	Informacioni/ndërgjegjësi mi	70
MPB-16	Trajnimi i kujdestarëve/menaxherëve të energjisë	Ndërtim kapaciteti	22

Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përshkruhen në fletët e masave, siç paraqitet në Aneksin C. Kostot totale për 16 masa të EE në ndërtesat publike bashkiake do të kërkonin 9.7 milionë euro, nga të cilat 92% janë ndarë për investime. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat e investimit është si më poshtë janë paraqitur në Tabelën 4-4.

Tabela 4-4: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për ndërtesat publike

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit) ²³	Koha e thjeshtë e kthimit (vite) ²⁴
MPB-01	BP: Shkollat EE	55% e energjisë së ngrohjes	6.4	549	8.6
MPB-02	BP: Kopshtet EE	55% e energjisë së ngrohjes	0.9	77	6.5
MPB-03	PB: Administrata	50% e energjisë së ngrohjes	1.4	116	8.5
MPB-04	PB: EE sociale	60% e energjisë së ngrohjes	0.8	68	7.3
MPB-05	PB: Programi diellor i ujit të nxehtë	60% e fuqisë për SHW	0.3	67	3.2
MPB-06	PB: Pajisjet	40% e fuqisë për pajisjet	0.2	54	1.9

²³ Supozimi i rritjes së kostos së energjisë prej 1.5-2% në vit

²⁴ Duke marrë parasysh (i) kursimet e kostos së energjisë dhe (ii) kursimet e vlerësuara të kostos për O&M

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit) ²³	Koha e thjeshtë e kthimit (vite) ²⁴
MPB-07	PB: Kaldaja me pelet	20% e lëndës djegëse druri	3.7	258	4.1
MPB-08	PB: RSPV	Përdorimi 100% i fuqisë PV	0.5	117	3.0

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa investimi, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 9.7 GWh/vit energji në ndërtesat publike dhe të prodhonte 4.5 GWh energji të rinovueshme. Kjo përfaqëson 69% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë në 1.5 kWh, sipas ekspertëve, është një raport i lartë për investime të tilla. Kursimet më të larta shkaktohen nga rinovimi i objekteve arsimore të ndërtesave të EE, ndërsa më fitimprurëse është masa e shfrytëzimit të energjisë së rinovueshme dhe zëvendësimit të energjisë konvencionale.(Tabela 4-5).

Tabela 4-5: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/BRE për Stokun e Ndërtesave Publike të Bashkisë Korçë

	Numri	Zone e Rehabilituar (m2)	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Kontributi i BRE, GWh/vit	Reduktimi i CO2eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
TOTALI Ndërtesat Publike të Bashkisë	100	72,000	21	9.7	4.5	1100	9.7	6.86

Analiza tregon se konsumi aktual i karburantit (2020) nuk përmbushi 'kushtet e komfortit'. Analizat e kryera në kuadër të këtij raporti dhe veçanërisht analiza e Bankës Botërore "Përmirësimi i EE/RES për ndërtesat publike qendrore dhe bashkiake shqiptare (2016-2019)", kanë treguar qartë se në përgjithësi kushtet e komfortit nuk plotësohen. Varfëria e karburanteve (pjesërisht për shkak të mungesës së buxhetit të bashkisë) dhe siguria e furnizimit kanë nënkuptuar konsum më të ulët (me më pak të disponueshme në radhë të parë) për të plotësuar kërkesën përfundimtare të energjisë për të përmbushur kushtet e komfortit për të gjitha shërbimet energjetike. Prandaj, siç do të përkthehet në seksionet në vijim, ndërhyrjet EE/RES/GREEN jo vetëm që do të ndihmojnë në uljen e kërkesës përfundimtare për energji, por paralelisht do të zvogëlojnë furnizimin e kërkuar për konsumin përkatës të karburantit për të arritur kushtet e komfortit, duke e bërë atë më të përballueshme dhe i aksesueshëm për më shumë përdorues. Përfitimi kryesor i kursimit të energjisë nga kërkesa më e ulët e energjisë përfundimtare do të kontribuojë në kursimet financiare dhe ekonomike, si dhe në reduktimin e gazeve që shkaktojnë serë dhe shirat acidë. Për më tepër, komforti i shtuar për fëmijët dhe mësuesit mund të zvogëlojë sëmundjet dhe të përmirësojë rezultatet sociale. Këto përfitime janë të rëndësishme shtesë të investimeve EE/RES/Green që mund të sjellin potencialisht dhe duhet të jenë shtytësit kryesorë për menaxherët e bashkive që të vazhdojnë të përmirësojnë kërkesat minimale të performancës së energjisë.

4.2 Ndrëçimi publik

4.2.1 Kuadri legjislativ dhe rregullator

Norma për ndrëçimin rrugor EN 13201-2 së bashku me Raportin Teknik CEN/TR 13201-1 të publikuar nga Komiteti Evropian për Standardizim jep udhëzime se si të zgjidhni nivelet e nevojshme të ndrëçimit për lloje të ndrëshme rrugësh, p.sh. rrugë me lëvizje mesatare dhe të lartë, shpejtësive apo rrugëve të banimit. Aktualisht në projektimin e ndrëçimit publik në Shqipëri ekziston standardi SSH EN 13201-2:2015. Ky standard i referohet Standardit Evropian EN 13201-2. Ndrëçimi publik është një pjesë integrale dhe shumë e rëndësishme e menaxhimit administrativ të territorit të bashkisë Korçë dhe më gjerë. Nga njëra anë ky është një shërbim që i ofrohet komunitetit dhe shoqërisë. Ndërkohë ky lloj shërbimi promovon zhvillimin ekonomik, dhe përmirëson sigurinë qytetare. Shërbimi i ndrëçimit publik ofron stabilitet dhe siguri psikologjike dhe emocionale për këmbësorët në rrugët e qytetit dhe banorët në hapësira të tjera publike si sheshe, parqe, bllok banesash etj. Ndërkohë ky shërbim përmirëson komoditetin e jetesës dhe mjedisin.

Ndrëçimi publik është një pikënisje ideale për një politikë të kursimit të energjisë, sepse cilësia e shërbimit është menjëherë e dukshme për qytetarët dhe mund të kontribuojë në mënyrë konkrete në përmirësimin e qëndrueshmërisë mjedisore të stilit tonë të jetesës. Sipas të dhënave, ndrëçimi publik konsumon 14% të gjithë energjisë elektrike në Bashkimin Evropian dhe 19% në mbarë botën (Burimi: Agjencia Ndërkombëtare e Energjisë 2014). Rreth 2/3 e të gjitha burimeve të dritës të instaluar aktualisht në Bashkimin Evropian bazohen në teknologjinë e zhvilluar para vitit 1970, me efikasitet të ulët të energjisë.

4.2.2 Situata fillestare

Para vitit 1990, ndrëçimi rrugor i Korçës ishte në të njëjtin nivel të vitit 1920 (përveç zonave të reja industriale), ekzistues në shumë pak pjesë të qytetit dhe me llamba inkandeshente me rendiment të ulët. Pas vitit 1990 dhe më shumë pas vitit 2000, sistemi i ndrëçimit rrugor u rrit dhe mbuloi të gjitha rrugët kryesore dhe deri në vitin 2020, 90% e të gjitha rrugëve të qytetit u ndrëçuan. Përpara vitit 2018 projektet e bashkisë për ndrëçimin rrugor nuk merrnin parasysh asnjë standard të nivelit të ndrëçimit dhe ideja për të ndrëçuar një rrugë ishte: më shumë dritë është më mirë. Kjo rezultoi në rrugë me nivele shumë më të larta drite se sa nevojitej, dhe në disa raste me 3 deri në 5 herë nivelin e lumenit për metër katror. Pas një studimi të përgjithshëm të nivelit të ndrëçimit në vitin 2018, projektet në rrugët dytësore të qytetit (më pak se 7 m të gjera) u detyruan të përfshinin vetëm ndrëçues LED, dhe projektet që përfshinin ndrëçimin e rrugëve me llambat HPS 150 W me 17500 lm (lumen) duhej të të zëvendësohet me ndrëçues LED 40W 4800 lm, lumen të mjaftueshëm për të siguruar kërkesat standarde.

Ndrëçimi publik i qytetit të Korçës, pjesë e bashkisë Korçë, përbëhet nga: Ndrëçimi publik i rrugëve parësore, dytësore ose terciare; Ndrëçimi i shesheve publike të qytetit; Ndrëçimi i parqeve dhe kopshteve. Sipërfaqja e përgjithshme e rrugëve dhe shesheve arrin afërsisht 1.600.000 m², nga të cilat 1.315.000 m² janë të ndrëçuara, ose 82.1%. Në të njëjtën kohë, është shumë e rëndësishme të përmendet se ndrëçimi aktual është i cilësisë së dobët në shumicën e periferive dhe fshatrave dhe pothuajse i pamjaftueshëm në shumë zona të bashkisë. Sipërfaqet e kopshteve dhe brezit të gjelbër zënë një sipërfaqe mbi 45,400 m², nga të cilat 32,800 m² janë të ndrëçuara, ose 72,25%. Ndrëçimi realizohet mesatarisht 10.5 orë në ditë. Në territorin urban të qytetit ka 3 lloje shtyllash: i) Dekorative: të cilat gjenden në zonat e këmbësorëve dhe në disa nga parqet e qytetit; ii) Çeliku: pothuajse i tëri i zinkuar, përbëjnë pjesën dominuese të shtyllave që shërbejnë për ndrëçimin e qytetit; iii) Betoni: shtyllat janë të OSHEE-së, por ndrëçuesit janë të Bashkisë.

Asetet që disponon shërbimi i ndrëçimit publik për qytetin janë: i) Numri i pikave të furnizimit me energji elektrike (kabina elektrike) që përfshin 285 kontrata; ii) Numri i ndrëçuesve të instaluar që arrin në 6092, si në tabelën 4-6.

Mirëmbajtja e rrjetit elektrik në funksion të ndriçimit rrugor, të cilat planifikohen çdo vit, bazohet në vlerësimet e nevojave përkatëse të paraqitura nga Sektori i Ndiriçimit Publik të Bashkisë dhe të miratuara në buxhetin vjetor të Bashkisë (Tabela 4-6).

Tabela 4-6: Shifrat kryesore të Ndiriçimit Publik të Rrugëve për Bashkinë Korçë në fund të vitit 2021

Lloji	Të gjitha llojet e tjera	Llamba natriumi	Llamba halogjene	Llamba fluoeshente kompakte (dhe të tjera)	Ndiriçues LED
Numri	349	1134	37	132	4440
Kapaciteti mesatar i instaluar, W	125	176	250	60	58

4.2.3 Performanca e energjisë dhe emetimet e GHG bazë dhe parashikimi (skenari aktiv)

Për të vlerësuar konsumin e energjisë të ndriçimit të rrugëve publike është e nevojshme të merren parasysh karakteristikat e stokëve të ndriçuesve, përbërja aktuale, kapacitetet aktuale, planet e zgjerimit për zonat që do të ndriçohen veçanërisht në periferi të qytetit dhe të gjithë fshatrave dhe mbajtja e e njëjta strukturë e stokut të ndriçuesve nga tani deri në vitin 2040. Skenari bazë (BAU) parashikimi i kërkesës për energji për ndriçimin e rrugëve publike ka marrë në konsideratë të gjitha aspektet e lartpërmendura pa marrë parasysh përmirësimet e efikasitetit të energjisë. Figura 4-6 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-7 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS të shprehur në CO₂eqv bazuar në Faktorin e Emisioneve Shqiptare për Sektorin e Energjisë.

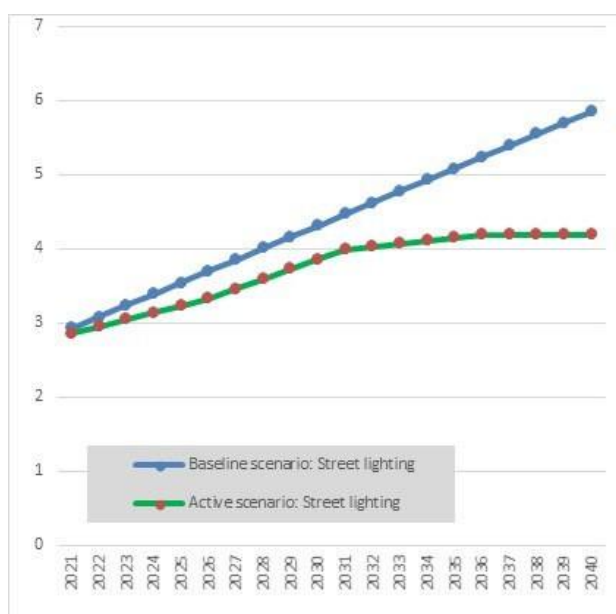

Figura 4-6: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për ndriçimin e rrugëve publike për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

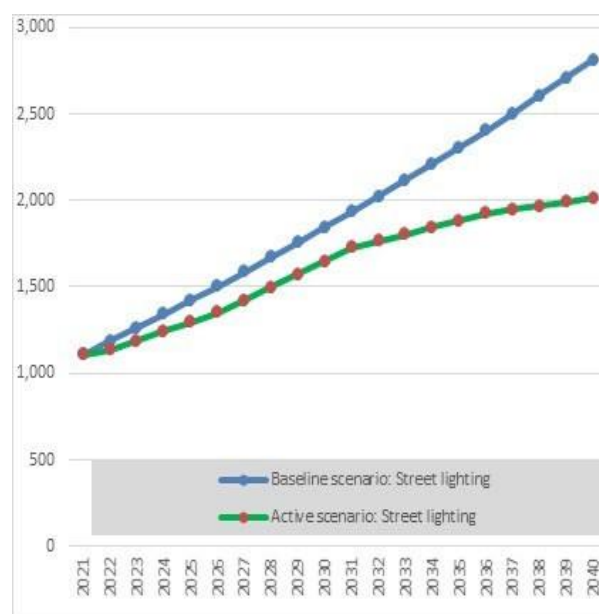

Figura 4-7: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për ndriçimin e rrugëve publike për periudhën 2021-2040 (ton CO₂eqv/vit)

Bashkia ka eksperiencë me ndriçimin rrugor LED EE dhe vlen të përmendet se projekti SECO/SEMP ka rehabilituar 10 rrugët kryesore të Korçës duke kryer auditime gjithëpërfshirëse energjetike, projektme të detajuara inxhinierike, Specifikimi Teknik, Dokumentet Standarde të Tenderit, Mbikëqyrja dhe Monitorimi gjatë Periudha Janar 2021 - Dhjetor 2023. Bazuar në përvojën e mbledhur më sipër, objektivat kryesore për rehabilitimin dhe zgjerimin e ndriçimit rrugor EE kanë qenë krijimi i mundshëm i skenarit aktiv duke marrë

parasysh: 1) Prezantimi i teknologjive EE LED për të gjitha rrugët e rehabilituara dhe për të reja, ato të ndriçohen çdo vit deri në vitin 2040; 2) Reduktimi i konsumit të energjisë me 50-60% të skenarit aktiv publik bashkiak kundrejt skenarit bazë; 3) Ulja e kostove të energjisë për ndriçimin e rrugëve; 4) Ulja e kostos së mirëmbajtjes së ndriçimit rrugor për shkak të jetëgjatësisë së teknologjisë EE LED; 5) Përmirësimi i komoditetit për përdoruesit, duke ulur kështu rrezikun; dhe 6) Rritja e estetikës së qytetit dhe fshatrave dhe përmirësimi i standardit të jetës për të gjithë qytetarët.

4.2.4 Strategjia e ndërhyrjes

Kur modernizohen sistemet e ndriçimit rrugor, hapi i parë është zëvendësimi i dritës aktuale me teknologji më efikase. Kjo masë do të rezultojë në kursim të energjisë dhe gjithashtu në përmirësimin e cilësisë së ndriçimit. Hapi i dytë duhet të ndërmerret kur cilësia e dritës në sistemin aktual është e dobët për shkak të distancave të mëdha ndërmjet shtyllave të ndriçimit rrugor. Në këtë rast, cilësia e kërkuar e dritës nuk mund të arrihet, edhe nëse dritat e reja kanë burime drite me efikasitet të lartë dhe shpërndarje të mirë të dritës. Prandaj, duhet të instalohen pika shtesë ndriçimi midis atyre ekzistuese.

Hapi i tretë është shtrirja e sistemit aktual në zona/rrugë në të cilat nuk ka ndriçim rrugor. Këto tre hapa pasqyrohen nga tre nivele modernizimi në këtë studim:

- Hapi 1: Të gjithë ndriçuesit ekzistues do të zëvendësohen me ndriçues LED efikasë të cilësisë së lartë mbi bazën ndriçues në ndriçues. Pozicionet e ndriçuesve do të qëndrojnë ashtu siç janë dhe nuk do të vendosen pika ndriçimi shtesë. Ku është e nevojshme, shtyllat ekzistuese të vjetruara zëvendësohen me të reja.
- Hapi 2: Përveç nivelit 1, cilësia e dritës përmirësohet përmes instalimit të pikave shtesë të dritës në rrugët ku vërehen pika të errëta për shkak të distancës së madhe midis pikave ekzistuese të dritës.
- Hapi 3: Përveç nivelit 2, sistemi i ndriçimit rrugor do të shtrihet në rrugë pa ndriçim rrugor.

4.2.5 Masat e rekomanduara

Grupi i rekomanduar i masave për ndriçimin publik bashkiak përfshin 3 masa investuese dhe 4 masa shoqëruese, siç janë paraqitur në tabelën 4-7.

Tabela 4-7: Masat e investimeve

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
SL-01	Programi i Ndriçimit LED të Rrugës + Hapësirës Publike, duke përfshirë zëvendësimin dhe përshtatjen e rrjetit të furnizimit me energji elektrike për ndriçimin e avancuar të rrugëve LED: rinovimi, stabilizimi i tensionit, instalimet elektrike, koha, zbehja	4500 pika drite	1809	400 €/LP
SL-02	PV diellore për njësi të reja, SL në distancë, prodhues auto me ruajtje të energjisë (40W, vetëm komponent PV)	Deri në 2250 pika ndriçimi kryesisht rrugë të largëta dhe dytësore	900	400 €/LP
SL-03	Ndërrimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL	2 makina servisi	100	Deri në 50 k€/automjet

Përveç kësaj, rekomandohen masat shoqëruese të mëposhtme janë paraqitur në Tabelën 4-8.

Tabela 4-8: Masat shoqëruese për ndriçimin publik të rrugëve

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
SL-04	Programi i ngritjes së kapaciteteve të rinovimit të ndriçimit EE, teknologjive të avancuara dhe mirëmbajtjes	Ndërtim kapaciteti	9
SL-05	Përditësimi i inventarit të ndriçimit, monitorimi, raportimi dhe vlerësimi i konsumit të energjisë	Monitorimi	1
SL-06	Auditimet energjetike, projektimi i detajuar inxhinierik dhe dokumentet e tenderit	Përgatitja për investime	50
SL-07	Udhëzues prokurimi për instalimet e reja të dritave të rrugës	Politika dhe rregullorja e bashkisë	15

Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përshkruhen në fletët e masave, siç paraqitet në Aneksin C.

Kostot totale për 7 masa të EE në ndërtesat publike bashkiake do të kërkonin 2,9 milionë euro, nga të cilat 95% janë ndarë për investime.

Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese është si më poshtëjanë paraqitur në tabelën 4-9.

Tabela 4-9: Analiza ekonomike paraprake e përfitimeve të kursimit të energjisë për ndriçimin e rrugëve

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
SL-01	SL: Zëvendësim LED	65% e fuqisë	1.9	416	4.3
SL-02	PB: SL PV	100% energji RE e përdorur	0.2	36	6.0
SL-03	SL: Automjete shërbimi	20-30% karburant për kamionë + kosto operimi	0.1	21	2.7

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa për EE, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 2.2 GWh. Kjo përfaqëson 70% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë në 1.0 kWh, sipas ekspertëve, është një raport i moderuar për investime të tilla. Kursimet më të larta shkaktohen nga ulja e energjisë dhe kostoja e zëvendësimit të llambave. Tabela 4-10 paraqet parametrat kryesorë teknikë dhe financiarë të skenarit aktiv të EE/BRE për futjen e EE LED për ndriçimin e rrugëve të Bashkisë Korçë.

Tabela 4-10: Parametrat kryesorë teknikë dhe financiarë për futjen e EE LED për ndriçimin e rrugëve

Parametrat	Gjatësia ekzistuese e rrugëve të ndriçuara, km	Gjatësia e rrugëve të reja që do të ndriçohen, km	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, Euro	Periudha e kthimit, vite
TOTALI Ndriçim Rrugor	240	240	2.9	2.2	800	2.87	4.7

Kërkesa totale vjetore për energji elektrike për skenarin EE LED për të gjitha nivelet e modernizimit për të gjitha rrugët e përzgjedhura të Korçës është 4.20 GWh/vit dhe kursimet vjetore të energjisë janë llogaritur kundrejt konsumit real dhe normës reale bazë për të gjithë nivelin e modernizimit dhe shifrat përkatëse janë si më poshtë : Kursimet e energjisë elektrike kundrejt konsumit real bazë të barabartë me 2.2 GWh/vit. Eqv e CO2. ulja e emetimeve në lidhje me normën bazë llogaritet së bashku me gazrat e tjerë GS (CO2, CH4, N2O) dhe për të gjitha rrugët e përzgjedhura për bashkinë e Korçës do të jetë 800 ton CO2 eqv/vit. Për të gjitha nivelet e modernizimit të prezantuara për EE LED, treguesit financiarë janë pozitivë, ndaj Bashkia Korçë, e mbështetur nga SECO, do të zbatojë këto projekte. Treguesi kryesor financiar është Periudha e Shlyerjes së Diskontuar e cila është e barabartë me 4.7 vjet. Teknologjia, miratimi, përfundimi, vonesa e fillimit dhe rreziqet operationale mund të konsiderohen të ulëta, sepse Bashkia Korçë dhe Ndërmarrjet e Shërbimit të Bashkisë kanë përvojë në futjen e teknologjisë EE LED.

4.3 Sektori Rezidencial

4.3.1 Kuadri legjislativ dhe rregullator

Në përputhje me detyrimet e saj si Palë Kontraktuese ndaj Komunitetit të Energjisë dhe si pjesë e objektivit strategjik të Shqipërisë për t'u anëtarësuar në BE, qeveria ka përafuar legjislacionin me kuadrin ligjor (acquis) të BE-së dhe synon të vendosë përgjegjësi të qarta dhe transparente për zbatimin e acquis të BE-së. Legjislacioni primar përkatës në lidhje me përmirësimin e EE në ndërtesat publike përfshin si më poshtë:

- Ligji për Eficiencën e Energjisë Nr. 124/2015
- Ligji për Performancën Energjetike të Ndërtesave Nr.116/2016
- Burimet e Rinovueshme të Energjisë Ligji Nr.8/2017
- Ligji Nr. 68/2012 Për Informimin e Konsumit të Energjisë dhe Burimeve të Tjera nga Produktet e Lidhura me Energjinë
- Ligji nr.8937, datë 12.09.2002 “Për ruajtjen e nxehtësisë termike në ndërtesa”

Ligji për Eficiencën e Energjisë: Ky ligj përcakton detyrimet e autoriteteve qeveritare, sektorit publik dhe privat, sektorit rezidencial, shërbimeve, industrisë, transportit, bujqësisë dhe të gjithë sektorëve të tjerë për promovimin e përdorimit efikas të energjisë dhe kursimit të energjisë dhe për zhvillimin e një tregu, për shërbimet energjetike në sektorin e EE. Ligji synon: i) të krijojë dhe zbatojë një politikë dhe rregulla kombëtare për promovimin dhe përmirësimin e EE, me qëllim kursimin e energjisë dhe rritjen e sigurisë së energjisë, si dhe heqjen e barrierave në tregun e energjisë; ii) të përcaktojë objektivat kombëtare treguese të EE; dhe iii) nxitja e konkurrencës ekonomike.

Ligji për Performancën Energjetike të Ndërtesave: Shqipëria ka përgatitur një ligj të pavarur që transponon Direktivën e BE-së për Performancën e Energjisë në Ndërtesa (EPBD). Kjo përfshin kërkesat sipas direktivës që ndërtesat e reja të zëna dhe në pronësi të autoriteteve publike duhet të plotësojnë përkufizimin NZEB pas datës 31 dhjetor 2018. Janë miratuar pjesët e mëposhtme të legjislacionit dytësor që lidhen drejtpërdrejt me sektorin e ndërtesave të banimit:

- “Metodologjia Kombëtare e Llogaritjes së Rendimentit të Energjisë në Ndërtesa” miratuar me VKM nr. 1094, datë 24.12.2020.
- Vendimi nr. 537, datë 8.7.2020 për “Kërkesat minimale të performancës energjetike të ndërtesave”.
- Vendimi nr. 256, datë 27.3.2020 "Për Miratimin e Metodologjisë për Llogaritjen e Nivelet e Kostos Optimale për Kërkesat Minimale të Performancës Energjetike të Ndërtesave, Njësive dhe Elementeve të Ndërtesave".
- Vendimi nr. 958, datë 2.12.2020 për “Miratimin e procedurave dhe kushteve për certifikimin e performancës energjetike të ndërtesave dhe modelit, përmbajtjes së kushteve për regjistrimin e certifikatës së performancës energjetike të ndërtesave”.
- Vendimi nr. 934, datë 25.11.2020 për “Miratimin e kriterëve dhe procedurave për mënyrën e përzgjedhjes dhe sasisë së certifikatave që do të verifikohen, si dhe të procesit të mbikëqyrjes së certifikatave të performancës energjetike në ndërtesa”.
- Urdhri nr. 5 datë 12.01.2021 “Rregullorja e Formatit të Auditimit të Energjisë dhe Pagesave të Auditorit të Energjisë”.

4.3.2 Situata fillestare

Sektori i banesave është sektori i dytë më i lartë për konsumin e energjisë në Shqipëri (pas transportit) duke përfaqësuar 25% të konsumit final të energjisë në vend. Konsumi i energjisë në sektorin e banesave ndahet në pesë pjesë me karakteristika të ndryshme: ngrohja e ambienteve, ftohja e ambienteve, uji i ngrohtë dhe gatimi, ndriçimi dhe elektroshtëpiake. Tabela 4-tregon ndarjen e stokut të ndërtesave të banimit të Shqipërisë dhe Bashkisë së Tiranës.

Tabela 4-11: Stoku i ndërtesave të banimit të Shqipërisë dhe Bashkisë së Korçës

Kategoritë e ndërtesave të banimit	Numri		Sipërfaqja (milion m2)	
	2011	2021	2011	2021
Stoku i Ndërtesave Rezidenciale Gjithë Shqiptare				
Shtëpi të vetme	576,096	648,968	42,85	46,73
Ndërtesa me shumë apartamente	22,171	27,013	19.20	33.56
Ndërtesa Banimi Shqiptare	598,267	675,981	62.05	80,29
Numri i banesave (kategoria e shtëpive teke)	654,444	707,456	42,85	46,73
Numri i banesave (kategoria e ndërtesave me shumë apartamente)	357618	530,805	19.20	33.56
Numri i Banesave (për të gjithë ndërtesat e banimit në Shqipëri)	1,012,062	1,238,261	62.05	80,29
Stoku i Pallatit Rezidencial të Bashkisë Korçë				
Shtëpi të vetme	20,170	24,598	1.73	2.34
Ndërtesa me shumë apartamente	313	382	0,93	1.016
Ndërtesat e Banimit Korçë	20,483	24,980	3.26	3.36
Numri i banesave (kategoria e shtëpive teke)	20,170	24,598	1.735	2.340
Numri i banesave (kategoria e ndërtesave me shumë apartamente)	9,397	13,370	1.53	1.840
Numri i Banesave (për të gjithë ndërtesat e banimit në Korçë)	29,567	37,968	3.26	4.180

Tabela 4 - tregon se numri i banesave që i përkasin kategorisë MAB është rreth 35% e numrit të përgjithshëm të banesave në vitin 2021.

Figura 4-8-4-9 paraqet konsumin total vjetor të energjisë për banesa bazuar në Bilancin Vjetor Kombëtar për vitin 2021 sipas sipërfaqes totale të Bashkisë Korçë kundrejt sipërfaqes totale të stokut të ndërtesave të banimit në Shqipëri. Analiza tregon qartë se energjia elektrike është malli më i madh energjetik me 56.4% të konsumit të përgjithshëm për banesat e vetme e ndjekur nga druri/peleti me 21.95% të konsumit. Figura 4-10-4-11 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë për shtëpitë e vetme bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për çdo mall energjie sipas të dhënave të mallit të energjisë për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se kostoja e energjisë elektrike është më e madhja për banesat e vetme me 68.85% të shpenzimeve totale, e ndjekur nga Dizel/LPG me 25.68% të shpenzimeve.

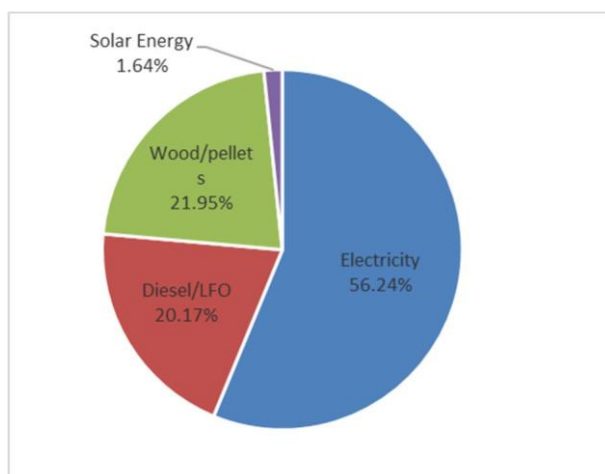

Figura 4-8: Konsumi vjetor i energjisë për shtëpitë e vetme të stokut të ndërtesave të banimit për vitin 2021 (viti bazë)

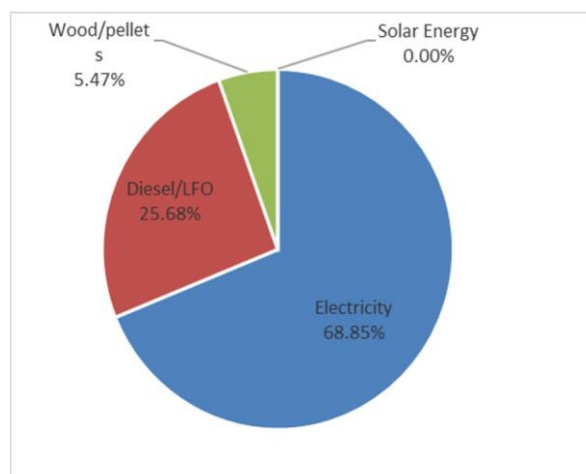

Figura 4-9: Shpenzimet vjetore të energjisë për shtëpitë e vetme të stokut të ndërtesave të banimit për vitin 2021 (viti bazë)

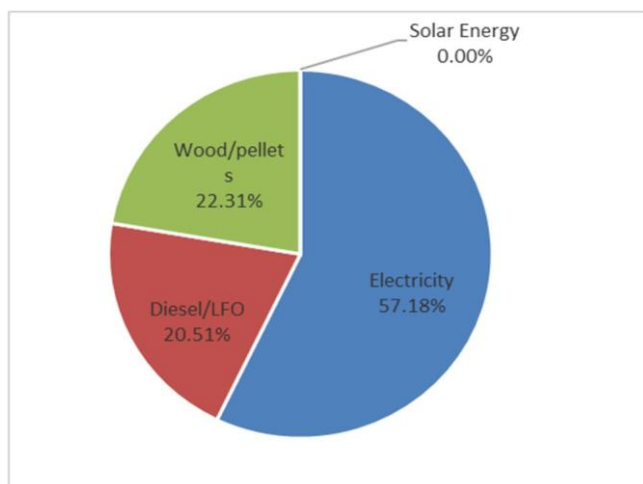

Figura 4-10: Konsumi vjetor i energjisë për MAB-të e stokut të ndërtesave të banimit për vitin 2021 (viti bazë)

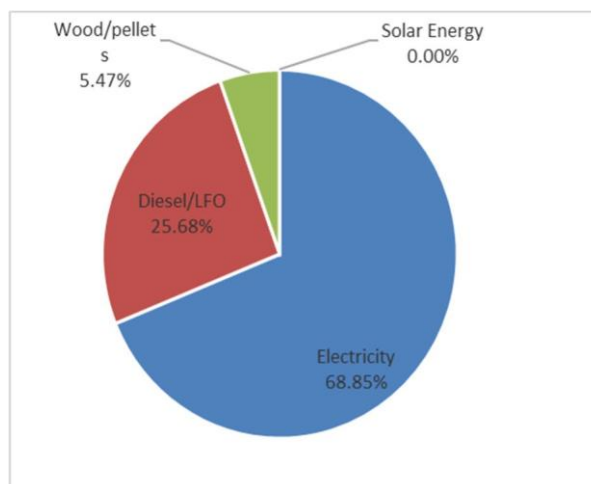

Figura 4-11: Shpenzimet vjetore të energjisë për MAB-të e stokut të ndërtesave të banimit për vitin 2021 (viti bazë)

Analiza në Figurën 4-10 tregon qartë se energjia elektrike është malli më i madh energjetik me 57.18% të konsumit total për MAB-të e ndjekur nga druri/peleti me 22.31% të konsumit. Figura 4-11 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë për MAB-të bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë sipas të dhënave të mallit të energjisë për vitin 2021 (viti bazë).

Analiza tregon qartë se kostoja e energjisë elektrike është më e madhja me 68.85% të totalit të shpenzimeve, e ndjekur nga dizeli me 25.68% të shpenzimeve. Figura 4-12 tregon se në cilat zona konsumohen sasi të mëdha të energjisë elektrike. Këto janë ngrohja dhe ftohja elektrike (me kondicionerë dhe ngrohës me rezistencë), ngrohja e ujit, ndriçimi dhe gatimi elektrik. Këto zona përbëjnë 86% të konsumit të energjisë elektrike.

Përdoret një vlerësim i përçueshmërisë termike të dobishme për kërkesën për energji me rregullime të përshtatshme për llojin e materialeve të ndërtimit në Shqipëri. Shtëpitë e bëra me tulla dhe me mure me trashësi zakonisht për shumicën e shtëpive shqiptare (të ndërtuara në vitet 1980), kanë përçueshmëri termike që varion midis 0,872 [W/m³ OK] për ndërtesa të mëdha me rreth 20 apartamente dhe 2,151 [W/m³ OK] për shtëpi të veçuara teke. Vlerësimet mesatare për ndërtesat e banimit të ndërtuara në fillim të viteve 1990 janë 1,51 [W/m³ OK] dhe 2,08 [W/m³ OK], përkatësisht në zonat urbane dhe rurale, me një mesatare prej 1,86 [W/m³ OK] në të gjithë banesat aksioneve. Megjithatë, këto vlera nuk lejojnë humbjet e nxehtësisë për shkak të mirëmbajtjes së dobët, vrimave në mure, xhamave të thyer ose mungesës së dritareve, veçanërisht në pjesën e skelës së shkallëve, etj.

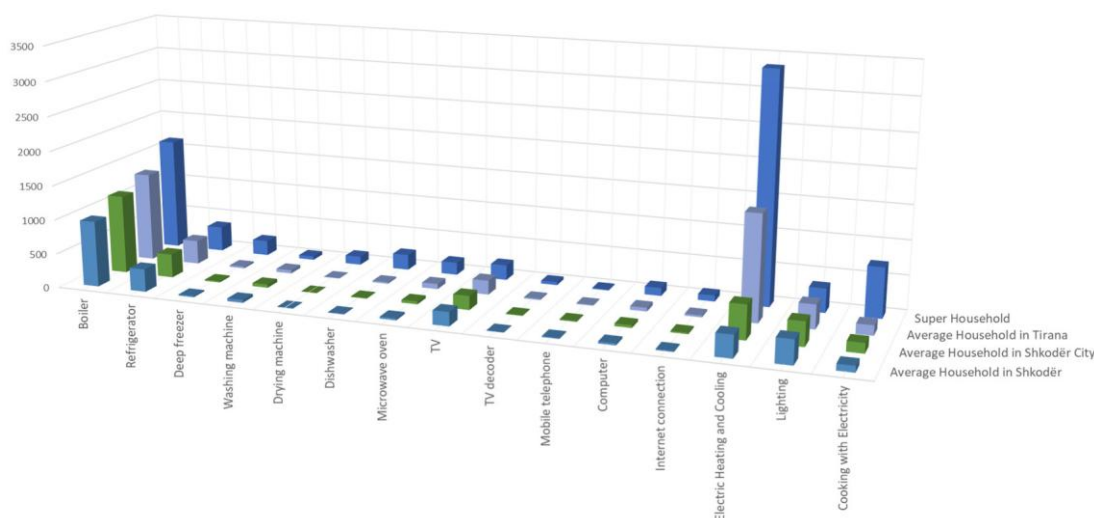

Figura 4-12: Krahasimi i modeleve të konsumit të energjisë elektrike shtëpiake, 2011

4.3.3 Performanca e Energjisë dhe emetimet e GHG dhe parashikimi

Familjet korçare ngrohën shumicën e kohës 27-30% të sipërfaqes totale të shtëpisë/apartamentit (ngroh kryesisht vetëm dhomën e ngrënies) dhe bazuar në dokumentin e Strategjisë së Energjisë orët e ngrohjes janë 14-16 orë në ditë për Zonën III (më e ftohta, zona e Shqipërisë). Pra, në të ardhmen konsiderohet se familjet korçare do të ngrohën deri në 60-70% të sipërfaqes totale të shtëpisë/apartamentit të tyre dhe koha e ngrohjes do të rritet deri në 16-18 orë. Pra, parashikimi i kërkesës për energji të skenarit bazë (BAU) për të gjithë stokun e ndërtesave të banimit është vendosur bazuar në supozimin e mësipërm. Figura 4-13 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-14 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GHG të shprehur në CO₂eqv për të gjithë stokun e ndërtesave të banimit.

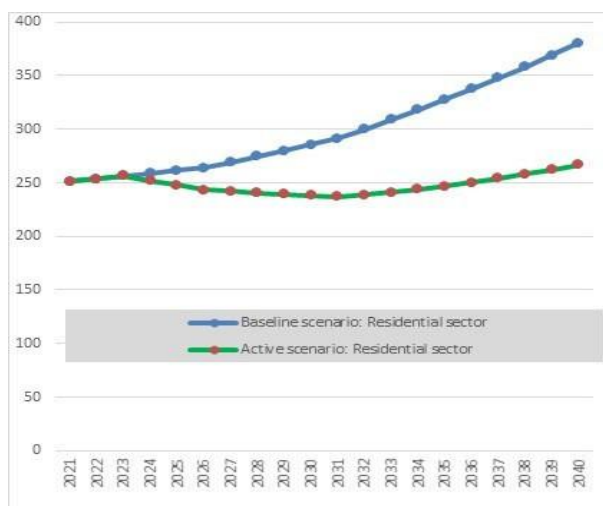

Figura 4-13: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për të gjithë stokun e ndërtesave të banimit për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

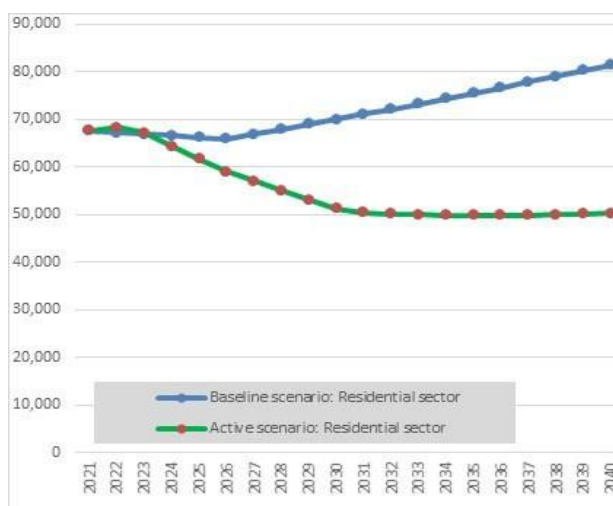

Figura 4-14: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për të gjithë stokun e ndërtesave të banimit për periudhën 2021-2040 (ton CO2eq/vit)

4.3.4 Strategjia e Ndërhyrjes

Katër faktorë luajnë një rol të rëndësishëm në vlerësimin e kërkesës për ngrohje të hapësirës: vëllimi i ndërtesave të banimit (i cili dihet se ndikohet nga hapësira e banimit dhe lartësia e ndërtesës), gradë-ditë e ngrohjes, përçueshmëria termike e mureve dhe çatisë (përfshirë humbjet e ventilimit përmes dritareve dhe dyerve), dhe numrin e orëve të nevojshme për ngrohje. Shqipëria ka hapësirën më të vogël të jetesës për frymë në krahasim me vendet e tjera të Evropës Qendrore dhe Juglindore. Megjithatë, kjo po përjeton një rritje të konsiderueshme në dy dekadat e fundit. Shtëpitë e ndërtuara në mënyrë të pavarur shpesh devijojnë nga standardet ekzistuese të banimit në lidhje me lartësinë e tavanit dhe shfrytëzimin e sipërfaqes, duke rezultuar në shtëpi dukshëm më të mëdha se shifrat mesatare të përmendura më parë. Natyrisht, shtëpitë më të mëdha për sa i përket vëllimit dhe sipërfaqes çojnë në një rritje të kërkesës për ngrohje.

Ngrohje dhe Ftohje: Në Shqipëri, zakonisht vetëm një pjesë (një ose dy dhoma) e një familjeje ngrohet për të kursyer energji dhe kosto. Aktualisht, përdoret vetëm rreth 50% e energjisë së nevojshme për një "skenar të ngrohjes së plotë" (shih SLED, 2015). Megjithatë, me rritjen e standardit të jetesës, zona e ngrohur rritet. Përveç kësaj, ka një tendencë për të përdorur gjithnjë e më shumë kondicionerë për ngrohje, gjë që rezulton në një rritje të madhe të konsumit të energjisë elektrike nëse nuk merren masa shtesë. Në verë, kondicionerët përdoren edhe për ftohje, gjë që rrit edhe më shumë konsumin e energjisë elektrike.

Pajisje elektrike: Si vend kandidat për anëtarësim në BE, Shqipëria duhet të zbatojë Direktivën e BE-së për Ekodizajn²⁵, e cila do të çojë në një rritje të vazhdueshme të efikasitetit energjetik të pajisjeve elektrike të ofruara për shitje, e cila do të ketë një efekt frenues në rritjen e konsumit të energjisë elektrike. Megjithatë, rritja e standardeve të jetesës do të bëjë që familjet të përdorin gjithnjë e më shumë pajisje, gjë që do të kompensojë pjesërisht përfitimet e efikasitetit.

Kursimet e energjisë në stokun e ndërtesave të banimit (duke rehabilituar afërsisht 700-750 shtëpi të vetme çdo vit duke rehabilituar afërsisht 7-8 MAB çdo vit kërkohen për të arritur objektivat e MECAP deri në vitin 2040 dhe duhet të arrihen me:

1. Ndërtesat e reja të ndërtuara sipas kodeve të ndërtimit të energjisë në stokun e ri familjar.

²⁵Direktiva 2009/125/EC

2. Futja e sistemeve të ngrohjes qendrore me pompa nxehtësie në sektorin residencial.
3. Zëvendësimi i sobave të vjetra joefikase të kaldajave me dru me pajisje të furnizimit me ngrohje me biomasë individuale ose qendrore me briket/pelet shumë efikase në stokun në sektorin residencial.
4. Futja e vetëprodhuesve të PV diellore në stokun në sektorin residencial.
5. Zëvendësimi i kaldajave të vjetra elektrike të ujit me kaldaja me pompë nxehtësie A+ (ose më të lartë) ose sisteme termike diellore.
6. Zëvendësimi i pajisjeve të vjetra elektrike (frigoriferë, lavatriçe, pjatolarëse, televizorë, pajisje zyre etj.) me pajisje të reja të vlerësuara A+ (ose më lart).
7. Rinovimi i objekteve ekzistuese të banimit nga:
 - i) Ndërrimi i dritareve të vjetra me xhama dopio/treshe.
 - ii) Zëvendësimi i ndriçimit me sisteme efikase LED dhe komponentë kontrolli
 - iii) Përmirësimi i izolimit të ndërtesave

4.3.5 Masat e Rekomanduara

Kompleti i rekomanduar i masave për ndërtesat e banimit përfshijnë masat, të cilat adresojnë zhvillimi dhe planifikimi hapësinor si dhe komunikimi dhe bashkëpunimi, për të stimuluar dhe mbështetur investimet e palëve të treta, si p.sh. nga familjet private ose ndërmjetësit financiarë (Tabela 4-12).

Tabela 4-12: Kompleti i rekomanduar i masave për ndërtesat e banimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
RB-01	Ndriçim efikas në hapësirat publike të ndërtesave të banimit me shumë apartamente (shkallë dhe jashtë, LED dhe sensorë)	Investimi	107
RB-02	Programi i mbështetjes bashkiake që plotëson programin për ndërrimin e bojlerit dhe rinovimin e EE të ndërtesave të banimit me shumë apartamente (promovimi; kontraktorët lidhës, bashkia, agjencia qeveritare, bankat; mbështetje plotësuese e granteve bashkiake)	Mekanizmi i financimit	30,484
RB-03	Ulje e taksës së pronës për ndërtime të reja efikase	Mekanizmi i financimit	100
RB-04	Programi i mbështetjes së auditimit të energjisë (auditim i detyrueshëm për lejen e rinovimit të ndërtesës)	Përgatitja për investime	1,139
RB-05	Incentivimi i PV në tavanë (me kapacitet të instaluar të shprehur në kWp bazuar në konsumin aktual të energjisë dhe rregulloren përkatëse), grant 50%	Mekanizmi i financimit	9492
RB-06	Promovimi dhe mbështetja e sistemeve të avancuara efikase të ngrohjes me procedurë paralele të lejes (shërbimi i oxhakut); kombinuar me informacionin dhe mbështetjen (HP, kaldaja me pelet të integruar me sistemet diellore të ujit të nxehtë), ndalimi i qymyrit dhe drurit joefikas	Politika dhe rregullorja e bashkisë	1968
RB-07	Zbatimi rigoroz i kodeve të performancës energjetike në lidhje me kërkesat minimale termike për ndërtesat e reja të banimit	Politika dhe rregullorja e bashkisë	80

Kostot totale për 7 masa të EE në sektorin rezidencial do të kërkonin 43 milionë euro, nga të cilat 95% janë ndarë për investime. Fondet për rehabilitimin e godinave për MAB, sipas të njëjtës logjikë si Tirana: Ndërtimi

i një fondi për familjet e varfra. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese janë paraqitur në tabelën 4-13.

Tabela 4-13: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për ndërtesat e banimit

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
RB-01	RB: Ndriçim LED i jashtëm	60% e ndriçimit të hapësirës publike MAB	0.5	108	1
RB-02	RB: Mbështetja plotësuese bashkiake	75% e HH; 50% karburant për ngrohje	22.6	2279	14
RB-05	RB: RSPV mbështet SFH	5000 njësi 100% fuqi RE	11.4	2555	3.7
RB-06	RB: Ndaloni ngrohjen joefikase	25% e ngrohjes së karburantit	6.9	700	3
RB-07	RB: Kodet e ndërtimit	50% EE për 200 ndërtime të reja x 10 vjet	24.5	2476	2 vjet

Nëse të gjitha këto masa për EE do të zbatoheshin, familjet në bashkinë e Korçës mund të kursenin çdo vit 36 GWh/vit energji në ndërtesa dhe të prodhonin 30 GWh energji të rinovueshme. Kjo përfaqëson 26% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë në 1.5 kWh, sipas ekspertëve, është një raport i mirë për investime të tilla. Kursimet më të larta shkaktohen nga masat rregullatore. Periudha mesatare e shlyerjes është 5-6 vjet.

Rekomandohet që MEMU së bashku me Drejtoritë e bashkisë të zhvillojnë një fushatë ndërgjegjësuese për shtyrjen e pronarëve rezidencialë për zhvillimin dhe zbatimin e programit të rinovimit të EE/BRE të lartpërmendur për shtëpinë/banesën e tyre.

4.4 Sektorët e Shërbimit, Industrisë dhe Bujqësisë

4.4.1 Sektori i Shërbimit të Situatës Fillestare

Korça, tashmë e njohur ndërkombëtarisht, njihet nga të gjithë si destinacioni cilësor më i frekuentuar gjatë gjithë vitit në Shqipëri, me zhvillim të qëndrueshëm të turizmit, i cili ruan dhe rigjallëron burimet e saj kulturore dhe natyrore, ofron vlera dhe përvoja unike dhe kontribuon në përmirësimin e cilësisë së jetës e banorëve të saj. Sipas të dhënave të Bashkisë së Korçës, numri i vizitorëve vitet e fundit është rritur ndjeshëm krahasuar me vitet e mëparshme.

Kategorizimi i njësive akomoduese i përket kryesisht llojit të bujtinave, bujtinave dhe hoteleve me fjetje dhe mëngjes. Një nga pikat e forta të qytetit është organizimi i festivaleve dhe eventeve, të cilat zhvillohen gjatë gjithë vitit. Festa e Birrës (Gusht) është festivali më i madh në qytet, duke tërhequr vizitorë nga i gjithë vendi dhe turistë të huaj që vizitojnë Shqipërinë gjatë kësaj periudhe. Si rezultat i rritjes së numrit të turistëve, rritjes së kapaciteteve akomoduese, organizimeve të shumta të eventeve dhe festivaleve, qyteti i Korçës mund të konsiderohet një destinacion i qëndrueshëm turistik. Produktet turistike të ofruara janë të shumëllojshme dhe mundësojnë zhvillimin e disa formave të turizmit, si turizmi kulturor, turizmi i natyrës dhe aventurës, turizmi i ngjarjeve dhe pushimeve, turizmi gastronomik etj. Ka një rritje të grupeve të vogla

të rinj dhe të moshuar të vizitorëve vendas gjatë fundjavës, e cila e bën Korçën destinacionin më të preferuar të fundjavës.

Aktualisht, Korça ka 126 struktura akomoduese, 99 hotele dhe bujtina në qytet dhe 27 struktura akomoduese në fshatrat turistike, duke ofruar akomodim për një kapacitet prej 3354 personash. Gjithashtu janë duke u ndërtuar 12 struktura akomoduese (hotele dhe bujtina). Oferta e akomodimit në Korçë plotësohet me akomodimin e ofruar nga bizneset familjare, kryesisht në destinacionet turistike të Dardhës dhe Voskopojës, si bujtina dhe bujtina, të cilat ofrojnë rreth 550 shtretër, duke e çuar kapacitetin maksimal në 3477 persona në total. Gjatë viteve të fundit, investimet në Bashkinë e Korçës nuk janë fokusuar vetëm në projekte që synojnë rritjen e atraksioneve turistike. Në thelb janë investime me vizion të qartë dhe që kanë prioritet jo vetëm turizmin, por përmirësimin e standardeve sociale apo edhe të ekonomisë në qytetin e Korçës. Të rëndësishme për t'u përmendur janë investimet në fshatra, edhe pse në çdo fshat është punuar vazhdimisht për përmirësimin e infrastrukturës. Përveç përmirësimit të infrastrukturës rrugore, mund të flasim edhe për përmirësimin e infrastrukturës bujqësore. Përmirësimi dhe krijimi i kanaleve kulluese, krijimi i rrugëve ndërmjet parcelave etj., që lehtësojnë punën për fermerët.

Potenciali turistik i qarkut të Korçës ofron zhvillimin e disa formave të turizmit si turizmi kulturor, turizmi i pushimeve, turizmi i natyrës dhe aventurës, turizmi gastronomik etj. Bujqësia mbetet një sektor potencial në qarkun e Korçës, si dhe zhvillimin e agrobiznesi (përpunimi) dhe zhvillimi i turizmit familjar, si dhe realizimi i investimeve të përbashkëta nëpërmjet mbështetjes financiare nga donatorët e mundshëm, bashkëpunimi ndërkufitar, bizneset vendase, komuniteti për përmirësimin e infrastrukturës publike në blloqe rezidenciale, dhe qendra argëtimi.

Në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme, ne do të mbështetemi në pasuritë tona kulturore dhe natyrore ekzistuese materiale dhe jomateriale. Fokusi ynë do të jetë në përmirësimin e aktiviteteve dhe eventeve kulturore, zhvillimin e turizmit të aventurës si ofertë e re turistike, zhvillimin e infrastrukturës në mbështetje të turizmit të aventurës; forcimi i kapaciteteve të burimeve tona njerëzore; përmirësimi i cilësisë së akomodimit, objekteve turistike, agjencive turistike dhe restoranteve; njohuri më të mira të tregjeve tona aktuale dhe potenciale; dhe rritjen e ndërgjegjësimit të turistëve dhe industrisë së turizmit në Korçë si një destinacion cilësor. Përmirësimi dhe zhvillimi i produkteve dhe shërbimeve synon të rrisë shumëllojshmërinë e produkteve të reja për turistët, duke tërhequr kështu një treg më të gjerë dhe duke inkurajuar vizitorët të qëndrojnë më gjatë në rajon. Sherbim privat Stoku i ndërtesave brenda kufijve të Bashkisë Korçë përbën 3,073 ndërtesa me një sipërfaqe totale prej 407,441 m².

4.4.2 Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi

Figura 4-15 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në Bilancin Vjetor Kombëtar për vitin 2021, sipas sipërfaqes totale të Bashkisë Korçë. Analiza tregon qartë se energjia elektrike është malli më i madh energjetik me 65.99% të konsumit të përgjithshëm, e ndjekur nga dizel/mazut me 32.73% të konsumit. Figura 4-16 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë sipas të dhënave të mallit të energjisë për vitin 2021 (viti bazë). Nga analiza rezulton qartë se kostoja e energjisë elektrike është më e madhe me 68.45% të totalit të shpenzimeve, e ndjekur nga dizel/mazut me 30.36% të shpenzimeve.

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGISË DHE KLIMËS

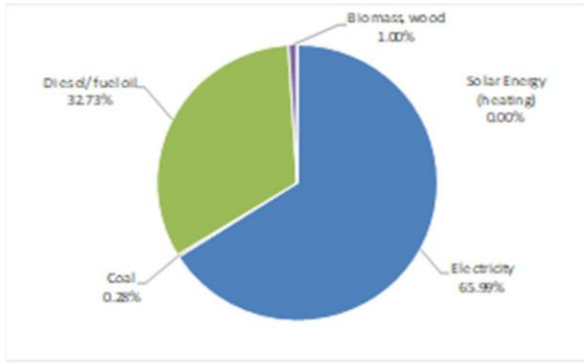

Figura 4-15: Konsumi vjetor i energjisë për ndërtesat e shërbimit privat për vitin 2021 (viti bazë)

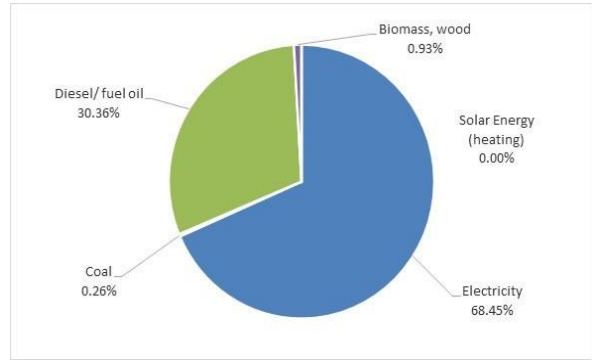

Figura 4-16: Shpenzimet vjetore të energjisë për ndërtesat e shërbimit privat për vitin 2021 (viti bazë)

Figura 4-17 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-18 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO2eqv.

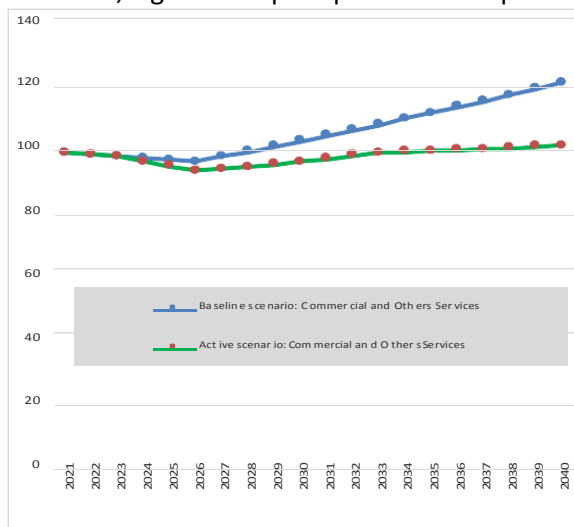

Figura 4-17: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për të gjithë stokun e ndërtesave të shërbimeve private për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

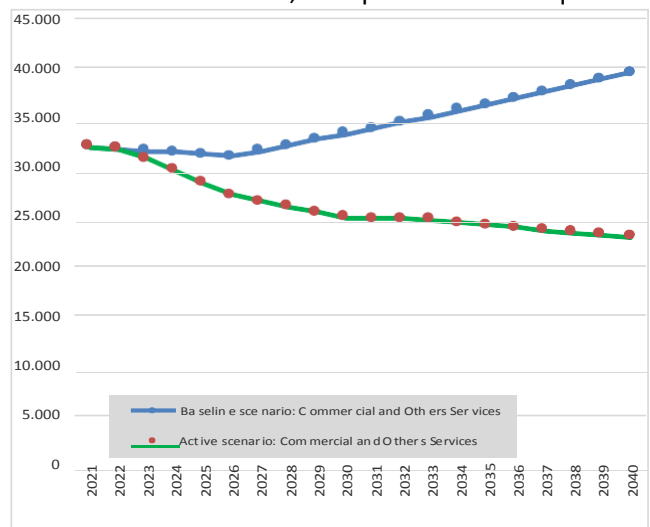

Figura 4-18: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për të gjithë stokun e ndërtesave të shërbimeve publike private për periudhën 2021-2040 (ton CO2eqv/vit)

Është kryer analiza sasiore e potencialit të kursimit të energjisë dhe teknologjitë më të zakonshme të paraqitura në kapitullin e Ndërtimeve Publike të Bashkisë shërbejnë edhe për Stokun e Ndërtesave të Shërbimit Privat.

Tabela 4-14 paraqet analizën kryesore të skenarit aktiv të EE/RES për stokun e ndërtesave të shërbimit privat (në stokun e ndërtesave të shërbimit privat duke rehabilituar afërsisht 60-55 ndërtesa çdo vit ose 2% të stokut total aktual) që kërkohet për të arritur objektivat e MECAP deri në vitin 2040 brenda territorit të Bashkisë Korçë.

Tabela 4-14: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/BRE për stokun e ndërtesave të shërbimeve private në Bashkinë Korçë

Parametrat	Numri	Zona (m2)	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
TOTALI Ndërtesat	3073	407,441	156.05	13.1 EE 6.4 RE	1200	15	5-6

e Shërbimit Privat							
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--

4.4.3 Situata fillestare e Sektorit Industrial

Bashkia Korçë është në proces të plotësimit të vlerave dhe burimeve natyrore e ekonomike që kontribuon në mënyrë thelbësore, të drejtpërdrejtë dhe të tërthortë në vlerat e përgjithshme ekonomike dhe sociale në ekonomi, tregti, bujqësi, si dhe në promovimin e natyrës, kulturore dhe shpirtërore. vlerat në shkallë ndërkombëtare. Me burimet e saj, Korça kontribuon në PBB-në kombëtare nga bujqësia dhe agropërpunimi shumë i mirë, prodhimi i mineraleve, prodhimet ushqimore dhe pijet, materialet e ndërtimit, tekstile dhe veshje dhe industri të tjera të vogla. Llojet kryesore të bizneseve që kontribuojnë në zhvillimin ekonomik janë të orientuara kryesisht në industrinë ushqimore dhe të qumështit, materialet e ndërtimit, përpunimin e metaleve, industrinë e lehta në përpunimin dhe prodhimin e materialeve tekstile si dhe në tregti dhe shërbime biznesi.

Vihet re se bazën ekonomike e përbëjnë bizneset e vogla. Llojet kryesore të aktiviteteve që operojnë në Korçë janë: Industria ushqimore; Industria e tekstilit dhe e veshjeve; Industria e lëkurës dhe e këpucëve; Ndërtimi dhe të tjerët. Industria përpunuese përbën një nga potencialet më të mëdha për zhvillimin ekonomik të Korçës. Prania e zonës industriale në Korçë është një tjetër element i rëndësishëm në zhvillimin ekonomik. Korça tashmë është kthyer në qendrën më të madhe të inovacionit dhe teknologjisë në rajon, e cila ka krijuar mundësi trajnimi në fushën e teknologjisë dhe inovacionit për të gjithë të rinjtë që studiojnë në këtë fushë, por edhe të rinj të tjerë të apasionuar pas teknologjisë dhe informacionit. Promovimi i Qendrës TIK në Korçë, me qëllim trajnimin e mbi 5000 ekspertëve të rinj për tregun ndërkombëtar të punës online, ofron një mundësi të shkëlqyer për të rinjtë nga Korça dhe më gjerë, të cilët tashmë kanë mundësinë të trajnohen dhe të aftësohen në kurse, me qëllim punësimi në tregun online nga kompani vendase dhe të huaja. Qendra ndodhet në Bibliotekën e Korçës dhe përfaqëson qendrën më të re të të mësuarit të teknologjisë së lartë për të motivuar të rinjtë në rrugën e punësimit në tregun global online. Ekspertët e angazhuar do të ofrojnë mbështetje akademike dhe do të kenë një rol kyç në hartimin e trajnimeve profesionale në gjuhë të ndryshme programimi, në tema që kanë të bëjnë me zhvillimin e projekteve në fushën e dixhitalizimit, inovacionit, punësimit të të rinjve dhe çështje të tjera për zhvillimin e biznesit dhe teknologjisë. Nëpërmjet qendrës së madhe të teknologjisë dhe inovacionit, ato synojnë mundësinë unike të trajnimit dhe punësimit të mëtejshëm të të rinjve korçarë në veçanti dhe të gjithë sipërmarrësve të rinj në përgjithësi.

Nga të dhënat e Bashkisë rezulton se në territorin e Bashkisë operojnë 3397 biznese aktive. Rreth 21% e bizneseve kategorizohen si biznese të mëdha dhe 76% si biznese të vogla dhe dallimi është OJQ-të dhe institucionet shtetërore.

Bizneset janë të përqendruara kryesisht në qytetin e Korçës dhe në dy njësitë fqinje me qytetin, Bulgarec dhe Drenovë. Këto tre njësi përbëjnë 95% të të gjitha bizneseve aktive. Kjo është një shenjë e qartë e përqendrimit të bizneseve në këtë zonë, duke krijuar një qendër të rëndësishme ekonomike në bashki (Bulgarec - Korçë - Drenovë). Industria minerare: Territori i Bashkisë Korçë ka një sërë mineralesh si krom, bakër, qymyr, argjilë, gur dekorativ, gëlqeror, gur gëlqeror rrasa, inerte lumi etj. Vetëm 6 prej minierave aktive ndodhen në bashkinë e Korçës. 5 prej të cilave janë të pajisura me leje shfrytëzimi, ndërsa 1 me leje zbulimi. Industria e ëmbëlsirave përbën një faktor të rëndësishëm në ekonominë rajonale. Është dega më e madhe për nga numri i sipërmarrjeve, ku në të janë të punësuar kryesisht femra. Në zonën industriale të Korçës janë të përqendruara biznese të mëdha përpunuese, të cilat ndër vite kanë ofruar punësim dhe të ardhura për popullsinë (Figura 4-19).

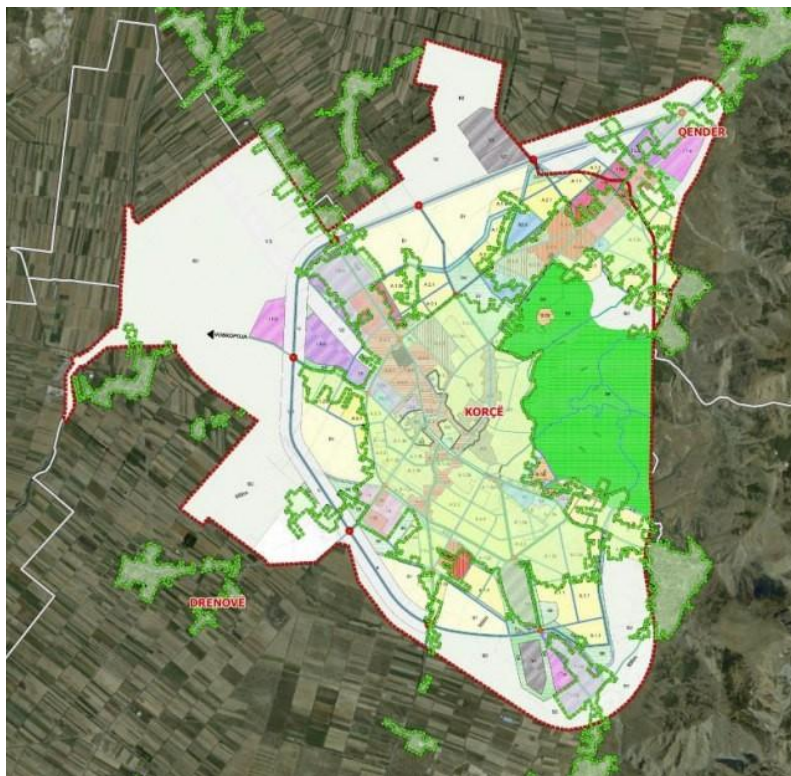

Figura 4-19: Harta e shpërndarjes së SME-ve në Zonën Industriale të Korçës

4.4.4 Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi

INSTAT dhe Bashkia Korçë nuk mbledhin të dhëna për konsumin e mallrave të energjisë për të gjithë sektorin industrial. Prandaj, bilanci energjetik i Shqipërisë është zërthyer për sektorët industrialë të Bashkisë Korçë në bazë të PBB-së së Kontributit të Korçës kundrejt atij kombëtar dhe llojit të industrive të alokuara brenda kufijve të bashkisë. Figura 4-19 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në Bilancin Vjetor Kombëtar për vitin 2021. Analiza tregon qartë se qymyri është malli më i madh i energjisë me 47.72% të konsumit total, i ndjekur nga energjia elektrike me 31.86% të konsumit. Figura 4-20 paraqet emetimet totale vjetore të GHG (të shprehura në CO₂eqv) bazuar në konsumin e energjisë dhe faktorët e tyre përkatës të emetimit sipas IPCC 2006 për çdo mall energjie për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se emetimet e GS nga qymyri janë më të mëdhatë me 48.61% të totalit të misioneve, të ndjekura nga energjia elektrike me 36.63% dhe naftë / naftë / LPG me 14.77% të emetimeve totale.

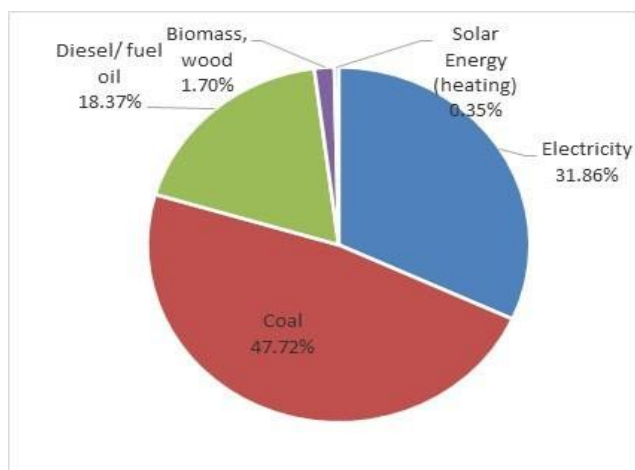

Figura 4-20: Konsumi vjetor i energjisë për sektorin industrial për vitin 2021 (viti bazë)

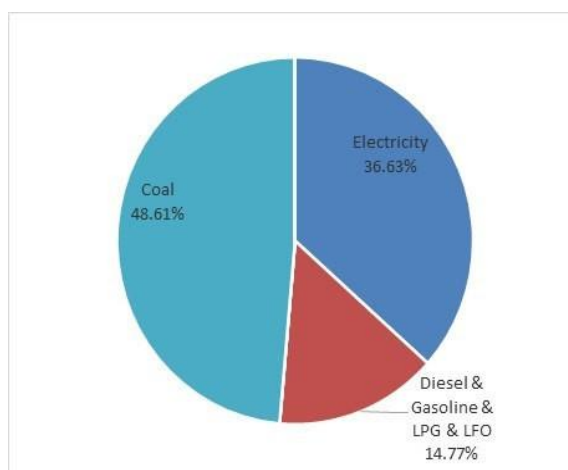

Figura 4-21: Emetimet vjetore të GHG (ton CO2eqv) për sektorin industrial për vitin 2021 (viti bazë)

Sistemi statistikor i konsumit të burimeve të energjisë në sektorin industrial ka pësuar ndryshime thelbësore gjatë 10 viteve të fundit, por baza e të dhënave nuk është gjithmonë e besueshme, prandaj nevojiten shumë analiza dhe verifikime për t'iu qasur realitetit dhe logjikës së fenomenit. Në këtë drejtim MIE dhe AKBN kanë përfunduar në vitin 2015 konsumin e fundit të energjisë për anketimin e sektorit të industrisë. Vrojtimi ka shërbyer si bazë për përgatitjen e bilancit kombëtar të energjisë dhe llogaritjen e intensiteteve të energjisë dhe kontributit të çdo produkti energjie për nënsektorin industrial.

Skenari bazë supozon zhvillimin e sektorëve të ndryshëm industrialë, duke ruajtur formën aktuale të furnizimit me energji, të shprehur përgjithësisht në intensitetin e energjisë dhe kontributin e burimit të energjisë. Deri më tani, institucionet përgjegjëse nuk kanë përgatitur vlerësime në natyrë apo vlerë për zhvillimet e pritshme të degëve të industrisë në bashki të ndryshme të Shqipërisë. Bazuar në potencialet e mëparshme dhe mundësitë aktuale si dhe në treguesit makroekonomikë që kanë orientuar përgatitjen e Strategjisë Kombëtare të Energjisë, janë përgatitur skemat e zhvillimit duke marrë në konsideratë studimin e Bankës Botërore dhe treguesit e rritjes financiare të sektorit industrial. Është vendosur parashikimi i kërkesës për energji të skenarit bazë (BAU) për sektorin industrial dhe në figurën 4-22 është paraqitur kërkesa totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-32 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO2 eqv për të njëjtën periudhë. Skenari aktiv i parashikimit të kërkesës për energji për sektorin industrial është krijuar duke futur masat përkatëse EE/BRE me kosto efektive.

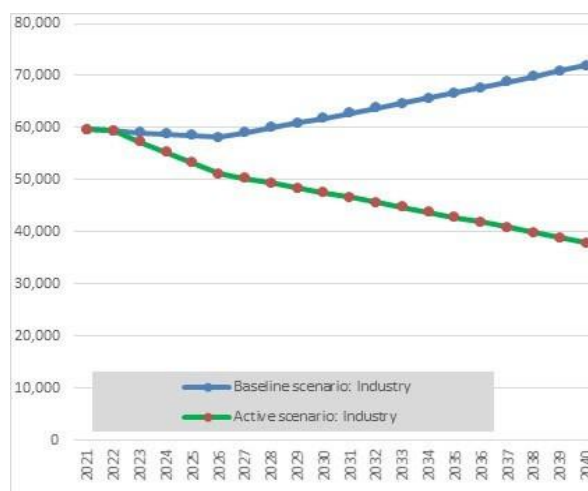
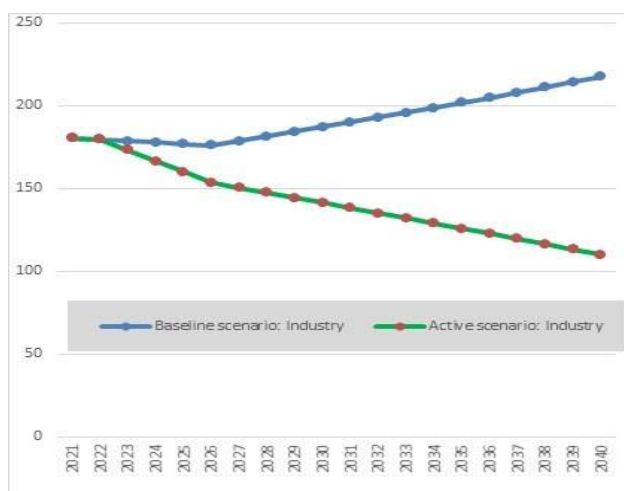

Figura 4-22: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për sektorin industrial për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

Figura 4-23: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për sektorin industrial për periudhën 2021-2040 (ton CO₂eqv/vit)

4.4.5 Strategjia e Ndërhyrjes

Struktura e paraqitur në sektorin e industrisë në Bashkinë Korçë tregon se tre sektorët kryesorë industrialë po konsumojnë peshën më të madhe të energjisë: agrobiznesi, ushqimi dhe pijet, metali dhe materialet e ndërtimit. Rritja e kontributit të PBB-së nga sektorët industrialë është përcaktuesi më me ndikim në kërkesën për energji në industri. Struktura e vlerës së shtuar të PBB-së drejton konsumin e energjisë për sektorët e industrisë dhe bujqësisë. Në zhvillimin e hershëm të një shoqërie, industritë e tekstit, ushqimore, metalike dhe agropërpunuese kontribuojnë në një pjesë të konsiderueshme të ekonomisë së Bashkisë Korçë. Me zhvillimin e shoqërisë, pesha e sektorit industrial zakonisht do të rritet duke pasur parasysh se Bashkia Korçë ka një industri të madhe përpunuese agro-ushqimore.

Ky sektor pritet të luajë një rol të madh në rritjen ekonomike, punësimin, standardin e jetesës etj. Si rrjedhojë, Skenari Aktiv përcakton këto objektiva bazë për zhvillimin industrial: Rritja e efijencës ekonomike të industrisë, e ndikuar ndjeshëm nga ulja e peshës së kostoja e energjisë e produkteve industriale, si dhe reduktimi i kërkesës për energji. Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga emetimi i gazrave të ndryshëm që shkaktojnë ngrohjen globale apo shiu acid, si dhe nga gazrat me origjinë energjetike në tokë, ujë dhe atmosferë, si një faktor që varet drejtpërdrejt nga niveli i reduktimit të kërkesës për energji. Me objektivin e reduktimit të konsumit të energjisë, futjes së teknologjive të BRE-ve dhe reduktimit të emetimeve të GS-ve sipas Skenarit Aktiv, masat e mëposhtme sasiore dhe cilësore do të promovohen nga MEMU dhe Drejtoria që merret me Zhvillimin Ekonomik në lidhje me:

- Përmirësimi i organizimit dhe menaxhimit të industrisë.
- Mirëmbajtja dhe modernizimi i teknikave dhe teknologjive të përdorura në sektorin e industrisë.
- Rritja e nivelit të përpunimit të lëndëve të para dhe rritja e cilësisë dhe sasisë së vlerës së produktit industrial.
- Rritja e prodhimit, rikuperimit, nivelit të ripërdorimit (ose riciklimit) të mbetjeve teknologjike, koeficientit të qarkullimit të ujit, reagentëve, etj.
- Prezantimi i koncepteve të tilla si "teknologjitë më të pastra", "simbioza e disa industrive".
- Menaxhimi më i mirë i energjisë në të gjithë nënsektorët industrialë: Për zbatimin e suksesshëm të masave të kërkuara për një menaxhim më të mirë të energjisë, nevojiten trajnime të stafit të ndërmarrjeve industriale dhe fushata ndërgjegjësuese të udhëhequra nga Qendra e Efijencës së Energjisë dhe institucione të tjera.
- Rritja e efijencës së kaldajave/furrave ekzistuese në të gjithë nënsektorët industrialë: Për zbatimin e kësaj mase është i nevojshëm përpunimi dhe miratimi i akteve ligjore për të detyruar ndërmarrjet industriale të ndërmarrin kontrolle periodike energjetike. Kjo do t'u mundësojë ndërmarrjeve industriale të njohin situatën dhe të marrin masa për uljen e konsumit të energjisë, e cila nga ana tjetër do të ulte koston e prodhimit dhe konsumin e energjisë.
- Përmirësimi i faktorit të fuqisë (cosφ) në ndërmarrjet industriale: Duhet të zbatohen masat e nevojshme teknike dhe efikase në sistemin elektroenergjetik për të përmirësuar situatën ndërmjet furnizuesve dhe konsumatorëve, që konsistojnë në instalimin e kompensuesve të baterive në anën TM të nënstacioneve 110/220 kV për të përmirësuar faktorin e fuqisë. ϕmbi 0.9.
- Depërtimi i ndriçimit efikas në industri; Një ndriçim më i mirë siguron dritë të mjaftueshme në vendin dhe kohën e duhur, duke lehtësuar aktivitetet dhe shërbimet. Ndriçimi jo vetëm që duhet të jetë i disponueshëm kur është i nevojshëm, por duhet të jetë efikas për sa i përket konsumit të energjisë duke shmangur humbjet e energjisë për shkak të përdorimit joefikas të tij.

Tabela 4-15: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/BRE për ndërmarrjet industriale brenda kufijve të Korçës

Parametrat	Numri	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eq, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
TOTALI ndërmarrje industriale	394	217,52	107,69	47231	50.14	3.88

4.4.6 Situata fillestare e Sektorit të Bujqësisë

Bujqësia është një sektor prioritar për zhvillimin ekonomik të Bashkisë Korçë. Në zonën rurale të Bashkisë Korçë janë aktive shumë ferma të vogla, rreth 9167. Rreth 40% e fermave kanë më pak se 1 ha tokë, rreth 50% e tyre kanë 1-2 ha dhe 10% kanë mbi 2 ha. Pothuajse të gjitha fermat janë të drejtuara nga familja.

Në lidhje me menaxhimin e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit nga bashkia kryhet një shërbim i cili ka të bëjë me pastrimin e kanaleve kulluese me mjete të bashkisë si dhe përmirësimin e infrastrukturës vaditëse për ujitjen e tokës. zonat e fermerëve, shërbim i cili ka një realizim 87% të planit për vitin 2022. Nga treguesit e performancës rezulton se:

- Numri i inspektimeve në diga dhe kanale kulluese e vaditëse është rritur krahasuar me vitin e kaluar, duke treguar kështu kujdesin e komunës ndaj fermerëve.
- Janë gjithsej 20 rezervuarë uji të cilët mirëmbahen dhe mundësojnë ujitjen e tokave bujqësore.
- Bashkia ka 494 km rrjet kullimi, 17% e të cilit është mirëmbajtur dhe pastruar për vitin 2022. Bashkia zotëron gjithashtu 459 km rrjet ujitës dhe 5566 ha tokë bujqësore të mbuluar me sistem vaditjeje. Gjatë vitit 2022 janë pastruar dhe mirëmbajtur 225 kilometra linearë të rrjetit të ujitjes, pra në total rreth 50% e tij.
- Sipërfaqja e tokës bujqësore të kultivuar është rritur me 500 ha krahasuar me shifrat e vitit 2021.

Për sa i përket agropërpunimit, theksojmë se qarku i Korçës është një nga prodhuesit kryesorë të mishit, sallameve, produkteve të qumështit, pijeve alkoolike dhe joalkoolike, përpunimit të kërmillit etj. Sektori i industrisë ushqimore është kthyer në një faktor të rëndësishëm punësimi në qarku i Korçës. Është rritur përpunimi i frutave dhe perimeve, përpunimi i qumështit, prodhimi i verës, vajit, miellit etj. Shumica e kompanive që operojnë në këtë sektor klasifikohen si ferma shumë të vogla ose të vogla (Figura 4-24).

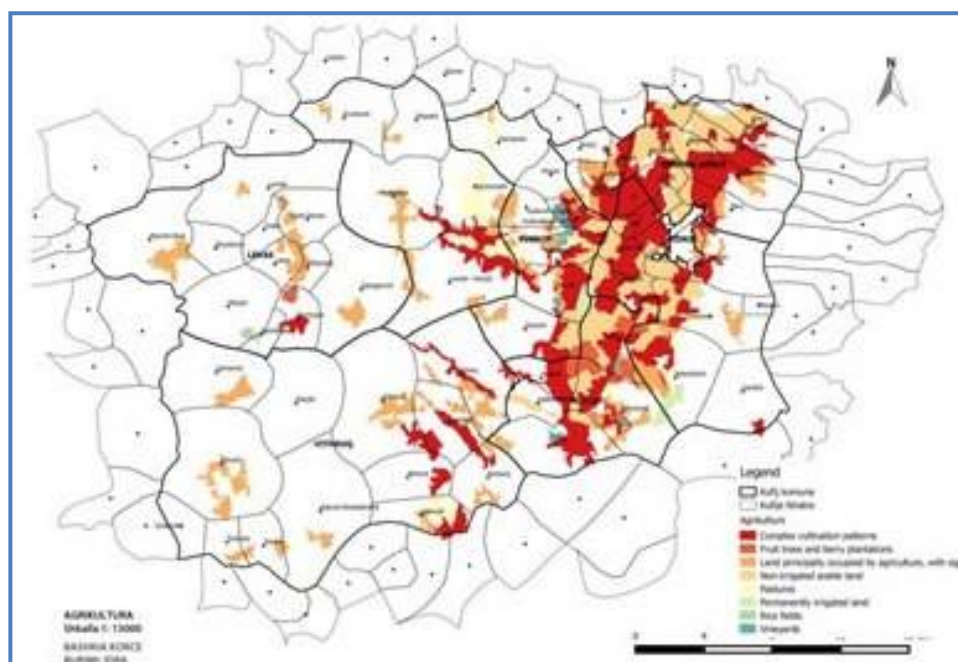

Figura 4-24: Harta e prodhimit bujqësor për Bashkinë Korçë

4.4.7 Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi

INSTAT dhe Bashkia Korçë nuk mbledhin të dhëna lidhur me konsumin e mallrave të energjisë për sektorin e bujqësisë. Prandaj, Bilanci Energjetik i Shqipërisë është zbërthyer për sektorin e bujqësisë së Bashkisë Korçë në bazë të PBB-së së Kontributit të Korçës kundrejt atij kombëtar dhe në bazë të numrit të popullsisë së bashkisë. Figura 4-25 paraqet konsumin e përgjithshëm vjetor të energjisë bazuar në Bilancin Vjetor Kombëtar për vitin 2021. Analiza tregon qartë se dizel/mazuti është malli më i madh energjetik me 81,47% të konsumit total, i ndjekur nga biomasa e drurit me 10,81% dhe energjia elektrike me 7,72% e konsumit total. Figura 4-26 paraqet totalin e emetimeve vjetore të GS-ve (të shprehura në CO₂eqv) bazuar në konsumin e energjisë dhe faktorët e tyre përkatës të emetimit sipas IPCC 2006 për çdo mall energjie sipas të dhënave të mallit të energjisë për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se emetimet e gazit serrë janë më të mëdhatë me 88,07% të totalit të misioneve, e ndjekur nga energjia elektrike me 11,93%.

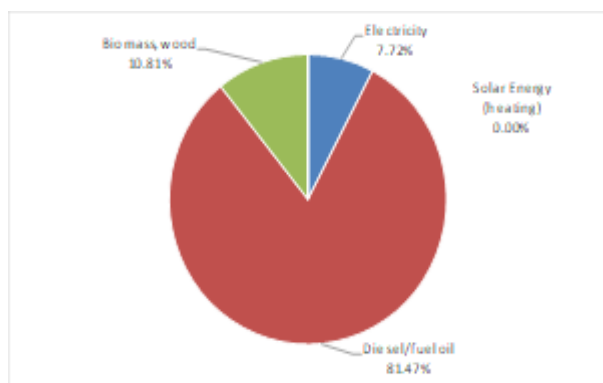

Figura 4-25: Konsumi vjetor i energjisë për sektorin e bujqësisë për vitin 2021 (viti bazë)

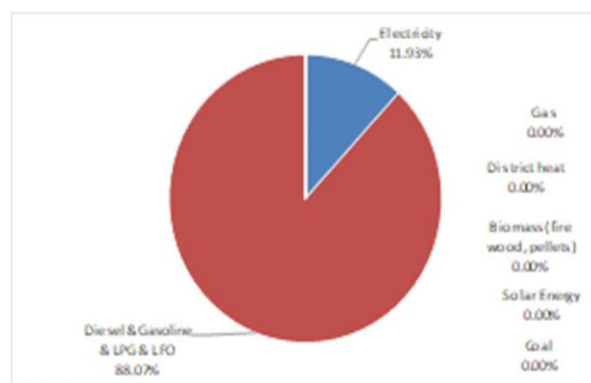

Figura 4-26: Emetimet vjetore të GHG (ton CO₂eqv) për sektorin e bujqësisë për vitin 2021 (viti bazë)

Kjo supozon që faktorët e mësipërm të zbuten, por jo në nivelin e kërkuar për një bujqësi intensive, siç parashikohet nga Skenari Aktiv. Për shtrirjen e parashikimit të kërkesës për energji, sektori u nda në 3 nënsektorë: Bujqësia, Blegtoria dhe Pylltaria. Vlera e shtuar nga sektori i bujqësisë dhe intensitetet e energjisë është përdorur si aktivitet bazë për të parashikuar kërkesën e ardhshme energjetike të sektorit. Skenari bazë supozon zhvillimin e nën-sektorëve të ndryshëm të bujqësisë (bujqësi, blegtori, pylltari), duke ruajtur formën aktuale të furnizimit me energji, të shprehur përgjithësisht në intensitetin e energjisë dhe kontributin e burimit të energjisë. Bazuar në potencialet e mëparshme dhe mundësitë aktuale si dhe në treguesit makroekonomikë që kanë orientuar përgatitjen e Strategjisë Kombëtare të Energjisë. Skemat e zhvillimit për sektorin e bujqësisë bazohen në treguesit e rritjes financiare. Parashikimi i kërkesës për energji të skenarit bazë (BAU) për sektorin e bujqësisë është vendosur dhe është paraqitur në Figurën 4-27 si kërkesë totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-28 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO₂eqv.

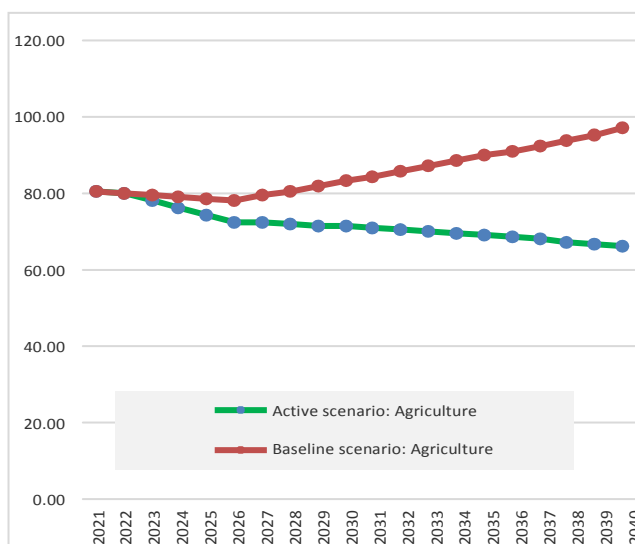

Figura 4-27: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për sektorin e bujqësisë për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

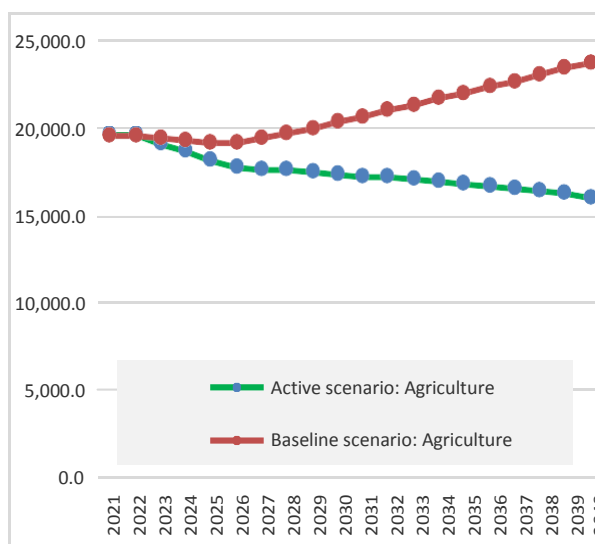

Figura 4-28: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për sektorin e bujqësisë për periudhën 2021-2040 (ton CO2eq/vit)

4.4.8 Strategjia e Ndërhyrjes

Ka biznese të vogla dhe individë që punojnë për grumbullimin e frutave, tharjen dhe përpunimin e tyre si dhe për tharjen e bimëve mjekësore si sherebela, çaji i malit, apo bimë që prodhojnë vajra eterikë. Përpunimi i tyre mbetet një sfidë për shkak të mungesës së teknologjive dhe kapaciteteve përpunuese në territorin e Bashkisë Korçë. Për sa i përket prodhimit të ushqimit, bujqësia përreth përbën pothuajse gjysmën e vëllimit të përgjithshëm të frutave të prodhuara në nivel bashkie. Rritja e të ardhurave nga prodhimi i bimëve, blegtoaria, agroindustria dhe pylltaria mbetet alternativa kryesore për zhvillimin ekonomik dhe social të vendit. Zhvillimi i sektorit të bujqësisë kushtëzohet nga shumë faktorë, ku më kryesorët janë:

- Fermat me përmasa minimale dhe të fragmentuara
- Probleme me tokën e punueshme
- Çmime shumë të larta të inputeve dhe një sistem i paorganizuar dhe jo efektiv i prodhimit dhe shpërndarjes së mallrave bujqësore
- Mungesa ose pamjaftueshmëria e kreditimit të bujqësisë
- Mungesa ose pamjaftueshmëria e mekanikës bujqësore
- Mungesa e fuqisë punëtore për shkak të migrimit të brendshëm dhe të jashtëm

Tabela 4-16 paraqet analizën kryesore të skenarit aktiv të EE/BRE për fermat bujqësore brenda kufijve të Bashkisë Korçë.

Tabela 4-16: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/RES për fermat bujqësore brenda kufijve të Korçës

Parametrat	Numri	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
TOTALI ferma bujqësore	466 ferma të mesme dhe 14,033 ferma të vogla rurale	61,71	26.29	6524	24	6

Me objektivin e reduktimit të konsumit të energjisë, futjes së teknologjive të BRE-ve dhe uljes së emetimeve të GS-ve sipas Skenarit Aktiv, nga MEMU dhe Drejtoria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural të Bashkisë Korçë do të promovohen masat e mëposhtme sasiore dhe cilësore:

- U parashikua reduktimi i intensitetit të energjisë për shkak të një menaxhimi më të mirë. Do të arrihet duke ristrukturuar sektorin e bujqësisë dhe duke krijuar grupe fermerësh me interesa të përbashkëta që do të mundësojnë përdorimin e makinerive të mekanizuara bujqësore. Masa të tilla do të dyfishojnë fitimet, do të rrisin prodhimin bujqësor dhe do të ulin, nga ana tjetër, konsumin specifik të karburantit.
- Zbatimi i skemave të biomasës dhe për ngrohjen e serrave dhe për prodhimin e biogazit nga bimët dhe mbetjet e bujqësisë dhe blegtorisë është një mënyrë efektive për të përmbushur kërkesat në rritje në sektorin e bujqësisë. Kjo do të rriste kontributin e burimeve të rinovueshme të energjisë dhe do të ulte koston dhe ndotjen e mjedisit.
- Potenciali i lartë i energjisë diellore në Bashkinë e Korçës e bën atë një burim energjie të preferuar, veçanërisht nëse përdoren pompa PV për ujitje dhe kolektorë diellorë që prodhojnë ajër të nxehtë për tharjen e mallrave të ndryshme bujqësore.
- Përdorimi i traktorëve efikas dhe të gjitha pajisjeve të tjera mekanike do të jetë gjithashtu shumë i rëndësishëm.

4.4.9 Masat e rekomanduara në sektorët e shërbimeve, industrisë dhe bujqësisë

Grupi i rekomanduar i masave përbëhet nga 6 masa, si më poshtë janë paraqitur në tabelën 4-17.

Tabela 4-17: Komplet i rekomanduar i masave për sektorët e shërbimeve, industrisë dhe bujqësisë

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
COM-01	Promovimi i Menaxhimit të anën së Kërkesës	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	100
COM-02	Program informacioni dhe mbështetës për PV Solar Rooftoppër ndërtesa industriale dhe tregtare	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	31
COM-03	Programi kombëtar i investimeve: Informacion mbi Programin Mbështetës për EE në industri, NVM	Mekanizmi i financimit	14260
COM-04	Mbështet Auditimet e Energjisë Eksploroni burimet e rinovueshme	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	307
COM-05	Zbatimi rigoroz i kodeve të performancës së energjisë Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objektet tregtare	Politika dhe rregullorja e bashkisë	308

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
COM-06	Trajnim për Menaxherët e Energjisë që punojnë në Industri	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	61

Kostot totale për 6 masa të EE në sektorin tregtar/industrial do të kërkonin 15 milionë euro. Bashkia do të fokusohet në Komunikimin dhe Bashkëpunimin si dhe në llojet rregullative të aktiviteteve për të stimuluar dhe mbështetur investimet nga subjektet tregtare. Burimet e financimit do të jenë kryesisht subjektet tregtare, bankat dhe të plotësuara me programe mbështetëse nga qeveria qendrore. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese është paraqitur në tabelën 4-18.

Tabela 4-18: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për sektorët e shërbimeve, industrisë dhe bujqësisë

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
COM-01	COM: DSM	0,5 -1 % energji elektrike	0.1	32	3
COM-03	COM: Nat. Lehtësia e financimit të EE	Deri në 40% të energjisë finale në industri, shtrirje në 50% të kompanive	20	2840	5
COM-06	COM: Trajnim EM	1% energji finale në shtrirjen e 10% të kompanive	0.1	14	4

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa për EE, industria në bashkinë e Korçës mund të kursente çdo vit 13.3 GWh/vit dhe gjenerimin e RE prej 6.4 GWh/vit. Kjo përfaqëson 20% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë në 1.3 kWh. Periudha mesatare e shlyerjes është 5 vjet.

4.5 Ndërtesa të tjera publike qendrore brenda kufijve të Bashkisë Korçë

4.5.1 Situata fillestare

Ndërtesat qendrore bashkiake janë pjesë e sektorit të shërbimeve nën Bilancin Shqiptar të Energjisë. QendroreStoku i ndërtesave publike varet nga ministri dhe agjenci të ndryshme qendrore brenda kufijve të Korçës dhe përbëhet nga 90 ndërtesa publike qendrore me një sipërfaqe totale prej 8,300 m², siç paraqitet në tabelën 4-19 në vijim.

Tabela 4-19: Ndërtesat publike qendrore brenda kufijve të Bashkisë Korçë

Nr.	Kategoria e Ndërtesave Publike Qendrore	Numri	Sipërfaqja (m ²)
1	Ndërtesat administrative	20	4820
2	Institucionet mjekësore	57	2622

3	Ndërtesa të tjera	13	858
	TOTAL	90	8300

4.5.2 Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi

Figura 4-29 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se druri/peleti është produkti më i madh energjetik me 49.82% të konsumit total, e ndjekur nga energjia elektrike me 40.08% të konsumit. Figura 4-30 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë, sipas mbledhjes së të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se kostoja e energjisë elektrike është më e madhja me 52.12% të shpenzimeve totale, e ndjekur nga drutë/peleti me 34.22% të shpenzimeve.

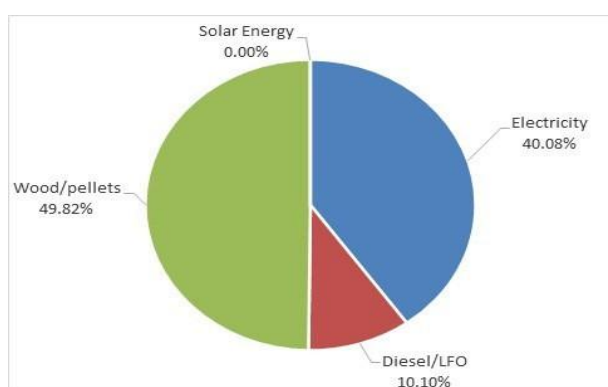

Figura 4-29: Konsumi vjetor i energjisë për ndërtesat publike qendrore për vitin 2021 (viti bazë)

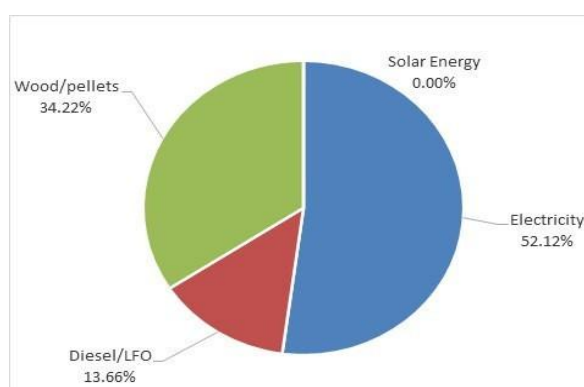

Figura 4-30: Shpenzimet vjetore të energjisë për ndërtesat publike qendrore për vitin 2021 (viti bazë)

Parashikimi i kërkesës për energji të skenarit bazë (BAU) për të gjithë stokun e ndërtesave publike qendrore është vendosur në të njëjtën mënyrë si ndërtesat publike të bashkisë. Figura 4-31 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin bazë për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 4-32 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO₂eqv.

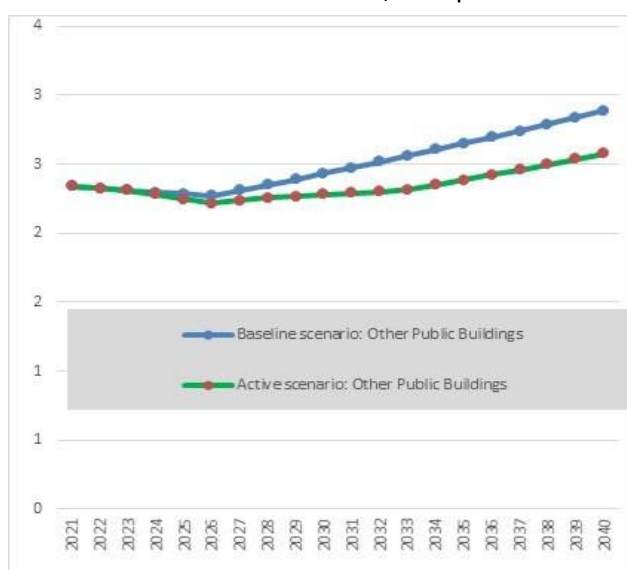

Figura 4-31: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për të gjithë stokun e ndërtesave publike qendrore për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

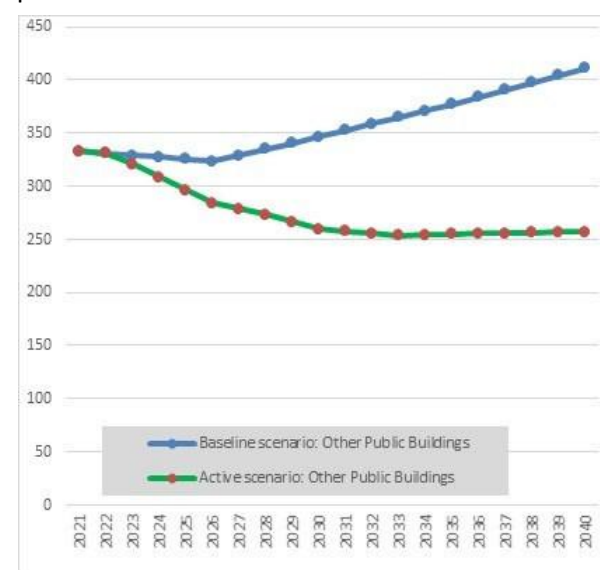

Figura 4-32: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për të gjithë stokun e ndërtesave publike qendrore për periudhën 2021-2040 (ton CO₂eqv/vit)

Është bërë analiza sasiore e potencialit për kursim të energjisë dhe teknologjitë më të zakonshme të paraqitura në kapitullin e Ndërtimeve Publike të Bashkisë shërbejnë edhe për Stokun e Ndërtesave Publike Qendrore. Parashikimi i kërkesës për energji të skenarit aktiv (BAU) për të gjithë stokun e ndërtesave publike qendrore është krijuar në të njëjtën mënyrë si ndërtesat publike të bashkisë.

4.5.3 Strategjia e Ndërhyrjes

Bashkia do të fokusohet në Komunikimin dhe Bashkëpunimin si dhe në llojin rregullator të aktiviteteve për të stimuluar dhe mbështetur investimet nga agjencitë e qeverisë qendrore. Burimet e financimit do të jenë kryesisht agjencitë e qeverisë qendrore, të plotësuara me programe mbështetëse nga qeveria qendrore.

4.5.4 Masat e rekomanduara në ndërtesa të tjera publike

Grupi i rekomanduar i masave për ndërtesat e tjera publike përfshin 3 masatreguar në tabelën 4-20.

Tabela 4-20: Paketa e rekomanduar e masave për ndërtesat e tjera publike

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
OPB-01	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesave (ndërtesa të mëdha, > 3.000 m ²)	Investimi dhe përgatitja	83
OPB-02	Auditimet e detyrueshme të energjisë dhe përgatitja e tubacionit të projektit për mekanizmin e financimit	Përgatitja për investime	203
OPB-03	Trajnim për Menaxhimin e Energjisë së Ndërtesave	Ndërtim kapaciteti	14

Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë është paraqitur në tabelën 4-21.

Tabela 4-21: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për ndërtesat e tjera publike

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
OPB-01	OPB: BEMS	20% e karburantit për ngrohje	0.2	17	5
OPB-03	OPB: Trajnimi dhe auditimet e EM	1% kursim energjie	0.1	9	1

Nëse të gjitha këto masa për EE do të zbatoheshin, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 0.3 GWh. Kjo përfaqëson 13% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë në 1.0 kWh, sipas ekspertëve, është një raport i mirë për investime të tilla. Koha e shlyerjes është rreth 10-12 vjet (Tabela 4-22).

Tabela 4-22: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/BRE për Stokun Qendror të Ndërtesave Publike brenda kufijve të Bashkisë Korçë

Parametrat	Numri	Zona (m ²)	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO ₂ eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periodha e kthimit, vite
TOTALI Ndërtesat Publike Qendrore	90	8300	2.3	0.31	19	0.3	10

5 FURNIZIMI DHE ASGJËSIMI I SHËRBIMEVE

5.1 Furnizimi me energji

5.1.1 Situata fillestare

Sektori energjetik shqiptar karakterizohet nga prodhimi i bollshëm hidroelektrik dhe nga disa depozita naftë dhe gazi natyror. Gjatë viteve, sektori i është nënshtruar reformave transformuese dhe nismave të modernizimit, duke nxitur një mjedis dinamik që synon sigurinë energjetike, qëndrueshmërinë dhe rritjen ekonomike. Të gjitha çmimet e mallrave të energjisë janë liberalizuar, duke përjashtuar energjinë elektrike për NVM-të e vogla, shërbimet publike komunale dhe sektorët e banimit. Të gjitha çmimet e tjera të energjisë elektrike për shërbimet e mëdha dhe konsumatorët industrialë janë liberalizuar, në varësi të nivelit të tensionit të lidhjes së tyre me sistemin e shpërndarjes.

Gazit natyror: Bashkia e Korçës, si të gjitha bashkitë e tjera shqiptare nuk janë ende të lidhura me rrjetin e Transmetimit të Gazit Natyror që do të zhvillohet në Shqipëri. Sipas Masterplanit të Gazit Natyror të miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave, Bashkia Korçë do të lidhet me rrjetin e transmetimit të gazit natyror në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme rreth viteve 2026-2027 bazuar në Masterplanin e Gazit Natyror të Shqipërisë.

Ngrohja Qendrore: Në Korçë nuk ka sistem ngrohjeje qendrore dhe do të kryhet një studim fizibiliteti për futjen e NQ bazuar në depërtimin e gazit natyror në Bashkinë Korçë brenda viteve 2026-2027.

Transmetim: Sistemi i Transmetimit në Shqipëri përbëhet nga rrjetet e nivelit 400, 220 dhe 110 kV dhe ka linja 120.2 km 400 kV, 1102.8 km linja 220 kV, 34.4 km 150 kV dhe 1202.2 km 110 kV. Rrjeti 220 kV është tërësisht i rrjetëzuar dhe lidh impiantet kryesore në veri të Shqipërisë (të gjitha pranë Bashkisë Korçë) me qendrat e ngarkesës në zonat e Tiranës, Shkodrës, Korçës, Durrësit, Elbasanit dhe Fierit. Rrjeti 110 kV përdoret për furnizimin e Sistemit të Shpërndarjes. Figurat 5-1-5-2 paraqesin Hartën dhe Diagramin Një Linjë të Sistemit të Transmetimit të Energjisë 400/220/110 kV që furnizon Bashkinë Korçë. Bashkia Korçë furnizohet nga linja ajrore 110 kV Elbasan - Korçë dhe më e rëndësishmja është nëpërmjet Nënstacionit Zemplak 400 kV dhe linjës ajrore Zemplak-Korçë e lidhur në linjat ajrore 400, 220 dhe 110 kV.

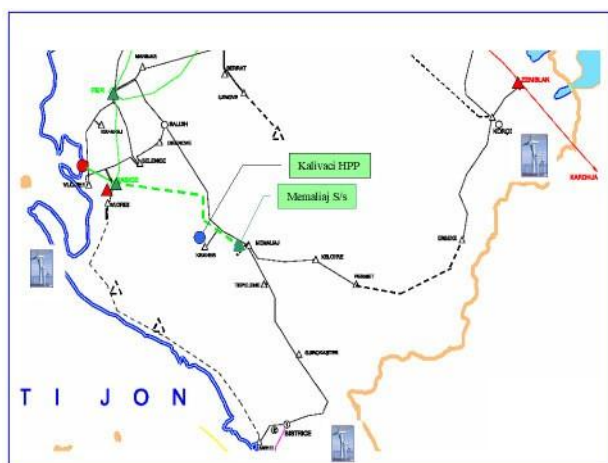

Figura 5-1: Harta e Sistemit të Transmetimit të Energjisë 400/220/110 kV që furnizon Bashkinë Korçë

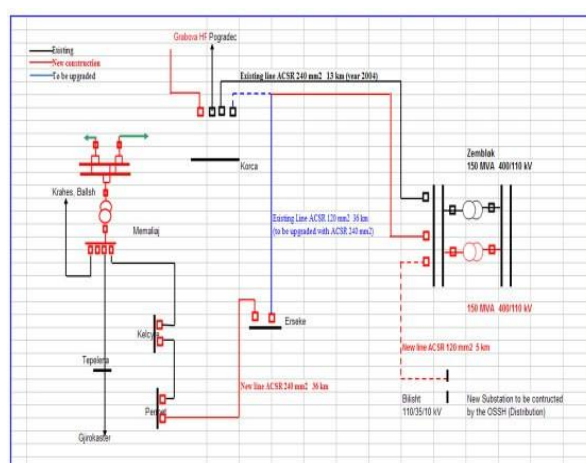

Figura 5-2: Diagrami Një Linjë i Sistemit të Transmetimit të Energjisë 400/220/110 kV të Bashkisë Korçë

Furnizuesi i Energjisë: Grupi OSHEE sh.a (OSHEE) është Operatori i Sistemit të Shpërndarjes (OSSH), furnizuesi kryesor i energjisë elektrike dhe një nga tre aktorët kryesorë në sektorin elektroenergjetik të

Shqipërisë me rëndësi të lartë për vendin dhe zhvillimin e tij ekonomik. OSHEE ndodhet në një situatë sfiduese, e karakterizuar ndër të tjera nga prapambetjet e investimeve, humbjet e larta të energjisë dhe varësia nga garancitë shtetërore. Për më tepër, tregu i energjisë elektrike po kalon një periudhë transformimesh të rëndësishme, duke përfshirë ndarjen e biznesit të rrjetit, etj. Sistemet energjetike në Shqipëri janë kryesisht të centralizuara, ku bashkitë kanë ndikim të kufizuar në zhvillimin e sektorëve të ardhshëm të energjisë. Megjithatë, bashkia e Korçës shfaq një nivel të lavdërueshëm bashkëpunimi mes saj dhe OSHEE.

Masat e shumta të nisura brenda OSHEE-së që nga viti 2015 për të reduktuar humbjet teknike dhe komerciale të funksionimit të rrjetit kanë kontribuar përgjithmonë në një reduktim. Në vitin 2022, humbjet komerciale arrijnë në 7% (ndërsa në qarkun e Korçës kanë qenë 6%), kështu që ka ende një potencial të moderuar për përmirësime të mëtejshme. Në vitin 2022, humbjet teknike u reduktuan në 14%, (ndërsa në qarkun e Korçës kanë qenë 13.5%). Kjo rezulton nga modernizimi i infrastrukturës së rrjetit, i cili do të vazhdojë më tej.

Për më tepër, cilësia e furnizimit me energji është përmirësuar vazhdimisht gjatë viteve të fundit, kryesisht për shkak të modernizimit të rrjetit. Megjithatë, dështimet mesatare të furnizimit me energji për konsumator prej 30 ndërprerjesh (SAIFI) në vit dhe një kohëzgjatje totale prej 20 orësh (SAIDI) (vlerat 2022) janë pak më të larta nga standardet e cilësisë që janë të zakonshme në Evropën Qendrore. Dështimet mesatare të furnizimit me energji për konsumator në Evropën Qendrore janë në intervalin më të ulët njëshifror për ndërprerje në vit dhe nën një kohëzgjatje totale prej 30 minutash në vit. Në sfondin e kushteve të përshkruara më sipër, OSHEE vazhdoi zhvillimin e saj edhe në zonën e Korçës, ku progresi u bë në disa fusha, p.sh.

1. Reduktimi i humbjeve: Një reduktim i mëtejshëm i humbjeve teknike u arrit gjatë periudhës së projektit duke vazhduar punën për ristrukturimin e rrjetit të shpërndarjes, veçanërisht në rajonet me kërkesa të larta për energji. U ndërtuan nënstacione të reja 110/20 kV dhe rrjetet e tensionit të mesëm në këto rajone u ndryshuan nga 10 kV dhe 6 kV në 20 kV. Zbatimi i masave prioritare të Planit të Veprimit për Reduktimin e Humbjeve u avancua më tej dhe humbjet janë ulur në 10% dhe ka plan që të reduktohet më tej në 7% në vitin 2030.
2. Përmirësimi i matjes: Një kontribut është dhënë edhe në reduktimin e mëtejshëm të humbjeve komerciale në zonën e OSSH nëpërmjet përmirësimeve në procesin e matjes. Është punuar për sigurimin e cilësisë së sistemeve matëse përmes kontrolleve ciklike. Procesi i leximit të njehsorëve u automatizua plotësisht përmes përdorimit të matësve inteligjentë në një projekt pilot për rreth. 500 klientë, të cilët gjithashtu do të vazhdojnë të përmirësojnë cilësinë e të dhënave të matjes dhe të kursejnë fuqi punëtore për leximin e matësve.
3. Zvogëlimi i keqfunksionimeve/ ndërprerjeve apo mungesave të furnizimit me energji elektrike: Akumulimi mbi mesatar i defekteve elektrike në rrjetet kabllore 20 kV është ulur gjatë periudhës 2019-2022. Nëpërmjet aktiviteteve të synuara të mirëmbajtjes në rrjetet 20 kV, veçanërisht duke zëvendësuar terminalet e dëmtuar të kabllove, frekuenca e defekteve u ul pothuajse me dy herë.
4. Mbledhja e të dhënave dixhitale: Futja e mbledhjes së të dhënave operacionale në Korçë 1, Korçë 2 për nënstacionet e shpërndarjes 35/20/10/6 kV që do të transmetohen në mënyrë dixhitale do të përmirësojë bazën për vendimet për optimizimin e funksionimit të nënstacionit, identifikimin e potencialeve të mundshme për të reduktuar humbjet teknike dhe të marrin vendime investimi bazuar në vlera reale faktike.

Energjia e prodhuar në vend: Ekziston një sasi e konsiderueshme e prodhimit të energjisë nga energjitë e rinovueshme në rajon. 34 HEC-e janë të vendosura në qarkun e Korçës. Janë dhënë edhe leje të reja për ndërtimin e HEC-eve, PvIPP-ve Diellore dhe IPP-ve me erë. Duhet theksuar se bashkia nuk ka kompetencë për të vendosur masa stimuluese, pasi këto vendosen nga pushteti qendror, por është treguar shumë aktive në shkurtimin e kohëzgjatjes së lejeve që jep. Zhvillues të ndryshëm privatë kanë kryer më shumë se 20 studime fizibiliteti për projekte specifike që janë zhvilluar për HEC-et dhe PV-të diellore. Bashkia ka kryer një studim paraprak të fizibilitetit për fermën PV dhe do të pasohet nga një studim fizibiliteti (ju lutemi lexoni më shumë për të në kapitullin e Menaxhimit të Mbetjeve).

5.1.2 Masat e rekomanduara në sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike në kufijtë e bashkisë

Grupi i rekomanduar i masave për sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike përfshin 3 masa investuese dhe 3 masa shoqëruese janë paraqitur në tabelën 5-1.

Tabela 5-1: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
EL-01	Rehabilitimi i rrjetit 0,4 - 10 KV dhe përmirësimi i transformatorëve	730 km linja shpërndarëse + 0,5 Transformatorë / km	16,038	22 k €/km
EL-02	Program inteligjent i matjes, që mundëson matjen dhe faturimin 'RE pro-sumer'	2000 abonentë, nga të cilët aplikantë të njësisë diellore	616	300 € për abonent
EL-03	Programi i Reduktimit të Humbjeve Jo-Teknike, zbatimi i faturimit dhe arkëtimit,	100% e abonentëve	4104	100 € për abonent

Përveç kësaj, rekomandohen masat shoqëruese të mëposhtme dhe janë paraqitur në tabelën 5-2.

Tabela 5-2: Masat shoqëruese

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara (`000 EUR)
EL-04	Përditësimi i studimeve të fizibilitetit për RE (solare, erë) dhe prezantim para financuesve, investitorëve, donatorëve	Përgatitja për investime	150
EL-05	Krijoni një hartë diellore për të promovuar gjenerimin e burimeve të rinovueshme në komunë	Informacioni/ndërgjegjësimi	100
EL-06	Monitorimi i konsumit të energjisë ndërsektorale dhe në mbarë qytetin	Monitorimi i 40,000 abonentëve	2064

Kostot totale për 6 masa të EE për reduktimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes së energjisë do të kërkonin 23 MEuro, nga të cilat shoqëria energjetike duhet të mbulojë investimet dhe të kontribuojë në masat shoqëruese me 98%. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese është dhënë në tabelën 5-3.

Tabela 5-3: Masat e EE për reduktimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes së energjisë

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
EL-01	EL: Përmirësimi i rrjetit	30% ulje e humbjeve të shpërndarjes së energjisë (60% e rrjetit)	13.8	3100	5
EL-03	EL: Faturim i detyrueshëm	5% e humbjeve jo-teknike të fuqisë	0.5	115	25

Nëse të gjitha këto masa për EE do të zbatoheshin, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 14.3 GWh. Kjo përfaqëson 14% më pak se konsumi i vitit 2021. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar mund të arrijnë 0.3 kWh.

5.2 Shërbimet e furnizimit me ujë të pijshëm dhe ujërave të zeza

5.2.1 Situata fillestare

UKKO sh.a. mbulon 96% të klientëve në zonën e shërbimit me shërbimet e grumbullimit dhe largimit të ujërave të zeza. Zonat që nuk mbulohen nga shërbimet e ujërave të zeza i përkasin zonave të ndërtimeve informale në qytetin e Korçës (zonat e ish-SMT, ish-ndërmarrja bujqësore, ish-artistika dhe reparti ushtarak), për një total prej rreth 650 klientë, si si dhe pjesa rurale e zonës së shërbimit për fshatrat Çiflig dhe Turan për gjithsej rreth 300 klientë. Megjithatë, ekipi menaxhues synon të mbulojë me shërbime zonat e ndërtimit informal të përmendur më sipër (jo fshatrat). Aktualisht, rrjeti i ujërave të zeza në qytetin e Korçës, i cili shërben për grumbullimin dhe largimin e ujërave të zeza dhe të shiut (si një sistem i bashkuar), mund të përshkruhet i ndarë në dy nënzona: Zona A dhe Zona B.

ZONA A mbulon një sipërfaqe prej rreth 75% të qytetit të Korçës. Rrjeti i ujërave të zeza në këtë zonë, falë investimeve të viteve të fundit me fondet e donatorëve, është totalisht i ri, me materiale bashkëkohore dhe në përputhje me standardet evropiane. Ujërat e zeza transportohen në impiantin e trajtimit të ujërave të zeza të ndërtuar në veri të qytetit, i cili është një impiant trajtimi teknologjik me kosto të ulët (natyror).

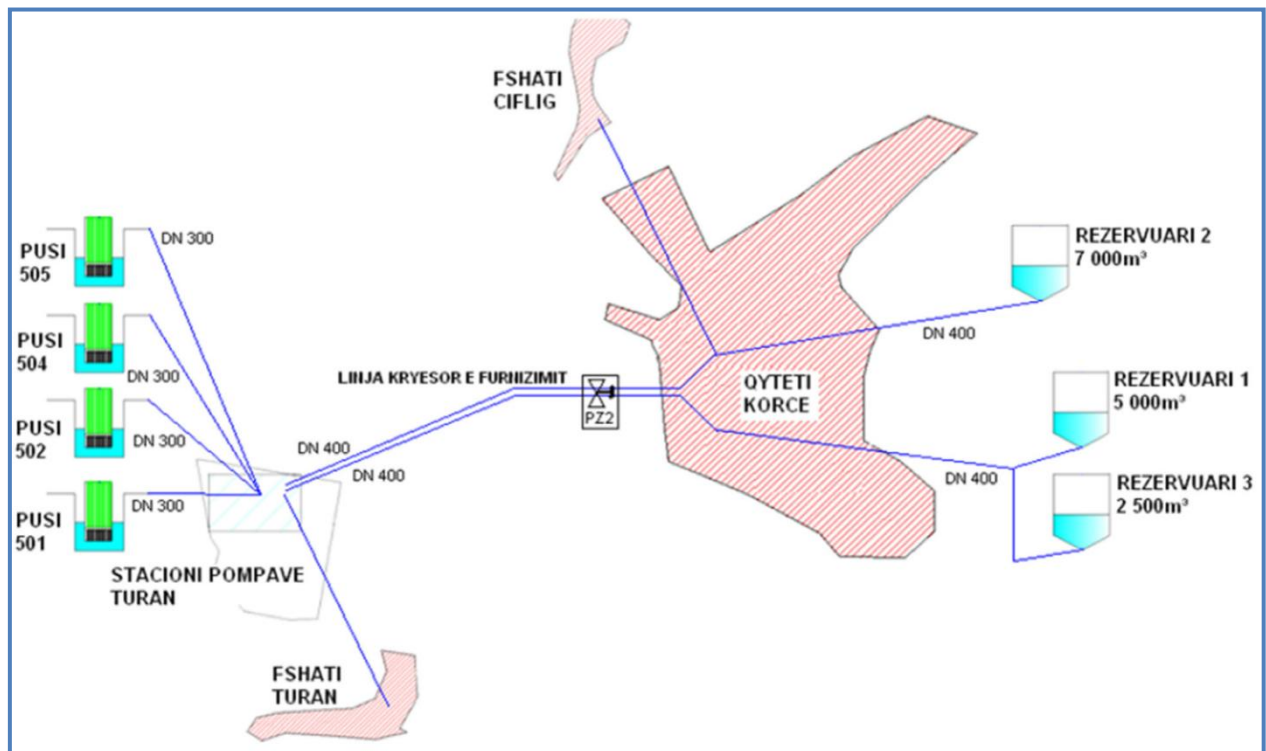
ZONA B, e cila përbën rreth 25% të rrjetit total të qytetit, ka një rrjet kanalizimesh relativisht të vjetra dhe të amortizuara dhe për rrjedhojë mirëmbajtja e këtij rrjeti ka një kosto të lartë dhe kërkon një numër të lartë punonjësish për t'u shfrytëzuar nga UKKO Sh. .A. Kanalet e këtij rrjeti janë kryesisht kanale me pllaka, puse me tulla të konsumuara dhe për rrjedhojë rritja e trafikut në rrugët ku shtrihen shkakton shembjen e kanaleve dhe nxjerr jashtë funksioni rrjetin. Problematike mbeten zonat e ndërtimeve informale, ish-SMT-ja, ish-ndërmarrja bujqësore, ish-artistika dhe ish-ushtaraket, me rreth 650 klientë në total.

E ndërtuar gjatë viteve 2000-2003, rrjeti i furnizimit me ujë të pijshëm është ndërtuar sipas standardeve bashkëkohore dhe përfshin elementët e mëposhtëm: 4 puse të reja, stacion të ri pompimi, rrjet të ri shpërndarjeje, 3 magazina - 2 magazina të rikonstruara, rritje të kapacitetit total dhe instalim të pajisjeve matëse. për të gjithë klientët. UKRK sh.a. Si burim për furnizimin me ujë të konsumatorëve është pellgu ujëmbledhës i Turanit në të cilin janë në përdorim 4 puse nëntokësore me një kapacitet nominal secili prej rreth 80 l/sek dhe me lartësi 30 m. Kapaciteti maksimal i prodhimit të çdo pusi është 100 l/sek, që

korrespondon me një prodhim maksimal të mundshëm prej 8640 m³/pus/ditë. Për të plotësuar kërkesën për ujë, aktualisht të gjithë puset prodhojnë në mënyrë alternative mesatarisht 9,356 m³/ditë, që do të thotë se këta puse mund të përballojnë çdo rritje të kërkesës për ujë në të ardhmen afatmesme dhe afatgjatë. Uji grumbullohet në 2 rezervuarë grumbullimi pranë stacionit të pompimit me kapacitet 1000 m³ secili. Gjithashtu, uji pompohet nga stacioni i pompimit përmes dy linjave të tubacioneve paralele të transmetimit DN 400 mm dhe me një gjatësi prej rreth 6 km secila, prej gize sferoide në tre rezervuarët në kodrat e qytetit të Korçës. Stacioni i pompimit ka 4 pompa të grupuara në dy grupe me dy pompa me prurje 100 l/sek secila dhe me lartësi ngritjeje afërsisht 100 m dhe 200 m, sipas lartësive të rezervuarëve që furnizojnë.

Stacioni i pompimit prodhon mesatarisht 9711 m³/ditë. Ajo gjithashtu ka një fabrikë klorinimi të ujit të bashkangjitur me të. Hipokloriti i natriumit injektohet automatikisht në sasinë e duhur direkt në linjën e transmetimit.

Rrjeti i shpërndarjes me një gjatësi totale prej rreth 185.5 km është i ndarë hidraulikisht në tre zona të ndryshme presioni që balancohen hidraulikisht nga pozicionet e ndryshme gjeodezike të rezervuarëve të sistemit të përshkruar më sipër. Në mënyrë skematike, furnizimi me ujë i bashkisë Korçë është paraqitur në

figurën 5-3.

Figura 5-3: Paraqitja skematike e Ujësjellësit për Bashkinë Korçë

Sistemi i furnizimit me ujë monitorohet nga matësat e ujit në prodhim, në rezervuarë, si dhe ata rajonale në rrjetin e shpërndarjes. Me ujëmatës janë të pajisur edhe të gjithë konsumatorët e të tre kategorive (familje, biznese private dhe institucione shtetërore). Në kuadër të reformës në sektorin e ujësjellësit, një nga sfidat e kompanisë së re është zgjerimi i shërbimit në bashkitë Korçë, Maliq, Devoll, Kolonjë, Pustec. Bashkimi i shoqërive të ujit të Korçës, Maliqit, Devollit, Kolonjës, Pustecit u shoqërua me bashkimin e një numri të konsiderueshëm ujësjellësish, sisteme të prodhimit dhe depozitimit të ujit, rrjeteve të ujërave të zeza, duke i shtuar asetet afatgjata menaxhimit të kompanisë. . Gjithashtu, një sërë investimesh janë në proces finalizimi.

Në total, kompania ka 172 sisteme prodhimi dhe magazinimi të ujit të pijshëm, të cilët funksionojnë me ngritje mekanike ose me rrjedhje të lirë. Gjatësia totale e rrjetit të ujësjellësit është 867.18 km. Rrjeti ka përbërje të ndryshme si: gize, polietileni etj.

Në kuadër të reformës në sektorin e ujësjellësit, një nga sfidat e kompanisë së re është zgjerimi i shërbimit në bashkitë Korçë, Maliq, Devoll, Kolonjë, Pustec. Fokusi i kompanisë për tre vitet e ardhshme do të jetë rritja e standardeve të furnizimit të popullsisë me ujë të pastër higjienikisht, si dhe grumbullimi dhe trajtimi i ujit të ndotur. Pas transferimit në datën 01.11.2022, ekipet e kompanisë kanë kryer verifikime në të gjithë qarkun dhe në bashkëpunim me Këshillin Mbikëqyrës dhe AKUK dhe kanë hartuar listat e investimeve 3-vjeçare.

Impianti i trajtimit të ujërave të ndotura: Që nga maji 2012, ujërat e ndotura të qytetit të Korçës trajtohen në një impiant trajtimi teknologjik me kosto të ulët, me një sipërfaqe prej 13 ha, i vendosur rreth 2.5 km në veri të qytetit të Korçës, me kapacitet trajtimi për një popullsi. prej rreth 85,000 banorësh. Procesi teknologjik i impiantit kryhet sipas një skeme të përbërë nga sisteme me vaska të gazuara të vendosura në seri dhe të ndjekur nga vaska me xham për një reduktim edhe më të mirë të ujit të trajtuar në parametra në përputhje me standardet evropiane të cilësisë së ujit, të pastruara për marrjen. mjedise (lumenj, liqene etj.), si dhe për trajtimin e llumit me shtretër tharjeje llumi me synim përdorimin e tyre në bujqësi. Në mënyrë skematike, proceset e impianteve të trajtimit të ujërave të zeza janë paraqitur në figurën 5-4.

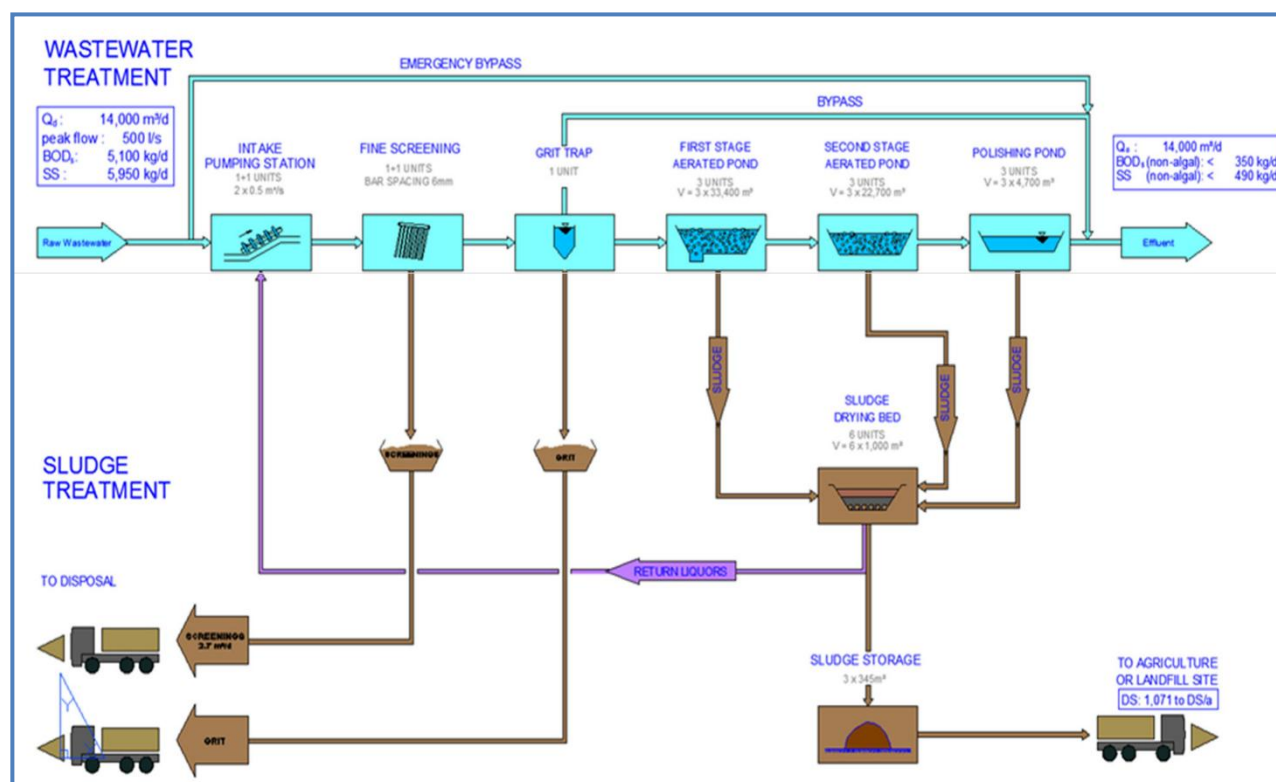

Figura 5-4: Paraqitja skematike e proceseve të impiantit të trajtimit të ujërave të zeza për Bashkinë Korçë

Tabela 5-4 paraqet një përmbledhje të të dhënave kryesore të sistemeve të furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza për Bashkinë Korçë (të dhënat e mbledhura nga MEMU për vitin bazë 2021).

Tabela 5-4: Ujësjellës-kanalizimet e Bashkisë Korçë

Shërbimi i Furnizimit me Ujë	Vlera	Njësia
Gjatësia totale e rrjetit të ujësjellësit	82.03	km
Totali i abonentëve të ujit	37,968	abonentë
Konsumatorë me ujëmatës	36,070	klientët

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGISË DHE KLIMËS

Pjesa e familjeve me ujësjellës qendror	31,334	familjet
Numri i çezmave të ujit të rrugës	0	rrugët
Kapaciteti i sistemit ujqor, nominal	38,016	m ³ /ditë
Sasia totale e ujit të konsumuar/shitur	4,036,190	m ³
Sasia totale e ujit të prodhuar	5,731,390	m ³
Humbjet e vlerësuara të ujit	29.58%	të ujit të prodhuar
Humbjet e vlerësuara të ujit	1,695,200	m ³
Kohëzgjatja mesatare e furnizimit me ujë në ditë	24	ø orë në ditë
Numri i burimeve të ujit të ëmbël (burime, rrota, sipërfaqe)	6	njësitë e përpunimit të ujit
Stacionet kryesore të pompimit	8	stacionet e pompimit
ø Kapaciteti i pompave	285	kW
Stacionet e pompimit të përkohshëm/ngritjes	25	stacionet e pompimit
ø Kapaciteti i pompave	850	kW
Konsumi i energjisë elektrike për furnizim me ujë	2,043,116	kWh/vit
Shërbimi i Ujërave të Zeza	Vlera	Njësia
Gjatësia totale e rrjetit të ujërave të zeza	137.6	km
Lidhja e abonentëve në rrjetin e kanalizimit	37,968	abonentë
Konsumatorë me ujëmatës	36,070	klientët
Uji pa të ardhura	151,380	m ³
Kapaciteti i kanalizimit, nominal	1500	m ³ /ditë
Sasia totale e ujërave të zeza të grumbulluara	3,884,810	m ³
Stacionet e pompimit të përkohshëm / lartësi	6	numri i përgjithshëm i pompave
ø Kapaciteti i pompave	20	kW
Sasia totale e ujërave të zeza të trajtuara	3,884,810	m ³
Numri i impianteve të trajtimit të WW	1	njësitë e përpunimit të ujit
Konsumi i energjisë elektrike i impianteve të trajtimit të ujërave të zeza	1,335,165	kWh/vit

Me mbështetjen financiare të KfW, Projekti i Ujësjetit dhe Ujërave të Zeza përfundojnë investimet më të rëndësishme brenda qytetit të bashkisë. Kompania e Ujësjetit Kanalizimeve aktualisht po punon për rehabilitimin e sistemeve të ujit të fshatrave dhe përfundimi i tyre do të rezultojë në uljen e konsumit të energjisë në sektorin e furnizimit me ujë dhe kanalizimeve; pra, do të renditet në MECAP për të pasqyruar rezultatet në bilancin e ardhshëm të energjisë, krahasuar me vitin bazë 2021.

5.2.2 Performanca e energjisë dhe emetimet e GS dhe parashikimi

Figura 5-3 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Analiza tregon qartë se energjia elektrike është malli më i madh energjetik me 83.04% të konsumit të përgjithshëm, e ndjekur nga dizel/mazut me 16.96% të konsumit. Figura 5-6 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë sipas mbledhjes së të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Nga analizat rezulton qartë se kostoja e energjisë elektrike është më e madhja me 82,48% të totalit të shpenzimeve, e ndjekur nga dizel/mazut me 17,52% të shpenzimeve.

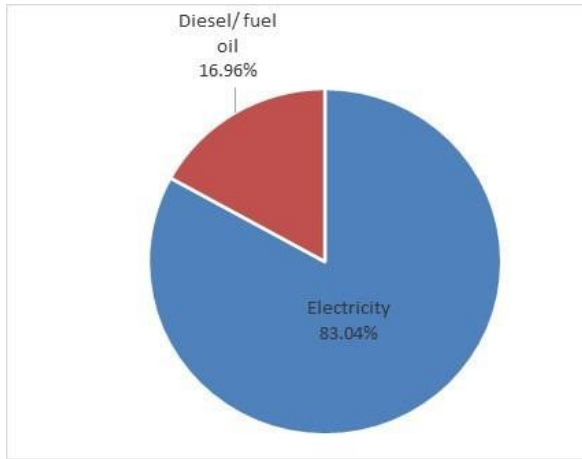

Figura 5-5: Konsumi vjetor i energjisë për sistemin e furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza për vitin 2021 (viti bazë)

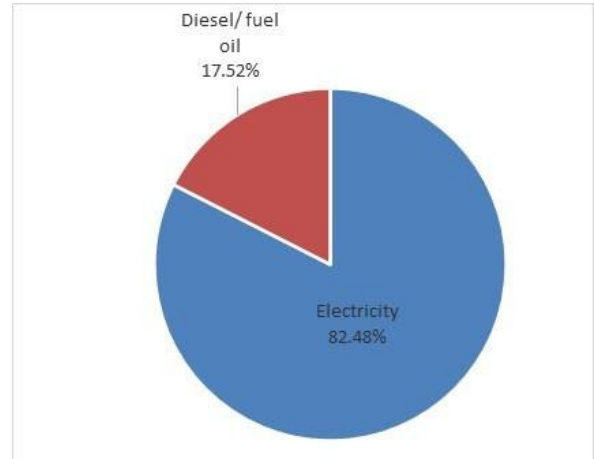

Figura 5-6: Shpenzimet vjetore të energjisë për sistemin e furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza për vitin 2021 (viti bazë)

Skenari bazë (BAU) parashikimi i kërkesës për energji për sistemin e furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza është krijuar bazuar në prodhimin dhe konsumin e ujit, si dhe konsumin specifik të energjisë. Figura 5-7 paraqet totalin vjetor të sistemit të furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 5-8 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO₂eqv. Rënia në vitin 2026 (nën skenarin aktiv) po konsideron zbatimin e plotë të projekteve të Bashkisë Korçë në lidhje me projektet e planifikuara të furnizimit me ujë dhe trajtimit të ujit.

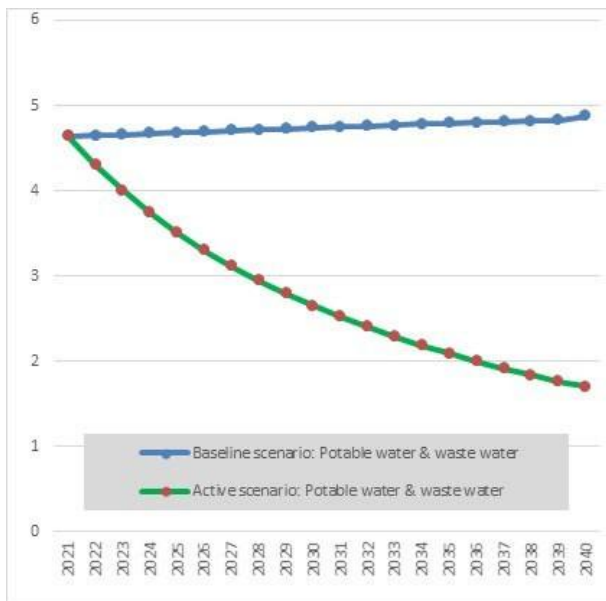

Figura 5-7: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për furnizimin me ujë dhe ujërat e zeza për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

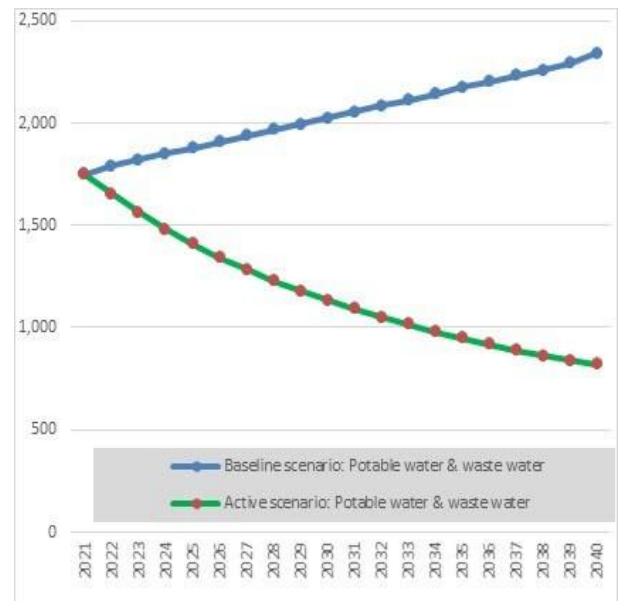

Figura 5-8: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për furnizimin me ujë dhe ujërat e zeza për periudhën 2021-2040 (ton CO₂eqv/vit)

Parashikimi i kërkesës për energji të skenarit aktiv (BAU) për sistemin e furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza është krijuar duke marrë parasysh furnizimin me ujë (përfshirë efikasitetin e ujit) dhe efikasitetin e energjisë për të gjithë elementët e sistemit të furnizimit me ujë dhe ujërave të zeza.

5.2.3 Strategjia e Ndërhyrjes

Niveli i humbjeve të ujit është më i ulët se mesatarja në Korçë krahasuar me bashkitë e tjera të Shqipërisë. Përmirësimi i efikasitetit të rrjetit të shpërndarjes së ujit; Zgjerimi i rrjetit të ujësjellësit; Ndërrimi i tubacioneve të vjetruara; Sistemi i zbulimit të rrjedhjeve dhe menaxhimit të presionit; Përmirësimi i efikasitetit të sistemit të matjes së ujit. Komponentët e projektit të sistemit të ujërave të zeza veçanërisht në periferi të qytetit të Korçës dhe fshatrave të tij përfshijnë: Përmirësimin e performancës së rrjeteve të kanalizimeve/kanalizimeve, kolektorë të rinj të linjës kryesore; Zëvendësimi i rrjeteve të vjetruara dhe ngritja e stacioneve të pompimit veçanërisht për fshatrat, Ndërtimi i tubacionit kryesor të ujërave të zeza në impiantin e trajtimit të ujërave të zeza veçanërisht për rrethinat e Korçës dhe fshatrat. Tabela 5-6 paraqet analizën kryesore të skenarit aktiv të EE/BRE për sistemet e furnizimit me ujë dhe trajtimit të ujërave të zeza të Bashkisë Korçë.

Tabela 5-6: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
PW-01	PW: Përmirësimi i sistemit të ujit	Përfshirja 12% e rrjetit, 75% humbjet e ujit, energjia	0.2	> 50 vjet
PW-02	PW: Përmirësimi i sistemit të ujit (38%)	Rrjeti i shtrirjes 38%, 75% humbje uji, energji	0.6	> 50 vjet
PW-03	PW: sistemi i zbulimit të rrjedhjeve	5% humbje uji, fuqi	0.0	4
PW-04	PW: PV Impiante diellore	Fuqia 100% RE e përdorur për pompim	3.6	4
PW-05	PW: Pajisje efikase	80% shtrirje, 4% humbje uji, energji	0.1	> 50 vjet
WW-01	WW: Përmirësimi i kanalizimit (në vazhdim)	25% e ujërave të zeza, energjia në WWTP	0.1	> 50 vjet
WW-02	WW: Kanalizimi i rinovuar i mbetur	25% e ujërave të zeza, energjia në WWTP	0.15	> 50 vjet
WW-03	WW: PV WWTP	Fuqia 100% RE e përdorur për WWTP	1.4	4
WW-04	WW: Njësia e biogazit	Fuqia 100% RE e përdorur për WWTP	0.7	6
WW-05	WW: Zgjat WWTP	nr		

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa për EE, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 1.2 GWh dhe të prodhonte 5.7 GWh nga burimet e rinovueshme të energjisë. Me këtë sektori ka potencialin për të

mbuluar kërkesën e tij për energji me energjinë RE të prodhuar nga vetja. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar janë të ulëta në rreth 0.1 kWh, që është për shkak të intensitetit të ulët të energjisë bazë dhe rinovimit dhe zgjerimit të infrastrukturës me kosto të lartë. Zbatimi i kësaj pakete investimi për EE në sektorin e ujit dhe ujërave të zeza në Korçë mund të shmangë kostot e energjisë dhe të O&M deri në 2 milionë euro në vit, mesatarisht gjatë 20 viteve të ardhshme. Koha e shlyerjes varion nga 30-40 vjet në varësi të masës specifike (Tabela 5-7).

Tabela 5-7: Analiza kryesore e skenarit aktiv të EE/BRE për sistemin e furnizimit me ujë dhe trajtimin të ujërave të zeza të Bashkisë Korçë

Parametrat	Zona mbuluese e furnizimit me ujë	Zona mbuluese e furnizimit me ujëra të zeza	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eqv, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
TOTAL	100%	100%	11,262,464	7,840,000	3514	70.1	8.44

Bashkia do të shpërndajë informacionin e duhur për konsumin e ujit dhe kursimin e ujit në mënyrë që të sensibilizojë konsumatorët për kursimin e ujit, p.sh.

- Konsumi individual i ujit do të tregohet në fatura ose i bashkëngjitur faturave mujore.
- Konsumatorët duhet të informohen për rëndësinë e kursimit të ujit dhe përdorimin e ujit të pijshëm jo për ujitje dhe shërbime të tjera, por për këto qëllime do të përdorin ujin vaditës.
- Sjelljet e kursimit të ujit duhet të inkurajohen, p.sh. përmes tarifave lineare për të gjitha grupet e konsumit (normat që pasqyrojnë konsumin aktual dhe promovojnë sjelljet e kursimit të ujit).
- Këshillimi për ruajtjen e ujit është në dispozicion të konsumatorëve.

Rekomandohet bashkia Korçë së bashku me shoqërinë e ujit të përgatisë një vlerësim për të futur sistemet prodhuese të autoveturave PV për stacionet kryesore të pompimit të furnizimit me ujë për qytetin dhe veçanërisht për fshatrat dhe kjo do të jetë një masë kryesore për uljen e faturave të energjisë elektrike (që në fakt janë më të lartat. kosto), rrisin shfrytëzimin e BRE-ve dhe përmbushin objektivat e CO2.

5.2.4 Masat e rekomanduara në sektorin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe ujërave të zeza

Grupi i rekomanduar i masave për furnizimin me ujë të pijshëm dhe ujërat e zeza bashkiake përfshin 10 masa investuese dhe 4 masa shoqëruese që adresojnë Komunikimin, Bashkëpunimin dhe Planifikimin Hapësinor janë paraqitur në Tabelën 5-8.

Tabela 5-8: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
PW-01	Rritja e performancës së rrjeteve të shpërndarjes së ujit; Ndërrimi i tubacioneve të vjetruara, stacioneve të pompimit të ujit, matës	26 km rrjeta e shpërndarjes së ujit, siç përshkruhet më sipër (12%)	7800	Llogaritni 300,000 €/km
PW-02	Rritja e performancës së rrjeteve të shpërndarjes së ujit; Ndërrimi i tubacioneve	82 km rrjet shpërndarës uji	25500	300 000 €/km

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERJISË DHE KLIMËS

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
	të amortizuara, stacioneve të pompimit të ujit, matësve (rrjeti 38-50%)			
PW-03	Programi aktiv i zbulimit të rrjedhjeve dhe menaxhimit të presionit	30 pika të shpërndarjes së ujit	12	3000 €/pikë
PW-04	Impianti diellor PV në stacionet e pompimit (me kapacitet paraprak 2.7 MW) për të zëvendësuar konsumin e energjisë elektrike me pompimin	Përafërsisht. 2700 kWp PV	313	1000 €/kWp
PW-05	Programi mbështetës (të gjithë abonentët) Pajisjet dhe pajisjet me efikasitet të ujit	80% e abonentëve (@3x)	35	2 për njësi
WW-01	Përmirësimi i performancës së rrjeteve të kanalizimeve/kanalizimeve, kolektorëve të rinj të linjës kryesore; zëvendësimi i rrjeteve të vjetruara dhe ngritja e stacioneve të pompimit, Ndërtimi i tubacionit kryesor të ujërave të zeza në impiantin e trajtimit të ujërave të zeza	Kanalizim ujur 14 km (10% e sistemit)	3,440	250 000 €/km
WW-02	Përmirësimi i performancës së rrjeteve të kanalizimeve/kanalizimeve, kolektorëve të rinj të linjës kryesore; zëvendësimi i rrjeteve të vjetruara dhe ngritja e stacioneve të pompimit (rrjet 38-50%)	Kanalizim ujur 52 km (50% e sistemit)	13,072	250 000 €/km
WW-03	Impianti diellor PV në WWTP (me kapacitet të instaluar paraprak 1 MW të integruar me rrjetin e shpërndarjes) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi WWTP	1.000 kWp PV	1000	1000 €/kWp
WW-04	Njësia e ndarjes së llumit WW dhe biogazit (0,5 MW) në impiantin e trajtimit WW	500 kW CHP	1000	2000 €/kW
WW-05	Zgjerimi i impiantit të trajtimit të WW	1 WWTP	18,000	Për njësi

Përveç kësaj, masat shoqëruese të mëposhtmejanë paraqitur në tabelën 5-9.

Tabela 5-9: Masat shoqëruese për sistemet e ujit dhe ujërave të zeza

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara (`000 EUR)
PW-06	Prioritetizimi i Burimeve Ujore me Eficiencë të Energjisë (rrjedha gravitacionale, rezervuarë), studim fizibiliteti	Përgatitja për investime	60
PW-07	Masat edukative, kursimi i ujit në objektet e bashkisë	Informacioni/ndërgjegjësimi	100
PW-08	Promovimi i kufizimeve të kërkesës për ujë (p.sh. industria, bujqësia)	Politika dhe rregullorja e bashkisë	25

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
WW-06	Auditimi i objekteve të furnizimit me ujë dhe trajtimit	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M, 10 objekte WW mbi 20 vjet	800

Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përshkruhen në fletët e masave, siç paraqitet në Aneksin C.

Kostot totale për 14 masa të EE në ujërat komunale dhe ujërat e zeza do të kërkonin 73 milionë euro, nga të cilat 10% janë për investime tashmë janë në proces zbatimi (~10 M€).

Shoqëria e ujësjes Ujesjellës Kanalizime Korçë sh.a.duhet të mbulojë investimet dhe të kontribuojë në masat shoqëruese.

5.3 Menaxhimi i mbetjeve të ngurta bashkiake dhe pastrimi i rrugëve

5.3.1 Kuadri legjislativ dhe rregullator

Kuadri ligjor shqiptar për menaxhimin e mbetjeve është përafër në mënyrë thelbësore me direktivat e BE-së. Planet për menaxhimin e mbetjeve të ngurta kanë ekzistuar që nga fillimi i viteve 2000, megjithëse mungonte zbatimi i plotë i tyre. Në maj 2020, qeveria miratoi një Dokument të ri Politik Strategjik për Menaxhimin e Mbetjeve, i cili mbulon periudhën nga viti 2020 deri në vitin 2035. Ky dokument përshkruan politikën e qeverisë në lidhje me mbetjet e ngurta, jo të rrezikshme dhe të rrezikshme, dhe i përmbahet udhëzimeve të përcaktuara në Direktivën Kuadër 2008/98/KE, ashtu si paraardhësi i saj.

Vizioni kryesor pas këtij plani të ri është krijimi i një kuadri strategjik dhe rregullator që redukton gjenerimin e mbetjeve dhe krijon një sistem të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me objektivat e përshkruara në direktivën kuadër të BE-së. Qëllimi përfundimtar është rritja e cilësisë së mjedisit duke nxitur zhvillimin ekonomik dhe social në vend. Plani i menaxhimit i miratuar rishtazi prezanton dy përmirësime kryesore: objektiva më të qarta me afate kohore të specifikuar dhe një përcaktim të roleve dhe përgjegjësisë të institucioneve publike, si në nivel qendror ashtu edhe në atë vendor, brenda të gjithë planit të veprimit. Siç u përmend më lart, kuadri ligjor aktual më i rëndësishëm për mbetjet përbëhet nga:

- Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve dhe Plani i Veprimit 2019
- Bashkia Korçë (2017): Plani Vendor i Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta (2017-2022)
- Buxheti vjetor i bashkisë (2023) për bashkinë Korçë

5.3.2 Situata fillestare

Shërbimi i mbetjeve ofrohet nga një kompani private e quajtur "Korsel Shpk" e cila është përgjegjëse për grumbullimin, transportimin e mbetjeve. Bazuar në shërbimin publik kontraktor, Bashkia Korçë ia kalon detyrimin për shërbimet e mbetjeve kompanisë private Korsel Shpk e cila është përgjegjëse për grumbullimin e mbetjeve nga familjet dhe bizneset brenda zonave dhe lagjeve të përcaktuara.

Sipas planit të menaxhimit të mbetjeve shërbimi i mbetjeve ofrohet në tre zona kryesore: 1) Qyteti i vjetër (zona 1/A dhe 1/B), zona perëndimore (zona 2) dhe zona jugore (zona 3). Qendra e qytetit përbëhet nga 18 lagje.

Bashkia ka vetëm tetë kamionë për grumbullimin e mbeturinave me kapacitet 8 (tetë) dhe 2 (dy) ton.

Distanca vjetore e udhëtimit vlerësohet të jetë afërsisht 175,200 km. Kapaciteti grumbullues i bashkisë është 18,980 ton në vit. Frekuenca e grumbullimit të mbetjeve është çdo ditë në zonat urbane dhe 3 (tre herë) në ditë në zonat rurale. Krahas kamionëve që përdoren për transport janë edhe 9 kompaktore në landfill. Sipas të dhënave të mbledhura, shërbimi bashkiak i mbetjeve ofrohet në 100% të të gjithë territorit. Numri i pikave të grumbullimit të mbetjeve (duke përfshirë kontejnerët e mbetjeve) të shpërndara në qytet është 600 copë. Kapaciteti i çdo koshi plehrash është 1.1 m³.

Mbledhja e mbetjeve të ngurta: Sipas rregulloreve më të fundit të menaxhimit të mbetjeve (2017-2022) dhe specifikimeve teknike të ofruara nga Bashkia Korçë / MEMU, shërbimet e menaxhimit të mbetjeve në bashki u janë dhënë tre kompanive private, që ofrojnë shërbime për 6 njësi administrative, të organizuara si qendra të vogla transferimi. Shërbimet e ofruara nga kompania private përfshijnë pastrimin e rrugëve, grumbullimin e mbeturinave dhe transportin. Deponimi përfundimtar i mbetjeve i është besuar një kompanie private, e cila merret me procesin e depozitimit të mbetjeve në Landfillin e Maliqit. Ekziston një program riciklimi në shkallë të vogël dhe ai zgjerohet vit pas viti.

Transferimi i shërbimeve: Çdo pesë vjet Bashkia Korçë bën tenderin e prokurimit publik për përzgjedhjen e shoqërisë/shoqëriemeve që do të kryejë menaxhimin e mbetjeve të ngurta dhe pastrimin e rrugëve të bashkisë. Përzgjedhja bazohet në konceptin e çmimit më të ulët.

Përbërja e mbetjeve të ngurta: Si pjesë e zhvillimit të Strategjisë dhe Planit Kombëtar të Mbetjeve në vitin 2010, u hetua përbërja mesatare e mbetjeve të ngurta për Shqipërinë. Figura 5-9 tregon përbërjen e mbetjeve të ngurta që aktualisht shkojnë në landfillet në Shqipëri. Ai tregon se deri në 85% i përkasin fraksioneve të mbetjeve të ngurta që mund të ndahen dhe riciklohen ose kompostohen. Sipas INSTAT (2016), shkalla mesatare e gjenerimit të mbetjeve urbane është 1.1 kg/banor/ditë në Shqipëri. Kështu, ekziston një potencial i madh për të reduktuar konsumin e energjisë dhe emetimet e CO₂ nëse ndarja e mbetjeve është bërë tashmë në burim dhe nëse krijohen mundësi për kompostim dhe riciklim lokal. Qëllimi i NECP (2021) është të zvogëlojë sasinë e mbetjeve që shkojnë në landfillet në 45% deri në vitin 2030 dhe në 24% deri në vitin 2035.

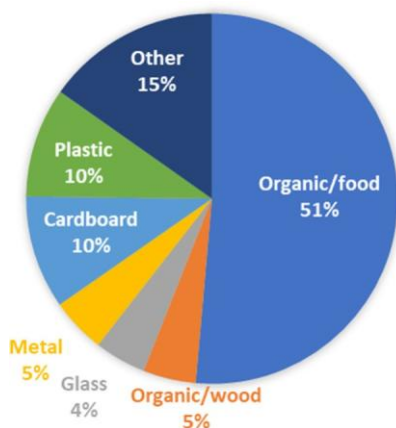

Figura 5-9: Përbërja mesatare e mbetjeve të ngurta bashkiake në Shqipëri (Burimi: Banka Botërore, Katalogu i të Dhënave)

Bashkia e Korçës është në fakt një nga të paktat bashki në Shqipëri, ku aktualisht arrihet rikuperimi i plotë i kostove nga tarifat. Tarifa mesatare për familjet në Bashkinë Korçë (zona urbane e Bashkisë Korçë) është 158 lekë në muaj për familje.

Me hapjen e landfillit sanitar rajonal në Maliq, që ndodhi në gjysmën e dytë të vitit 2017, kostot e përgjithshme të ndërmarrjes koncesionare janë rritur ndjeshëm. Gjatë 5 viteve të fillimit të funksionimit,

kostot për njësi të shërbimeve rajonale që do të ofrohen nga kompania përlllogariten 14.8 Euro/t (2070 lekë/t, përfshirë TVSH-në dhe me financim në formën e granteve për fillestare. investimet). Në qytetin e Korçës kjo është reflektuar në tarifën familjare me një rritje prej 218 lekësh në muaj për familje.

Që nga viti 2003, KfW ka mbështetur qarkun e Korçës me planifikimin dhe zbatimin e një sistemi rajonal MIMN. Pas Studimit të Fizibilitetit të Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta për Shqipërinë Juglindore (2003-2005), u krijua Shoqëria Rajonale e Menaxhimit të Mbetjeve Korçë (KRRM) dhe është përgjegjëse për shërbimet e menaxhimit të mbetjeve në nivel qarku. Pas një faze lidhëse të projektit (2007-2009), Kompania KRWM, si dhe grumbullimi i mbetjeve në rreth, KfW ka mbështetur zhvillimin dhe zbatimin e ofrimit të qëndrueshëm të shërbimeve MMN, në kuadër të Masave Shoqëruese për Projekti i Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta për Juglindjen e Shqipërisë dhe përveç kësaj, deri në fund të viteve 2017-2020 do të ndërtohen tre stacione transferimi (në Devoll, Pogradec dhe Kolonjë). Figura 5-10 paraqet hartën e landfillit rajonal të trajtimit të mbetjeve për Qarkun e Korçës.

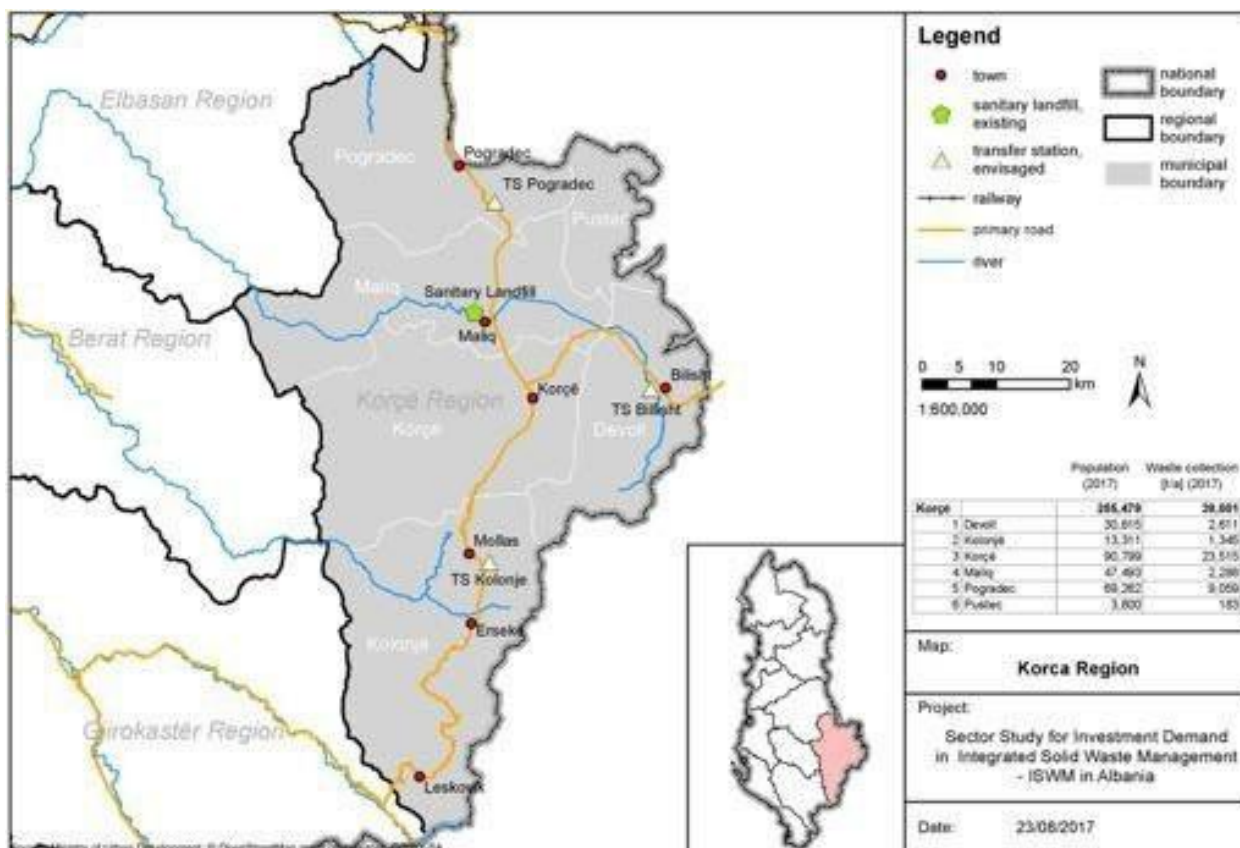

Figura 5-10: Harta e landfillit rajonal të trajtimit të mbetjeve për Qarkun e Korçës

Hedhja përfundimtare e mbetjeve të ngurta urbane: Transporti vjetor i mbetjeve përfshin transportimin e mbetjeve në landfillin e Maliqit, i cili shtrihet në një sipërfaqe prej 5 hektarësh dhe ka një kapacitet depozitimi prej 350 ton në ditë. Është e rëndësishme të theksohet se landfilli nuk është në pronësi të bashkisë, por menaxhohet nga një kompani private.

Pastrimi i rrugëve: Pastrimi i rrugëve kryhet me dorë, me përdorimin e mjeteve teknologjike. Përveç kësaj, zona kryesore e këmbësorëve në qendër lahet me një makinë larëse nën presion gjatë muajve të verës. Sa i përket ndarjes së shpenzimeve, komuna shpenzon 55-60% të mjeteve për grumbullimin e mbeturinave, 10-15% për pastrimin e rrugëve dhe 25-35% për aktivitete të tjera që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbeturinave. Siç u përmend më lart, shërbimi mbulon plotësisht koston, që do të thotë se të ardhurat e krijuara nga tarifën mbulojnë plotësisht të gjitha shpenzimet që lidhen me operacionet e menaxhimit të

mbetjeve.

Mbledhja e mbeturinave: Sipas kontratës së shërbimit të mbetjeve, kompanitë nënkontraktore janë përgjegjëse për grumbullimin e mbetjeve dhe u kërkohet të zëvendësojnë dhe mirëmbajnë kontejnerët sipas nevojës. Aktualisht mbulohet vetëm 95% e shërbimit dhe kompanitë janë të detyruara ta shtrijnë shërbimin në zona të thella, siç parashikohet në programin mjedisor. Tabela 5-10 paraqet një përmbledhje të të dhënave kryesore që paraqesin grumbullimin e mbetjeve për Bashkinë Korçë (të dhënat janë mbledhur nga MEMU për vitin bazë 2021).

Tabela 5-10: Të dhënat kryesore të grumbullimit të mbetjeve për Bashkinë Korçë

Menaxhimi i mbetjeve të ngurta	Vlera	Njësia
Sasia e mbetjeve të ngurta të krijuara brenda kufirit të bashkisë	39243	m ³ /vit
Sasia e mbetjeve të ngurta të krijuara brenda kufirit të bashkisë	29,432	tone/vit
Totali i mbetjeve të ngurta të bashkisë në vit	29,432	t/vit
Përqindja e mbetjeve të ngurta që kapen	95%	%
Përqindja e mbetjeve të ngurta që riciklohen	10%	%
Pjesa e prodhimit/burimit të mbetjeve, familjet	80%	nga të cilat banimi / HH
Sasia e mbetjeve të ngurta që kapen	27,960	tone/vit
Numri i pikave të grumbullimit të mbetjeve	600	copë. (5 kosha për pikë)
Sasia e mbetjeve të ngurta që riciklohen	2796	tone/vit
Sasia e mbetjeve të ngurta që shkojnë në landfill	25,164	tone/vit
Kamionë për grumbullimin e mbetjeve	8.0	Kapaciteti ø, m ³ / kamion
Konsumi i karburantit të kamionit (naftë) për grumbullimin e mbetjeve	860,751	kWh/vit
Konsumi i karburantit (naftë) për automjetet e landfillit	133.536	kWh/vit
Automjetet e pastrimit të qytetit/rrugëve	2	orët ditore të funksionimit
Konsumi i karburantit të kamionit (naftë) për mjetet e pastrimit të rrugëve	200,304	kWh/vit
Konsumi total i energjisë	1,194,591	kWh/vit
Kostot totale të karburantit (naftë)	19,426,056	lekë/vit

Burimi: Bashkia Korçë, 2021

5.3.3 Performanca e energjisë dhe emetimet e GHG dhe parashikimi (skenari aktiv)

Figura 5-11 paraqet konsumin total vjetor të energjisë bazuar në mbledhjen e të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Nga analizat rezulton qartë se dizel/mazuti është malli më i madh energjetik me 99.01% të konsumit total, i ndjekur nga energjia elektrike me 0.99% të konsumit. Figura 5-12 paraqet shpenzimet totale vjetore të energjisë bazuar në konsumin e energjisë dhe çmimet përkatëse të energjisë për secilin mall të energjisë sipas mbledhjes së të dhënave nga MEMU për vitin 2021 (viti bazë). Nga analizat rezulton qartë se shpenzimet për naftë/mazutë janë më të mëdhatë me 98,89%, pasuar nga shpenzimet për energjinë elektrike me 1,11%.

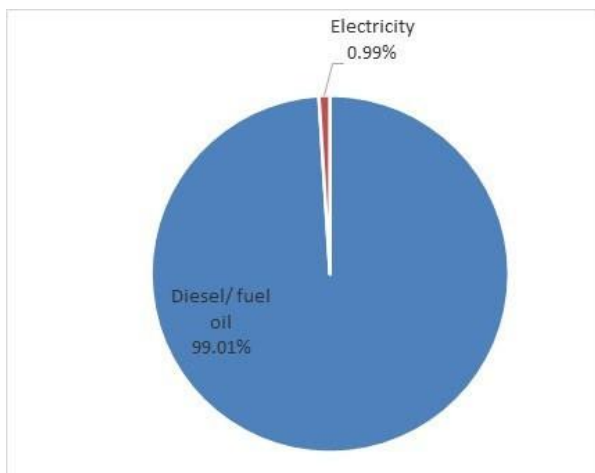

Figura 5-11: Konsumi vjetor i energjisë për sistemin e grumbullimit të mbetjeve për vitin 2021 (viti bazë)

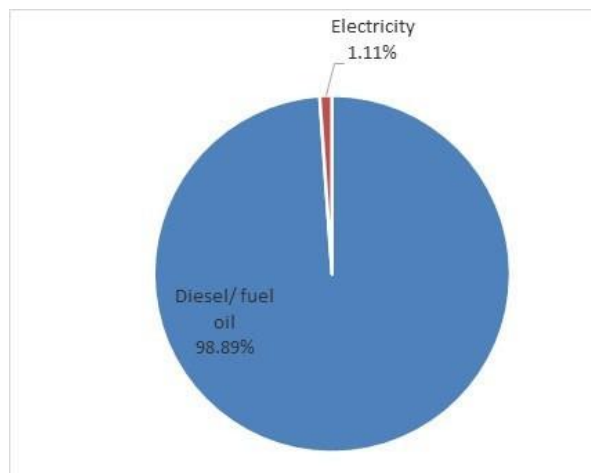

Figura 5-12: Shpenzimet vjetore të energjisë për sistemin e grumbullimit të mbetjeve për vitin 2021 (viti bazë)

Skenari bazë, parashikimi i kërkesës për energji për sistemin aktual të grumbullimit të mbetjeve përcaktohet bazuar në gjenerimin/grumbullimin e mbetjeve si dhe në konsumin specifik të energjisë. Figura 5-13 paraqet sistemin total vjetor të grumbullimit të mbetjeve për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 5-14 paraqet skenarin e parashikimit të emetimeve të GS, të shprehur në CO2eqv.

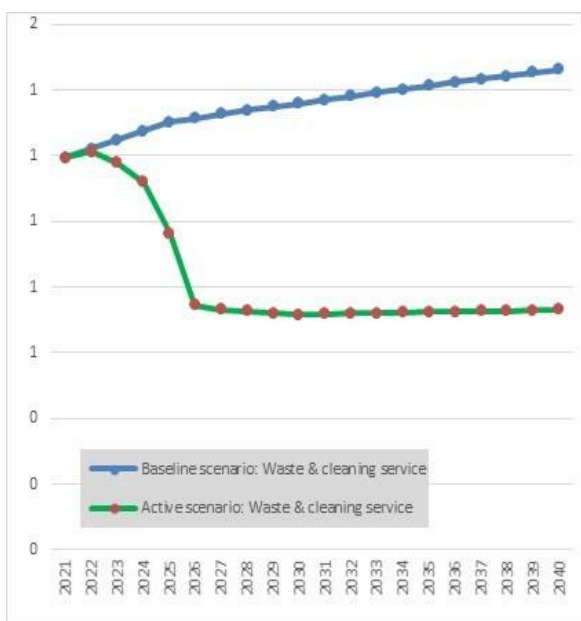

Figura 5-13: BAU & Parashikimi i kërkesës për energji aktive për sistemin e grumbullimit të mbetjeve për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

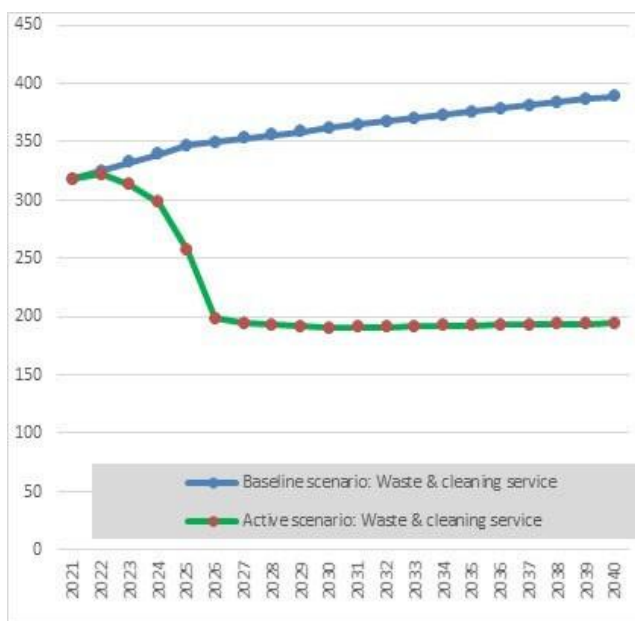

Figura 5-14: Parashikimi i emetimeve BAU & GHG aktive për sistemin e grumbullimit të mbetjeve për periudhën 2021-2040 (ton CO2eqv/vit)

Rënia për periudhën 2024-2026 (nën skenarin aktiv) po merr parasysh të gjitha aktivitetet, të cilat Bashkia Korçë tashmë po zbaton në kuadër të Planit të Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta me mbështetjen e Qeverisë Shqiptare. Për periudhën e ardhshme nga viti 2025 deri në vitin 2029, Plani i Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta duhet të përditësohet dhe duhet të merren parasysh masa shtesë.

Mbledhja e mbeturinave: Për të rritur efikasitetin e grumbullimit të mbetjeve dhe ndikimin mjedisor, plani propozon zgjerimin e zonës së mbulimit duke instaluar më shumë kontejnerë, veçanërisht në zona të largëta.

Rritja e numrit të kontejnerëve ju lejon të zvogëloni frekuencën e grumbullimit të mbetjeve, duke optimizuar kështu përdorimin e karburantit. Kjo shtrirje e mbullimit pritet të reduktojë konsumin e karburantit për grumbullimin e mbetjeve me të paktën 15%. Për më tepër, plani inkurajon përdorimin e kamionëve me performancë të lartë të energjisë në proceset e ardhshme të tenderimit, duke rezultuar potencialisht në një reduktim shtesë prej 20% në konsumin e karburantit.

Analiza sasiore ka kryer potencialin për kursim të energjisë dhe masat më të zakonshme në vijim për përmirësimin e EE përsistemi i grumbullimit të mbetjeve. Skenari aktiv, parashikimi i kërkesës për energji për sistemin e grumbullimit të mbetjeve përcaktohet në bazë të mbetjeve të krijuara (reduktuar nga riciklimi) dhe konsumit specifik të karburantit (reduktuar në bazë të flotës efikase).

5.3.4 Strategjia e Ndërhyrjes

Si pjesë e “Programit për Decentralizimin dhe Zhvillimin Lokal” të mbështetur nga Zvicra, Bashkia ka formuluar një program vjetor mjedisor për adresimin e sfidave të ndryshme në lidhje me menaxhimin e mbetjeve të ngurta. Sfidat kryesore të identifikuar janë si më poshtë:

- **Shkalla e riciklimit dhe ndarja e mbetjeve** janë nën objektivat kombëtarë dhe ndërkombëtarë, duke rezultuar në një sasi të madhe mbetjesh për familje që duhen transportuar dhe asgjësuar.
- **Mungesa e praktikave të kompostimit:** Në zonat rurale praktikat e kompostimit nuk ekzistojnë, ndaj mbetjet e ngurta kanë një përqindje të lartë të materialit organik që transportohet pa nevojë në distanca të gjata.
- **Të ardhura të pamjaftueshme tarifore:** Tarifat e ulëta të grumbullimit të mbetjeve nuk japin një nxitje për qytetarët që të ulin sasinë e mbetjeve që prodhojnë, gjë që kontribuon në faktin se të ardhurat nga tarifat e grumbullimit të mbetjeve nuk mbulojnë kostot.
- **Monitorim dhe raportim joadekuat:** Aktualisht nuk ekziston një sistem i rregullt i monitorimit dhe raportimit për menaxhimin e mbetjeve të ngurta. Prandaj është e vështirë për bashkinë që të përcjellë progresin, të identifikojë fushat për përmirësim dhe të sigurojë llogaridhënie.
- **Nivele të ulëta të ndërgjegjësimit:** Komunitetet lokale dhe bizneset kanë ndërgjegjësim të kufizuar në lidhje me riciklimin dhe praktikat e qëndrueshmërisë.
- **Mungesa e gjurmimit GPS për kamionët e mbeturinave:** Monitorimi i lëvizjes së kamionëve të mbetjeve përmes teknologjisë GPS aktualisht mungon, gjë që e bën të vështirë përmirësimin e efikasitetit të rrugëve të grumbullimit të mbetjeve dhe menaxhimit të përgjithshëm të flotës.

Masat për të reduktuar konsumin e energjisë dhe emetimet e CO2 do të fokusohen në fushat e mëposhtme:

- a. Bashkia po prokuron kontrata për shtrirjen e grumbullimit të mbetjeve shtëpiake në të gjithë zonën e të gjitha njësisve administrative.
- b. Bashkia ka nisur që në vitin 2022 për të nisur një sistem të veçantë grumbullimi për të ndarë në burim materialet e thata të riciklueshme dhe mbetjet e tjera të përziera. Performanca e sistemit të ri po monitorohet aktualisht edhe në bashkitë e tjera të Shqipërisë, ndaj bashkia planifikon t'i shtrijë këto objekte fillimisht në qytetin Korçë deri në vitin 2022-2024 dhe më pas në të gjitha njësitë administrative të qarkut deri në vitin 2030.
- c. Bashkia Korçë po planifikon ndërtimin e impiantit FV në ish-landfillin e Bashkisë Korçë. Bashkia po planifikon të kryejë një studim fizibiliteti për një PV me fuqi të instaluar 2.5-3 MW.
- d. Bashkia ka nisur funksionimin e një venddepozitim të mbetjeve inerte në Lumalas, që do të shërbejë vetëm për grumbullimin e mbetjeve inerte dhe më vonë rehabilitimin e zonës.
- e. Rritja e riciklimit në bashki, duke reduktuar sasinë e mbetjeve të transportuara në landfill dhe duke ulur konsumin e karburantit.
- f. Ngritja e stacioneve të transfertave për zonat e thella, duke ulur kështu konsumin e karburantit për transport.
- g. Monitorimi i performancës së nënkontraktorëve në ofrimin e shërbimit sipas kontratës.

5.3.5 Masat e rekomanduara në menaxhimin e mbetjeve të ngurta bashkiake dhe pastrimin e rrugëve

Grupi i rekomanduar i masave përfshin 3 masa investimi dhe 4 masa shoqëruese janë paraqitur në tabelën 5-11.

Tabela 5-11: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
SW-01	Zëvendësimi i flotës së automjeteve të pastrimit/shërbimit të rrugëve	1 mjet pastrimi rruge	50	50,000 € për automjet
SW-02	Kompleksi modern i klasifikimit dhe stacionit të transferimit të mbetjeve: duke përfshirë klasifikimin dhe riciklimin dhe kompostimin	15 kt mbetje komunale në landfill (rreth 40%)	600	600,000 € për stacion
SW-03	Impianti PV diellor në vendgrumbullimin e mbetjeve (2,7 MW) për t'u dorëzuar në ujësjellësin	PV 2,7 MWp	2700	1000 €/kWp

Rekomandohet që Bashkia Korçë së bashku me Shoqërinë e Menaxhimit të Mbetjeve si dhe Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit të përgatisin një vlerësim për futjen e sistemeve prodhuese të automjeteve PV për stacionet kryesore të pompimit të furnizimit me ujë për qytetin dhe veçanërisht për fshatrat dhe kjo do të jetë një top. masë për të reduktuar faturën e energjisë elektrike (që në fakt është kostoja më e lartë), për të rritur përdorimin e BRE dhe për të përmbushur objektivat e CO2. Përveç kësaj, masat e mëposhtme shoqëruese që adresojnë Komunikimin, Bashkëpunimin e Zonës 1 të ZEE-së për Zhvillimin dhe Planifikimin Hapësinor dhe Zonën 6 të ZEE-së janë paraqitur në tabelën 5-12.

Tabela 5-12: Masat shoqëruese që adresojnë Zhvillimin dhe Planifikimin Hapësinor të Zonës 1 të ZEE-së dhe Komunikimin, Bashkëpunimin e Zonës 6 të ZEE-së

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara (`000 EUR)
SW-04	Licencat e grumbullimit të mbetjeve të kombinuara me performancë strikte energjetike të automjeteve	Politika dhe rregullorja komunale	200
SW-05	Auditimet e Mirëmbajtjes së Flotës së Mjeteve të Mbeturave, vjetore	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	15
SW-06	Optimizimi i rrugës së grumbullimit të mbetjeve, menaxhimi i gjurmimit dhe transportit me GPS, qendra qendrore e dërgimit	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	20
SW-07	Promovoni Zero Waste përmes klasifikimit të riciklimit dhe kompostimit	Informacioni/ndërgjegjësi mi	200

Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përshkruhen në fletët e masave, siç paraqitet në Aneksin C. Kostot totale për 7 masa të EE në mbetjet e ngurta bashkiake do të kërkonin 3.6 milionë euro, nga të cilat 95% janë ndarë për investime. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese janë paraqitur në Tabelën 5-13.

Tabela 5-13: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
SW-01	SW: Zëvendësoni automjetet e pastrimit të rrugëve	25% karburant për kamion	0.1	13.4	2
SW-02	SW: Stacioni i klasifikimit, transferimit dhe riciklimit të mbetjeve	25% karburant për kamion	0.1	23	18
SW-03	SW: Solar në landfill	100% fuqi RE	3.6	817.8	4

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa për EE, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 0.2 GWh dhe të prodhonte 3.6 GWh nga energjia e rinovueshme. Me këtë sektori ka potencialin për t'u bërë një prodhues neto i energjisë RE. Kursimet specifike vjetore të energjisë primare për çdo euro të investuar janë të ulëta në rreth 1.1 kWh. Zbatimi i kësaj pakete investimi për EE në sektorin e mbetjeve në Korçë mund të shmangë kostot e energjisë dhe O&M të lidhura me deri në 0.9 milionë euro në vit, mesatarisht gjatë 20 viteve të ardhshme. Koha e shlyerjes është rreth 3-4 vjet.

5.4 Menaxhimi i sipërfaqeve të gjelbra

Hapësira publike është hapësira e jashtme, si trotuari, rruga, sheshi, lulishtja, parku dhe hapësira të tjera të ngjashme, në shërbim të komunitetit, ku menaxhimi mund të jetë publik dhe/ose privat.

Gjatë hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor u bë një analizë për hapësirat publike ekzistuese dhe propozime për përmirësimin dhe plotësimin e tyre. Bashkia është shumë përgjegjëse për rëndësinë e hapësirave të lira të mirëmbajtura dhe çdo vit kryen projekte rehabilitimi për rigjenerimin e hapësirave të gjelbra. Në Korçë ka shumë hapësira të lira që mund të forcohen si hapësira publike.

Bashkia planifikon shpenzime për gjelbërimin e hapësirave publike, shtimin dhe përmirësimin e trotuareve dhe mirëmbajtjen e varrezave publike. Investimet në shërbimet publike do të përmirësojnë performancën në këtë shërbim, duke reflektuar në:

- Mirëmbajtja e sipërfaqeve të gjelbra publike dhe shtimi i bimëve dekorative në to.
- Mirëmbajtja e trotuareve, përmirësimi i cilësisë së tyre dhe rritja e gjatësisë së tyre në zonën urbane.
- Mirëmbajtja e varrezave publike dhe përmirësimi i cilësisë së shërbimeve.
- Administrim më i mirë i tarifës së gjelbërimit duke mbledhur më shumë të ardhura dhe rrjedhimisht duke rritur mbulimin e shërbimit nga të ardhurat shtesë.

Hapësirat publike të gjelbra janë:

- Gjelbërimi përgjatë rrugëve dhe shesheve: shumë rrugë, shëtitore dhe bulevardë në Korçë karakterizohen nga një bimësi e lartë me pemë të reja dhe të pjekura.
- Parqet pranë lagjeve: janë hapësira të vogla deri në mesatare të gjelbërta me distanca të afërta me zonat e banuara ose të vendosura në periferi, si: parku "Rinia", parku më i madh i qytetit, i përdorur gjerësisht nga banorët për shëtitje dhe argëtim, dhe parku pranë "Birra Korça".
- Parqet brenda blloqeve kolektive të banimit, në pjesën më të madhe të cilave bashkia, nëpërmjet Ndërmarrjes së Shërbimeve Publike, ka rehabilituar me mbjelljen e gjelbërimit të ulët dhe të lartë, vendosjen e stolave dhe krijimin e terreneve të vogla sportive në shërbim të komunitetit.
- Hapësirat e lira përreth Kompleksit Sportiv Skenderbeu, të cilat përbëjnë një park urban intensiv me fokus sportet e ndryshme.

Krahas hapësirave publike brenda qytetit, ka edhe hapësira publike në Njësitë Administrative, të cilat janë rehabilituar dhe do të vazhdojnë të rehabilitohen. Tabela 5-14 paraqet vlerat kumulative çdo vit për periudhën 2020-2023 për sipërfaqet e gjelbra të qytetit të Korçës.

Tabela 5-14: Vlerat kumulative çdo vit për periudhën 2020-2023 për sipërfaqet e gjelbra të qytetit të Korçës

Shërbimi	Njësia e matjes	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Plani 2023
Trotuare të mirëmbajtura dhe të rehabilituara në ZONEN URBANE	km lineare	11	18	21	24
Rrugët urbane të mirëmbajtura ose rehabilituara në vit	m2	15,000	38,000	60,000	67.500
Sipërfaqja totale e gjelbër e mirëmbajtur (e pastruar)	m2	338,159	386,715	387,685	390,000

Instrumentet e propozuara për rritjen e biodiversitetit në Korçë janë:

- Krijokorridoret e gjelbra për të lidhur zonat e gjelbra ekzistuese me ato që do të krijohen në të ardhmen e afërt (dmth “Urat e Biodiversitetit”).
- Zhvilloniprojekte pilot me kontributin e komunitetit lokal për të krijuar korridore të gjelbra në zonat e banuara.
- Inkorporoni infrastrukturës së gjelbër në të gjithë qytetin.
- Identifikimitë shtretërve dhe grykëderdhjeve të lumenjve të dëmtuar nga depozitimi i paligjshëm i mbetjeve.

Potenciali më i madh për dekarbonizimin qëndron në kalimin në energjitë e rinovueshme për automjetet dhe pajisjet që përdoren për menaxhimin e zonave të gjelbra.

6 LËVIZSHMËRIA DHE TRANSPORTI

6.1 Situata fillestare në Shqipëri

Sektori i transportit në Shqipëri ka konsumin më të lartë të energjisë nga të gjithë sektorët, i cili ka shënuar një rritje të ndjeshme ndër vite. Në vitin 2009, ajo ishte 754.44 ktoe (kilotonë ekuivalent naftë), dhe deri në vitin 2019 ishte rritur në 859.77 ktoe. Siç përshkruhet në figurë 6-1 Sektori i transportit jep gjithashtu kontributin më thelbësor në këtë rritje, duke u ngjitur nga 38,86% në 2009 në 40,46% në 2019.

Sektori i transportit në Shqipëri përfshin mënyra të ndryshme, duke përfshirë transportin detar, ajror, hekurudhor dhe rrugor. Që nga viti 1990, ajo ka përjetuar rritje të shpejtë, duke pasqyruar zhvillimin ekonomik të vendit. Kjo rritje ka sjellë një rritje të përgjithshme si në transportin e mallrave ashtu edhe të pasagjerëve.

Vlen të theksohet se konsumi i energjisë elektrike për sektorin e transportit, veçanërisht për lëvizshmërinë elektrike, aktualisht është minimal dhe nuk është përfshirë në raportin vjetor të bilancit të energjisë.

Gjithashtu, vlerësohet se konsumi i karburantit për sektorin e transportit në Korçë arriti në 127.57 GWh në vitin 2021. Pavarësisht përpjekjeve të fundit për futjen e korsive të biçikletave, sistemi i transportit publik mbetet i pashfrytëzuar, duke zënë vetëm 0.57-0.6% të totalit të transportit dhe i mungon një sistem efikas të planifikimit.

Shqipëria po punon në mënyrë aktive për të harmonizuar politikat e saj të transportit dhe energjisë me rregulloret e BE-së. Për ta bërë këtë, vendi duhet të zhvillojë një Strategji Kombëtare të Transportit dhe Plan Veprimi dhe të harmonizojë sistemet e tij të menaxhimit të trafikut dhe legjislacionin e sigurisë rrugore me standardet e BE-së. Ekziston gjithashtu nevoja për të zbatuar Direktivën Evropiane për Sistemet Inteligjente të Transportit (ITS).

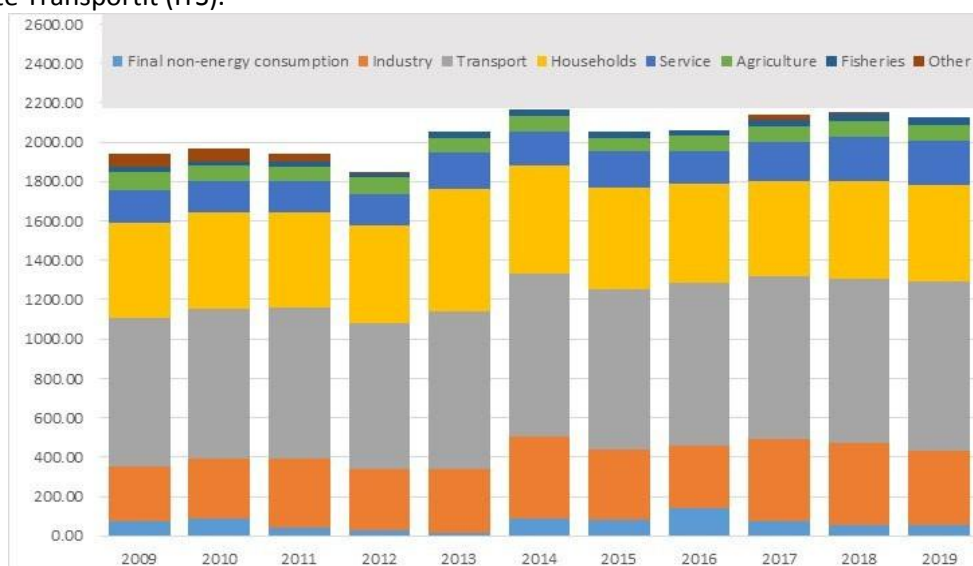

Figura 6-1: Konsumi i energjisë sipas sektorëve për Shqipërinë 2009 - 2019 (ktoe)

UNDP kreu një anketë të shkurtër për të vlerësuar inventarin e automjeteve rrugore dhe për të kategorizuar emetimet e gazeve serrë (GHG) në sektorin e transportit. Nga ekzaminimi i figurave 6-2 dhe 6-3 rezultoi se, në vitin 2016, mosha mesatare e flotës së pasagjerëve rrugor ishte 19.75 vjeç. Në të kundërt, për Bashkimin Evropian, mosha mesatare e transportit rrugor të pasagjerëve gjatë të njëjtit vit ishte vetëm 10 vjet. Analiza e mëtejshme tregon një ulje të moshës mesatare të stokut të flotës së pasagjerëve rrugor në 18.25 (për vitin 2019).

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGISË DHE KLIMËS

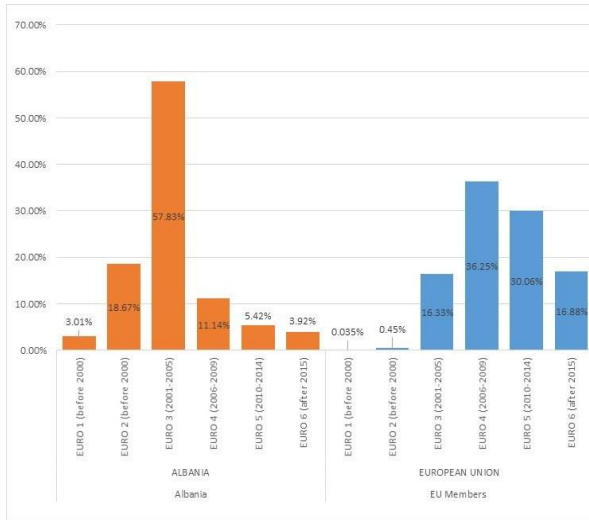

Figura 6-2: Kategoria e automjeteve për çdo nivel Euro (që përfaqëson nivelin e moshës)

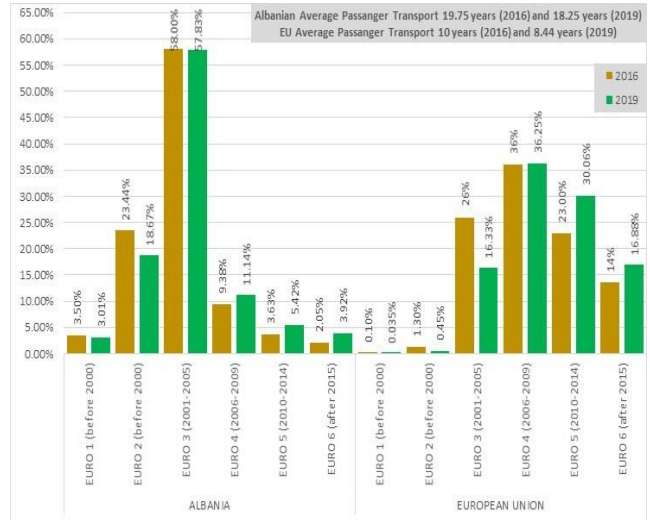

Figura 6-3: Pjesa e kategorisë së automjeteve për çdo nivel Euro (që përfaqëson nivelin e moshës)

Figura 6-4 paraqet stokun e automjeteve, në total, sipas të dhënave të përpunuara nga Shoqata e Automobilave (ACA) dhe 87% e automjeteve të regjistruara janë të standardeve Euro 1, 2 dhe 3, me vite prodhimi deri në 2005. Nga Euro 5 dhe 6 standarde janë vetëm 14 mijë automjete të regjistruara që përbëjnë 3.3% të totalit (sipas raportit të INSTAT-it për vitin 2021).

Figura 6-4: Stoku i automjeteve rrugore për Shqipërinë sipas moshës së tyre në vitin 2016 (shifrat në 000)

Trendi i stokut të transportit rrugor të automjeteve është paraqitur në tabelën 6-1.

Tabela 6-1: Trendi i stokut të transportit rrugor të automjeteve

Automjeti	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Motoçikletë	33070	36096	31399	33663	37090	34884	35244
Makina	403680	436013	422084	460027	499590	544302	552885
Autobusët	6423	7050	6761	7146	7535	7634	7789
Automjete për transport të përzier (pasagjerë dhe mallra)	41540	43975	40840	42010	44635	46844	47964
Kamionë	16927	17670	13406	13013	13518	13819	14223
Transport për transport të madh të veçantë	5017	5427	5324	5863	6426	6860	71234
Transport për transport special të brishtë	7516	7892	7018	7493	8041	3755	3933
Kampingu	54	58	55	58	64	69	75
Rimorkio	6787	7504	7326	7856	8375	9275	9477
Kamionë teknikë	305	445	530	644	783	893	899
Kamionë të veçantë	11	9	5	5	4	8	11

Stoku i pasagjerëve është paraqitur në Figurën 6-5 dhe tregon se makinat përfaqësojnë përqindjet më të larta (85-88%).

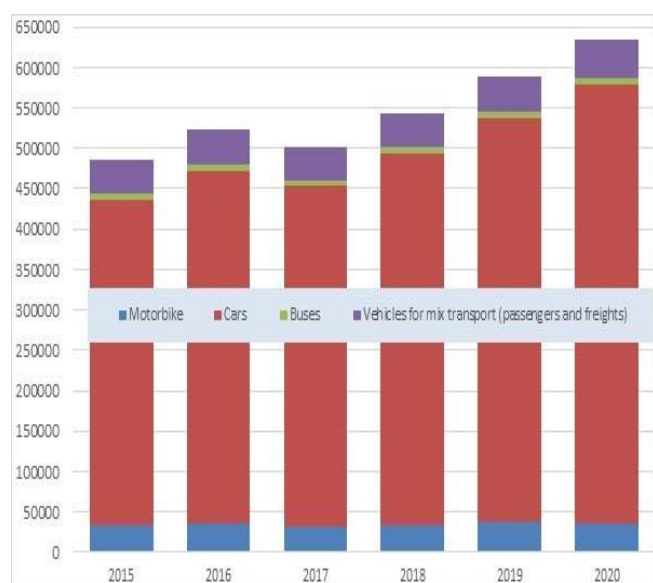

Figura 6-5: Stoku i transportit rrugor të udhëtarëve sipas Shoqatës së Automobilave (ACA)

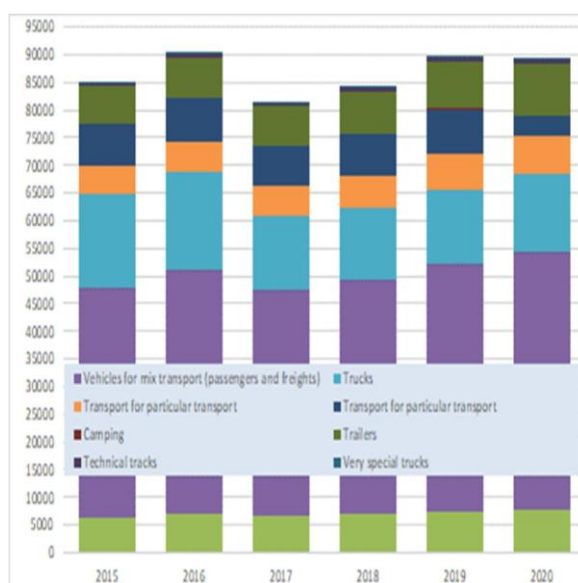

Figura 6-6: Stoku i transportit rrugor të mallrave sipas Shoqatës së Automobilave (ACA)

Stoku i pasagjerëve është paraqitur në figurat 6-5 - 6-6 dhe tregon se automjetet për transport të përzier (udhëtarë dhe mallra) përfaqësojnë peshën më të lartë për Shqipërinë për të gjithë periudhën 2015-2020 bazuar në Strategjinë e Energjisë. Transporti rrugor i mallrave ka pasur një rritje shumë të fortë gjatë periudhës 2000-2021, ku ka konsumuar mesatarisht 15% të totalit të energjisë së konsumuar në vit. Rritja në vitet 2000-2021 ishte mesatarisht vetëm 2.4% në vit. Janë dy parametra bazë që përdoren si faktor shtytës për llogaritjen e kërkesës për energji të nënsektorit: pasagjerë-km në vit për transportin rrugor të pasagjerëve dhe ton-km në vit për transportin rrugor të mallrave. Është rritur edhe transporti i pasagjerëve dhe kjo rritje i kushtohet përdorimit të makinave private dhe udhëtimit të qytetarëve shqiptarë (përfshirë emigrantët).

6.2 Lëvizshmëri në flotën e administratës dhe bashkisë

Bashkia po promovon në mënyrë aktive praktika të përgjegjshme dhe të qëndrueshme lëvizshmërie midis punonjësve të saj. Për pesë vitet e fundit, ata kanë inkurajuar stafin e tyre që të përdorë biçikleta dhe të promovojë bashkimin e makinave për të shkuar në dhe nga puna. Për më tepër, bashkia ka zbatuar disa iniciativa, si ofrimi i hapësirave të parkimit të biçikletave, promovimi i bashkimit të makinave përmes masave administrative, dhe inkurajimi i opsioneve jo- individuale të transportit për stafin tonë.

Gjithashtu ata kanë marrë përsipër detyrën e përpilimit dhe përditësimit të rregullt të inventarit të flotës së automjeteve. Bashkia monitoron me rigorozitet konsumin e karburantit, duke e krahasuar atë me objektivat specifike të konsumit të karburantit të matur në litra për kilometër dhe litra për ton-kilometër. Aktualisht, bashkia mban gjithsej 56 automjete, nga të cilat 14 janë të destinuara për transport pasagjerësh, ndërsa pjesa tjetër shërbejnë për qëllime të ndryshme mallrash dhe makineri të specializuara.

Kur buxheti e lejon, bashkia zëvendëson automjetet e vjetra si pjesë e planifikimit buxhetor afatmesëm. Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se aktualisht atyre u mungon buxheti për të blerë automjete të reja elektrike, hibride ose LPG.

Masat e rekomanduara në administratën e bashkisë

Në vitet e ardhshme, ekziston një nevojë urgjente për përpunim efikas të të dhënave krahas zbatimit të masave të ndryshme për Eficiencën e Energjisë/Burimet e Rinovueshme të Energjisë (EE/RES). Këto masa përfshijnë:

1. **Promovimi i Biçikletës:** Vazhdoni të inkurajoni përdorimin e biçikletave për udhëtime brenda qytetit, veçanërisht për udhëtime brenda një rrezeje prej 5 kilometrash.
2. **Transporti në grup:** Optimizoni përdorimin e mjeteve të transportit të personelit administrativ duke konsoliduar udhëtimet përtej rrezes 5 kilometra, duke promovuar bashkimin e makinave midis punonjësve.
3. **Monitorimi GPS:** Ruajtja e përdorimit të sistemeve GPS për monitorimin në kohë reale të flotës së automjeteve të bashkisë, duke siguruar rrugëtim efikas dhe shpërndarje të burimeve.
4. **Inventari dhe monitorimi:** Zbatoni softuerin EnerCoach në të gjithë flotën e automjeteve të bashkisë për të përmirësuar menaxhimin dhe efikasitetin e energjisë.
5. **Kalimi në automjete elektrike:** Zëvendësoni gradualisht mjeteve të transportit ekzistues të stafit të bashkisë me makina elektrike, e-minibusë dhe e-autobusë, duke kontribuar në një infrastrukturë transporti më të pastër dhe më të qëndrueshme.
6. **Përmirësoni automjetet e specializuara:** Të vërtetohet zëvendësimi i të gjitha automjeteve të bashkisë të mallrave dhe makinerive të specializuara me modele të reja, shumë efikase, duke minimizuar ndikimin mjedisor dhe konsumin e burimeve.

Këto iniciativa synojnë së bashku të forcojnë efikasitetin e bazuar në të dhënat dhe të promovojnë adoptimin e praktikave miqësore me mjedisin brenda operacioneve të transportit të bashkisë.

6.3 Transporti publik

Bashkia Korçë ushtron shërbimin e transportit urban nëpërmjet kompanive private të licencuara. Bashkia përcakton ndalesat dhe oraret për këto shërbime (të paraqitura në figurat 6-7 - 6-10). Korça aktualisht ka katër linja transporti urban brenda qytetit dhe transporti privat i licencuar, sipas orareve dhe stacioneve të përcaktuara, lidh qendrën e qytetit me zonat e tjera administrative brenda bashkisë. Veçanërisht, transporti publik urban përbën vetëm 0.5-0.6% të transportit total. Gjatësia e linjave të autobusëve urbanë është 35 km dhe numri i stacioneve urbane 22. Transporti në njësitë administrative funksionon me mikrobusë, me

21 linja, të cilët janë subjekte private të licencuara nga Bashkia. Transporti publik mungon në zonat e thella si Lekas, Marjan (fshatra me një popullsi shumë të vogël), si dhe në Dardhë.

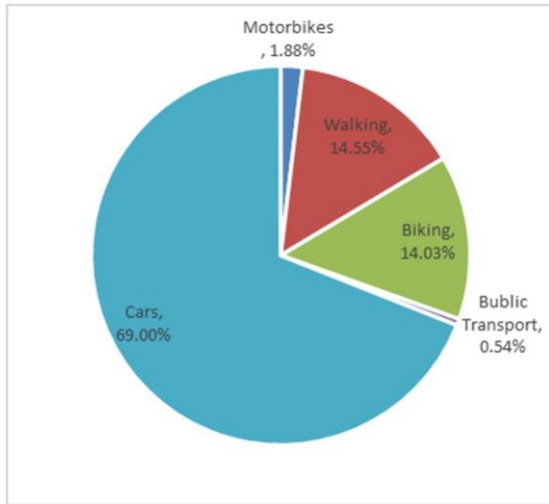

Figura 6-7: Ndarja modale e transportit të pasagjerëve për Korçë

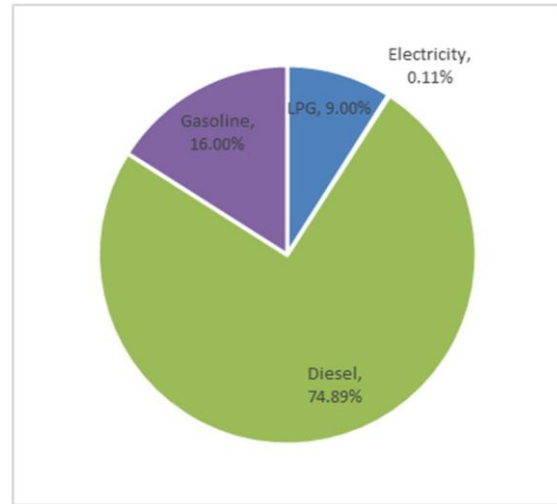

Figura 6-8: Pjesa e karburantit për transportin e pasagjerëve për Korçën

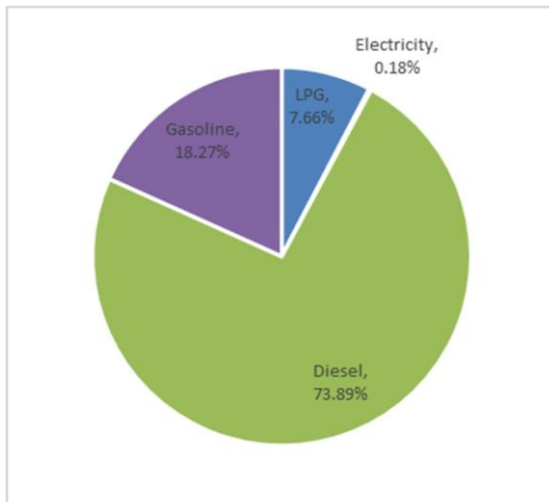

Figura 6-9: Pjesa e emetimeve të GS për transportin e pasagjerëve në Korçë

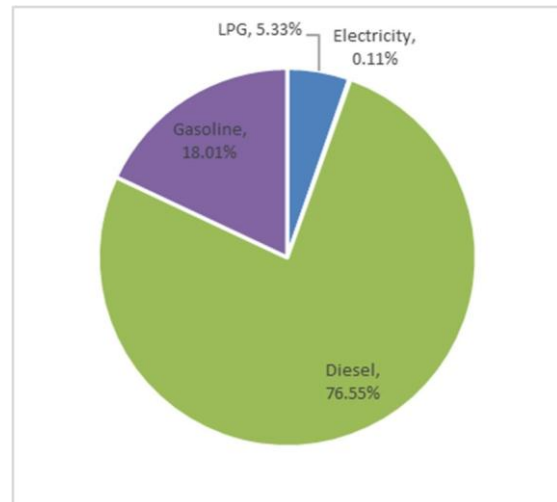

Figura 6-10: Pjesa e shpenzimeve të karburantit për transportin e pasagjerëve në Korçë

Infrastruktura publike rrit mundësinë e zhvillimit të komunitetit dhe ekonomisë lokale duke u mbështetur në sigurimin e lëvizshmërisë për qarkullimin e njerëzve dhe mallrave në një mënyrë "të zgjuar" dhe efikase. Bashkia synon të ofrojë një standard më të lartë shërbimesh në të gjithë territorin nën administrimin e saj. Prandaj, Bashkia Korçë ka si objektiv strategjik: përmirësimin e rrjetit rrugor të bashkisë dhe shërbimeve të transportit.

Organet e qeverisjes vendore janë përgjegjëse për transportin e brendshëm të udhëtarëve brenda juridiksionit të tyre. Ato miratojnë linjat e transportit ndërqytetës të udhëtarëve brenda qarkut si dhe linjat periferike. Bashkitë janë gjithashtu përgjegjëse për procesin e licencimit të transportit ndërqytetës brenda dhe ndërmjet qarqeve. Shumë operatorë privatë duhet të hyjnë në linjat urbane të qytetit të Korçës, rritja e numrit të tyre do të përmirësojë edhe këtë lloj shërbimi. Licencat e linjave të transportit jepen për një periudhë 10-vjeçare. Ekzistenca e një sistemi të mirë shërbimi "Transport Publik Urban", mbi të gjitha do të siguronte:

- Mundësia e lëvizjes së banorëve në të gjithë hapësirën urbane të qytetit, në periferi si dhe në njësitë administrative.
- Reduktimi i përdorimit të transportit privat, reduktimi i bllokimeve të trafikut.
- Përmirësimi i kushteve mjedisore si rezultat i qetësimit të trafikut për shkak të mbingarkesave të përdorimit të automjeteve private.
- Reduktimi i nivelit të zhurmës së trafikut.

Sipas të dhënave të performancës, Bashkia ka realizuar 81% të planit për vitin 2022 për programin “Transporti Publik”. Performanca e këtij shërbimi tregon se:

- Nuk është bërë asnjë investim për blerjen e mjeteve të reja për transportin publik urban, pasi mjetet ekzistuese janë në gjendje të mirë dhe funksionale.
- Numri i pasagjerëve në linjat urbane është rritur, si dhe numri i biletave të shitura për vitin 2022, ndërsa numri i personave të subvencionuar ka mbetur i pandryshuar.
- Numri i linjave të transportit publik në qytet (urban) ka mbetur konstant, 4 linja, duke treguar kështu se të 4 linjat mbulojnë nevojat e të gjithë popullsisë së qytetit të Korçës për transport urban.

Sfida e Bashkisë Korçë është të përmirësojë shërbimet e transportit, të mundësojë shtrirjen sa më të gjerë të rrjetit të linjave të transportit dhe me standarde moderne. Një nga masat e marra në këtë kuadër, në qytetin e Korçës, ka qenë ndërtimi dhe funksionimi i terminalit të autobusëve për të gjitha linjat brenda bashkisë si dhe për lidhjet ndërqytetëse.

Sfidat përkatëse të sektorit të transportit publik për Bashkinë Korçë janë:

- Transporti publik i kufizuar dhe jo optimal: Kontributi i transportit publik është minimal dhe nuk përmbush standardet optimale, duke çuar në përdorim të qëndrueshëm të automjeteve personale.
- Çështjet e bllokimit të trafikut: Trafiku i rënduar në rrugë të ndryshme ul shpejtësinë e transportit urban, duke ndikuar në frekuencën dhe duke dekurajuar qytetarët që ta përdorin atë.
- Ngasja e pakujdesshme dhe bllokimi: Trafiku i ngjeshur për shkak të shoferëve të pamatur që shpesh tejkalojnë kufijtë e shpejtësisë në rrugët kryesore dhe në qendër të qytetit. Ekziston një kërkesë për shenja shtesë të kufirit të shpejtësisë në pika të veçanta për të rritur sigurinë rrugore.
- Infrastruktura dhe siguria e çiklizmit: Përmirësimet e nevojshme për infrastrukturën e çiklizmit dhe promovimi i sigurisë për çiklistët.
- Ndikimi i transportit joformal: Transporti informal ndikon negativisht në rrjetin urban dhe linjat e rregullta.

Masat e rekomanduara në transportin publik

Për të mbështetur zbatimin e Transportit të Gjelbër për Bashkinë Korçë me synimin kryesor për të përmbushur objektivat EE/RES/GHG, futja e autobusëve elektrikë dhe hibridë dhe zhvillimi i korridoreve të gjelbërta të autobusëve dhe korsive për biçikleta do të sigurojë transport publik miqësor ndaj mjedisit me mbulim të gjerë dhe integrimi me rrjetin ekzistues të transportit i cili do t'u japë qytetarëve mundësinë për të udhëtuar në distanca më të gjata me një linjë transporti.

Një nga objektivat qendrore të planit vendor është përmirësimi i infrastrukturës së transportit publik në të gjithë qytetin, duke akomoduar gjithashtu rritjen e pritshme të qytetit. Plani pranon se do të jetë thelbësore të sigurohet që transporti të lidhë qytetin me periferinë, pasi aktualisht ka lidhje të dobët midis të dyve. Plani vendor do të përfshijë veprime të shumta që fokusohen në përmirësimin e sistemit të transportit në Bashkinë Korçë, si: përmirësimi i rrjetit të transportit publik lokal; ofroni korsi të dedikuara autobusësh, rrugë preferenciale, sisteme të integritit të tarifave dhe aplikacione celulare të transportit (p.sh. City

Mapper). Ka plane për të zgjeruar gjatësinë totale të korsive të dedikuara të autobusëve dhe për të zhvilluar dy korridore të tjera të transportit publik. Grupi i rekomanduar i masave për sektorin e transportit publik përfshin masat investuese dhe masat shoqëruese të paraqitura në tabelën 6-2.

Tabela 6-2: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			(`000 EUR)	Kostot specifike
PT-01	Zëvendësimi i autobusëve urbanë me autobusë hibridë ose elektrikë	20 minibusë, 50% ekzistues	2000	100 k€/minibus
PT-02	Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve të qytetit	3 linja autobusi	240	80 k€ për rresht
PT-04	Shuttle-autobus me sistem tërheqës të pastër për në vendet turistike	2 linja autobusësh, duke zëvendësuar udhëtimet individuale dhe taksi	500	250 k€/linje

Përveç kësaj, masat e mëposhtme shoqëruese që adresojnë Zhvillimin dhe Planifikimin Hapësinor të Zonës 1 të ZEE-së dhe Komunikimin, Bashkëpunimin e Zonës 6 të ZEE-së janë paraqitur në tabelën 6-3.

Tabela 6-3: Masat shoqëruese

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara (`000 EUR)
PT-05	Koncepti i lëvizshmërisë dhe Promovimi i transportit publik	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	100
PT-06	Futja e licencimit të transportit publik të kushtëzuar (autobus, taksi), performancë më e mirë e karburantit/emetimit	Politika dhe rregullorja e bashkisë	50

Koncepti i Lëvizshmërisë i cili është në përgatitje e sipër është duke përcaktuar parametrat e detajuar teknikë dhe mjedisorë për përzgjedhjen e linjave të biçikletave, autobusëve/minibusëve elektrikë dhe hibridë, korridoreve të autobusëve dhe planit financiar. Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përkrahohen në fletët e masave, siç paraqitet në aneksin C. Kostot totale për 6 masa të EE në transportin publik do të kërkonin afërsisht 3 milionë euro. Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese janë paraqitur në tabelën 6-4.

Tabela 6-4: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
PT-01	PT: Ndërrimi i autobusëve urban	30% karburant për autobus	0.35	122	13
PT-02	PT: Autobusë zgjatues	20% karburant për autobus	0.0	4.44	12
PT-04	PT: Autobus transporti turistik	10% taksi me karburant, shtrirje 25%	0.1	9.83	21

Figura 6-11 - 6-12 paraqesin transportin e pasagjerëve me autobus/minibus përkatësisht sipas skenarit bazë dhe skenarit aktiv. Analiza tregon qartë se duhet të rritet me 10.15 herë për të arritur objektivat përkatës.

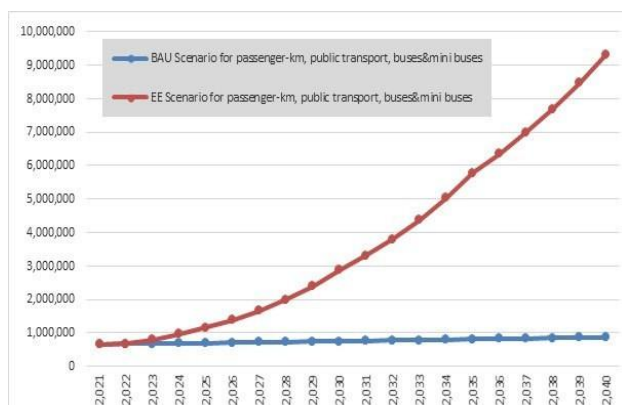

Figura 6-11: Skenari bazë i parashikuar dhe skenari aktiv për transportin me autobus/minibusë për Bashkinë Korçë (pasagjerë-km/vit)

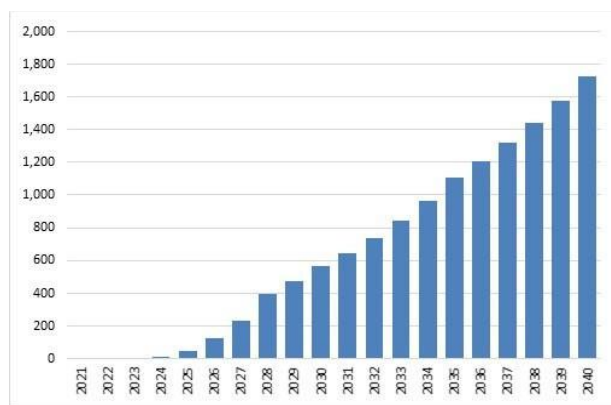

Figura 6-12: Reduktimi i gazeve serrë nga futja e transportit efikas me autobusë/minibusë për Bashkinë Korçë (CO2eqv, ton/vit)

Autobusët e rinj/e-minibusët e rinj do t'i shërbejnë objektivit për krijimin e një shërbimi transporti urban, miqësor ndaj mjedisit dhe klimës, i besueshëm dhe i përbalueshëm për qytetarët e Korçës. Bazuar në këtë përvojë, Bashkia planifikon të rrisë shfrytëzimin e autobusëve elektrikë dhe hibridë.

6.4 Transporti privat-udhëtarë dhe mallra (përfshirë lëvizshmërinë elektronike) dhe menaxhimi i parkimit

Siç u tha më parë, mosha mesatare e stokut të flotës së pasagjerëve rrugor ishte 18.25 vjeç deri në vitin 2019 për Shqipërinë. Pothuajse e njëjta tendencë vlen edhe për stokun e automjeteve në Bashkinë Korçë. Flota e vjetër e automjeteve të transportit të pasagjerëve është arsyeja kryesore e konsumit më të lartë specifik të karburantit, emetimeve më të larta të gazeve serrë CO₂, N₂O, CH₄ (duke shkaktuar krimb globale) si dhe emetimet e gazrave acide të shiut SO₂, NO_x, NMVOX (duke shkaktuar ndotje mjedisore lokale të smogut). Tabela 6-5 paraqet stokun e Bashkisë Korçë për vitin 2021 bazuar në të dhënat e INSTAT-it për qarkun e Korçës dhe të zvogëluar për nivel bashkie.

Tabela 6-5: Stoku i Bashkisë Korçë për vitin 2021

Automjeti	Bashkia Korçë
Motoçikletë	594
Makina	16,446
Autobusët	267
Automjete për transport të përzier (pasagjerë dhe mallra)	1575
Kamionë	567
Transport për transport të veçantë	255
Kampingu	58
Rimorkio	58
Kamionë teknikë	121
Kamionë të veçantë	125
TOTAL	20,066

Sektori i transportit rrugor në Korçë nisi të zhvillohej me një ritëm të shpejtë rritjeje pas vitit 2000, kur krahas rritjes sasiore të mjeteve të transportit rrugor, u përmirësuan infrastruktura dhe kapacitetet transportuese të rrugës dhe pothuajse u ndalua infrastruktura hekurudhore. Rritja e dukshme e numrit të mjeteve të transportit, veçanërisht në transportin rrugor, është shoqëruar me rritjen e aktivitetit të transportit dhe me rritje të dukshme të konsumit të karburanteve, kryesisht naftë dhe benzinë. Për të llogaritur kërkesën për energji në të ardhmen, sektori u nda në dy nënsektorë: mallra dhe pasagjerë. Sfidat:

- Mungesa e sinjalistikës.
- Parkimi i paligjshëm: Hapësirat e parkimit të zëna shpesh nga automjetet e parkuara ilegalisht.
- Mirëmbajtja e sinjalistikës: Dëmtime ekzistuese të sinjalistikës dhe nevoja për parkingje të reja në zonat e pashërbyera.
- Aksesueshmëria për Personat me Aftësi të Kufizuara: Ndërtimi i vazhdueshëm i rampave, mirëmbajtjes dhe sinjalistikës për lëvizjen e automjeteve të personave me aftësi të kufizuara dhe parkimin.

Skenari bazë për transportin privat të pasagjerëve për Bashkinë Korçë është krijuar duke u bazuar në të njëjtin ritëm rritjeje të viteve të fundit dhe duke supozuar një rritje të ngadaltë të e-makinave deri në 5% për vitin 2040. Janë paraqitur rezultatet përkatëse për skenarin bazë. Në figurën 6-13. Ndërkohë, skenari aktiv është vendosur gjithashtu duke supozuar një depërtim më të fortë të e-makinave duke arritur në 25% në totalin e transportit rrugor në vitin 2040 në objektivin kryesor për të arritur objektivat përkatëse të reduktimit të GES-ve MECAP. Rezultatet përkatëse për skenarin aktiv janë paraqitur në figurën 6-14.

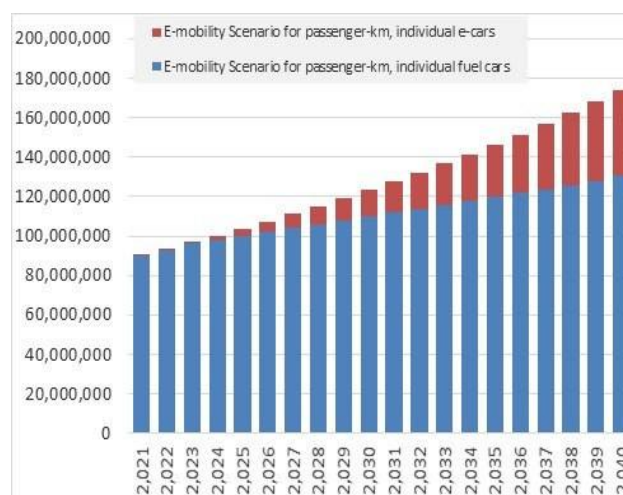
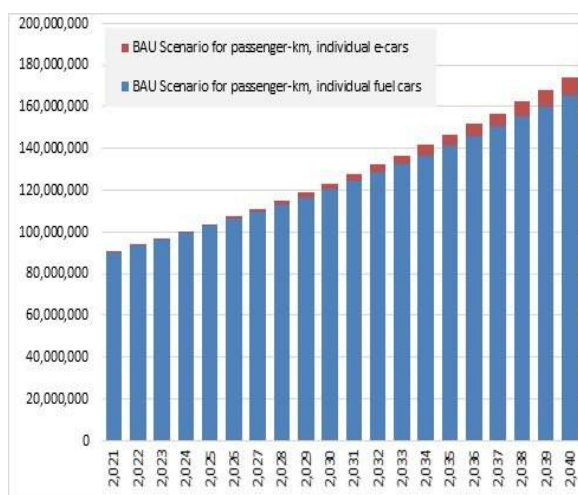

Figura 6-13: Parashikimi i treguesit të udhëtarëve-km për bazën për makinat me karburant dhe e-makinat për transportin rrugor të pasagjerëve për periudhën 2021-2040 (pasagjerë-km/vit)

Figura 6-14: Parashikimi i treguesit të udhëtarëve-km për automjetet aktive për makinat me karburant dhe e-makinat për transportin rrugor të pasagjerëve për periudhën 2021-2040 (pasagjerë-km/vit)

Analiza sasiore e energjisë kryhet për skenarin bazë, për skenarin aktiv dhe për potencialin e kursimit të energjisë dhe reduktimit të GES duke futur makina hibride/elektrike për të mbuluar një pjesë të transportit të pasagjerëve. Figura 6-15 paraqet kërkesën totale vjetore për energji për skenarin aktiv për periudhën 2021-2040. Ndërkohë, Figura 6-16 paraqet parashikimin e emetimeve të GS për skenarin aktiv.

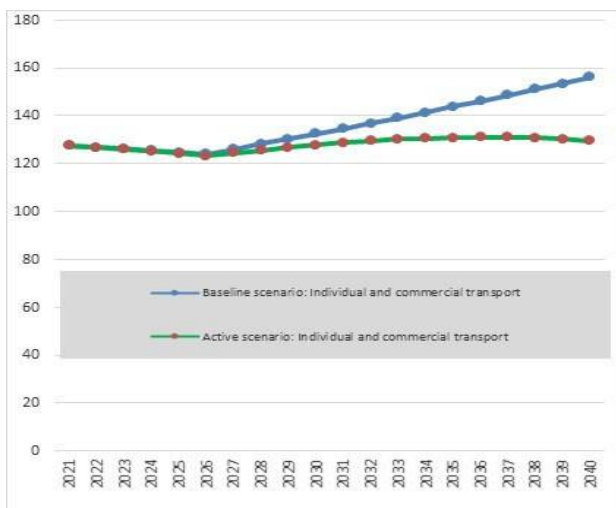

Figura 6-15: Parashikimi i kërkesës për energji për skenarët bazë dhe aktivë për transportin rrugor të pasagjerëve me makina private për periudhën 2021-2040 (GWh/vit)

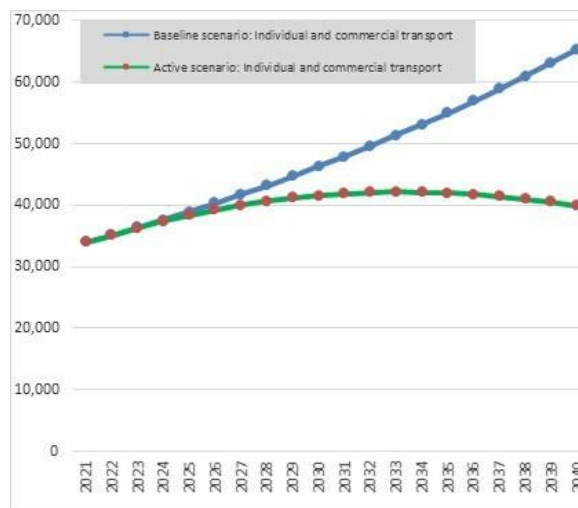

Figura 6-16: Parashikimi i emetimeve të GS për bazën dhe për skenarin aktiv për transportin rrugor të pasagjerëve me makina private për periudhën 2021-2040 (ton CO2eq/vit)

Tabela 6-6 paraqet analizën kryesore të e-makinave për skenarin aktiv për Bashkinë Korçë.

Tabela 6-6: Analiza kryesore e e-makinave për skenarin aktiv për Bashkinë Korçë

	Numri total	Numri i makinave elektronike	Kërkesa bazë për energji, GWh/vit	Kursimet e energjisë, GWh/vit	Reduktimi i CO2eq, ton/vit	Investim Kumulativ, MEuro	Periudha e kthimit, vite
Numri i makinave	26,44	8,556	160.11	35.20	25,080	81.22	11.44

6.4.1 Masat e rekomanduara në sektorin e transportit privat

Faktori më vendimtar në adoptimin e gjerë të (e-automjeteve) EV-ve është konkurrueshmëria e kostos ndaj automjeteve konvencionale për shkak të një kosto më të ulët të energjisë. Avantazhi përafërsisht sasior i e-makinave kundrejt makinave me naftë/benzinë/LPG është paraqitur në tabelën 6-7. Analiza tregon qartë se kostot e energjisë për automjetet elektrike janë rreth 40-80% më të ulëta krahasuar me kostot mesatare të naftës dhe benzinës, dhe ky është shtytësi kryesor për shtyrjen e publikut drejt e-makinave.

Tabela 6-7: Kostot e energjisë për kategori të ndryshme makinash

Lloji i automjetit për vitin	Kostoja e Energjisë (Lekë / 100 km)	Koha e karikimit (orë)	Diferenca relative e kostos kundrejt kostove mesatare të naftës dhe benzinës
Makinë me benzinë	1414	0	
Makinë me naftë	1150	0	
Makinë me LPG	919	0	
E-makinë (karikimi në shtëpi)	255	8-10	80%
E-makinë (karikimi në qendrat tregtare të stacionit të karikimit (në - Rryma alternative (AC))	360	8	69%
E-makinë (karikimi në stacionet private të karikimit (në AC))	396	8	69%
E-makinë (Stacione të karikimit më të shpejtë (në AC))	650	6	49%
E-makinë (stacion karikimi super më i shpejtë (në Rrymë Direkte - DC))	790	0,5-2	38%
Të dhënat kryesore të përdorura për llogaritjet e mësipërme:			
1) Çmimi i benzinës 202 lekë/litër dhe konsumi specifik i benzinës=7 litra/100 km;			
2) Çmimi i naftës 192 lekë/litër dhe konsumi specifik i benzinës=6 litra/100 km;			
3) Çmimi i GLN-së 91 lekë/litër dhe konsumi specifik i benzinës=10.15 litra/100 km;			
4) Konsumi mesatar specifik i energjisë elektrike=18 kWh/100km.			
5) Tarifa e energjisë elektrike për karikuesin rezidencial është 11.4 lekë/kWh dhe për karikuesit e tjerë është 22 lekë/kWh.			

Me objektivin e uljes së konsumit të energjisë dhe elektrifikimit të flotës së transportit përmes kalimit drejt e-makinave sipas Skenarit Aktiv, ekipi i MEMU së bashku me Drejtorinë e Transportit do të promovojnë këto teknologji për flotën e bashkisë së tyre dhe qytetarët e Bashkisë Korçë. Të dhënat sugjerojnë se mbingarkesa vazhdon gjatë orëve të pikut. Në mënyrë anekdotike, ulja e shpejtësisë mund t'i atribuohet pjesërisht parkimit në anë të rrugës që merr kapacitetin e rrugës (ligjore dhe të paligjshme). Zbatimi i shtuar me fushatat e informimit publik mund të ndihmojë në adresimin e këtij problemi duke rritur ndërgjegjësimin e publikut për rëndësinë e mos pengimit të trafikut. Kjo është urgjente dytësore pas përmirësimeve të infrastrukturës fizike. Gjithashtu, përmirësimi i sistemit të parkimit të makinave është shumë i rëndësishëm me synimin për të reduktuar parkimet e paligjshme dhe për të krijuar një zhvillim parkimi. Do të futet një sistem elektronik pagese për parkingun e makinave dhe hapësirat do të ndahen në mënyrë specifike për banorët e zonës. Futja e sistemeve të informacionit për monitorimin e trafikut përmes krijimit dhe funksionimit të një stacioni të monitorimit të trafikut dhe tabelave elektronike të instaluar në zona të ndryshme të qytetit, duke ofruar informacion online mbi trafikun, është gjithashtu shumë i rëndësishëm (tabela 6-8).

Tabela 6-8: Masat e investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet e aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			('000 EUR)	Kostot specifike
OT-01	Vendosja e infrastrukturës së karikimit të automjeteve elektrike	– 15 stacione e-karikimit @ 10 vende	450	30 k€ për stacion

Përveç kësaj, në vijim **masat shoqëruese që adresojnë Komunikimin, Bashkëpunimin e Zonës 1 të ZEE-së, Zhvillimit dhe Planifikimit Hapësinor dhe Zonës 6 të ZEE-së** janë paraqitur në tabelën 5-25.

Tabela 6-9: Masat shoqëruese që adresojnë Zhvillimin dhe Planifikimin Hapësinor të Zonës 1 të ZEE-së dhe Komunikimin, Bashkëpunimin e Zonës 6 të ZEE-së

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
OT-03	Zhvillimi i objekteve P+R në kombinim me masat kufizuese të trafikut në qendër të qytetit	Politika dhe rregullore e bashkisë + investim	400

Detaje të mëtejshme nëse masat prioritare përshkruhen në fletët e masave, siç paraqitet në aneksin C. Investimet dhe funksionimi i stacioneve të karikimit mund të realizohen nga kontraktorët komercialë ose në modelin PPP.

Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë për masat investuese janë paraqitur në tabelën 6-10.

Tabela 6-10: Analiza paraprake ekonomike e përfitimeve të kursimit të energjisë

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
OT-01	OT: Stacionet e karikimit elektronik	2% karburantet ndërroni makina + taksi 5%	3.2	134	5.55

Nëse do të zbatoheshin të gjitha këto masa për EE, bashkia e Korçës mund të kursente çdo vit 8 GWh si karburant makinash në automjetet individuale dhe komerciale. Në këtë shumë përfshihen edhe kursimet e karburantit të makinave që rezultojnë nga masa e transportit publik PT 03,04,05 dhe 06, pasi adresojnë zëvendësimin e transportit publik individual. Kjo përfaqëson 4% më pak se konsumi i vitit 2021.

Objektivi strategjik i Bashkisë për përmirësimin e rrjetit rrugor dhe shërbimeve të transportit pritet të përmbushet sipas programit të zhvillimit të rrugëve. Ky program fokusohet në zhvillimin e projekteve që lidhen me rigjenerimin gradual të të gjithë rrjetit rrugor brenda territorit të bashkisë. Ai synon konsolidimin e rrugëve lidhëse në tre kategori:

1. Rrugët nacionale që lidhin bashkitë e tjera me bashkinë e Korçës.
2. Rrugët lidhëse të qendrave të Njësive Administrative me qytetin e Korçës.
3. Lidhja e rrugëve të fshatrave me qendrat e Njësive Administrative.

Disa nga investimet që Bashkia Korçë ka bërë për mbylljen e rrugëve në qytet, lidhjen e rrugëve me njësitë administrative si dhe rrugët ndërmjet dhe brenda njësive administrative janë:

- Unaza: Lumalas - Melçan - Porodinë.
- Asfaltimi i rrugëve në Lagjen e Re nën Mborje.
- Rrugët në zonat informale, si: rruga "Desaretet", rruga "Sotir Kozmo", rruga Barçi.
- Rruga që të çon në Impiantin e Ujërave të Zeza.
- Rrugët Ravonik, Belorta, Kuçi i Zi, Bulgarec, Çiflig.
- Rrugët Drenovë, Boboshticë, Damjanec, Dardhë – Sinicë.
- Rruga që të çon në ish gropat e peshkut.

- Rrugët brenda qytetit si: Irakli Terova, Bantia e Koço Mio, Haxhi Dvorani, Qamil Panariti, Ajet Gjindolli.

6.5 Lëvizshmëri pa motor (biçikletë dhe këmbë)

Menaxhimi i parkimit është kyç për menaxhimin e lëvizshmërisë urbane. Pothuajse çdo udhëtim me makinë përfundon në një vend parkimi. Prandaj, menaxhimi i hapësirave të parkimit nënkupton menaxhimin e kërkesës për përdorimin e makinave dhe bllokimin e trafikut. Menaxhimi i parkimit zakonisht nuk kërkon investime të mëdha, si rrugë të reja ose pajisje shtesë të transportit publik, dhe për këtë arsye mund të realizohet në një kohë relativisht të shkurtër. Menaxhimi i parkimit tani mund të gjendet në një formë në pothuajse të gjitha qytetet kryesore në Evropë.

Motoja jonë, Korça, qyteti ku dua të jetoj, na bën të dëshirojmë që rrugët tona të kenë më shumë sesa thjesht hapësirë për trafik dhe parkim falas. Ne duam gjithashtu mirëqenie ekonomike, siguri, shëndet të përmirësuar, hapësirë për ecje dhe një mjedis të këndshëm. Kjo do të thotë se parimi i ofrimit të "parkingut të mjaftueshëm" duhet të sfidohet dhe se politikat e parkimit duhet të pasqyrojnë prioritete të tjera për planet e lëvizshmërisë urbane të qëndrueshme, si cilësia e jetës dhe hapësira për alternativa.

Qëllimi i Bashkisë Korçë është të tregojë se menaxhimi i parkimit është një nga shtyllat e planifikimit të qëndrueshëm të lëvizshmërisë urbane. Menaxhimi i parkimit dhe veçanërisht zbatimi i rregullave dhe ligjeve, kontribuon në një zgjedhje më të mirë të transportit, kontribuon në sigurinë rrugore duke siguruar shikueshmëri të mirë, për këmbësorët në vendkalime dhe për të gjithë përdoruesit e rrugës në kryqëzime dhe si rrjedhojë rrit cilësinë e jetës në Korçë.

Në Bashkinë e Korçës, parkimi me pagesë ofrohet në rrugët kryesore të qytetit. Me vendimin nr. 168, datë 24.11.2022 "Për nivelin e taksave dhe tarifave vendore, administrimin e tyre në Bashkinë Korçë, si dhe gjoba për shkelje të veprimeve administrative për vitin 2023", janë përcaktuar tarifat e parkimit.

Përmirësimi i shërbimeve të transportit është i lidhur ngushtë me masat për parandalimin e bllokimeve të trafikut. Ky problem vihet re në kryqëzimet e rëndësishme që ndodhen rreth zonës qendrore të qytetit të cilat kanë një ngarkesë të madhe trafiku. Përmirësimi i situatës në kryqëzime është i koordinuar me masa të tilla si: projektim me standarde, plotësimi me sinjalistikë, trajtimi i trotuareve, vendosja e semaforëve, mirëmbajtja e rrugëve etj. Këto rrugë do të kontribuojnë në përpjekjet e qytetit për promovimin e çiklizmit dhe sigurimin më të sigurt, opsione për çiklistët brenda dhe jashtë Korçës. Këto rrugë të përcaktuara do të përfshijnë hapësira dhe komoditete rekreative, duke ofruar zona për aktivitete si pikniqe dhe aktivitete të tjera të kohës së lirë. Përpjekjet për zhvillimin e infrastrukturës do të kenë prioritet gjithëpërfshirjen, duke filluar me përshtatjen e hapësirave publike dhe institucioneve për të siguruar akses për të gjithë banorët. Vizioni i lëvizshmërisë së Korçës për vitin 2030 është ambicioz, duke synuar një shpërndarje të balancuar të mënyrave të transportit, duke përfshirë 20% për biçikletat, 25% për transportin publik, 20% për këmbësorët dhe 35% për makinat individuale. Për të arritur këtë, është planifikuar të zgjerohet rrjeti i rrugëve miqësore për këmbësorët dhe të zgjerohet shtrirja e transportit publik për të mbuluar jo vetëm qytetin, por edhe rajonet administrative.

Në zonat urbane, Korça do të vazhdojë të zgjerojë korsitë e biçikletave, duke iu përmbytur parimit të hapësirës së përbashkët për të ruajtur kulturën korçare të çiklizmit. Megjithatë, në zonat me shpejtësi më të madhe të automjeteve do të krijohen korsi të veçanta për biçikleta. Gjithashtu, do të rritet disponueshmëria e hapësirave publike të parkimit dhe do të përgatiten tre ambiente të mëdha "park & ride", që ofrojnë shërbime të transportit publik dhe marrjes me qira të biçikletave.

Aktualisht, shumë trotuare janë të ngushta dhe të mirëmbajtura në mënyrë joadekuate. Përmirësimi i infrastrukturës së këmbësorëve jo vetëm që do të rrisë sigurinë e këmbësorëve, por gjithashtu do të përmirësojë mjedisin e përgjithshëm urban dhe cilësinë e jetës. Zbatimi i prokurimit publik të gjelbër për autobusët e qytetit dhe futja e zonave të kufizuara ose pa trafik do të luajë një rol kryesor në reduktimin e bllokimeve të trafikut në qendër të qytetit dhe zbutjen e ndotjes së ajrit.

Figura 6-17 - 6-19 paraqet transportet e biçikletave përkatësisht sipas skenarit bazë dhe skenarit aktiv. Analiza tregon qartë se nevojitet një rritje me 1.3 për të përmbushur objektivat përkatës.

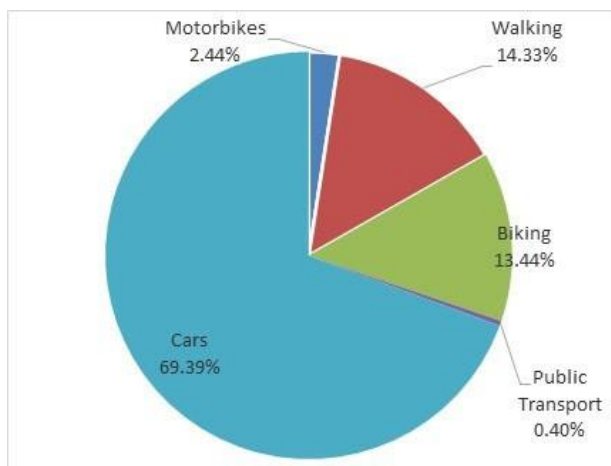

Figura 6-17: Ndarja modale e transportit të pasagjerëve për Korçë

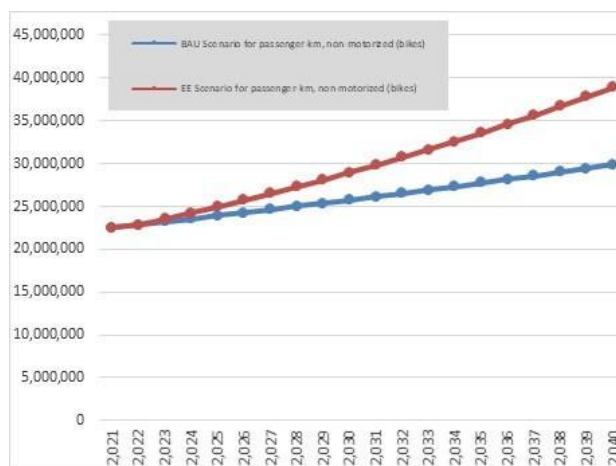

Figura 6-18: Skenari bazë i parashikuar dhe skenari aktiv për transportin me biçikletë për Bashkinë Korçë (pasagjerë-km/vit)

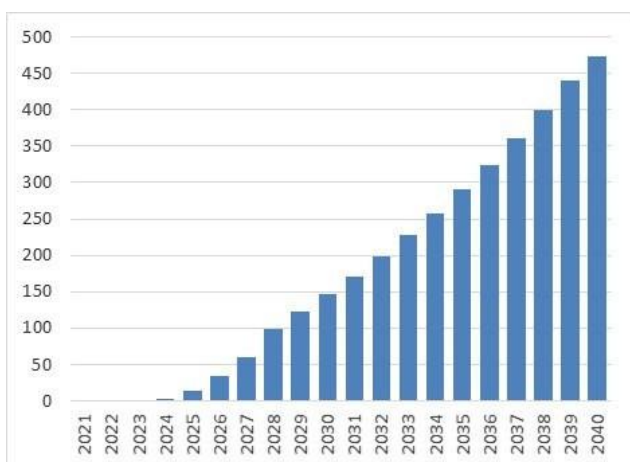

Figura 6-19: Reduktimi i GS nga futja e depërtimit më të fortë të transportit me biçikletë për Bashkinë Korçë (CO2eqv, ton/vit)

6.5.1 Masat e rekomanduara në transportin pa motor

Ndryshimet në karrexhatë përfshijnë krijimin e korsive shtesë të autobusëve dhe biçikletave, të cilat nga ana e tyre zvogëlojnë hapësirën e disponueshme për parkim dhe automjete të tjera. Këto ndryshime duhet të zbatohen nëpërmjet masave të ndryshme si përcaktimi i korsisë përmes lysterjes, vendosja e të drejtave të dedikuara të kalimit për çiklistët dhe këmbësorët në vendkalime, vendosja e bordurave për të përcaktuar korsitë e çiklizmit, ngritja e pjesëve të caktuara të karrexhatës për t'u lidhur me trotuarin në kryqëzimet kritike, dhe duke bërë ndryshime në sinjalet e trafikut dhe sinjalistikën, duke përfshirë dispozitat për parkimin e biçikletave.

Për më tepër, për të adresuar nevojat e parkimit të zhvendosura për shkak të ndarjes së hapësirës për

korsitë e autobusëve dhe biçikletave, ekziston mundësia e ndërtimit të parkingjeve nëntokësore për të siguruar një kapacitet parkimi alternativ. Kjo qasje lejon përdorimin efikas të hapësirave në rrugë, të cilat më pas mund të ripërdoren për përdorimin ekskluziv të korsive të autobusëve dhe biçikletave. janë paraqitur në tabelat e mëposhtme.

Tabela 6-11: Masat e Investimit

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Detajet aplikacioneve	Kostot e vlerësuara të investimit	
			('000 EUR)	Kostot specifike
OT-02	Zhvillimi i korsive të biçikletave dhe promovimi i transportit pa motor (bashkim me biçikleta, skuter)	– 10 km korsi biçikletash + stacione të përbashkëta	500	50 k€/km

Tabela 6-12: Masat shoqëruese

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
OT-04	Promovimi i mënyrave të transportit jo të motorizuar	informacioni/ndërgjegjësimi	100

Tabela 6-13: Masa e korsisë së biçikletave

Kodi	Masa (titulli i shkurtër)	Kursim energjie (%)	Kursimi vjetor i energjisë (milion kWh/vit)	Kursime vjetore të kostos së energjisë ('000 EUR/vit)	Koha e thjeshtë e kthimit (vite)
OT-02	OT: korsi biçikletash	0.5% karburantet e makinave + taksi	0.65	176	4.5

7 ORGANIZIMI I BRENDSHË M

7.1 Ngritja e strukturës së menaxhimit të energjisë

MEMU: Për të adresuar plotësisht aspektet komplekse dhe shumëdisiplinore të menaxhimit të energjisë, bashkia ka krijuar Njësinë Bashkiake të Menaxhimit të Energjisë (MEMU). MEMU është një organ ndërdepartamental brenda bashkisë, i përbërë nga katër deri në tetë profesionistë, të cilët udhëheqin procesin e adresimit të sfidave energjetike dhe klimatike, duke paraqitur plane dhe duke udhëhequr zbatimin e veprimeve konkrete. MEMU koordinon aktorët e ndryshëm dhe siguron bashkëpunim me organe të jashtme si AEE. Me fjalë të tjera, MEMU është qendra bashkiake për çështjet e energjisë dhe klimës në nivel bashkie.

Misioni kryesor i MEMU-së është të përfshijë pa probleme menaxhimin e energjisë dhe mbrojtjen e klimës në sektorë të ndryshëm (“mainstreaming”), duke përfshirë planifikimin urban, ndërtimin, ndriçimin publik, transportin, ujin dhe menaxhimin e mbetjeve. MEMU siguron që angazhimi për menaxhimin e energjisë dhe klimës të mos ndalet me miratimin e MECAP, por të mbetet një përpjekje e vazhdueshme dhe e monitoruar dhe raportuar çdo vit.

Për funksionim efektiv, MEMU kërkon autoritetin për të bashkëpunuar me departamentet e bashkisë, ndërmarrjet dhe nënkontraktorët. Ky bashkëpunim përfshin mundësinë për të aksesuar mbështetjen, të dhënat, dokumentet dhe informacionin e nevojshëm pa pasur nevojë për një letër zyrtare nga Kryetari i Bashkisë çdo herë për të bërë një kërkesë. Ky fuqizim i mundëson MEMU-së të kryejë me shpejtësi përgjegjësitë e saj dhe të kontribuojë në objektivat e bashkisë për menaxhimin e energjisë dhe klimës.

Ankorimi: Të gjitha çështjet e lidhura me energjinë dhe klimën brenda bashkisë trajtohen nga zyrat dhe drejtoritë e mëposhtme të Bashkisë që janë të përfaqësuara edhe në MEMU.

- Kryetari, nënkryetarët dhe kabineti
- Drejtoria e Pyjeve dhe kullotave
- Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit të Territorit dhe Menaxhimit të Kontratave të Infrastrukturës
- Drejtoria e Analizës dhe Planifikimit Buxhetor
- Drejtoria e Burimeve Njerëzore

Ankorimi i MEMU-së brenda organizatës bashkiake nuk është ende i qartë në këtë pikë. Për të siguruar qëndrueshmërinë afatgjatë të menaxhimit të energjisë dhe klimës në bashki, është thelbësore të krijohet MEMU-ja si pjesë integrale e kornizës institucionale të bashkisë. Prandaj rekomandohet fuqimisht që MEMU të integrohet si njësi zyrtare në strukturën organizative të bashkisë. Për më tepër, rekomandohet themelimi i MEMU-së si një departament ekzekutiv me prioritet të lartë, duke i raportuar drejtpërdrejt ose Kryetarit ose Zëvendës Kryetarit të Bashkisë. Kjo siguron rëndësinë dhe ndikimin e saj në proceset vendimmarrëse.

Subjektet dhe organizatat e tjera që lidhen me mbrojtjen e energjisë dhe klimës përfshijnë si më poshtë:

- Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit të Territorit dhe Menaxhimit të Kontratave të Infrastrukturës (Sektori i Mbrojtjes së Mjedisit dhe Eficiencës së Energjisë) - ndjek zbatimin e kontratave për investime bashkiake dhe shërbimin e varrezave publike, menaxhimin e mbetjeve urbane, pastrimin e rrugëve dhe ndërgjegjësimin mjedisor.
- Drejtoria e pyjeve dhe kullotave – merret me administrimin dhe menaxhimin e fondit pyjor e kullosor, pyllëzimin, ndërtimin e strehëzave malore dhe mureve mbrojtëse.
- Sektori i Bujqësisë - merret me menaxhimin dhe mirëmbajtjen e rrjeteve të kullimit dhe ujitjes, rezervuarëve të ujit, inovacionit në bujqësi, menaxhimin të tokës bujqësore, zhvillimit rural si dhe zgjidhjes së problemeve në fushën e bujqësisë, konsultimit të fermerëve etj.

- Transporti publik - Drejtoria e Kontrollit të Territorit për sa i përket fushës së transportit ka vetëm licencimin dhe certifikimin e mjeteve të subjekteve që operojnë në transportin e mallrave dhe udhëtarëve, bazuar në dokumentacionin e paraqitur sipas përcaktimeve në aktet ligjore për licencimin e tyre.
- Njësitë administrative - kontrollin e problemeve në terren dhe ofrimin e propozimeve për zgjidhje.
- Ndërmarrja e Shërbimeve Publike - shërbime publike të cilat përfshijnë gjelbërimin e hapësirave publike dhe mirëmbajtjen e tyre, përmirësimin e trotuareve, mirëmbajtjen e rrjetit të ndriçimit rrugor, mirëmbajtjen e varrezave të njësive administrative, etj dhe menaxhimin e shumë hapësirave urbane, hapësirave rurale, dhe hapësirave të gjelbra.
- Kompania e Ujësjellës Kanalizimeve - siguron furnizim të qëndrueshëm me ujë, në sasi të mjaftueshme dhe cilësi të duhur, në përputhje me standardet në fuqi dhe me objektivin: ujë të pastër higjienikisht për 24 orë.
- Ndërmarrja e Shërbimeve Mbështetëse të Arsimit dhe Çerdheve - mirëmbajtja e objekteve të sistemit arsimor parauniversitar (çerdhe, kopshte, shkolla 9-vjeçare, shkolla të mesme, konvikte, furnizimi i objekteve me karburant, furnizimi me ushqim i kopshteve dhe çerdheve.

7.2 Ndërtim kapaciteti

Ndërtimi i kapaciteteve është një komponent thelbësor në drejtimin e zbatimit efektiv të politikave energjetike. Anëtarët e MEMU-së tashmë janë të angazhuar aktivisht në aktivitete trajnuese. Kryetari i bashkisë inkurajon stafin që të marrë pjesë në trajnime. Bashkia ka një buxhet të kufizuar të alokuar për arsimim të mëtejshëm, duke mbuluar kostot dhe angazhimin kohor, veçanërisht për tema të lidhura me energjinë si efienca e energjisë dhe energjia e rinovueshme, e cila është në dispozicion të punonjësve të bashkisë dhe mësuesve. Objektivi është që të zhvillohet një program vjetor trajnimi që trajton në mënyrë gjithëpërfshirëse të gjitha aspektet e çështjeve të energjisë dhe klimës, duke përfshirë në këtë mënyrë të gjitha fushat dhe sektorët e sistemit EMS. Transferimi i njohurive tashmë është bërë mbi Auditimet e Energjisë, mbledhjen e të dhënave, DED për eficientësinë e energjisë, ndriçimin LED dhe menaxhimin efektiv të ndërtesave publike duke përdorur Enercoach.

Institucionalizimi: Programi i trajnimit do të përfshijë masa për institucionalizimin e ngritjes së kapaciteteve brenda bashkisë në mënyrë që të sigurohet qëndrueshmëria e trajnimeve. Këto masa mund të përfshijnë:

- Vendosja e softuerit të mirë-krijuar që përdoret nga disa anëtarë të stafit, si Enercoach
- Dokumentimi i proceseve (p.sh. në EMT)
- Sistemi i ruajtjes për dokumentet kryesore (p.sh. në EMT)
- Manualet e trajnimit
- Platforma e shkëmbimit të njohurive (p.sh. EMT)
- Bashkëpunim i ngushtë me EMS Consultant

7.3 Prokurimi

Legjislacioni kryesor në lidhje me buxhetimin dhe financimin e ndërtesave publike përfshin:

Ky ligj rregullon planifikimin, përgatitjen, miratimin dhe ekzekutimin e buxhetit të Shqipërisë, buxhetet e ministrive qendrore, agjencive shtetërore dhe bashkive (në tekstin e mëtejshëm Buxheti) dhe planet financiare për fondet jashtë buxhetit, parimet buxhetore, huamarrjen, garancitë dhe menaxhimi i borxhit, rregullat e përgjegjësisë fiskale, kontabiliteti, raportimi, monitorimi dhe auditimi i buxhetit dhe përdoruesve të tjerë buxhetorë. Ky ligj është shumë i rëndësishëm për sektorin e ndërtesave publike sepse përcakton sasinë e funksionimit dhe mirëmbajtjes së ndërtesës duke përfshirë shpenzimet e energjisë dhe investimet e nevojshme

për zbatimin e masave të EE. Ministria e Financave dhe Ekonomisë po zbaton Programin e Investimeve Publike të Shqipërisë me qëllim menaxhimin dhe koordinimin e fondeve të zhvillimit në Shqipëri.

Procesi i buxhetimit fillon në fillim të qershorit me ofrimin e udhëzimeve, buxhetin kornizë tre vjeçare me kufizime për përdoruesit individual buxhetor dhe formularët për të gjithë përdoruesit buxhetorë. Përdoruesit buxhetorë, duke përfshirë ministrinë dhe agjencitë e tyre si dhe të gjitha bashkitë kur dorëzojnë shpenzimet vjetore (përfshirë shpenzimet e O&M dhe veçanërisht shpenzimet e energjisë) dhe investimet kapitale (përfshirë zbatimin e masave të EE dhe ndërtimin e ndërtesave të reja publike duke zbatuar të gjitha masat e EE sipas Kodit të Ndërtimit të Energjisë.) në kërkesat buxhetore të përfshijë investimin total dhe vlerësimin shumëvjeçar të shpenzimeve dhe planin e menaxhimit. Të gjitha projekt-buxhetet e ministrive/agjencive dhe bashkive i dorëzohen MF&E si paraprak sipas udhëzimeve në fillim të shtatorit. Organi qeveritar përgjegjës për financat qendrore dhe bashkiake është Ministria Shqiptare e Financave dhe Ekonomisë përgatit projektbuxhetin bazuar në kërkesat buxhetore të përdoruesve dhe të dhëna të tjera. Projektbuxheti së bashku me buxhetin kuadër trevjeçar përgatitet brenda datës 31 tetor dhe miratohet nga organi ligjvënës përkatës në seancën e fundit plenare të Kuvendit deri më 31 dhjetor të vititfiskal.

Procedurat e prokurimit të Bashkisë janë në përputhje me rregulloret kombëtare dhe garantojnë që prokurimi e konsideron EE-në si kritere teknike, të cilat lidhen drejtpërdrejt me aspektet e klimës dhe kursimit të energjisë. Bashkia merr parasysh këto aspekte në prokurimin e tyre: Disponueshmëria e pajisjeve efikase për energji; Blerja e letrës së ricikluar; zakonisht duke blerë produkte pastrimi miqësore me mjedisin.

Bashkia zbaton udhëzime për prokurim që marrin parasysh aspektet e kursimit të energjisë (dhe indirekt edhe reduktimin e GES) për katër raste të lartpërmendura.

7.4 Procesi i Buxhetimit të Politikës së Energjisë

Legjislacioni kryesor në lidhje me buxhetimin dhe financimin e ndërtesave publike përfshin:

- Ligji për Buxhetin në Shqipëri
- Rregulloret për Kontabilitetin e Buxhetit në Shqipëri
- Ligji për Kontabilitetin dhe Auditimin në Shqipëri

Buxhetet e sektorit publik për secilën bashki zakonisht dorëzohen dhe miratohen në bazë të afatit kohor trevjeçar sipas Udhëzimit Administrativ Nr. 4/1, datë 29 02 2016 – “Për përgatitjen e Mediumit.Programi Buxhetor Afatgjatë për periudhën 2017-2019 për Autoritetet Vendore (bashkitë)”. Gjithashtu, çdo vit ato rregullohen në bazë të të ardhurave nga taksat vendore dhe grantet e marra nga qeveria qendrore. Ky proces mundëson planifikimin shumëvjeçar (trevjeçar) dhe kontraktimin shumëvjeçar. Periudha kohore e një buxheti vjetor ndihmon në prezantimin e kontratave të programuara të kursimit të energjisë, por është e rëndësishme të merret parasysh se kontrata të tilla kërkojnë shumë vite (mund të shkojnë në disa masa EE deri në 6-9 vjet) kursime energjie për të lejuar ESP-të të rikuperohen. investimet e tyre.

Shënim: Për shkak të natyrës së strukturës së qeverisë në Shqipëri në lidhje me ndërtesat publike (disa nga ndërtesat publike “ndërtesa publike qendrore të emëruara” varen drejtpërdrejt nga ministrinë qendrore dhe agjencitë shtetërore qendrore dhe disa të tjera varen nga nivelet bashkiake dhe ato janë të emëruara “ndërtesa publike vendore, në pronësi të bashkisë”) dhe ka përcaktim të qartë se kush është përgjegjës për pagesën e faturave të energjisë.

Të gjitha bashkitë në Shqipëri, në përputhje me Ligjin për Pushtetin Vendor, sigurojnë financimin nga burimet e mëposhtme:

- Taksat dhe taksat vendore mbi pasuritë e luajtshme dhe të paluajtshme, si dhe mbi transaksionet e kryera mbi to.

- Taksat dhe tatimet vendore mbi aktivitetin ekonomik të bizneseve të vogla dhe për rezidencat hoteliere, restorante, bare dhe shërbime të tjera.
- Taksat dhe taksat vendore mbi të ardhurat personale që rrjedhin nga donacionet, trashëgimitë, testamentet dhe nga llotaritë lokale.
- Taksa dhe taksa të tjera të parashikuara me ligj.

Sipas ligjit, të gjitha bashkitë në Shqipëri kanë autoritetin të marrin në mënyrë të pavarur të ardhura për të financuar funksionet ekskluzive nën juridiksionin e tyre. Ndarja dhe shpenzimi i buxhetit bëhet sipas vendimit të këshillit bashkiak përkatës. Qeveria qendrore siguron fonde për të gjitha bashkitë në Shqipëri për të përmbushur kërkesat për ofrimin e funksioneve të përbashkëta dhe të deleguara.

Ligji për Sistemin e Taksave të Pushtetit Vendor përcakton bazën tatimore si dhe normat minimale dhe/ose maksimale. Për taksat vendore, pushteti vendor mund të modifikojë bazën tatimore me +/- 30% të shkallës së taksës me vendim të këshillit vendor. Bashkitë kanë të drejtë të vendosin nëse do të aplikojnë ose jo një taksë vendore.

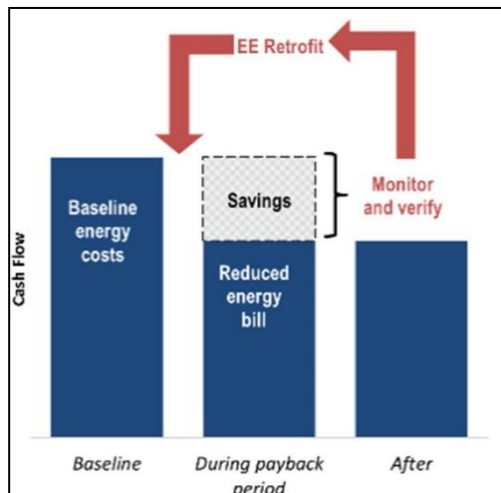
Nëse një bashki vendos të aplikojë taksën, ajo përcakton shkallën e taksës, si dhe llojin e mbledhjes dhe administrimit brenda kufijve dhe kritereve të përcaktuara në ligjin përkatës. Pushteti vendor gjithashtu nxjerr të ardhura nga tarifat vendore për:

- Shërbime publike të ofruara nga pushteti vendor.
- E drejta e shfrytëzimit të pronës publike të bashkisë.
- Lëshimi i licencave, lejeve, autorizimeve dhe lëshimi i dokumentacionit tjetër, sipas gjykimit të pushtetit vendor.

Bashkitë lokale janë përgjegjëse për investime të rregullta në mirëmbajtjen e objekteve të tyre publike (shkolla, kopshte, ndërtesa administrative, qendra shëndetësore, qendra sportive, institucione të përkujdesit social, etj.). Bashkitë marrin një buxhet për investime në asetet e tyre nga qeveria qendrore që mund të përdoren për rinovimin e ndërtesave dhe pagesën e përdorimit të energjisë nga buxhetet e tyre. Prandaj, kursimet në kostot e energjisë rezultojnë drejtpërdrejt në kursime në buxhetet e bashkisë. Kjo është veçanërisht e rëndësishme duke pasur parasysh gjendjen e tyre të rëndë financiare. Prandaj, një fokus në efikasitetin e energjisë, por edhe aplikimin e energjisë së rinovueshme në ndërtesat publike, përfaqëson një pikë hyrëse të mirë për transformimin e të gjithë sektorit bashkiak në Shqipëri.

Bankat mund të ofrojnë kredi për sektorin publik. Megjithatë, bashkitë duhet të prokurojnë kredi përmes procedurës së tenderimit sipas Ligjit të Prokurimit Publik, dhe shumë shpesh termat dhe kushtet e linjave kreditore të ofruara nga bankat për projektet e EE nuk i përmbushin pritjet e çmimeve të agjencive publike. Kreditimi direkt për bashkitë nuk është problematik për bankat, nëse borxhi i tyre dhe shërbimi vjetor i kredisë janë brenda kufijve ligjorë. Deri më tani, bankat nuk kanë pasur ndonjë problem të madh me shlyerjen e kredive nga sektori publik. Nëse bankat i japin hua një entiteti të krijuar nga qeveria në çdo nivel, atëherë ato zakonisht kërkojnë që të lëshohet një garanci nga qeveria. Kolaterali për institucionet publike kërkohet në formën e institucioneve të qeverisë qendrore dhe të ardhurave të bashkisë që i mundëson bankës të shfrytëzojë drejtpërdrejt rrjedhën e parave të gatshme që vijnë nga granti qeveritar dhe buxheti i taksave të saj vendore (institucionet qendrore dhe bashkitë).

Koncepti themelor i mekanizmit rrotullues të kursimit të energjisë është që kursimet e kostove të energjisë që rezultojnë nga investimet në EE mund të përdoren për të mbështetur investime shtesë në EE pa kërkuar një injeksion tjetër kapital ose rritje të fondeve publike. Si pjesë e mekanizmit rrotullues të kursimit të

energjisë, kursimet e gjeneruara të kostos së energjisë në çdo objekt të rinovuar do të monitorohen, verifikohen dhe regjistrohen në një llogari ruajtjeje për të mbështetur investimet e EE në ndërtesa të tjera të sektorit publik. EERM-të janë provuar të jenë një opsion i zbatueshëm për rritjen e financimit të EE në sektorin publik në të gjithë vendet e Ballkanit Perëndimor. Një Mekanizëm Rrotullues për Efiçencën e Energjisë krijohet në mënyrë tipike si një fond qeveritar (ose i bashkisë) i EE me një strukturë të veçantë institucionale dhe menaxhim të fondeve.

Ky mekanizëm parashikon që financimi të sigurohet nga donatorë të ndryshëm, Bankat, Ministria e Financave dhe Bashkia duke përdorur një kombinim të alokimeve të buxhetit të qeverisë (për shembull, për rinovimin e planifikuar të spitaleve, shkollave, objekteve sociale). Financimi do të

mbulonte kostot fillestare të investimit të projekteve të EE në ndërtesat publike, si dhe kostot e transaksionit, të tilla si përgatitja e projektit, administrimi i fondeve dhe monitorimi dhe verifikimi. Kursimet e kostos së energjisë që rezultojnë akumulohen më pas në një llogari të ruajtjes së EE dhe më pas përdoren për të financuar projekte shtesë, duke lejuar kështu kapitalin të rrotullohet dhe të krijojë një mekanizëm të qëndrueshëm financimi.

Për 6 vitet e fundit, Bashkia e Tiranës ka zbatuar një program për rinovimin e zarfeve të ndërtesave prej rreth 200 MAB, bazuar në strukturën financiare të mëposhtme: 50% grant nga bashkia dhe 50% nga pronarët e apartamenteve. Rinovimi i 20 MAB-ve të tjerë është në proces planifikimi dhe ndërtimi për vitin 2024. Do të jetë mirë që Bashkia Korçë të krijojë të njëjtin Fond Komunitar si Bashkia e Tiranës për Zbatimin e masave EE/RES për përmbushjen e kërkesave rregullatore të performancës minimale të energjisë. si standardet NZEB për stokun MAB rekomandohet.

7.5 Masat e rekomanduara për organizimin e brendshëm

Tabela 7-1 Masat Organizative

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuar ('000 EUR)
CC-08	Caktimi i synimeve (afatmesme dhe afatgjatë) për EE, CO2 dhe BRE	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
CC-09	Finalizimi i zhvillimit të MECAP	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
CC-10	Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave për MECAP (përditësim)	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
CC-11	Institucionalizimi i MEMU-së	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë
CC-12	Përgatitja dhe zbatimi i Udhëzimeve të Eko-sjelljes për stafin e bashkisë	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Kontributi i stafit të bashkisë në natyrë

8 KOMUNIKIMI DHE BASHKËPUNIMI

8.1 Situata fillestare

Në bashkinë e Korçës komunikimi është nën përgjegjësinë e departamentit të komunikimit. Stafi në departament ka kapacitet për të mbuluar: menaxhimin e mediave sociale, menaxhimin e faqeve të internetit, marrëdhëniet me mediat dhe menaxhimin e ngjarjeve.

Grupi kryesor i synuar janë qytetarët dhe kanalet kryesore të komunikimit janë faqja e internetit e bashkisë dhe mediat sociale: faqja në Facebook e bashkisë me më shumë se 20,000 ndjekës dhe faqja e kryetarit të bashkisë me më shumë se 10,000 ndjekës. Komunikimi bëhet në baza të rregullta, si me qytetarët ashtu edhe me gazetarët. Energjia e qëndrueshme (efiçenca e energjisë dhe energjia e rinovueshme), si dhe ndryshimet klimatike mbulohen në komunikimin e rregullt me qytetarët.

Në kuadër të MEMU-së ka një person përgjegjës për komunikim, duke vendosur lidhjen me departamentin e komunikimit.

Në aspektin e bashkëpunimit, bashkia bashkëpunon me bashkitë tjera në projekte të përbashkëta.

Edhe pse ka plane vjetore të ngjarjeve dhe aktiviteteve, puna në komunikim është kryesisht e drejtuar nga kërkesa dhe mungon planifikimi strategjik. Duke marrë parasysh ndikimin e ndryshimeve klimatike dhe krizës energjetike në jetën e përditshme, komunikimi për këto tema është imperativ për rritjen e ndërgjegjësimit, nxitjen e përfshirjes së qytetarëve dhe sektorit privat dhe arritjen e pronësisë ndaj politikave. Në këtë kontekst, komunikimi dhe bashkëpunimi është kyç për zbatimin e suksesshëm të MECAP. Qasja përshkruhet shkurtimisht në nënkapitullin vijues, ndërsa aktivitetet prioritare në këtë fushë janë përfshirë në fletët e masave.

8.2 Komunikimi

8.2.1 Strategjia e ndërhyrjes

Zbatimi i MECAP dhe arritja e objektivave të tij kërkon angazhimin e të gjitha palëve të interesuara. Kështu, komunikimi dhe bashkëpunimi është një nga shtyllat e MECAP dhe një qasje strategjike e komunikimit është kyçe. Qëllimi kryesor është rritja e rregullt e ndërgjegjësimit, rritja e pronësisë dhe nxitja e pjesëmarrjes në lidhje me veprimet lokale të orientuara drejt përmirësimit të efikasitetit të energjisë, përdorimit të energjisë së rinovueshme dhe luftimit të ndryshimeve klimatike.

Për të rritur dukshmërinë në këtë temë, rekomandohet fuqimisht që të mos veprojmë vetëm si Bashki më vete, por të përdorim rrjetet ekzistuese dhe të reja si shumëfishues. Veçanërisht e rëndësishme është që të mbështesim fuqimisht njëri-tjetrin përmes aktiviteteve të përbashkëta të mediave sociale, duke ripostuar informacione interesante dhe të dobishme të njëri-tjetrit nën një hashtag të caktuar etj. Edhe pse, tashmë e nisur, ka ende zbatim shumë të kufizuar. Duke pasur parasysh se një qasje e tillë kërkon pak kontribut, as financiarisht dhe as nga burimet njerëzore. Kështu, një qasje e tillë duhet të aktivizohet rregullisht sa më shpejt të jetë e mundur.

Objektivat specifike për shtrirje nga pikëpamja e bashkisë janë:

- Të inicojë dhe të mbështesë një komunikim të sistemuar të palëve të interesuara mbi veprimin komunal të klimës, objektivat dhe vizionin e tij.
- Nxitja e pjesëmarrjes dhe rritja e pronësisë nga të gjitha palët e interesuara për zbatimin e MECAP.
- Rritja e njohurive dhe ndërgjegjësimit mbi sistemin e menaxhimit të energjisë dhe përfitimet e tij.

Mesazhet kryesore janë jetike jo vetëm për të tërhequr vëmendjen, por edhe për pranimin nga të gjithë qytetarët. Prandaj gjithmonë duhet theksuar natyra bashkuese e të gjitha aktiviteteve të MECAP-it: Nuk është e rëndësishme vetëm administrata vendore, por edhe mbështetja dhe nëse është e mundur, edhe

angazhimi i qytetarëve. Nga njëra anë, bashkitë përgatisin dhe zbatojnë MECAP-in dhe nga ana tjetër në mënyrë ideale duhet t'i mundësojnë dhe inkurajojnë qytetarët që të bëjnë diçka në mjedisin e tyre të vogël. Kjo është e rëndësishme kur formulohen mesazhe për të mos ndarë administratën vendore nga qytetarët. Duhet të bëhet e qartë se aktivitetet që lidhen me ndryshimet klimatike nuk janë çështje e 'ata' ose 'të tjerëve'. Pa përfshirjen e të gjithëve, ndryshimi nuk do të ndodhë. Disa ide të mesazheve kryesore mund të gjenden më poshtë. Idealisht, ato duhet të lidhen me vizionin e MECAP.

Mesazhet kryesore:

- *Ne (Bashkia Korçë) po investojmë në zhvillimin me karbon të ulët për të mirën e çdo qytetari. Me ndryshime të vogla ne arrijmë një ndikim të madh dhe kontribuojmë në luftimin e ndryshimeve klimatike globale.*
- *Plani Vendor i Veprimit për Energjinë dhe Klimën është gurthemeli i vizionit tonë (të Korçës) - Vendosja e bashkisë në rrugën drejt një qyteti me karbon të ulët. Ndihamoni në krijimin e një të ardhmeje më të gjelbër për Korçën, sepse së bashku mund të bëjmë ndryshimin.*
- *Bashkia jonë (Bashkia Korçë) është një pioniere në tranzicionin e energjisë së gjelbër dhe veprimin klimatik. Ne kontribuojmë në objektivat kombëtare të klimës dhe me këtë po shkojmë drejt integritimit në BE.*
- *Korça po shkon me karbon të ulët. Bëhuni pjesë e ndryshimit.*
- *Korça bëhet e gjelbër! Bëhuni pjesë në një lëvizje të madhe dhe jini krenarë për qytetin tuaj të lindjes.*

Qasja ofron udhëzime të qarta për MEMU dhe pjesëmarrësit e tjerë në zbatimin e MECAP mbi mesazhet dhe objektivat për secilin grup të synuar për të krijuar një kuptim të përbashkët se çfarë duhet t'i komunikohet kujt dhe pse.

Objektivat dhe mesazhet kryesore për grup të synuar janë dhënë në tabelën e mëposhtme.

Grupi i synuar	Objektiv	Mesazh kyç
Publiku i gjerë – duke përfshirë grupet e cenushme marrësit e informacionit	<p>Rritja e ndërgjegjësimit për EE dhe ndikimin e saj pozitiv në jetën e përditshme</p> <p>Rritja e vetëdijes për përpjekjet e bashkisë për tranzicionin e gjelbër</p> <p>Informoni grupet vulnerabël për efikasitetin e energjisë dhe të drejtat e tyre si konsumatorë vulnerabël</p> <p>Edukimi i konsumatorëve për mënyrat praktike se si të angazhohen në zbatimin e MECAP dhe të kontribuojnë në tranzicionin e gjelbër</p>	<p>⇒ Përdorimi i energjisë në mënyrë efikase kursen para, ul kostot dhe mbron mjedisin tuaj.</p> <p>⇒ Veprimi për efikasitetin e energjisë nga çdo qytetar është i nevojshëm për të përballuar sfidat e ardhshme në lidhje me furnizimin me energji dhe ndryshimet klimatike.</p> <p>⇒ Çdo qytetar mund të kontribuojë në veprimet klimatike</p> <p>⇒ Investimi i zgjuar në rehabilitimin dhe ndërtimin e banesave, në përputhje me standardet e efikasitetit të energjisë në ndërtesa, redukton kostot tuaja afatmesme dhe afatgjatë.</p>
Publiku i gjerë – shumëzues informacioni (OJQ-të dhe OSHC-të që punojnë në fushën e energjisë, të rinjtë, aktivistët e klimës)	<p>Rritja e vetëdijes për përpjekjet e bashkisë për tranzicionin e gjelbër</p> <p>Përfshirja e OSHC-ve/OJQ-ve, liderëve të komunitetit etj. në komunikimin lidhur me veprimin e bashkisë për klimën</p> <p>Mundësoni të rinjtë të angazhohen në aksionin për klimën</p>	<p>⇒ Zbatimi i efikasitetit të energjisë në shtëpinë dhe komunitetin tuaj do të përmirësojë cilësinë e jetës dhe do të nxisë ekonominë</p> <p>⇒ Tranzicioni i gjelbër do të çojë në hapjen e mundësive të reja të karrierës për burrat dhe gratë.</p> <p>⇒ Shoqëria civile i mban bashkitë përgjegjëse dhe transparente gjatë zbatimit të MECAP.</p>

SEKSIONI B: VLERËSIM I DETAJUAR I SITUATAVE DHE POTENCIALEVE TË ENERGISË DHE KLIMËS

	Krijimi i vetëdijes për potencialin e krijimit të vendeve të gjelbra të vendeve të punës	
Këshilli bashkiak, administrata dhe kompanitë përkatëse bashkiake	<p>Sigurimi i ndërgjegjësimit për MECAP-in, objektivat e tij, rezultatet dhe masat e pritura</p> <p>Sigurimi i përfshirjes së të gjithë administratës dhe kompanive përkatëse</p> <p>Merrni mbështetje për zbatimin nga këshilli i bashkisë</p> <p>Rritja e ndërgjegjësimit për nevojat e grupeve vulnerabël të qytetarëve</p>	<p>⇒ Futja e masave të EE dhe sistemeve të shëndosha të menaxhimit të energjisë do të ndikojë pozitivisht në buxhetin komunal dhe do të përmirësojë shërbimet publike.</p> <p>⇒ Zhvillimi vendor pionier me karbon të ulët do të sjellë përfitime për ekonominë lokale</p> <p>⇒ Të qenit një bashki inovative dhe e orientuar drejt së ardhmes ju ndihmon të mbani në qytet njerëz të rinj dhe të mirëarsimuar.</p> <p>⇒ Masat e veçanta do të përshtaten për të zbutur rreziqet sociale të tranzicionit të gjelbër</p>
Donatorët ndërkombëtarë dhe institucionet financiare ndërkombëtare dhe kombëtare	<p>Informoni për masat e MECAP-it dhe mbështetjen e nevojshme financiare</p> <p>Pozicionimi i bashkisë si një partner i besueshëm për bashkëpunim</p>	<p>⇒ Ne kemi nevojë që donatorët të qëndrojnë së bashku dhe të mbështesin përpjekjet shqiptare në luftën kundër ndryshimeve klimatike</p> <p>⇒ EMS bazuar në EEA ofron një mjet të njohur ndërkombëtarisht të menaxhimit të cilësisë për arritjen e objektivave lokale të energjisë dhe klimës. Ne jemi gati për mbështetjen tuaj!</p> <p>⇒ Mbështetja ndërkombëtare është e nevojshme për të mbështetur nevojat financiare për tranzicionin tonë të gjelbër</p> <p>⇒ Ne kemi besim te donatorët dhe institucionet kombëtare që qëndrojnë së bashku dhe mbështesin veprimet lokale për klimën dhe krijimin e një të ardhmeje më të mirë për të mirën e çdo qytetari</p>
Politikëbërësit kombëtarë, agjencitë e zhvillimit të qeverisë qendrore dhe duke përfshirë AEE	<p>Informoni për përvojën dhe përpjekjet e bashkisë</p> <p>Merrni mbështetje dhe udhëzime nga politikëbërësit kombëtarë</p> <p>Komunikoni mesazhet e nxjerra dhe nxisni një dialog në shumë nivele mbi veprimin e klimës</p>	<p>⇒ EMS bazuar në EEA ofron një mjet të njohur ndërkombëtarisht të menaxhimit të cilësisë për arritjen e objektivave lokale të energjisë dhe klimës.</p> <p>⇒ Ne bëjmë më të mirën që mundemi në nivel lokal, por kemi nevojë për mbështetjen dhe udhëzimin tuaj. Vetëm së bashku mund të bëjmë një ndryshim.</p> <p>⇒ Shembujt e praktikave më të mira duhet të komunikohen në të gjithë vendin. Ne llogarisim në mbështetjen tuaj!</p>
Përfaqësues të biznesit lokal dhe sektorit privat / Shërbimet e Energjisë – Kompanitë e projektimit dhe auditimit, ofruesit e teknologjisë dhe shitësit	<p>Informimi për EMS dhe MECAP dhe përfitimet dhe mundësitë e biznesit</p> <p>Nxitja e përfshirjes dhe kontributit aktiv nga sektori privat</p> <p>Zhvillimi i një tendence të shfrytëzimit të përgjegjshëm të energjisë në sektorin tregtar</p>	<p>⇒ Bëhuni një model në komunitetin tuaj të biznesit dhe bëhuni të parët që merrni rrugën e re!</p> <p>⇒ MECAP parashikon investime të rëndësishme të cilat ofrojnë mundësi biznesi për ekonominë lokale</p> <p>⇒ Prezantimi i masave inovative të EE dhe sistemeve të shëndosha të menaxhimit të energjisë do të ndikojë pozitivisht në buxhetin tuaj.</p>

Media (Gazetarë, bloggerë, influencers)	Përfshirja aktive e mediave në procesin e komunikimit për zbatimin e MECAP Promovoni histori të suksesshme dhe pozitive për energjinë në një botë me lajme të këqija	⇒ <i>Gjeni një histori të mirë. Promovoni shembuj të praktikave më të mira. Bëhuni zëri i komunitetit ku jetoni.</i> ⇒ <i>Ndryshimet klimatike po ndodhin tani, promovoni veprime për të luftuar ndryshimet klimatike</i> ⇒ <i>Efikasiteti i energjisë nuk ka të bëjë vetëm me kursimin e parave ose marrjen e përgjegjësisë për mjedisin. Theksoni përfitimet e ndryshme – jini një burim informacioni i njohur dhe i mirënjohur për komunën tuaj.</i> ⇒ <i>Promovoni histori të suksesshme dhe pozitive mbi energjinë në një botë me lajme negative. Bëni diferencën.</i>
--	---	--

Një gamë e gjerë mjetesh komunikimi janë në dispozicion dhe më të rëndësishmet janë renditur më poshtë:

1. Marrëdhëniet masmedia – media

- Gazetarët: Ndërveprime të rregullta me gazetarët nëpërmjet njoftimeve për shtyp, konferencave për shtyp, ngjarjeve, publikimeve.
- Sesione interaktive: Takime, seminare, gazetarë-mëngjes, trajnime, ture mediatike.
- Televizioni: pjesëmarrja në mëngjes dhe talk-show, duke u bërë pjesë e lajmeve.
- Radio: pjesëmarrja në programe speciale, podcaste, emisione bisedash.
- Shtypi (botime të shtypura dhe online): artikuj/intervista në gazeta, revista të specializuara në internet ose faqe interneti të bloggerëve, influencersve, opinionistëve, shumëzuesve etj.

2. Interneti dhe media dixhitale

- webfaqja e bashkisë.
- Media sociale (p.sh. Facebook, LinkedIn, Instagram, YouTube).
- Publikime dhe artikuj promovues.

3. Produkte promovionale: të përdoren për qëllime promovuese, seminare, evente etj.

4. Ngjarjet

- Organizimi i ngjarjeve ndërgjegjësuere (që synojnë nxënësit e shkollave, qytetarët, ekspozita për promovimin e teknologjive përkatëse, etj.)
- Pjesëmarrja në panairë dhe ekspozita, ditë të veçanta (ditët e Energjisë/Java e energjisë në BE): të organizuara nga palë të treta.

8.2.2 Masat e rekomanduara

Bazuar në strategjinë e komunikimit të përshkruar më sipër (mesazhet kryesore, grupet e synuara etj.), janë përcaktuar disa mjete dhe masa në planin e veprimit të komunikimit siç parashikohet në Aneksin G.

Plani i komunikimit adreson:

- Marrëdhëniet me mediat (përgatitja e artikujve, raportet në radio/televizion).
- Mediat sociale (postimet e rregullta rreth aktiviteteve, projekteve, arritjeve).
- Materiali publikues dhe promovues (postera, fletëpalosje etj.)
- Ngjarjet (për grup të synuar) (shih gjithashtu kapitullin e bashkëpunimit 8.3).

Të gjitha aktivitetet e propozuara janë përshkruar në detaje në planin e veprimit të komunikimit. Janë renditur masat me prioritet më të lartë në tabelën 8-1.

Tabela 8-1: Masat shoqëruese lidhur me komunikimin

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
CC-01	Zbatimi i Planit të Veprimit të Komunikimit me fokus energjinë dhe klimën	Informacioni/ndërgjegjësi mi	ne miresi
CC-02	Përgatitja dhe zbatimi i Konceptit të Komunikimit të Brendshëm	Informacioni/ndërgjegjësi mi	ne miresi
CC-07	Zhvillimi i Konceptit për Përfshirjen e Qytetarëve dhe Këshillit	Informacioni/ndërgjegjësi mi	ne miresi

8.2.3 Strategjia e Ndërhyrjes

Njësoj si komunikimi, bashkëpunimi duhet të vendoset si me palët e interesuara jashtë bashkisë, ashtu edhe brenda territorit të bashkisë. Bashkëpunimi me palët e jashtme të interesit duhet të përfshijë bashkitë e tjera dhe autoritetet kombëtare. Në të njëjtën kohë, duke marrë parasysh që emetimet e GES në një bashki janë në masë më të madhe përtej autoritetit vendor, bashkia duhet të angazhohet në bashkëpunim me ekonomitë familjare, industrinë, tregtinë dhe fermerët.

Si aktivitete rekomandohen qasje të ndryshme të bazuara në praktikat më të mira ndërkombëtare:

- Skemat mbështetëse financiare si:
 - Subvencione për instalimin e FV – grant deri në 50%.
 - Programi mbështetës për ndërrimin e bojlerit dhe rinovimin e EE për ndërtesat e banimit me shumë apartamente.
 - Mbështetja e bashkisë që plotëson qeverinë. programi – objektivi i rehabilitimit të EE prej 5 MAB në vit.
 - Futja e zbritjeve të taksës së pronës për ndërtime të reja efikase – synoni 200 apartamente/shtëpi çdo vit për ndërtimin e ri efikas të fokusuar në MAB të reja dhe shtëpi të reja individuale.
- Aktivitete dhe ngjarje promovuese si:
 - Promovimi dhe mbështetja e sistemeve të avancuara të ngrohjes - Mbështetja e instalimit të 100 sistemeve efikase të ngrohjes në shtëpi banimi në vit.
 - Organizoni ngjarje të lidhura me biznesin – Ngjarje që lidhen me ndryshimet klimatike, burimet e rinovueshme të energjisë ose efikasitetin e energjisë, me qëllim promovimin e teknologjive të reja, masave dhe produkteve të ndryshme (penele diellore, pompa nxehtësie, etj.). Ai synon të ofrojë informacion mbi mundësitë e investimeve dhe zhvillimin e biznesit në këtë fushë etj.

8.2.4 Bashkëpunimi me bashkitë e tjera dhe autoritetet kombëtare

Bashkitë duhet të shkëmbejnë rregullisht përpjekjet e tyre për futjen e sistemit të menaxhimit të energjisë dhe zbatimin e MECAP. Bashkëpunimi i përbashkët në projektin e donatorëve ofron një platformë të shkëlqyer për një shkëmbim të tillë, siç është Projekti i Bashkive të Energjisë Smart. Gjithashtu, përdorimi i sistemit European Energy Award dhe shërbimeve këshillimore të konsulentëve EMS mundësojnë një krahasim objektiv mes bashkive. Shkëmbimi mes bashkive nuk duhet të jetë vetëm për aspektet teknike të menaxhimit të energjisë, por edhe ndërmjet zyrtarëve të komunikimit, duke shkëmbyer praktikat e mira dhe sigurimin e shpërndarjes më të gjerë të saj.

Përvoja lokale nga zbatimi i politikave duhet t'i komunikohet nivelit kombëtar. Kështu, bashkia duhet të sigurojë shkëmbim të rregullt me Agjencinë për EE dhe Ministrinë dhe të angazhohet si në dialogun politik ashtu edhe në projektet e bashkëpunimit që mbështesin zbatimin e PKEK dhe MECAP.

8.2.5 Bashkëpunimi dhe Mbështetja për Sektorin e Banimit

Sektorin e banesave është një konsumator kryesor i energjisë dhe burim i emetimeve të GS. Kështu, ndërgjegjësimi dhe aktivitetet e tjera të komunikimit duhet të plotësohen me masa bashkëpunimi. Bazuar në praktikën e mirë ndërkombëtare, propozohen disa masa bashkëpunimi.

Programi i promovimit për rinovimin e ndërtesave dhe investimet në EE

Duhet të zhvillohet një mekanizëm subvencioni në të cilin mund të mbështeten financiarisht të gjitha rinovimet e ndërtesave ose masat individuale si zëvendësimi i sistemit të ngrohjes, zëvendësimi i bojlerit, izolimi i ndërtesës, zëvendësimi i dritareve, sistemet termike diellore dhe çatitë PV. Duhet të merren parasysh programet kombëtare ekzistuese, linjat e kreditit dhe financimi i mundshëm nga donatorët ndërkombëtarë. Të njëjtat opsione përfshijnë:

- Subvencione për instalimin e FV – grant deri në 50%.
- Programi mbështetës për ndërrimin e bojlerit dhe rinovimin e EE për ndërtesat e banimit me shumë apartamente - Mbështetja komunale që plotëson qeverinë. programi – objektivi i rehabilitimit të EE prej 5 MAB në vit
- Promovimi dhe mbështetja e sistemeve të avancuara të ngrohjes - Mbështet instalimin e 100 sistemeve efikase të ngrohjes në shtëpi banimi në vit

Promovimi i këtyre programeve duhet të përfshihet në planin e veprimit të komunikimit. Bashkia mund të shtypë broshura dhe t'i shpërndajë popullatës. Programet mbështetëse duhet të shpjegohen në faqen e internetit të bashkisë dhe të përfshijnë lidhje për informacione të mëtejshme. Zyrtarët e komunikimit të bashkisë duhet të shpërndajnë rregullisht informacionin përmes mediave sociale.

Konsulencë për Energji

Pronarët e shtëpive shpesh janë të mbingarkuar për të vendosur se cilat opsione janë të përshtatshme në rastin e tyre konkret. “Cili sistem ngrohje është i duhuri për shtëpinë time? A duhet të izoloj vetëm çatinë apo edhe muret? Cila është qasja më e mirë për planifikimin? Ku mund të marr mbështetje financiare?”

Prandaj bashkia e Korçës duhet t'u japë këshilla qytetarëve të saj. Këshilltarët mund të jenë profesionistë nga sektori privat ose punonjës të bashkisë. Për këtë qëllim, mund të vendoset një ditë e hapur një herë në muaj ose orë telefonike fikse, në të cilat një ekspert mund të kontaktohet me telefon.

Masat ligjore

Bashkia duhet të përpiqet të kombinojë rregullimin e ndërtimit dhe mekanizmat stimulues për promovimin e ndërtimit të objekteve më efikase. Për shembull, ndërtesat e reja dhe rinovimet e përgjithshme, përdorimi i kaldajave elektrike konvencionale dhe sistemet e ngrohjes me rezistencë elektrike duhet të ndalohen. Në të njëjtën kohë, duhet të promovohet përdorimi i burimeve të rinovueshme, për shembull duke kërkuar instalimin e ngrohësve diellorë të ujit ose PV. Në të njëjtën kohë, bashkia duhet të ndryshojë politikën e saj tatimore duke ofruar zbritje për ndërtesat me standard më të lartë të efikasitetit.

Tabela 8-2: Masat shoqëruese lidhur me bashkëpunimin me sektorin rezidencial

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
CC-03	Krijimi i shkëmbimit të përvojës me bashkitë e tjera	Informacioni/ndërgjegjësi mi	ne miresi
CC-04	Krijimi i Task Forcës së Komunikimit ndërbashkiak	Informacioni/ndërgjegjësi mi	ne miresi

8.2.6 Bashkëpunim dhe Mbështetje për Sektorin Tregtar, Industri, Bujqësi

Sektori i biznesit është partneri kryesor për zbatimin e MECAP. Nga njëra anë, ka kompani që janë ofrues të teknologjisë, ndërtimit dhe shërbimeve, që mbështesin zbatimin e masave të MECAP. Nga ana tjetër, kompanitë janë emetuese të GES dhe duhet të kontribuojnë në arritjen e objektivit MECAP. Grupi i parë duhet të ndërgjegjësohet për mundësitë e biznesit që burojnë nga MECAP, si dhe të bashkëpunojë me komunat për aktivitete ndërgjegjësuëse (p.sh. ngjarje të promovimit të teknologjisë) ose në programet e subvencionimit. Grupi i dytë duhet të stimulohet për të kontribuar në përpjekjet për të reduktuar emetimet e GS. Këtu, praktika e mirë duhet të promovohet nga departamenti i komunikimit i bashkisë. Gjithashtu, duhet të hartohen subvencione për EE dhe BRE që synojnë sektorin tregtar, industrinë dhe bujqësinë, në bashkëpunim me autoritetet kombëtare dhe aktivitetet e donatorëve.

8.2.7 Masat e rekomanduara

Masat shoqëruese

Të gjitha aktivitetet e propozuara janë përshkruar në detaje në planin e veprimit të komunikimit. Masat me prioritet më të lartë janë paraqitur në tabelën 8-3.

Tabela 8-3: Masat shoqëruese lidhur me bashkëpunimin me sektorët e industrisë, shërbimeve, bujqësisë

Kodi	Masat e kursimit të energjisë	Lloji i masës	Kostot e parashikuara ('000 EUR)
CC-05	Ngjarjet e promovimit të teknologjisë EE & RES për biznes/industri: Organizimi i ngjarjeve së bashku me furnizuesit e teknologjisë për promovimin e teknologjisë EE & RE	Rritja e ndërgjegjësimi	1
CC-06	Ngritja e ndërgjegjësimi për temën e energjisë: Organizimi i një dite energjie në komunë ose aktivitet i ngjashëm për promovimin e EE, bashkëpunim me shkollat për organizimin e trajnimit të mësuesve për EE dhe SDG.	Rritja e ndërgjegjësimi	3

Masat shoqëruese shtesë janë renditur nën sektorët përkatës (Kapitujt 4,5,6,7)

9 REFERENCAT

- AAM (2022): Faqja e internetit e Shoqatës Shqiptare të Bashkive.<https://aam.org.al>
- INSTAT (2010): Anketa Demografike dhe Shëndetësore 2008-2009. Instituti i Statistikave dhe Instituti i Shëndetit Publik Tiranë, Shqipëri.<https://dhsprogram.com/pubs/pdf/fr230/fr230.pdf>
- INSTAT (2011a): Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave në Shqipëri. Rezultatet kryesore.http://www.instat.gov.al/media/3058/main_results_population_and_housing_census_2011.pdf
- INSTAT (2011b): Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave në Berat 2011.http://www.instat.gov.al/media/3059/1_berat.pdf
- INSTAT (2011c): Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave Korçë 2011.http://www.instat.gov.al/media/3065/7_Korçë.pdf
- INSTAT (2011d): Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave në Gjirokastrë 2011.
http://www.instat.gov.al/media/3064/6_gjirokaster.pdf
- INSTAT (2011e): Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave Korçë 2011.http://www.instat.gov.al/media/3068/10_Korçë.pdf
- INSTAT (2015): Vjetari Statistikor Rajonal.http://www.instat.gov.al/media/2917/regional_statistical_yearbook_2015_eng.pdf
- INSTAT (2016): “Mbetjet e ngurta urbane në Shqipëri”. Instituti i Statistikave (INSTAT), Qeveria e Shqipërisë, Tiranë. Cituar në: Banka Botërore (2018).
- INSTAT (2018): Anketa Demografike dhe Shëndetësore 2017-2018. Instituti i Statistikave dhe Instituti i Shëndetit Publik Tiranë, Shqipëri.<https://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR348/FR348.pdf>
- INSTAT (2021): Vjetari Statistikor Rajonal, 2021.<http://www.instat.gov.al/media/10362/rajonal-2021-eng.pdf>
- INSTAT (2022): Popullsia e Shqipërisë. 1 janar 2022. Njoftim për shtyp nga INSTAT nga data 15 Prill 2022.http://www.instat.gov.al/media/9829/population-on-1-january-2022_final-15-04-2022.pdf
- NECP (2021): Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës i Republikës së Shqipërisë.
- OGP (2017): Regjistri i Integruar i Strehimit të Qytetarëve. Partneritet Qeveritar i Hapur.<https://www.opengovpartnership.org/members/albania/commitments/AL0046/>
- SLED (2015): Tipologjia e stokut të ndërtesave të banimit në Shqipëri dhe modeli i transformimit të tij me karbon të ulët. Mbështetje për zhvillimin me emetim të ulët në Evropën Juglindore (SLED).[Shkarko dokumentin.](#)
- OKB (2022): Perspektivat e Popullsisë Botërore 2022. Kombet e Bashkuara.<https://population.un.org/wpp/Graphs/>
- Banka Botërore (2018): Çfarë një mbetje 2.0: Një pamje globale e menaxhimit të mbetjeve të ngurta deri në vitin 2050. Seria e Zhvillimit Urban. Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim / Banka Botërore, Uashington, DC.

Shtojca A: Kuadri ligjor përkatës

Kjo shtojcë paraqet një përmbledhje të shkurtër të kuadrit ligjor për Energjinë, Sektorin e Energjisë, Ndryshimet Klimatike, Efiçencën e Energjisë, Energjinë e Rinovueshme, Strategjinë Kombëtare të Energjisë dhe Planet Kombëtare të Veprimit për Energjinë dhe Klimën në Shqipëri.

Ligji për Efiçencën e Energjisë: Në nëntor 2015, Shqipëria miratoi Ligjin për Efiçencën e Energjisë (Ligji nr. 124/2015), me qëllim transpozimin e dispozitave të Direktivës së BE-së 2012/27/BE në kuadrin legjislativ shqiptar. Ligji për EE u ndryshua në mars 2021 (Ligji nr. 28/2021). Ligji aktual për EE përcakton detyrimet e autoriteteve të qeverisë duke përfshirë Qeverinë Qendrore dhe të 61 Pushtetet Vendore (Bashkitë), sektorët publik dhe privat, sektorin e banimit, shërbimet, industrisë, transportit, bujqësisë dhe të gjithë sektorëve të tjerë të ekonomisë për nxitjen e përdorimit efikas të energjisë dhe kursimit të energjisë dhe për zhvillimin e një tregu për shërbimet energjetike në sektorin e efiçencës së energjisë. Qëllimi i këtij ligji është: të vendosë dhe zbatojë politika dhe rregulla kombëtare për promovimin dhe përmirësimin e përdorimit efikas të energjisë me qëllim të kursimit të energjisë dhe rritjes së sigurisë së furnizimit me energji si dhe heqjes së barrierave në tregu të energjisë; për të vendosur objektiva kombëtare treguese të efiçencës së energjisë; dhe për të promovuar konkurrencën ekonomike.

Direktiva e Efiçencës së Energjisë 2012/27/BE (EED) u miratua nga Këshilli Ministror i Komunitetit të Energjisë në tetor 2015 dhe kishte një afat kohor për transpozim deri më 15 tetor 2017. Kjo direktivë shfuqizon Direktivën e Shërbimeve të Energjisë 2006/32/EC (ESD). Ligji për Efiçencën e Energjisë për Shqipërinë u miratua në Nëntor 2015 dhe transponon pjesën më të madhe të EED. Asistencë teknike shtesë është duke u zhvilluar për të ndihmuar Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë (MPB) duke identifikuar të gjithë elementët e EED që mungojnë në ligjin aktual dhe duke rishikuar ligjin për EE, i cili është në proces miratimi nga Kuvendi i Shqipërisë. Sipas ligjit të rishikuar për EE ka aspekte shumë të rëndësishme që lidhen me menaxhimin e energjisë në nivel komune.

Ligji për performancën energjetike të ndërtesave: Shqipëria ka përgatitur një ligj të pavarur që transponon Direktivën e BE-së për Performancën e Energjisë së Ndërtesave - EPBD (Ligji nr. 116/2016). Ligji për Performancën Energjetike të Ndërtesave është përgatitur si një ligj i pavarur që transponon Direktivën e BE-së për Performancën Energjetike të Ndërtesave (EPBD). Legjislacioni ka qenë në fuqi që nga janari 2021. Legjislacioni përfshin kërkesat sipas Direktivës së riformuluar në këtë drejtim, që: Ndërtesat e reja të zëna dhe në pronësi të autoriteteve publike duhet të plotësojnë përkufizimin e ndërtesave me energji pothuajse zero (NZEB) që nga 31 dhjetor 2018. Për ndërtesat me sipërfaqe totale të dobishme mbi 250 m² dhe që janë të zëna dhe në pronësi të një autoriteti publik dhe që vizitohen shpesh nga publiku, ekziston një kërkesë që një certifikatë e performancës energjetike duhet të shfaqet në një vend të dukshëm qartësisht të dukshëm për publikun. Ligji parashton gjithashtu bazën për zhvillimin e Kërkesave Minimale të Performancës për Ndërtesat (miratuar me Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 537, datë 07.08.2020) që janë të përcaktuara për kategori të ndryshme ndërtesash, si rinovimi, godina e re, sistemet teknike që do të instalohen për ngrohje dhe ftohje etj. Sektorët kryesorë të aplikimeve janë si më poshtë:

- të gjitha ndërtesat e reja dhe njësitë e reja të ndërtesave gjatë të gjitha fazave të ndërtimit, përfshirë projektimin;
- ndërtesat ekzistuese dhe njësitë e ndërtesave ekzistuese kur i nënshtrohen rinovimit të konsiderueshëm ose kur shtohen/zgjerohen, duke përfshirë projektimin;
- elemente individuale të ndërtesës që janë pjesë e mbështjelljes së ndërtesës dhe që kanë një ndikim të rëndësishëm në performancën energjetike të ndërtesës kur zëvendësohen ose shtohen në ndërtesë;
- infiltrimi i ajrit në ndërtesë;
- sistemet teknike të ndërtesave të reja dhe ndërtesave ekzistuese (në rast se instalohet ose zëvendësohet një sistem i ri) në lidhje me performancën e tyre energjetike, duke përfshirë

instalimin e duhur, instalimin e sistemeve të tyre të kontrollit dhe automatizimin me qëllim rritjen e efikasitetit.

- Kjo përfshin kërkesat për ndërtesat e reja të zëna dhe në pronësi të autoriteteve publike për të përmbushur përkufizimin e ndërtesave me energji pothuajse zero (NZEB).

Ligji për etiketimin e produkteve të lidhura me energjinë: Në vitin 2012 Shqipëria miratoi Ligjin për Tregimin e Konsumit të Energjisë dhe Burimeve të Tjera nga Produktet e Energjisë (Ligji nr.68/2012, datë 21.06.2012) i cili transpozon plotësisht Direktivën e BE-së 2010/30/BE. Ky ligj përcakton detyrimin për informimin e konsumatorëve me konsumin e energjisë të produkteve të ndërlidhura me energjinë.

Ligji për Burimet e Rinovueshme të Energjisë: Kuvendi i Shqipërisë miratoi një ligj të ri për BRE (Ligji nr. 7/2017 dhe i ndryshuar në prill 2023), i cili zëvendësoi ligjin e mëparshëm për BRE. Ligji i ri për BRE transpozon pjesërisht Direktivën 2009/28/BE. Objektivi i ligjit për BRE është të lehtësojë shfrytëzimin e burimeve të rëndësishme të RE të Shqipërisë, veçanërisht në fushën e HEC-eve, Sistemeve Diellore të Ujit të Nxehtë, Termocentraleve FV, sistemeve efikase tradicionale dhe industriale të ngrohjes me biomasë, si dhe burimeve të tjera të RE. Ligji për Burimet e Rinovueshme të Energjisë ka këto objektiva kryesore: Të nxisë rritjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme; Ulja e importit të lëndëve djegëse fosile, emetimet e gazrave serrë dhe mbrojtja e mjedisit; Promovimi i zhvillimit të tregut të energjisë elektrike të rinovueshme dhe integritit të tij rajonal; Rritja e diversifikimit të burimeve energjetike dhe siguria e furnizimit me energji në Republikën e Shqipërisë; Promovimi i zhvillimit të zonave rurale dhe të izoluar duke përmirësuar furnizimin e tyre me energji.

Ligji për prodhimin, transportin dhe tregtimin e biokarburanteve dhe lëndëve djegëse të tjera të rinovueshme të përdorura në transport: Ky ligj (nr. 9876, datë 14.02.2008) nxit prodhimin dhe përdorimin e biokarburanteve të rinovueshme për të zëvendësuar nënproduktet e naftës në sektorin e transportit. Ligji synon përmbushjen e detyrimeve të përcaktuara nga Protokollin e Kiotos dhe sigurimin e furnizimit me burime të rinovueshme të energjisë duke nxitur kultivimin e bimëve energjetike për mbrojtjen e mjedisit.

Ligji për ngritjen e objekteve për ndërtimin e kapaciteteve të reja gjeneruese të energjisë (Ligj nr. 8987, datë 24.12.2002).

Ligji 107/2014 “Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit” është gjithashtu një ligj bazë i rëndësishëm që rregullon veprimtarinë dhe procedurat e planifikimit të territorit dhe procesin e zhvillimit të tokës.

Ligji i Ndërtimit 2013 (ndryshuar në tetor 2021) është baza e Inspektoratit të Ndërtimit bazuar në ligjin e ndërtimit, pjesë e bashkisë, kryen kontrollet e rregullta në terren, duke përfshirë përmbushjen e standardeve strukturore, standardeve të shëndetit, mjedisit dhe sigurisë, standardeve të performancës energjetike etj. përpara lëshimit të lejes përfundimtare të shfrytëzimit për ndërtesat. /objektet.

Ligji i ri për Sektorin e Energjisë transpozimi i Paketës së Tretë të Energjisë në sektorin e energjisë elektrike u miratua në prill 2015 dhe hyri në fuqi më 13 qershor 2015.

Strategjia Kombëtare e Sektorit të Energjisë përmban vizionin e mëposhtëm për vitin 2030: Zhvillimi i burimeve vendase të energjisë, që çon në një sistem energjitik të integruar dhe të larmishëm rajonal të bazuar në parimet e tregut, të aftë për të përmbushur kërkesën për energji dhe për zhvillimin e qëndrueshëm të ekonomisë, duke garantuar sigurinë dhe cilësinë e furnizimit, sigurinë, mbrojtjen e mjedisit dhe veprimin e klimës, dhe rritjen e mirëqenies.

Gjenerimi i borxhit në Shqipëri rregullohet nëpërmjet tre ligjeve të mëposhtme: Ligji për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor / Nr. 9936, datë 26.06.2008; Ligji për Huamarrjen e Pushtetit Vendor / Nr.9869, datë 4.02.200 dhe Ligji për Taksat dhe Tarifat Vendore / Nr.8982, datë 12.12.2002. Ligji për Buxhetin rregullon planifikimin, përgatitjen, miratimin dhe ekzekutimin e buxhetit të Shqipërisë, buxhetet e ministrive

qendrore, agjencie shtetërore dhe bashkive (në tekstin e mëtejshëm: buxhet) dhe planet financiare për fondet jashtë buxhetit, parimet buxhetore, huamarrjen, garantitë dhe menaxhimi i borxhit, rregullat e përgjegjësisë fiskale, kontabiliteti, raportimi, monitorimi dhe auditimi i buxhetit dhe përdoruesve të tjerë buxhetorë. Ky ligj është shumë i rëndësishëm për sektorin e ndërtesave publike sepse përcakton sasinë e funksionimit dhe mirëmbajtjes së ndërtesës duke përfshirë shpenzimet e energjisë dhe investimet e nevojshme për zbatimin e masave të EE.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë po zbaton Programin e Investimeve Publike të Shqipërisë me qëllim menaxhimin dhe koordinimin e fondeve të zhvillimit në Shqipëri. Programi i Investimeve Publike të Shqipërisë është një dokument trevjeçar që përfshin: Projektet dhe programet në vazhdim për realizimin e të cilave janë siguruar burimet e financimit; Projektet dhe programet prioritare për të cilat në momentin e zhvillimit të Programit të Investimeve Publike Shqiptare është e sigurt se do të sigurohen fonde për financimin e tyre; dhe projekte dhe programe prioritare për të cilat burimet e financimit nuk janë siguruar në momentin e Programit të Investimeve Publike Shqiptare. Institucionet qendrore dhe bashkitë mund të marrin hua për: financimin e deficitit buxhetor; financimin e investimeve kapitale ose projekteve të veçanta të miratuara nga kuvendi; për rifinancim të borxhit; financimi i deficitit të rrjedhës së parasë; për financimin e garancive të lëshuara, në rast mospagimi të debitorit.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë e Shqipërisë (MF&E) ka rolin e përgjithshëm të menaxhimit, mbikëqyrjes dhe planifikimit të borxhit të ri në Shqipëri. MF&E i Shqipërisë është përgjegjëse për gjenerimin dhe menaxhimin e borxhit për Qeverinë Shqiptare, ndërsa departamenti financiar i bashkive i kryen këto detyra në nivele të decentralizuara. Në përgjithësi, bashkitë kanë kapacitet të konsiderueshëm për të marrë hua. Megjithatë, situata ndryshon nga bashkia në bashki dhe ka prej tyre që kanë nivele të larta të borxhit të gjeneruar, në kufi me kufirin maksimal ligjor. Së dyti, shumë bashkia kanë detyrime të prapambetura ndaj furnitorëve, paga të papaguara dhe detyrime të tjera të lidhura me punën, të cilat bashkitë duhet t'i paguajnë në bazë të urdhrave të gjykatës. Kufijtë e borxhit dhe shërbimi maksimal vjetor i borxhit në raport me të ardhurat vetanake të mbledhura dhe grantin e përgjithshëm duken konservatore, gjë që është pozitive nga këndvështrimi bankar. Rritjet e kredisë janë likuide dhe lehtësisht të zbatueshme në rast mospagimi dhe procedurat që duhet të ndërmerren nga një bashki në rast mospagimi janë të ngurta. Kërkesa për dy vjet auditim të pakualifikuar konsiderohet e përshtatshme pasi një huadhënës mund të mbështetet në vlefshmërinë e informacionit financiar të paraqitur.

Subjektet përgjegjëse për ndërtesat/objektet e bashkisë janë të detyruara (me ligjet e përmbledhura më lart) të kryejnë punime të rinovimit dhe investime të reja sipas Ligjit për Prokurimin Publik. Bashkia në rolin e Autoritetit Kontraktor bazuar në legjislacionin dytësor të prokurimit (të nxjerra nga Këshilli i Ministrave dhe Agjencia Kombëtare e Prokurimit) do të kryejë përgatitjen e dokumentacionit të tenderit, vlerësimin e ofertave për punimet dhe dhënien e kontratave. Autoriteti kontraktor (p.sh. Bashkia Korçë) i jep kontratat tenderit kualifikues, ekonomikisht më të favorshëm, i cili zakonisht bazohet në çmimin më të ulët. Sipas nenit të Ligjit për Prokurimin Publik për kriteret e dhënies, vendimet e prokurimit merren në bazë të çmimit ose koston, duke marrë parasysh edhe koston e ciklit jetësor në vlerësimin e raportit më të mirë çmim-cilësi. Mënyra e llogaritjes për koston e ciklit jetësor është e përcaktuar në ligj. Megjithatë, në praktikë, kjo qasje e koston së ciklit jetësor nuk përdoret.

Përveç kuadrit ligjor të mësipërm, Shqipëria ka miratuar edhe legjislacionin dytësor të mëposhtëm për EE dhe RE:

- Vendim KM (nr.852, datë 7.12.2016) për krijimin dhe mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Agjencisë së Efiçencës së Energjisë.
- Vendim i audituesve të Këshillit të Ministrave (nr.407, datë 19.06.2019) për miratimin e procedurave, kategorive, kushteve dhe kërkesave të kualifikimeve dhe përvojës profesionale për energjinë, i cili përcakton procedurat, kategoritë dhe kërkesat për lëshimin e certifikatave të auditimit të energjisë.
- Vendim KM (nr.342, datë 22.05.2019) për miratimin e procedurave, kategorive, kushteve dhe kërkesave të kualifikimeve për auditorët e energjisë.

- Vendimi i Këshillit të Ministrave (nr.256, datë 27.03.2020) për metodologjinë e llogaritjes së niveleve optimale të kostos për performancën minimale energjetike të ndërtesave, njësive dhe elementeve të ndërtesës.
- “Metodologjia Kombëtare e Llogaritjes së Rendimentit të Energjisë në Ndërtesa” miratuar me VKM nr. 1094, datë 24.12.2020.
- Vendimi nr. 537, datë 07.08.2020 për “Kërkesat minimale të performancës energjetike të ndërtesave” - i cili vendos kërkesat minimale të performancës energjetike për të gjitha ndërtesat e reja/ndërtesat e sapo rinovuara dhe përcakton standardet për ndërtesat me energji gati zero
- Vendimi nr. 256, datë 27.03.2020 “Për Miratimin e Metodologjisë për Llogaritjen e Niveleve Optimale të Kostos për Kërkesat Minimale të Performancës Energjetike të Ndërtesave, Njësive dhe Elementeve të Ndërtesave”.
- Vendimi nr. 958, datë 2.12.2020 për “Miratimin e procedurave dhe kushteve për certifikimin e performancës energjetike të ndërtesave dhe modelin dhe përmbajtjen e kushteve për regjistrimin e certifikatës së performancës energjetike të ndërtesave”.
- Vendimi nr. 934, datë 25.11.2020 për “Miratimin e kriterëve dhe procedurave për mënyrën e përzgjedhjes dhe sasisë së certifikatave që do të verifikohen, si dhe procesin e mbikëqyrjes së certifikatave të performancës energjetike në ndërtesa”.
- Urdhri nr. 5 datë 12.01.2021 “Rregullorja e Formatit të Auditimit të Energjisë dhe Pagesave të Auditorit të Energjisë”. Legjislacioni sekondar për auditorët e energjisë është miratuar nga Këshilli i Ministrave të Shqipërisë me vendimin nr. 404 dt. 19/06/2019. Asistenca teknike e BE-së mbështeti Agjencinë për Eficiencë të Energjisë (AEE) për të përgatitur pyetjet dhe procedurat për kryerjen e testit përfundimtar për lëshimin e certifikatave të Auditorëve të Energjisë dhe Menaxherëve të Energjisë për tre fusha: Auditorët e Energjisë për Ndërtesa; Auditorët e Energjisë për Industri; dhe Auditorët e Energjisë për kompanitë e Transportit.
- Vendim KM (nr.537, datë 8.07.2020) për kërkesat minimale të performancës energjetike të ndërtesave dhe elementeve të ndërtesave.
- Vendim i Këshillit të Ministrave (nr.934, datë 25.11.2020) për përcaktimin e kriterëve dhe procedurave për përzgjedhjen e certifikatave të performancës energjetike të ndërtesave që do të jenë objekt vlerësimi dhe procesit të monitorimit të tyre.
- Vendim KM (nr.1094, datë 24.12.2020) për miratimin e metodologjisë kombëtare të llogaritjes së performancës energjetike të ndërtesave.
- Vendimi i Këshillit të Ministrave (nr. 580, datë 28.08.2019) për miratimin e Planit Kombëtar të Veprimit të Konsoliduar të Energjisë së Rinovueshme 2019-2020, i cili përcakton objektivin e përgjithshëm kombëtar të BRE-ve dhe objektivat specifike për teknologjitë e ndryshme të BRE, përfshirë masat mbështetëse që kërkohen të merren. merren për arritjen e objektivave.
- Vendimi i Këshillit të Ministrave (nr.839, datë 5.12.2007) për përcaktimin e kushteve dhe procedurave të rimbursimit të akcizës dhe krijimit të objekteve për ndërtimin e kapaciteteve prodhuese të energjisë me fuqi të instaluar jo më pak se 5 MW, i ndryshuar.
- Vendim KM (nr.687, datë 22.11.2017) për miratimin e metodologjisë për përcaktimin e çmimit vjetor të blerjes së energjisë elektrike nga prodhuesit ekzistues prioritarë. Prodhuesit prioritarë përfshijnë HEC-et e vegjël të vënë në punë përpara datës së hyrjes në fuqi të ligjit nr.7/2017 për BRE-të me fuqi të instaluar më pak se 15 MW.
- Vendim KM (nr.369, datë 26.04.2017) për miratimin e metodologjisë për përcaktimin e çmimit të blerjes së energjisë elektrike të prodhuar nga gjeneruesit e vegjël të energjisë diellore dhe të erës.
- Vendim KM (nr.27, datë 17.01.2018) për miratimin e metodologjisë për përcaktimin e çmimit të blerjes së energjisë elektrike të prodhuar nga gjeneruesit e vegjël të energjisë nga BRE që përdorin pjesën e biodegradueshme të mbetjeve të ngurta industriale, urbane dhe rurale.
- Vendimi i Këshillit të Ministrave (nr. 349, datë 12.06.2018) për miratimin e masave mbështetëse për nxitjen e përdorimit të energjisë elektrike nga energjitë diellore dhe të erës dhe procedurat e përzgjedhjes së projekteve të tyre, të ndryshuar.

Anekset

- Vendimi i Këshillit të Ministrave (nr. 822, datë 7.10.2015) për miratimin e rregullave dhe procedurave për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese të energjisë elektrike që nuk janë objekt koncesioni, i ndryshuar.
- Vendim KM (nr. 519, datë 13.07.2016) për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike.
- Vendim i Bordit të Komisionerëve të ERE-s (nr.214, datë 28.12.2017) për miratimin e Rregullave të Tregut të Energjisë Elektrike dhe Marrëveshjes për Pjesëmarrje në Bursën Shqiptare të Energjisë.
- Vendim i Bordit të Komisionerëve të ERE-s (nr.229, datë 20.12.2019) për miratimin e Rregullores për dhënien, transferimin dhe anulimin e Garancive të Origjinës për energjinë elektrike të prodhuar nga BRE.

Aneksi B Lista e masave

Lista e të gjitha masave të zgjedhura (shkarkoni nga EMT) që kërkohen për të arritur objektivat 2040

Bashkia Korçë

ANEKSI B

Lista e gjatë e aktiviteteve

2024-03-24, Mjeti i Menaxhimit të EEA

Zona	Urdhri i masave EMT	Kodi	Specifikim	masëveprimtari
1 Strategjia e Zhvillimit dhe Planifikimit Hapësinor	1.1.1 Targetat për Energjinë dhe Klimën	CC-08	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Caktimi i synimeve (në përputhje me objektivat
	1.1.2 Programet e Energjisë dhe Klimës në Eficencën e Energjisë	CC-09	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Zhvilloni MECAP
	1.1.3 Skenari bazë dhe inventar i monitorimit të emetimeve	CC-10	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave
			Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Llogaritni pjesën e BRE (përfshirë të planifikuar)
			Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Monitorimi i konsumit të energjisë
	1.1.4 Strategjia për mbetjet	SW-02	Investimi	Kompleksi modern i klasifikimit dhe transferimit
		SW-05	Përgatitja për investime	Auditimet e Mirëmbajtjes së Flotës së Mjeteve të
		SW-06	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Optimizimi i rrugës së grumbullimit të mbetjeve
		SW-03	Investimi	Landfilli: Plani për rikuperimin e PV dhe
	1.2.1 Ngrohja dhe ftohja e hapësirave dhe planet e tyre të suksesshme	EL-04	Përgatitja e investimit	Përditësimi i studimeve të fizibilitetit për RE
	1.2.2 Lëvizshmëria e përgjithshme dhe plani i trafikut	OT-01	Investimi	Infrastruktura e karikimit të automjeteve elektrike

2 Ndërtesat dhe objektet publike	1.3.1 Mjete të detyrueshme për pronarët e tokave në lidhje me rinovimin e ndërtesave	COM-05	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Zgjeroni burimet e stafit për detyrat e lejeve të ndërtimit
		RB-07	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Lëshimi i lejeve të ndërtimit për biznes
	2.1.2 Auditimi fillestar i mirë, monitorimi i konsumit të ujit dhe raportimit...	MPB-14	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Zbatimi rigoroz i kodeve të performancës së energjisë
		MPB-09	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Koncepti i Menaxhimit të Energjisë për Spitalin
			MPB-11, OPB-02 Përgatitja për investime ndërtesave	Krijimi i rinovimit të objekteve publike të bashkisë
		OPB-01	Përgatitja për investime	Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike
	2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave të bashkiake	MPB-01	Investimi	publike të bashkisë të Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së Rehabilitimi i EE i shkollave
		MPB-02	Investimi	Rehabilitimi i EE i kopshteve
		MPB-03	Investimi	Rehabilitimi EE i godinave administrative
	2.2.1 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për ujë	MPB-04	Investimi	Rehabilitimi EE i godinave sociale, programi Retrofit
		MPB-05	Investimi	Programi i Ujit të Nxehtë Diellor për kopshte sociale
	2.2.2 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për energji elektrike	MPB-07	Investimi	Zëvendësimi i bojlerit të drurit të ndërtesave publike
	2.2.4 Efienca e prodhimit - ne energji elektrike	MPB-08	Investimi	Programi PV diellor në çati të ndërtesave publike
		MPB-06	Investimi	Programi për pajisjet elektrike me efikasitet
		EL-01	Ndërmarrje energjitike investuese	Rehabilitimi i rrjetit 0,4 - 10 KV
2.3.1 Ndriçimi publik	SL-01	Investimi	Programi i Ndriçimit LED në Rrugë + Hapësirë Publike	

		SL-05	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Azhurnimi i Inventarit dhe Auditimeve të Ndriçimit
		SL-02	Investimi	PV diellore për njësi të reja Autoprodhuesi Rruga
		RB-01	Përgatitja për investime	Ndriçim efikas në hapësirat publike të MAB
3 Furnizimi dhe asgjësimi	3.1.1 Ngrohje dhe Ftohje nga Burime të Rinovueshme të Energjisë brenda territorit të Bashkisë	SW-03	Investimi	Ndjekja e FS për Impiantin PV 2 MW për energjinë
		MPB-12	Përgatitja për investime	Mbështetja e prodhimit dhe shpërndarjes lokale të
	3.1.2 Energji elektrike nga Burime të Rinovueshme të Energjisë brenda territorit të	EL-03	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Programi i reduktimit të humbjeve jo-teknike
		EL-05	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Krijo një hartë diellore për të promovuar burimet e
	3.2.1 Efiçencë Energjie në sistemin e Furnizimit me Ujë, përfshin sistemin PV	PW-03	Investimi	Zbulimi aktiv i rrjedhjeve dhe menaxhimi i presionit
		PW-04	Investimi	PV për WWTP
		WW-01, WW-02	Investimi	Përmirësimi i performancës së kanalizimit/kanalizimit
		WW-06	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Auditimi i objekteve të trajtimit
		PW-01, PW-02	Investimi	Përmirësimi i Efiçencitetit të Furnizimit me Ujë, Rritja
		WW-03	Investimi	Impianti PV diellor në WWTP
	WW-04	Investimi	Ndarja e llumit WW dhe njësia e biogazit (0,5 MW)	
	3.2.2 Efiçencë në sipërfaqe e ujit.	WW-05	Investimi	Zgjerimi i impiantit të trajtimit të WW
		PW-08	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Kufizimet në kërkesën për ujë në industri
		PW-06	Përgatitja e investimit	Prioritetizimi i burimeve ujore me efiçencitet në
4 Lëvizshmëria	4.1.2 Automjetet e Bashkisë	SL-03	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Ndërrimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit

			Trajnim për bazën e të dhënave dhe mbledhjen e të
	SW-01	Investimi	Zëvendësimi i flotës së automjeteve të
4.21 Kjo është transporti dhe prioriteti i publikut të transportit	OT-02	Investimi	Zhvillimi i korsive të biçikletave
	PT-02	Investimi	Zgjerimi i linjave të autobusëve
	PT-04	Investimi	Shuttle-autobus/minibusë për në vendet turistike
	PT-01	Investimi	Zëvendësimi i autobusëve urbanë me hibridë apo
	PT-03	Investimi	Ndërtimi i stacionit të lëvizshmërisë
	PT-06	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Futja e transportit publik të kushtëzuar
	OT-04	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Zhvillimi i objekteve P+R në kombinim me
5.2.2 Ngritja e kapaciteteve të brendshme (vetiake)	MPB-10	Ndërtim kapaciteti	Programi i ngritjes së kapaciteteve të EE retrofit,
	MPB-13	Ndërtim kapaciteti	Trajnim MEMU për ndërtesat publike komunale
	SL-04	Ndërtim kapaciteti	Trajnim për rinovimin e ndriçimit EE
	MPB-16	Ndërtim kapaciteti	Trajnimi i kujdestarëve/energjetikës së
	OPB-03	Ndërtim kapaciteti	Trajnim për Menaxhimin e Energjisë së Ndërtesës
	COM-06	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Trajnim për Menaxherët e Energjisë që punojnë në
	CC-12	Menaxhimi dhe monitorimi i O&M	Përgatitni dhe zbatoni Udhëzimet e Eko-sjelljes për
	SL-06	Përgatitja për investime	Auditimet e energjisë, projektimi inxhinierik i
5.2.3 Prokurimet	SL-07	Politika dhe Rregullorja Komunale	Udhëzues prokurimi për instalimet e reja të dritave të
	SW-07	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Licencat e grumbullimit të mbetjeve të kombinuara me

6 Komunikimi dhe Bashkëpunimi	6.1 Koncepti i komunikimit dhe bashkëpunimit (I brendshëm lidhur me qeverinë qendrore ...)	CC-01	Informacion & Ndërgjegjësim	Përgatitni planin e veprimit për komunikim	
		CC-02	Informacion & Ndërgjegjësim	Përgatitja dhe zbatimi i Komunikimit të Brendshëm	
	6.2.1 Bashkitë dhe rajonet e tjera, kombinohen dhe ndërkombëtarët	CC-03	Informacion & Ndërgjegjësim	Krijimi i shkëmbimit të përvojës me të tjerët	
		CC-04	Informacion & Ndërgjegjësim	Krijimi i Task Forcës së Komunikimit Ndërbashkiak	
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve		COM-02	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Program informacioni dhe mbështetjeje për çatitë	
		CC-05	Informacion & Ndërgjegjësim	Organizoni ngjarje të lidhura me biznesin	
		CC-05	Informacion & Ndërgjegjësim	Trajtimi i temës së EE dhe BRE me Industri	
		PT-05	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Promovimi i transportit publik	
		COM-01	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Promovimi i Menaxhimit të Anës së Kërkesës	
		COM-03	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Informacion mbi Programin Mbështetës për EE në	
		6 Përfshirja e këshillit	CC-07	Informacion & Ndërgjegjësim	Zhvillimi i Konceptit për Përfshirjen e Qytetarëve
			6.4.2 Popullsia lokale	OT-04	Informacion & Ndërgjegjësim
		CC-06		Informacion & Ndërgjegjësim	Organizoni aktivitete/ngjarje informative (p.sh
		6.5.1 Mbështetje financiare për projektet e shoqërisë civile		MPB-15; PW-07	Ndërtim kapaciteti
SW-04	Informacion & Ndërgjegjësim			Promovimi i mbetjeve zero përmes riciklimit të	
RB-04	Përgatitja për investime			Programi i Auditimit të Energjisë	
RB-03	Mekanizmi i financimit			Zbritje për pronën për ndërtime të reja efikase	

EL-02	Ndërmarrje energjitike investuese	Programi inteligjent i matjes
COM-04	Trajnimi & Ngritja e Kapaciteteve & Informacioni	Mbështet Auditimet e Energjisë Eksploroni
PW-05	Informacion & Ndërgjegjësim	Programi mbështetës (të gjithë abonentët) Water
RB-02	Mekanizmi i financimit	Programi për ndërrimin e bojlerit dhe rinovimin EE të
RB-05	Mekanizmi i financimit	Nxitni PV në tavanë
RB-06	Politika dhe Rregullorja e Bashkisë	Promovimi dhe mbështetja e ngrohjes së avancuar

Shtojca C Fletët e Masave

Fletët e matjeve, vetëm për masat e listës së shkurtër (Shkarko nga EMT dhe të formatuara)

Bashkia Korçë

ANEKSI C

Lista e shkurtër - Fletët e matjeve

Aktivitetet me prioritet 1 + 2

2024-03-24, Mjeti i Menaxhimit të EEA

Urdhri i masave EMT	titullin	filloni	Prioriteti	Përshkrim	Informacion specifik	Departamenti
1.1.1 Targetat për Energjinë dhe Klimen	Caktimi i synimeve (në përputhje me objektivat kombëtare) për EE, CO2 dhe BRE	06.01.2023	1	Bashkia duhet të vendosë objektivin në konvergencë me Planin Kombëtar të Veprimit për Energjinë dhe Klimën për: 1) reduktimin e eqv të CO2 kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; 2) Kursimet e Energjisë kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; 3) Kontributi i BRE kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; MECAP duhet të ndjekë këto hapa: 1) Faza e diagnostikimit të gjendjes së veprimit; 2) Krijimi i skenarit bazë për energjinë dhe emetimet e GS; 3) Përcaktimi i emetimeve të energjisë dhe GHG (përfshirë objektivat e kursimit të EE, objektivat e BRE dhe objektivat e CO2); 4) Përgatitja e të gjitha aspekteve të tjera duke përfshirë masat investuese dhe jo-investime; 5) prezantimi i MECAP-it tek EEA dhe të gjitha palët e tjera të interesuara; 6) Rishikimi i MECAP-it sipas çdo rishikimi të mundshëm të EEA dhe aktorëve të tjerë të rëndësishëm; 7) Prezantimi i MCAP-it në Këshillin e Bashkisë dhe marrja e miratimit përfundimtar; 8) Përgatitja e planit të parë të veprimit tre vjeçar për zbatim dhe futja e tij në afat të mesëm buxhetit.	MEMU i mbështetur nga konsorciumi SEMP ka mbledhur të gjitha të dhënat dhe ka përgatitur llogaritjen paraprake të skenarëve të ESMAP për arritjen e objektivave të EE, RES dhe CO2 sipas NECAP.	Kryetari dhe Këshilli i Bashkisë
1.1.2 Programet e Energjisë dhe Klimes ne Eficencen e Energjisë	Zhvilloni MECAP	05.02.2023	1	Me mbështetjen e ekipit të SEMP, përgatitni një plan pune, koncept dhe përgjegjësi për përgatitjen e MECAP.	MEMU i mbështetur nga konsorciumi SEMP po punon për: 1. Mbledhja e të dhënave (i finalizuar) 2. Kalibrimi i të dhënave (i finalizuar) 3. Kryerja e llogaritjes (e përfunduar) 4. Diskutimi i objektivave kryesore për EE/RES/CO2 bazuar në NECAP 5. Zhvilloni MECAP duke e diskutuar atë me MEMU 6. Duke e paraqitur në Këshillin e Bashkisë	Kryetari dhe Këshilli i Bashkisë
2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave të bashkiake	Rehabilitimi i EE i shkollave	05.02.2023	1	Auditimet e rinovimit dhe aplikimi në mekanizmin e financimit kombëtar të tubacionit të ndërtesave publike bashkiake të EE/BRE Kontrolle të detyrueshme energjetike për ndërtesat e tjera publike	Rehabilitimi i EE i shkollave është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 2 ndërtesa administrative duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m2 vit. Duhet të merren parasysh hapat e mëposhtëm: Inventari i shkollës; Koncepti i ngrohjes, Auditimet e Energjisë, Renditja e shkollave, DED, Prokurimi,	Drejtoria e Shërbimit e mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financës

2.3.1 Ndrëçimi publik	Programi i Ndrëçimit LED në Rrugë + Hapësirë Publike	06.01.2023	1	Programi i ndrëçimit LED të rrugës, duke përfshirë zëvendësimin dhe përshtatjen e rrjetit të furnizimit me energji elektrike për ndrëçimin e avancuar të rrugëve LED: rinovim, stabilizimi i tensionit, instalime elektrike, koha, zbehja	Rehabilitimi/zgjerimi i EE i ndrëçimit rrugor është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 500-600 programe të Ndrëçimit LED të Rrugëve dhe Hapësirave Publike, duke përfshirë zëvendësimin dhe përshtatjen e rrjetit të furnizimit me energji elektrike për ndrëçimin e avancuar të rrugëve LED: rinovimi, stabilizimi i tensionit, instalimet elektrike, koha dhe errësimi duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/km në vit. Rrugët publike dhe hapësirat publike (parqet) Inventari, Koncepti EE LED, Auditimet e Energjisë, Renditja e rrugëve dhe parqeve, DED, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin e EE të rrugëve dhe parqeve.	Drejtoria e Shërbimit e mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financës
4.21 Kjo është transporti dhe prioriteti i publikut të transportit	Zhvillimi i korsive të biçikletave	06.01.2023	1	Zhvillimi i korsive të biçikletave dhe promovimi i transportit jo të motorizuar (bashkim me biçikleta, skuter)	Zhvillimi i korsive të biçikletave dhe promovimi i transportit pa motor (biçikleta, skuter sharing) duke ndërtuar 1 linjë çdo vit në bazë të planit të e-mobilitetit.	Shoqëri private transporti në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Drejtoria Arsimore dhe e Shërbimit me Drejtorinë e Mjedisit dhe Drejtorinë Financiare
2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave të bashkiake	Rehabilitimi i EE i kopshteve	06.01.2023	1	Rehabilitimi EE i kopshteve duke përfshirë: a) Renovimin e mbulesës së ndërtesës, b) modernizimin e ngrohjes	Rehabilitimi i EE i kopshteve është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme që çdo vit të zbatohen 2 kopshte dhe kujdesi ditor duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë (kWh/m2 vit). Duhet të merren parasysh hapat e mëposhtëm: Inventari i kopshteve, Koncepti i ngrohjes, Auditimi i energjisë, Renditja e shkollave, DED, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin e EE të kopshteve.	Drejtoria e Arsimit dhe e Shërbimit
2.1.1 Standartet e Efiçencës së Energjisë për Ndërtesat Bashkiake	Trajnim për rinovimin e EE në Ndërtesa	01.01.2024	1	Programi i ngritjes së kapaciteteve të retrofit EE, koncepti i Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë BRE)	Programi i ngritjes së kapaciteteve të retrofit EE, koncepti i Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë BRE) nuk ka filluar ende dhe do të kryhet nga SEMP.	Drejtoria e Arsimit dhe e Shërbimit
2.1.1 Standartet e Efiçencës së Energjisë për Ndërtesat Bashkiake	Trajnim MEMU për menaxhimin e ndërtesave publike komunale	01.06.2023	1	Njësia Komunale e Menaxhimit të Energjisë që merret me ndërtesat publike komunale	Trajnimet për punë për MEMU do të vazhdojnë veçanërisht për trajtimin e menaxhimit të energjisë së ndërtesave publike komunale, krijimit të bazës së të dhënave dhe krijimit të listës së shkurtër të ndërtesave që do të MEMU do të vazhdojë monitorimin e konsumit mujor të energjisë dhe krijimin e një liste të shkurtër të ndërtesave që do të rehabilitohen vit pas viti.	Drejtoria e Arsimit dhe e Shërbimit
2.1.2 Auditimi fillestar i mirë, monitorimi i konsumit të ujit dhe raportimit...	Krijimi i bazës së të dhënave të ndërtesave publike të bashkisë	06.01.2023	1	Krijimi i bazës së të dhënave të ndërtesave publike komunale dhe Programi i Benchmarking		Drejtoria e Shërbimit
2.3.1 Ndrëçimi publik	Ndërrimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL	01.01.2024	1	Ndërrimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL	Zëvendësimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL do të bëhet për 1 automjet në vitin 2024 dhe për 1 tjetër në vitin 2025 duke filluar me atë që ka konsumin më të lartë specifik të energjisë litra/orë pune.	Drejtoria e Shërbimit
2.3.1 Ndrëçimi publik	Udhëzues prokurimi për instalimet e reja të dritave të rrugës	01.01.2023	1	Udhëzues prokurimi për instalimet e reja të dritave të rrugës	MEMU do të kryejë trajnimin e inxhinierëve, financiarëve, ekipit ligjor dhe të prokurimit për hapat që do të ndiqen në lidhje me Udhëzuesin e Prokurimit për instalimet e reja të ndrëçimit të rrugëve.	Drejtoria e Shërbimit
6.1.1 Koncepti i komunikimit dhe bashkëpunimit (I brendshëm lidhur me qeverinë qendrore ...	Përgatitni planin e veprimit për komunikim	01.01.2024	1	Koncepti bazë i komunikimit, i cili përshkruan qasjen ndaj grupeve të synuara të paracaktuara, duke përfshirë përcaktimin e kanaleve dhe mjeteve të komunikimit, buxhetin, KPI-të, afatet kohore etj.	Konceptet komunale të komunikimit duhet t'i udhëheqin departamentet e komunikimit në zbatimin e masave të ndryshme të komunikimit në lidhje me fushat prioritare dhe në veçanti në lidhje me efiçencën e energjisë. Përmbajtja duhet të definohet dhe të përvijohet ngushtë me përfaqësuesit e MEMU-së të komunës përkatëse.	Departamenti i Komunikimit dhe PR
1.1.3 Skenari bazë dhe inventar i monitorimit të emetimeve	Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave	06.01.2023	2	MEMU duhet të bashkëpunojë me shumë drejtori të bashkive për të mbledhur të gjitha të dhënat e konsumit të energjisë në lidhje me sektorët indirekt: banimi, shërbimet tregtare, industria, transporti privat dhe bujqësia.	MEMU mbledhi të gjitha të dhënat për vitin 2021 dhe këto të dhëna janë kalibruar me mbështetjen e konsorciumit SEMP. MEMU duhet të vazhdojë të bashkëpunojë me shumë drejtori të bashkive për të mbledhur të gjitha të dhënat e konsumit të energjisë në lidhje me komunat direkte dhe sektorët indirekt: banimi, shërbimet tregtare, industria, transporti privat dhe bujqësia. MEMU i mbështetur nga konsorciumi SEMP ka mbledhur të dhëna për vitin 2022 dhe do të prezantojë ato në ENERCOACH sa më shpejt të jetë e mundur mjeti do të jetë gati	Të gjitha drejtoritë
2.2.2 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për energji elektrike	Ndjekja e FS për Impiantin PV 2 MW për prodhimin e energjisë elektrike si Autoprodhues	01.01.2024	2	Bashkia e Korçës po planifikon të ndërtojë një Impiant PV 2 MW për prodhimin e energjisë elektrike si Autoprodhues për të shërbyer për kërkesën e brendshme të bashkisë për energji elektrike.	Koncepti ideja dhe studimi i fizibilitetit nuk ka filluar ende të përgatitet. Në të njëjtën kohë është e rëndësishme të përmendet se Bashkia e Korçës është bashkia e parë në Shqipëri, e cila ka futur një impiant PV 0.75 MW për prodhimin e energjisë elektrike si Autoprodhues i përdorur nga impianti i trajtimit të ujërave të zeza.	Ujësullësi Rajonal Korçë

1.1.1 Targetet për Energji dhe Klimen	Vendim për zëvendësimin e lëndëve djegëse fosile me BRE për të gjithë sektorët e shërbimeve të drejtpërdrejt bashkiake	06.01.2023	2	Bashkia po diskuton objektivat brenda me drejtorinë e saj kryesore për reduktimin e EE, BRE dhe CO2 bazuar në zëvendësimin e lëndëve djegëse fosile për shërbime të ndryshme dhe për të qenë në përputhje me NECAP. Objektivat e bashkisë të energjisë dhe klimës nuk janë zyrtarizuar ende. Megjithatë, është shumë e rëndësishme të përmendet se MEMU ka informuar këshillin dhe ka përfshirë në buxhet përgatitjen e MECAP-it. MEMU po punon me SEMP Bilanci energjetik i bashkisë do të përgatitet për shërbime direkte komunale dhe sektorë indirekte.	Pjesa e zëvendësimeve të lëndëve djegëse fosile për secilin sektor të drejtpërdrejtë (ndërtesa publike, transport publik, ujëra të zeza, ujë të pijshëm, menaxhimi i mbetjeve) dhe sektorët indirekt (banimi, shërbimi privat, bujqësia, industria, transporti privat) do të përcaktohet sipas EE, BRE dhe Objektivat CO2.	MEMU
1.1.3 Skenari bazë dhe inventar i monitorimit të emetimeve	Llogaritni pjesën e BRE (përfshirë të planifikuar)	01.06.2023	2	Bilanci energjetik i bashkisë do të përgatitet për shërbime direkte komunale dhe sektorë indirekte.	Pjesa e BRE-ve është shuma e hidrocentraleve të vogla, PV, IPP-së së biogazit, Autoproduesve Pv, PPI-të e erës kundrejt totalit të bilancit energjetik të bashkisë.	Drejtoria e Shërbimit
3.2.1 Eficiençë Energji në sistemin e Furnizimit me Ujë, përfshin sistemin PV	Përmirësoni reduktimin e rrjedhjeve dhe matjen e presionit	06.01.2023	2	Programi aktiv i zbulimit të rrjedhjeve dhe menaxhimit të presionit	Programi Aktiv i Zbulimit të Rrjedhjeve dhe Menaxhimit të Presionit është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 2-3 sisteme të shpërndarjes së ujit duke filluar me ato që kanë humbjet më të larta të ujit dhe konsumin specifik të energjisë kWh/m3 në vit. Programi Aktiv i Zbulimit të Rrjedhjeve dhe Menaxhimit të Presionit është një nga veprimet e rëndësishme të konsideruara edhe në kuadër të ndërmarrjes së re të ristrukturuar të ujit të Korçës.	Ujësullësi Rajonal Korçë
6.2.1 Bashkitë dhe rajonet e tjera, kombinohen dhe ndërkombëtarët	Krijimi i shkëmbimit të përvojës me bashkitë e tjera SEMP	05.02.2023	2	Krijimi i shkëmbimit të eksperiencës me bashkitë e tjera SEMP është duke vazhduar në kuadrin e katër bashkive SEMP	Çdo gjashtë muaj katër bashki të SEMP takohen me njëra-tjetrën dhe diskutojnë fusha të rëndësishme. Këto takime janë dhe do të jenë shumë të rëndësishme për përcaktimin e standardeve krahasuese për të gjitha shërbimet komunale dhe për ndjekjen e shembujve të mirë që do të zbatohen	Drejtoria e Shërbimit
2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave të bashkiake	Krijimi i konceptit të rinovimit të objekteve publike bashkiake	06.01.2023	2	Rehabilitimi i EE i shkollave duke përfshirë: a) Renovimin e mbulesës së ndërtesës, b) modernizimin e sistemit të ngrohjes Rehabilitimi EE i kopshteve duke përfshirë: a) Renovimin e mbulesës së ndërtesës, b) modernizimin e ngrohjes Rehabilitimi i EE i ndërtesave administrative duke përfshirë rinovimin e mbulesës së ndërtesës dhe modernizimin e ngrohjes Programi i rehabilitimit të EE të ndërtesave sociale Retrofit (qendra komunitare, shtëpitë e të moshuarve, etj.) Rinovimi i zyrave të administrimit në fshatra Rinovimi i objekteve/qendrave shëndetësore	Rehabilitimi i EE i shkollave është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 9-10 shkolla duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë të matur në kWh/m2 vit. Të gjitha të dhënat përkatëse të mbledhura në bazë mujore do të përfshihen në Enercoach.	MEMU, Drejtoria e Arsimit dhe Shërbimit
2.1.2 Auditimi fillestar i mirë, monitorimi i konsumit të ujit dhe raportimit...	Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike	06.01.2023	2	Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike bashkiake, monitorimi, raportimi dhe vlerësimi i konsumit të energjisë Krijimi i bazës së të dhënave të ndërtesave publike bashkiake dhe Programi i Benchmarking	Duke përfshirë të gjithë inventarin e ndërtesave publike me të gjitha karakteristikat e tyre dhe konsumin vjetor të mallrave të energjisë mujore/vjetore në bazën e të dhënave të zgjedhura (Enercoach).	Drejtoria e Shërbimit Arsimit
4.1.2 Automjetet e Bashkisë	Ndërrimi i automjeteve	05.02.2023	2	Ndërrimi i automjeteve të përdorura për stafin dhe për nevojat e transportit të mallrave të komunës	Komuna do të vazhdojë me ndërrimin e automjeteve që përdoren për staf dhe për nevojat e transportit të mallrave të komunës	Drejtoria e Shërbimit dhe Transportit
2.3.1 Ndrichi publik	Përditësimi i inventarit të Ndrichimit	06.01.2023	2	Përditësimi i inventarit të ndriçimit, monitorimi, raportimi dhe vlerësimi i konsumit të energjisë	MEMU do të kryejë trajnimin e ekipit të operimit dhe mirëmbajtjes për përditësimin e inventarit të ndriçimit, monitorimin, raportimin dhe vlerësimin e konsumit të energjisë për të gjithë Sistemin e Ndrichimit Rugor dhe mënyrat e thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur telefonin e tyre inteligjent dhe duke i dorëzuar të dhëna të tilla një eksperti përgjegjës të MEMU. Për Bashkinë Korçë është përgatitur inventari paraprak i të gjitha rrugëve dhe parqeve publike.	Drejtoria e Shërbimit e mbështetur nga Drejtoria e PPTMKI
2.3.1 Ndrichi publik	Auditimet e ndriçimit	05.02.2023	2	Auditimet energjetike, projektimi i detajuar inxhinierik dhe dokumentet e tenderit	MEMU do të kryejë trajnimin e ekipit inxhinierik për auditimet energjetike, projektimin e detajuar inxhinierik dhe dokumentet e tenderit për vlerësim për të gjithë Sistemin e Ndrichimit Rugor.	Drejtoria e Shërbimit

3.2.2 Efiçencë në sipërfaqe e ujit.	Masat edukative për kursimin e ujit në shkolla	01.01.2024	2	Masat edukative, kursimi i ujit	Rehabilitimi i EE i shkollave është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme që çdo vit të zbatohen 5-6 shkolla duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m2 vit.	Ujësjiellësi Rajonal Korçë
	PV për WWTP	01.01.2025	2	Fushata sensibilizuese për qytetarët për të promovuar përdorimin efikas të burimeve ujore Impianti shtesë diellor PV në WWTP (me kapacitet të instaluar paraprakisht 4 MW të integruar me rrjetin e shpërndarjes) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi	Impianti PV diellor në stacionet e pompimit (me kapacitet të instaluar paraprakisht 2.7 MW të integruar me rrjetin e shpërndarjes) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi	Ujësjiellësi Rajonal Korçë
1.1.4 Strategjia per ujrat e zeza koleksionin e	Zbatoni renditur	01.06.2024	2	Zhvillimi i grumbullimit të renditur, koshave të veçantë në qytetin e K. dhe fshatrat, gjithsej 60 pika grumbullimi x4	Kompleksi i klasifikimit dhe stacioni i transferimit: Përfshirë klasifikimin dhe riciklimin në 60 pika grumbullimi dhe secila prej tyre me 4 kosha ndarëse si dhe kompostim për zonat urbane dhe zonat rurale. Pas përfundimit të studimit, të kryhet investimi për skemat përkatëse më të përshtatshme për zonat urbane dhe për zonat rurale.	Kompania dhe/ose Drejtoria e Shërbimit për menaxhimin e mbetjeve
1.1.4 Strategjia per per ujrat e zeza	Zhvilloni një impiant klasifikimi në landfill	01.01.2024	2	Impianti i klasifikimit në vendin e landfillit duke përfshirë klasifikimin dhe riciklimin	Kompleksi i klasifikimit dhe stacioni i transferimit: Përfshirë klasifikimin dhe riciklimin në 60 pika grumbullimi dhe secila prej tyre me 4 kosha ndarëse si dhe kompostim për zonat urbane dhe zonat rurale. Pas përfundimit të studimit, të kryhet investimi për skemat përkatëse më të përshtatshme për zonat urbane dhe për zonat rurale.	Kompania dhe/ose Drejtoria e Shërbimit për menaxhimin e mbetjeve
4.21 Kjo është transporti dhe prioriteti i publikut të transportit	Zgjerimi i linjave të autobusëve	06.01.2023	2	Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve qytet – fshat	Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve të qytetit dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të kryhet një plan e-mobiliteti lidhje me Drejtorinë e për 2 linja të reja.	Shoqëri private transporti në Transportit Publik dhe/ose
1.2.2 Lëvizshmëria e përgjithshme dhe plani i trafikut	Shuttle-autobus/minibusë	06.01.2023	2	Autobusë me sistem tërheqës të pastër për në vendet turistike dhe fshatrat	Zëvendësimi i minibusëve të vjetër me autobusë/minibusë me sistem tërheqës të pastër për në fshatrat e largëta dhe vendet turistike dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 2 autobusë/minibusë duke filluar me ato që kanë konsumin specifik më të lartë të litrave të energjisë. /100 km vit.	Shoqëri private transporti në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit
1.3.1 Mjete të detyrueshme për pronarët e tokave në lidhje me rinovimin e ndërtesave	Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objekte tregtare	06.01.2023	2	Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objektet tregtare bazuar në Kërkesat Minimale të Rendimentit Energjetik, NZEB (përfshirë BRE)	MEMU i mbështetur nga AEE për të zbatuar të gjitha aspektet rregullatore në Drejtoria e PPTMKI lidhje me hapat që duhen ndjekur për lëshimin e lejeve të ndërtimit për ndërtesat tregtare bazuar në Kërkesat Minimale të Performancës së Energjisë, NZEB (përfshirë BRE).	Drejtoria e PPTMKI
3.1.1 Ngrohje dhe Ftohje nga Burime të Rinovueshme të Energjisë brenda territorit të Bashkisë	Studimi i Fizibilitetit për Ngrohjen Qendrore	24.03.2024	2	Studimi i fizibilitetit për furnizimin me NQ të qytetit K. (Struktura e kompanisë NQ, BH, rrjeti, struktura e klientëve, parashikimi i kërkesës, opsionet e karburantit, zonat prioritare të NQ)		
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve	Programi i Auditimit të Energjisë	02.02.2023	2	Programi i auditimit të energjisë për rinovimin e MAB (200 nga 450) Programi mbështetës për bashkëfinancimin e rinovimit të MAB (20-25% për HH jo-pjesëmarrës)	1. Auditimet e Energjisë janë të domosdoshme përpara çdo ndërhyrjeje 2. Auditimi i Energjisë do të bëhet sipas VKM 3. Numri i QR-ve çdo vit duhet të jetë së paku i barabartë me numrin e BP-ve që do të rehabilitohen. MEMU i ka kërkuar ekipit të SEMP për një Program Trajnimi për stafin teknik për t'i dhënë njohuri standarde dhe të detajuara stafit teknik në mënyrë specifike, analiza teknike kërkon auditime energjetike të të gjitha ndërtesave, përgatitjen e Certifikatave të Performancës së Energjisë, dizajn të detajuar inxhinierik për të gjitha masat EE/RES (minimumi kërkesat e energjisë sipas akteve nënligjore), dokumentet e tenderit, përzgjedhja e kontraktorëve, plani financiar, mbikëqyrja, komisioni, monitorimi dhe verifikimi. Investimet do të përfshijnë, për shembull, përmirësime të pjesëve civile të mbështjelljes së ndërtesës (izolim termik i mureve të jashtme, çatisë, dyshemesë, futja e dritareve të reja EE dhe dyerve të jashtme EE) dhe instalimi i sistemit të ngrohjes EE/RES, sistemit të ftohjes, ujit të nxehtë diellor, sistemi dhe sistemi i prodhuesve të automjeteve PV	Drejtoria e Arsimit dhe e Shërbimit
6.5.1 Mbështetje financiare për projektet e shoqërisë civile	Zbritje për pronën për ndërtime të reja efikase	01.01.2024	2	Ulje e taksës së pronës për ndërtime të reja efikase	Uljet e tatimit në pronë për ndërtime të reja efikase do të përfshihen për të gjitha ndërtesat e reja që arrijnë etiketën A	Drejtoria e PPTMKI

1.1.4 Strategjia per ujrat e zeza mirëmbajtjes së flotës së automjeteve të			Auditimet e Mirëmbajtjes së 06.01.2023 2	Kontrollet e	Auditimet e mirëmbajtjes së flotës së automjeteve të mbeturinave që kryejnë	Kompania dhe/ose Drejtoria e
Flotës së Mjeteve të Mbeturinave, vjetore			mbeturinave, duke kontrolluar çdo vit konsumin e karburantit të tyre		zëvendësimin janë të rëndësishme për t'u zbatuar. Fillimisht do të zëvendësohen ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë litra/orë pune në vit. Bashkia e Korçës po kryen çdo vit konsum të kontrolluar të karburantit për flotën e saj të automjeteve.	Shërbimit për menaxhimin e mbetjeve
1.1.4 Strategjia per ujrat e zeza	06.01.2023	2	Optimizimi i rrugës së grumbullimit të mbetjeve, menaxhimi i gjurmimit dhe transportit me GPS,		Optimizimi i Rrugëve të Grumbullimit të Mbetjeve, Menaxhimi i Gjurmimit dhe Transportit me GPS, Qendra qendrore e dispeçimit për bartjen e minimizimit	Kompania dhe/ose Drejtoria e Shërbimit për menaxhimin e
Optimizimi i rrugës së grumbullimit të mbetjeve			qendra qendrore e dërgimit		të konsumit specifik të energjisë të matur në litra/100 km në vit. Bashkia Korçë kontrolloni propozimin e çdo oferte nga kompanitë koncesionare nëse ato kanë përfshirë një aspekt shumë të rëndësishëm të Optimizimit të Rrugës së Grumbullimit të Mbetjeve	mbetjeve
4.21 Kjo është transporti dhe prioriteti i publikut të transportit	Zëvendësimi i autobusëve urbanë me autobusë hibridë ose elektrikë	06.01.2023	2	Nuk ka nisur ende zëvendësimi i autobusëve urbanë me autobusë hibridë apo elektrikë	Zëvendësimi i autobusëve urbanë me autobusë hibridë ose elektrikë dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 2 autobusë/minibusë duke filluar nga ata që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë të matur në litra/100 km vit.	Shoqëri private transporti në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit
	Ndërtimi i stacionit të lëvizshmërisë	01.01.2025	2	Ndërtimi i stacionit të lëvizshmërisë, që lidh transportin publik urban me atë rajonal (autobusët), ndarjen e makinave dhe biçikletave	Ndërtimi i 2 stacioneve të lëvizshmërisë, që lidhin transportin publik urban me atë rajonal (autobusët), ndarjen e makinave dhe biçikletave. Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve të qytetit dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të kryhet një plan lëvizshmërie.	Shoqëri private transporti në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit
4.21 Kjo është transporti dhe prioriteti i publikut të transportit	Promovimi i mënyrave të transportit jo të motorizuar	01.01.2024	2	Promovimi i mënyrave të transportit jo të motorizuar	MEMU do të realizojë 2 takime informuese/ndërgjegjësuere për promovimin e mënyrave të transportit pa motor për 1) shkollat e mesme; 2) Oda e industrisë; 3) Veprimtaritë tregtare.	Shoqëri private transporti në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Drejtoria e Arsimit dhe e
2.2.1 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për ujë	Programi i Ujit të Nxehtë Diellor për ambiente sociale dhe kopshtesh	01.01.2024	2	Programi i Ujit të Nxehtë Diellor për objektet sociale dhe të kopshteve, duke përfshirë rezervuarin e magazinimit (bazuar në kërkesën përkatëse për energjinë e ujit të nxehtë), sistemet e kontrollit dhe tubacioneve	Instalimi i Ujit të Nxehtë Solar në kujdesin e përditshëm dhe kopshtet dhe shkollat fillore dhe konviktet është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 3-4 ndërtesa duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë për sigurimin e ujit të ngrohtë. në kWh/m2 vit.	Shërbimit
2.2.4 Efiçenca e prodhimit - ne energji elektrike	Pajisjet elektrike me efikasitet energjetik në ndërtesat publike	06.01.2023	2	Programi për pajisjet elektrike me efikasitet energjetik: kompjuterë, pajisje kuzhine, etj.	Përditësimi i pajisjeve elektrike për të gjitha ndërtesat publike është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 18-20 ndërtesa duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë elektrike kWh/m2 vit.	Drejtoritë e Arsimit, Shërbimit dhe Prokurimit
2.2.1 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për ujë	Kaldaja me dru për ndërtesa publike	06.01.2023	2	Zëvendësimi i bojlerit të drurit të ndërtesave publike (ose ngrohësve elektrikë) me program pelet	Instalimi i kaldajave pellet/briket EE në kujdesin ditur dhe kopshte dhe shkolla fillore dhe konvikte është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 5-6 ndërtesa duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë për sigurimin e hapësirës. ngrohje me bazë kWh/m2 vit.	Drejtoria e Shërbimit
5.2.2 Ngritja e kapaciteteve të brendshme (vetiake)	Trajnimi i menaxherëve të energjisë për mbledhjen e të dhënave	01.01.2024	2	Trajnimi i kujdestarëve/menaxherëve të energjisë	MEMU do të kryejë Trajnimin e kujdestarëve të ndërtesave/menaxherëve të energjisë për funksionimin e duhur të të gjitha sistemeve energjetike dhe mënyrat e thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur telefonin e tyre inteligjent dhe duke i dhënë të dhëna të tilla një eksperti përgjegjës të MEMU. MEMU ka kërkuar nga ekipi SEMP për një Program Trajnimi për stafin teknik për t'i dhënë njohuri standarde dhe të detajuara stafit teknik në mënyrë specifike, analiza teknike kërkon menaxherët e energjisë për ndërtesat dhe të gjitha shërbimet e tjera komunale, dizajn të detajuar inxhinierik për të gjitha masat EE/RES (kërkesat minimale të energjisë sipas akteve nënligjore), dokumentet e tenderit, përzgjedhja e kontraktorëve, plani financiar,	Drejtoria e Arsimit dhe e Shërbimit
2.3.1 Ndrichi publik	PV diellore për njësitë e reja Autoprodhuese Ndrichi rrugor	06.01.2023	2	PV diellore për njësi të reja SL në distancë, autoprodhues me ruajtje të energjisë (40W, vetëm komponent PV)	Përfshirë PV diellore për njësitë e reja SL në distancë, autoprodhues me ruajtje të energjisë (40W, vetëm komponent PV) për rehabilitimin/zgjerimin e ndriçimit rrugor është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohet çdo vit Rruga 350-400 dhe Programet e Ndrichi LED të Hapësirës Publike duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/km në vit.	Drejtoria e Shërbimit

2.3.1 Ndrëçimi publik	Trajnim për rinovimin e ndrëçimit EE	01.01.2024	2	Programi i ngritjes së kapaciteteve të rinovimit të ndrëçimit EE, teknologjive të avancuara dhe mirëmbajtjes	MEMU do të kryejë trajnimin e ekipit të operimit dhe mirëmbajtjes për funksionimin e duhur të rikonstruksionit të ndrëçimit EE, teknologjitë e avancuara dhe mirëmbajtjen e të gjithë Sistemit të Ndrëçimit Rrugor dhe mënyrave të thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur telefonin e tyre inteligjent dhe duke i dhënë të dhëna të tilla një eksperti përgjegjës të MEMU. MEMU ka kërkuar nga ekipi SEMP për një Program Trajnimi për stafin teknik për t'i dhënë njohuri standarde dhe të detajuara stafit teknik në mënyrë specifike, analiza teknike kërkon auditime energjetike të të gjitha rrugëve të ndrëçuara dhe jo të ndrëçuara, dizajn të detajuar inxhinierik për të gjitha masat EE/RES (kërkesat minimale të energjisë sipas akteve nënligjore), dokumentet e tenderit, përzgjedhja e kontraktorëve, plani financiar, mbikëqyrja, komisioni, monitorimi dhe verifikimi. Investimet do të përfshijnë, për shembull, EE LED duke filluar nga rrugët më të frekuentuara	Drejtoria e Shërbimit
2.2.4 Efiçenca e prodhimit - ne energji elektrike	Auditimi i furnizimit me ujë të objekteve të trajtimit Rehabilitimi i rrjetit 0,4 - 10 KV	01.01.2025	2	Auditimi i furnizimit me ujë të objekteve të trajtimit	Kryerja e Auditimit të Energjisë dhe Ujit të Objekteve të Trajtimit duke përfshirë analizën e Sistemit të integruar të Autoproduesve Pv dhe Impiantit EE Rehabilitimi i rrjetit 0.4 - 10 KV dhe përmirësimi i transformatorëve në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 100 km në vit duke filluar me ato që kanë humbjet më të larta teknike dhe jo-teknike të energjisë elektrike brenda kufirit të bashkia. Rehabilitimi i sistemit të shperndarjes është detyrim i OSHEE dhe Bashkia Korce prezanton nevojat e tyre, mbeshtet OSHEE me leje infrastrukturore dhe perpiqet te harmonizoj planet e tyre me planet e OSHEE per te mos patur mbivendosje punimesh ne rruge te ndryshme.	Ujësjellësi Rajonal Korçë
6.5.1 Mbështetje financiare për projektet e shoqërisë civile	Programi inteligjent i matjes	06.01.2023	2	Program inteligjent i matjes, që mundëson matjen dhe faturimin 'RE pro-sumer'	Investimi në programin e matjes inteligjente, duke mundësuar matjen dhe faturimin 'RE pro-sumer' është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 800 klientë në vit duke filluar nga ata që kanë energjinë më të lartë teknike dhe jo-teknike. humbjet brenda kufirit të komunës.	OSHEE
3.1.2 Energji elektrike nga Burime të Rinovueshme të Energjisë brenda territorit të Bashkisë	Programi i reduktimit të humbjeve jo-teknike	06.01.2023	2	Programi i Reduktimit të Humbjeve Jo-Teknike, zbatimi i faturimit dhe arkëtimit	Investimi në Programin e Reduktimit të Humbjeve Jo-Teknike, zbatimi i faturimit dhe arkëtimit është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 800 konsumatorë në vit duke filluar me ata që kanë humbjet më të larta jo-teknike të energjisë elektrike brenda kufirit të bashkisë. Rehabilitimi i sistemit të shperndarjes është detyrim i OSHEE dhe Bashkia Korce prezanton nevojat e tyre, mbeshtet OSHEE me leje infrastrukturore dhe perpiqet te harmonizoj planet e tyre me planet e OSHEE per te mos patur mbivendosje punimesh ne rruge te ndryshme.	OSHEE
1.2.1 Ngrohja dhe ftohja e hapësirave dhe planet e tyre të suksesshme	Përditësimi i studimeve të fizibilitetit për RE	06.01.2023	2	Përditësimi i studimeve të fizibilitetit për RE (hidro, diellor, erë) dhe prezantim para financuesve, investitorëve, donatorëve	Kryerja e një Përditësimi 5 të studimeve të fizibilitetit për BRE (hidro, diellor, erë) dhe prezantim para financuesve, investitorëve, donatorëve brenda kufirit të bashkisë.	OSHEE
3.2.1 Efiçencë Energjie në sistemin e Furnizimit me Ujë, përfshin sistemin PV	Impianti PV diellor në stacionet e pompimit	01.01.2024	2	Impianti PV diellor në stacionet e pompimit (me kapacitet të instaluar paraprakisht 2.7 MW të integruar me rrjetin e shpërndarjes) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi	Impianti diellor PV në stacionet e pompimit (me kapacitet të instaluar paraprak për 15 fshatra (si kapacitet total i barabartë me 750-1000 kW) i integruar me rrjetin shpërndarës) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi për zonat urbane qendrore dhe veçanërisht për furnizimin me ujë individual. sistemet për fshatrat duke përfshirë optimizimin e vëllimit të ujit të rezervuarëve	Ujësjellësi Rajonal Korçë
2.1.1 Standartet e Efiçencës së Energjisë për Ndërtesat Bashkiake	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesës	01.01.2024	2	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesave (ndërtesa të mëdha, > 3.000 m ²)	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesave EE (ndërtesa të mëdha, > 3.000 m ²) është në proces dhe për të arritur objektivat është e rëndësishme të zbatohen çdo vit 3 ndërtesa qendrore që diskutojnë ministrinë e linjës duke filluar me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m ² vit. Përgatitja e një trajnimi dhe kryerja e tij për MEMU dhe të gjithë menaxherët e energjisë që prezantojnë menaxhimin e energjisë dhe mirëmbajtjen e mirë të	Ministritë e linjës pronare të ndërtesave qendrore

5.2.2 Ngritja e kapaciteteve të brendshme (vetiake)	Trajnim i portierit për menaxhimin e energjisë në ndërtesa	01.01.2024	2	Trajnim për Menaxhimin e Energjisë së Ndërtesës	MEMU do të kryejë trajnime për 20 kujdestarë/menaxherë energjie të ndërtesave për funksionimin e duhur të të gjitha sistemeve energjetike për ndërtesat publike qendrore (çdo vit) në pronësi të ministrive të linjës (brenda territorit të tyre) dhe mënyra të thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur telefonin e tyre inteligjent dhe dërgimin e tyre. të dhëna të tilla tek një ekspert përgjegjës i MEMU-së. MEMU i ka kërkuar ekipit të SEMP për një Program Trajnimi për stafin teknik për t'i dhënë njohuri standarde dhe të detajuara stafit teknik në mënyrë specifike, analiza teknike kërkon auditime energjetike të të gjitha ndërtesave, përgatitjen e Certifikatave të Performancës së Energjisë, dizajn të detajuar inxhinierik për të gjitha masat EE/RES (minimumi kërkesat e energjisë sipas akteve nënligjore), dokumentet e tenderit, përzgjedhja e kontraktorëve, plani financiar, mbikëqyrja, komisioni, monitorimi dhe verifikimi. Investimet do të përfshijnë, për shembull, përmirësime të pjesëve civile të mbështjelljes së ndërtesës (izolim termik i mureve të jashtme, çatisë, dyshemesë, futja e dritareve të reja EE dhe deryeve të jashtme EE) dhe instalimi i sistemit të ngrohjes EE/RES, sistemit të ftohjes, ujit të nxehtë diellor, sistemi dhe sistemi i prodhuesve të automjeteve PV.	Drejtorja Arsimore Rajonale & Drejtorja e Shëndetësisë
5.2.2 Ngritja e kapaciteteve të brendshme (vetiake)	Trajnim për Menaxhimin e Energjisë së Ndërtesës	01.01.2024	2	Trajnim për Menaxhimin e Energjisë së Ndërtesës	MEMU do të kryejë trajnime për 20 kujdestarë/menaxherë energjie të ndërtesave për funksionimin e duhur të të gjitha sistemeve energjetike për ndërtesat publike qendrore (çdo vit) në pronësi të ministrive të linjës (brenda territorit të tyre) dhe mënyra të thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur telefonin e tyre inteligjent dhe dërgimin e tyre. të dhëna të tilla tek një ekspert përgjegjës i MEMU-së. MEMU i ka kërkuar Konsorciumit SEMP që të rrisë nivelin e njohurive për stafin teknik të Komunës për të kuptuar dhe shfrytëzuar informacionin e marrë nga raportet e auditimit të energjisë për planifikimin e duhur të të gjithë hapave për futjen e masave EE/BRE në ndërtesa.	Drejtorja Arsimore Rajonale & Drejtorja e Shëndetësisë
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve	Program informacioni dhe mbështetjeje për çatitë diellore	01.01.2024	2	Program informacioni dhe mbështetjeje për çatitë diellore për ndërtesa industriale dhe tregtare	MEMU do të kryejë informim/ndërgjegjësim në 2 takime për programin informues dhe mbështetës për çatitë diellore për ndërtesat industriale dhe tregtare për 1) Dhomën e Industrisë; dhe 2) Veprimtaritë tregtare.	Drejtorja e Komunikimit
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve	Mbështet Auditimet e Energjisë Eksploroni burimet e rinovueshme	01.01.2024	2	Mbështet Auditimet e Energjisë Eksploroni burimet rinovueshme	Përgatitja e Gazsjellësit të EE/RES për 100 subjekte duke i mbështetur ata për kryerjen e Auditimeve të Energjisë për Eksplorimin e BRE-ve me fokus veçanërisht tek Autoprodhuesit FV.	Drejtorja e Komunikimit
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve	Organizoni ngjarje të lidhura me biznesin	01.03.2023	2	Ngjarje të përshtatura në mënyrë specifike	Ngjarje që lidhen me ndryshimet klimatike, burimet e rinovueshme të energjisë ose eficientë të energjisë, me qëllim promovimin e teknologjive të reja, masave dhe produkteve të ndryshme (panele diellore, pompa nxehtësie, etj.). Kjo mund të jetë një ditë informacioni biznesi, mëngjesi biznesi, ekspozitë energjetike, ngjarje rrjeti etj. Ajo ka për qëllim të ofrojë informacion mbi mundësitë e investimeve dhe zhvillimin e biznesit në këtë fushë etj.	Drejtorja e Komunikimit
6.1.1 Koncepti i komunikimit dhe bashkëpunimit (I brendshëm lidhur me qeverinë qendrore ...	Përgatitja dhe zbatimi i Konceptit të Komunikimit të Brendshëm	01.03.2023	2	Përcaktimi i kanaleve të komunikimit brenda komunës	Krijimi i mekanizmave për shkëmbimin e rregullt të informacionit ndërmjet MEMU-së, Departamentit të Komunikimit dhe vendimmarrësve me qëllim që si vendimmarrësit ashtu edhe punonjësit e tjerë të administratës lokale të jenë të vetëdijshëm për përpjekjet lokale në fushën e efikasitetit të energjisë dhe	Drejtorja e Komunikimit

Aneksi D Kontributi i Bashkisë në Politikat dhe Masat Kombëtare

Masat NECP të përfshihen në MECAP			E adresuar tashmë në MECAP (rasti Korçë, 23/3)	
Kodi	Masa	Lloji	Masa	Lloji
G-I2	Krijimi i një mekanizmi për zbatimin e MMR	Rregullatore	Caktimi i synimeve (në përputhje me objektivat kombëtare) për EE, CO2 dhe BRE Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave	Politika dhe rregullorja komunale Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
G-W1	Reduktimi i emetimeve nga mbetjet	Rregullatore; Financiare	Optimizimi i rrugës së grumbullimit të mbetjeve Kontrollet e mirëmbajtjes së flotës së automjeteve të mbeturinave Studimi i Fizibilitetit: Kompleksi modern i klasifikimit të mbetjeve Licencat e grumbullimit të mbetjeve Promovoni Zero Waste përmes klasifikimit të riciklimit dhe kompostimit	INVESTIMET Menaxhimi dhe monitorimi i O&M Përgatitja për investime Politika dhe rregullorja komunale Politika dhe rregullorja komunale
G-W3	Rritja e impianteve të trajtimit të ujërave të zeza dhe mbulimi i tyre	Rregullatore; Financiare	Zgjerimi i impiantit të trajtimit të WW Përmirësimi i performancës së kanalizimeve Impianti PV diellor në WWTP Ndarja e llumit WW dhe njëësia e biogazit	INVESTIMET INVESTIMET INVESTIMET INVESTIMET
R-E3	Mekanizmi i matjes neto për instalime deri në 500 kW	Rregullatore	Programi inteligjent i matjes Monitorimi i konsumit të energjisë	INVESTIMET Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
R-E6	Menaxhimi i anës së kërkesës dhe sistemet e ruajtjes së energjisë	Rregullatore	Promovimi i Menaxhimit të Anës së Kërkesës	Përgatitja për investime

Aneksat

Masat NECP të përfshihen në MECAP			E adresuar tashmë në MECAP (rasti Korçë, 23/3)	
Kodi	Masa	Lloji	Masa	Lloji
	elektrike për fleksibilitetin e rrjetit të energjisë			
R-T1	Elektrifikimi i sektorit të transportit	Rregullatore	Infrastruktura e karikimit të automjeteve elektrike	INVESTIMET
			Zëvendësimi i autobusëve urbanë me autobusë hibridë ose elektrikë	INVESTIMET
R-I1	Mbështetja e vendosjes së aplikacioneve të energjisë së rinovueshme në shkallë të vogël në sektorin industrial joushqimor	Investime, Financiare; Informacioni; arsimore	Programi PV diellor në çati të ndërtesave publike	INVESTIMET
			Përditësimi i studimeve të fizibilitetit për RE	Përgatitja për investime
			Impianti PV diellor në vendgrumbullimin e mbetjeve	INVESTIMET
			Krijimi i një hartë diellore	Përgatitja për investime
			PV diellore për njësitë e reja prodhuese të automjeteve	INVESTIMET
			Ndriçim rrugor	
EE-L1	Zbatimi i Kërkesave të Performancës Minimale të Energjisë në ndërtesa	Rregullatore	Zbatimi rigoroz i kodeve të performancës së energjisë	Politika dhe rregullorja komunale
			Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objektet tregtare	Politika dhe rregullorja komunale
EE-L2	Strategjia afatgjatë e rinovimit (për ndërtesa publike dhe private)	Rregullatore; Financiare; Informacion	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesës	Politika dhe rregullorja komunale
			Krijimi i konceptit të rinovimit të objekteve publike komunale	Politika dhe rregullorja komunale
			Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike komunale	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
			Tubacioni i ndërtesave publike komunale të EE/BRE	Përgatitja për investime
EE-L4	Rinovimi i stokut të ndërtesave publike (të gjitha ndërtesat publike)	Investimi; Rregullatore	Zbatimi rigoroz i kodeve të performancës së energjisë	Politika dhe rregullorja komunale

Aneksat

Masat NECP të përfshihen në MECAP		
Kodi	Masa	Lloji
	përveç ndërtesave të qeverisë qendrore)	

E adresuar tashmë në MECAP (rasti Korçë, 23/3	
Masa	Lloji
Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objektet tregtare	Politika dhe rregullorja komunale
Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesës	Politika dhe rregullorja komunale
Rehabilitimi i EE i shkollave	INVESTIMET
Rehabilitimi i EE i kopshteve	INVESTIMET
Rehabilitimi i EE i objekteve sociale	INVESTIMET

EE-L5	Skemat e mbështetjes financiare për përmirësimin e efikasitetit të energjisë në ndërtesa (sektori privat)	Financiare; Fiskale	↔	Auditime të detyrueshme të energjisë	Politika dhe rregullorja komunale
-------	---	---------------------	---	--------------------------------------	-----------------------------------

EE-S1	Përvetësimi i modeleve ESCO	Rregullatore; Financiare	↔	Rehabilitimi EE i godinave administrative	INVESTIMET
				Programi i Ujit të Nxehtë Diellor për ambiente sociale dhe kopshtesh	INVESTIMET

EE-P1	Masat e efijencës së energjisë në lidhje me blerjet nga autoritetet publike	Rregullatore	↔	Udhëzues prokurimi për instalimet e reja të dritave të rrugës	Politika dhe rregullorja komunale
-------	---	--------------	---	---	-----------------------------------

EE-P2	Planet e Veprimit për Efijencën e Energjisë së Komunave, zbatimi dhe raportimi	Rregullatore, Edukative	↔	Zhvilloni MECAP	Politika dhe rregullorja komunale
				Zhvillimi i një plani për ngrohje/Gohje hapësinore	Politika dhe rregullorja komunale
				Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion

EE-E2	Sistemet e menaxhimit të energjisë për NVM-të	Rregullatore; Organizative	↔	Lëshimi i lejeve të ndërtimit për objektet tregtare	Politika dhe rregullorja komunale
-------	---	----------------------------	---	---	-----------------------------------

Masat NECP të përfshihen në MECAP			E adresuar tashmë në MECAP (rasti Korçë, 23/3)		
Kodi	Masa	Lloji	Masa	Lloji	
			Informacion mbi Programin Mbështetës për EE në industri, NVM	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	
			Organizoni ngjarje të lidhura me biznesin	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	
			Program informacioni dhe mbështetjeje për çatitë diellore	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	
			Mbështet Auditimet e Energjisë Eksploron burimet e rinovueshme	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion	
EE-T3	Mekanizmat mbështetës për EE dhe automjete të pastra	Rregullatore; Financiare; Fiskale		Ndërtimi i stacionit të lëvizshmërisë	INVESTIMET
EE-T4	Rritja e peshës së transportit publik për pasagjerë dhe mallra (rrugë, hekurudha dhe rrugë ujore)	Rregullatore		Promovimi i transportit publik	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
				Promovimi i mënyrave të transportit jo të motorizuar	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
RIC-E1	Përmirësimi i bashkëpunimit rajonal dhe ndërkombëtar në kërkimin shkencor lidhur me sektorin e energjisë	Rregullatore; informative; arsimore; Financiare		Përgatitja dhe zbatimi i Konceptit të Komunikimit të Brendshëm	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
				Përgatitni planin e veprimit për komunikim	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion
				Krijimi i Task Forcës së Komunikimit Ndërkomunal	Politika dhe rregullorja komunale
				Krijimi i shkëmbimit të përvojës me bashkitë e tjera SEMP	Trajnim dhe ngritje kapacitetesh dhe informacion

Aneksi E Metodologjitë ESMAP

Objektivat e Transformimit të Efiçencës së Energjisë komunale janë të tilla ndihmojë në ndërtimin e kapaciteteve lokale për zhvillimin dhe zbatimin e investimeve transformuese të efikasitetit të energjisë në shërbimet komunale, infrastrukturën dhe ndërtesat, duke:

- (i) duke ndihmuar në planifikimin dhe zbatimin me efikasitet të programeve investuese për efiçencën e energjisë në sektorët komunalë.
- (ii) duke ndihmuar në identifikimin dhe zhvillimin e projekteve komunale të efiçencës energjetike të financuara dhe lehtësimin e financimit të tyre.
- (iii) lehtësimin e zhvillimit të mekanizmave financiarë për përsëritjen dhe përshkallëzimin e transaksioneve të investimeve të pilotuara të efiçencës energjetike komunale.
- (iv) zhvillimi i kapaciteteve planifikuese dhe zbatuese.**

Objektivat kryesore të MECAP janë zvogëlimi i konsumit të energjisë, rritja e depërtimit të BRE dhe zvogëlimi i CO₂, zvogëlimi i shpenzimeve përkatëse nga buxheti komunal dhe përmirësimi i ofrimit të shërbimeve komunale për banorët e komunës. Metodologjia e aplikuar përfshin katër hapa, përkatësisht vlerësimin e performancës energjetike, priorizimin e sektorëve me kursime më të larta të potencialit energjetik nën kontrollin komunal, dhe hartimin dhe zbatimin e planit të EE (shih Figurën E-1 më poshtë).

Figura E-2. Hapat për përgatitjen e MECAP

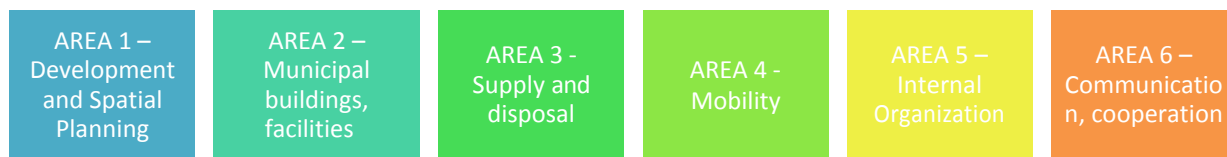
Ekipi kreu intervista me administratën komunale, ofruesit e shërbimeve komunale dhe palët e tjera të interesuara, përveç organizimit të disa punëtorive teknike që synojnë identifikimin e sfidave të sektorit dhe diskutimin rreth programit të investimeve të EE dhe mekanizmave të mundshëm të ofrimit për zbatimin e planit.

Plani u përgatit duke përdorur Mjetin e avancuar për Vlerësimin e Shpejtë të Energjisë së Qytetit (TRACE), një mjet i zhvilluar nga Banka Botërore përmes ESMAP, i cili synon të vlerësoni potencialin e EE të qyteteve, identifikoni sektorët me potencialin më të madh të përmirësimit dhe rekomandoni një sërë masash për EE (përfshirë afatin kohor, kostot dhe kursimet). Karakteristikat e instrumentit të vlerësimit cilësor të rregulluar janë:

- Gjatë gjithë inventarit të konsumit të energjisë të të gjithë sektorëve, të agreguar në një bilanc energjetik, një emetim të GS dhe në bilancin e kostos së energjisë për vitin bazë.
- Rezultatet e dobishme për të krijuar mirëkuptim janë:
 - a) një diagram i rrjedhës së energjisë (diagrami Sankey) që vizualizon flukset e llojeve të energjisë sipas sektorëve si dhe humbjet për vendimmarrësit e nivelit të lartë;
 - b) një grup treguesish kyç të performancës (KPI) të përmbledhura të konsumit të energjisë sipas sektorëve, duke mundësuar krahasimin me qytetet homologe (në Shqipëri dhe rajon) dhe vlerësimin e potencialit të kursimit të energjisë.

Strategjia e ndërhyrjes dhe llojet e masave

Strategjia e EE bazohet në dy lloje ndërhyrjesh (i) investime dhe (ii) masa jo-investuese, të dyja përgjatë strategjisë së ndërhyrjes së Fushat e Çmimit Evropian të Energjisë (EEA):

MASAT E INVESTIMEVE: Ato përfshijnë një tubacion projektesh investimi të drejtpërdrejta për EE që mund të gjenerojnë kursime fizike të energjisë përfitime të përbashkëta në formën e rritjes së shërbimeve dhe komoditetit për përdoruesit fundorë, përveç uljes së kostove O&M²⁶. Investimet duhet të kenë prioritet në bazë të:

- 1) **Reduktimi i kërkesës dhe konsumit të energjisë** për përdoruesit fundorë,;
- 2) **Reduktimi i humbjeve të energjisë** për shpërndarjen e energjisë;
- 3) **Reduktimi i emetimeve të GS**, dhe
- 4) **Përdorimi i energjisë së rinovueshme (BRE)** burimet, sa herë që këto janë teknikisht dhe ekonomikisht të mundshme për të zëvendësuar lëndët djegëse fosile për përdoruesit fundorë dhe si prodhim i drejtpërdrejtë i energjisë elektrike dhe nxehtësisë.

MECAP përfshin një kornizë kohore deri në vitin 2040 – viti i synuar. Masat e rekomanduara rekomandohen të zbatohen për të arritur objektivat e EE dhe RE në atë hark kohor nga 2024 deri në 2040, në varësi të prioriteteve të përcaktuara dhe kapaciteteve financiare dhe zbatuese të disponueshme. Masat e Prioritetit 1 rekomandohen të zbatohen fillimisht për të arritur objektivat e ndërmjetëm të vitit 2030.

Çelësi i suksesit do të jetë gjithëpërfshirja e palëve të interesuara komunale në procesin e zhvillimit dhe përditësimit të rregullt të MECAP-it. Kjo do të udhëhiqet nga procesi i menaxhimit të energjisë bazuar në iniciativën EEA. Kjo ofron bazën për (i) priorizimin e sektorit të ndërhyrjeve investuese për eficientë e energjisë dhe (ii) vlerësimin e ndikimeve të çdo lloji mase të EE, krahasuar me vitin bazë. Figura 1 paraqet pamjet e modelit të vlerësimit, disa faza.

Masat e eficientës së energjisë janë analizuar dhe rekomanduar, si në aspektin cilësor ashtu edhe në atë sasior me synimin kryesor për arritjen e objektivave të EE/RES/CO2 në përputhje me Planin Kombëtar të Veprimit për Energjinë dhe Klimën. Vlerësimi cilësor merr në konsideratë mjedisin zbatues, siç janë kornizat dhe kapacitetet rregullatore, institucionale, të palëve të interesuara. Vlerësimi sasior i projekteve të investimeve është kryer si në aspektin e energjisë dhe efikasitetit të kostos së projekteve, por edhe në aspektin e ndikimit të tyre të mundshëm në uljen e bilancit energjetik të bashkisë. Viti bazë për të gjitha të dhënat e mbledhura është 2021.

Analiza e sektorit përdor koston mesatare për lloj energjie në të gjithë sektorët direkt dhe indirekt. Si normat mesatare të konsumit për njësi për çdo lloj energjie të përdorur në një sektor, ashtu edhe kostoja mesatare për llojin e energjisë përdoren më pas për vlerësimet ekonomike të projekteve përkatëse në një sektor.

Kursimet e kostos së energjisë, kontributi i BRE-ve dhe reduktimi i CO2 eqv si rezultat i reduktimit të konsumit të energjisë dhe depërtimit të teknologjive të BRE-ve llogariten me koston mesatare të energjisë gjatë periudhës së zbatimit 2024 deri në 2030 ose 2040 respektivisht. Rentabiliteti i çdo mase të rekomanduar shprehet si Koha e thjeshtë e Shlyerjes (PBT) duke përdorur faktorët e kostove fillestare dhe kostove të kursyera vjetore. Një analizë e fluksit të parasë mund të përgatitet vetëm pas një vlerësimi më të thellë për projektet pilot të përzgjedhura (figura E-3).

²⁶ Investimet për zgjerimin e infrastrukturës urbane dhe rritjen e performancës së ndërmarrjeve nuk janë të listuara në planin e EE, pasi ato masa nuk do të kenë një efekt kursimi të drejtpërdrejtë në krahasim me konsumin bazë të energjisë të vitit 2021, ato nuk janë pjesë e qenësishme të MECAP.

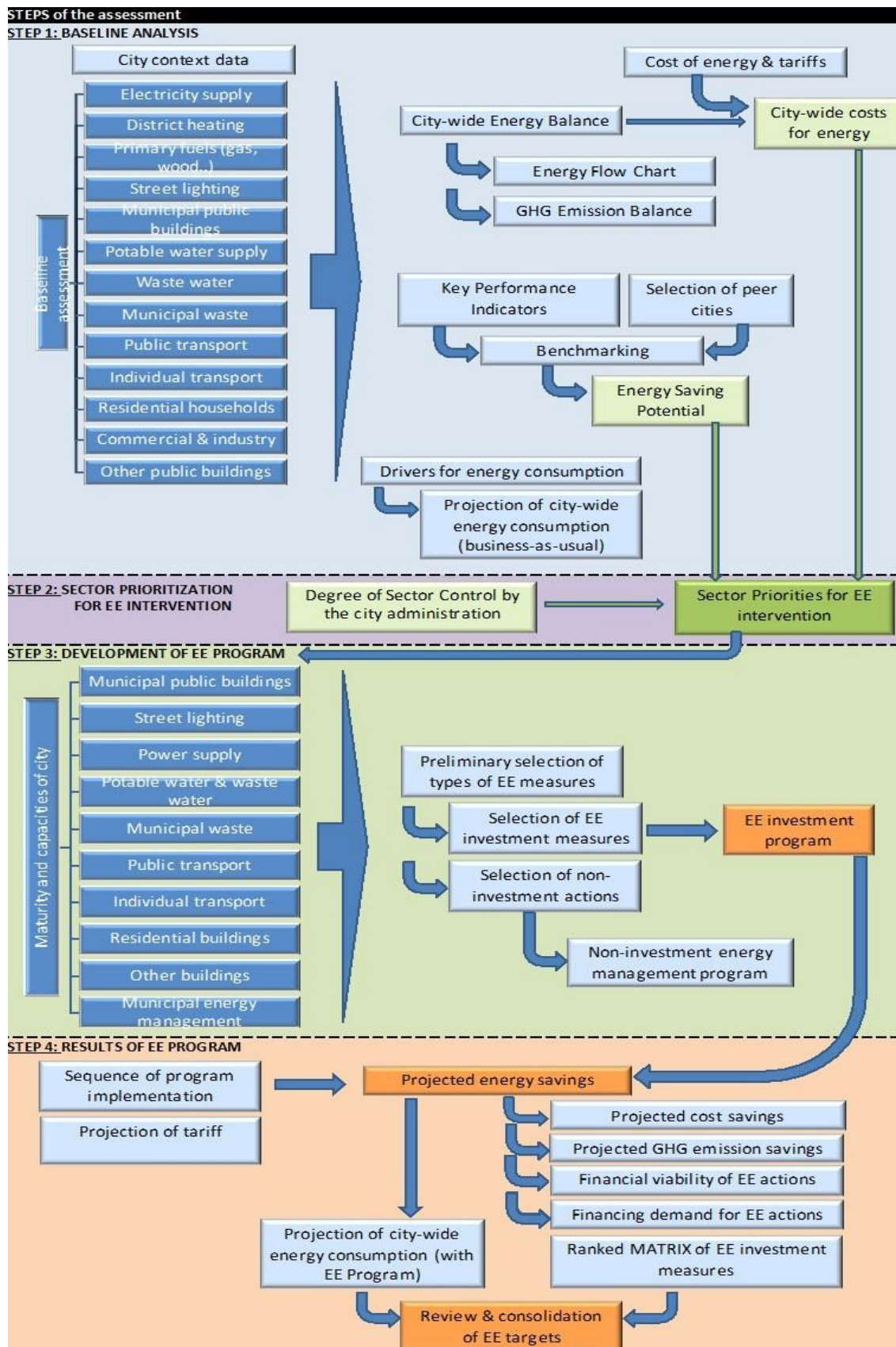

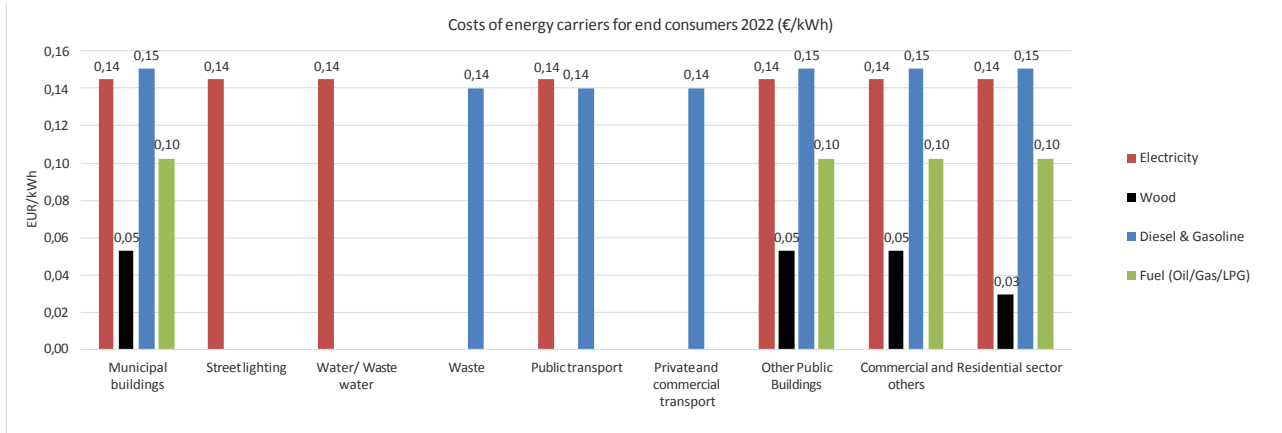
Figura E-3: Struktura e modelit të vlerësimit sasior për MECAP

Kursimet e kostos së energjisë si rezultat i konsumit të reduktuar të energjisë llogariten me koston mesatare të energjisë gjatë periudhës së zbatimit 2024 deri në 2030 ose 2040 respektivisht. Rentabiliteti i çdo mase të rekomanduar shprehet si Koha e thjeshtë e Shlyerjes (PBT) duke përdorur faktorët e kostove fillestare dhe kostove të kursyera vjetore.

Supozimet mbi çmimet e energjisë, tarifat dhe kostot e investimit

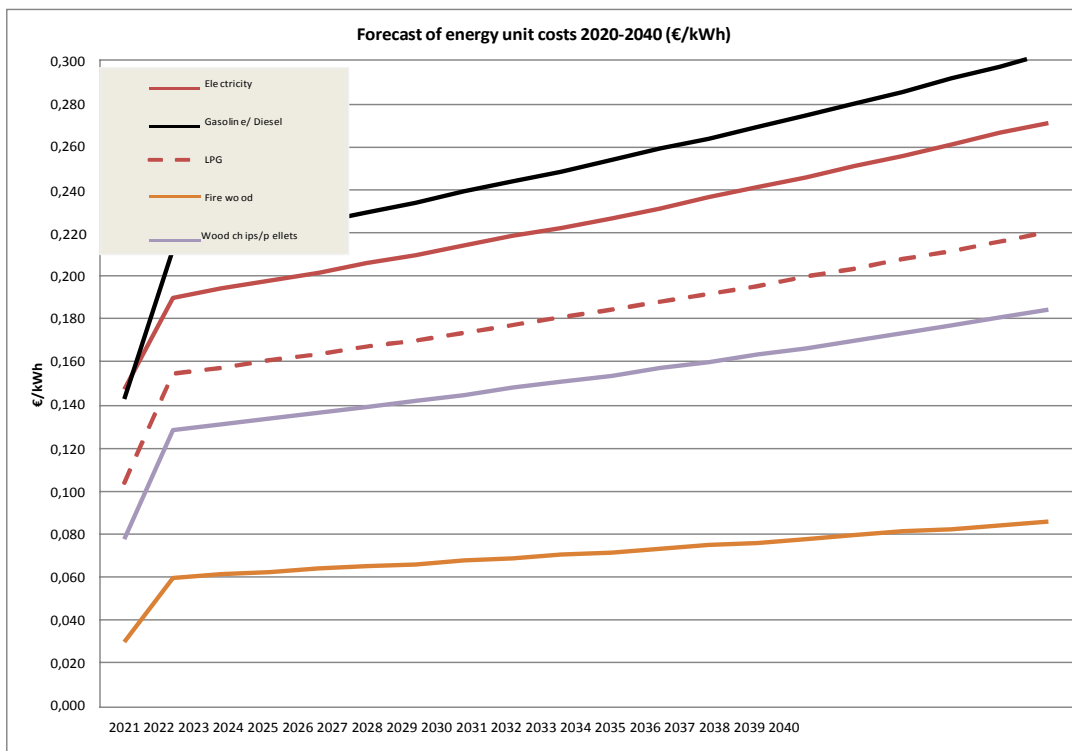
Çmimet mesatare të mallrave të energjisë të përdorura për llogaritjen e thjeshtë financiare janë paraqitur në figurën më poshtë.

Fig. E-4 Kostot e transportuesve të energjisë për konsumatorët fundorë 2022 (€/kWh)

Kostoja mesatare e energjisë është përcaktuar nga një skenar duke marrë parasysh përshkallëzimin e çmimit të energjisë. Është e nevojshme të zbatohet një parashikim i tillë për të projektuar përfitimet financiare dhe rentabilitetin e përgjithshëm të investimeve gjatë gjithë periudhës së zbatimit të programit nga viti 2024 deri në vitin 2040. Modelet e vlerësuara të rritjes së kostove të energjisë janë paraqitur në 2% vjetore.

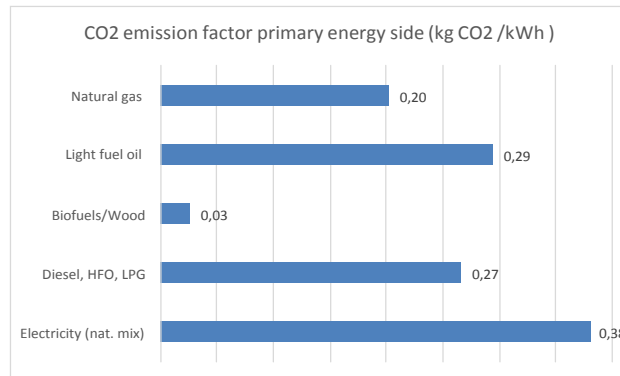
Fig. E-5 Parashikimi i kostove të njësisë së energjisë 2020-2040 (€/kWh)

Supozimet e mëposhtme janë zbatuar për vlerësimin paraprak të rekomandimeve/masave të EE.

- *Kostot e investimit* në nivelin e çmimit 2022, duke përfshirë detyrimet e importit (sipas kërkesës), instalimin, duke përdorur kursin e këmbimit të monedhës në vitin 2022 (1 euro = 116 lekë)
- *Faktorët e emisioneve* për transportuesit e energjisë primare të vitit bazë 2022; faktori i emetimit të CO₂ janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Figura3: Koeficientët e faktorit të emetimit të CO₂ në anën e energjisë primare (kg CO₂ /kWh)

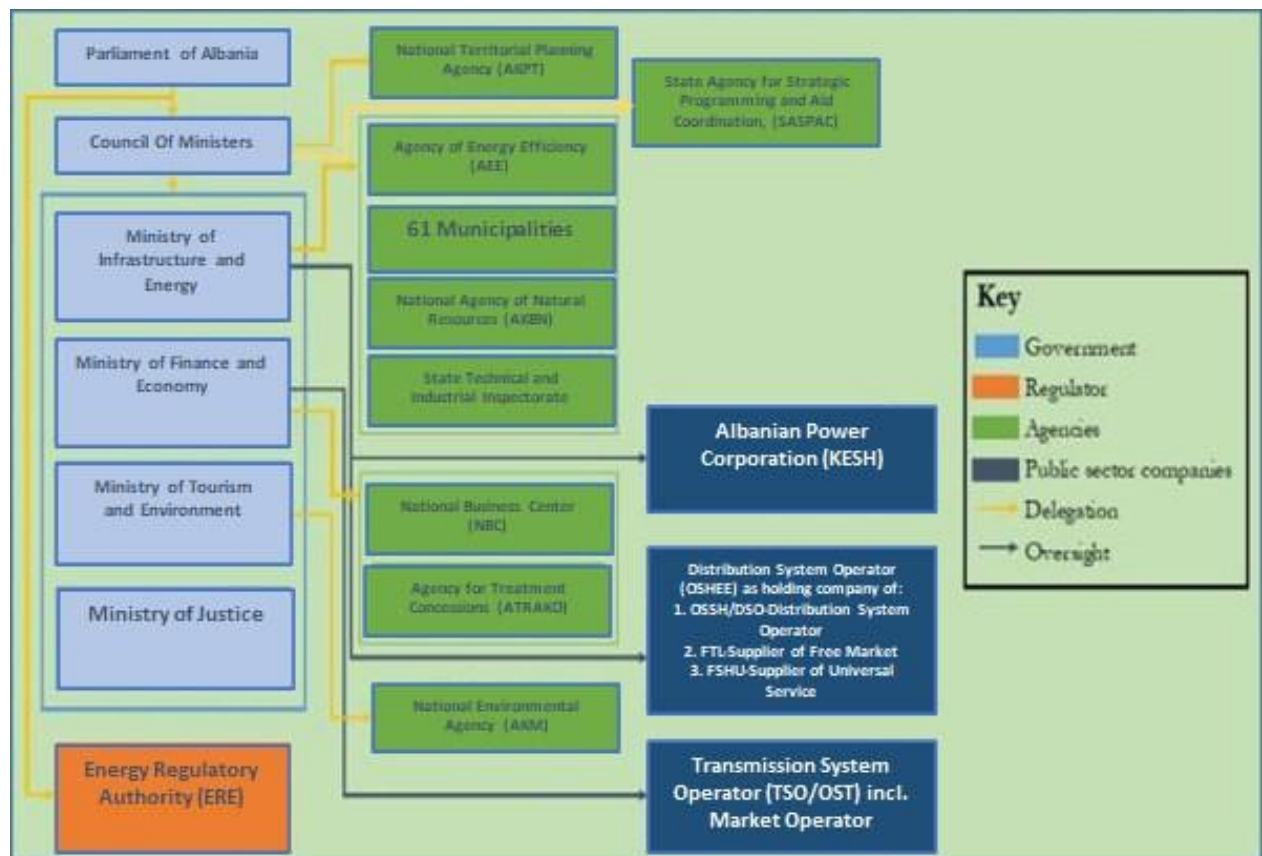
- *Shlyerjakoha* llogaritet paraprakisht në bazë të kostove të kursyera vjetore të energjisë. Për këtë qëllim përdoret tarifa mesatare 20-vjeçare e transportuesit final të energjisë përkatëse për periudhën 2022-2040. U supozua një rritje e moderuar vjetore e kostove të energjisë prej 2%.
- Periudha e zbatimit të masës së EE fillon në vitin 2022, me ofrimin më të hershëm të përfitimeve të EE në vitin 2024. Çdo masë EE supozohet të përfundojë deri në vitin 2040. Kursimet e energjisë materializohen një vit pas masës së investimit.

Shtojca F: Situata kombëtare e energjisë dhe gazeve serrë

Kuadri Rregullator: Qeveria shqiptare njihet rolin kryesor të sektorit publik në formulimin e politikave të duhura nëpërmjet ligjeve dhe rregulloreve nënligjore në lidhje me zhvillimin e BRE. Për të përshpejtuar këtë progres, Qeveria Shqiptare ka miratuar Ligjin për BRE-të, Planin 1 dhe 2 Kombëtar të Veprimit për Burimet e Rinovueshme të Energjisë (NAPRES), Strategjinë Kombëtare të Energjisë (SKK), Kontributin e Përcaktuar Kombëtar të rishikuar (KKD), NECP, dhe prezantoi Skemën Tarifore Feed-in për të gjitha BRE-të, si dhe skemën e matjes neto për prodhuesit e automjeteve. Si qeveria shqiptare ashtu edhe komuniteti ndërkombëtar kanë kultivuar një mjedis mbështetës, veçanërisht në sektorë të veçantë ku bashkitë kontribuojnë gjithashtu, veçanërisht në lidhje me lejet e ndërtimit të BRE.

Palët e interesuara: Figura 2-2 ofron një përmbledhje të institucioneve kyçe brenda sektorit të energjisë dhe kompanive publike të energjisë që angazhohen drejtpërdrejt ose tërthorazi me çështjet e energjisë, veçanërisht BRE-të. Kjo përfshin entet qeveritare dhe rregullatore, të cilat përfshijnë organet qeveritare, ministritë, autoritetet rregullatore dhe agjencitë të cilave ministritë u delegojnë përgjegjësi specifike sektoriale për ndërtesat publike. Mbikëqyrja shtrihet nga ministritë përkatëse të komunat, duke përfshirë nxjerrjen e rregulloreve të ndryshme, akteve nënligjore dhe lejeve për ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve të BRE. Për më tepër, kompanitë e sektorit publik si OST dhe OSHEE/FTL i lidhin drejtpërdrejt këta Prodhues të Pavarur të Energjisë nga BRE (IPP) për të inkorporuar prodhimin e tyre të energjisë elektrike dhe për të menaxhuar faturat e tyre mujore. Për arritjen e objektivave, në të ardhmen e afërt OSHEE duhet të intensifikojë promovimin e prodhuesit të Auto PV duke ulur kohën e dorëzimit të lejeve të lidhjes për të gjitha kategoritë e klientëve (figura 2-2).

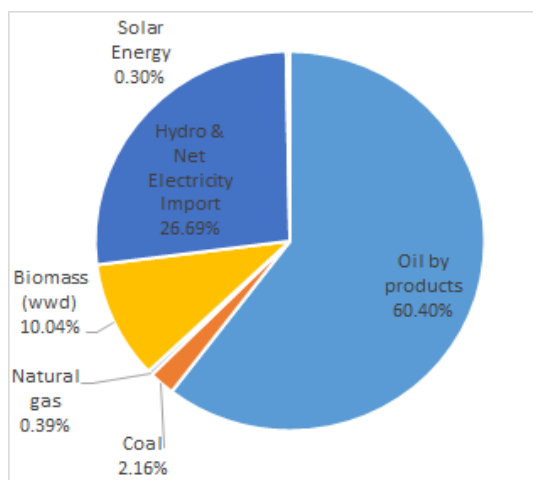
Figura 2-2: Institucionet kryesore të sektorit të energjisë dhe shoqëritë publike të energjisë në nivel kombëtar dhe nivel bashkie

Burimi: Përgatitur nga Konsulenti SEMP.

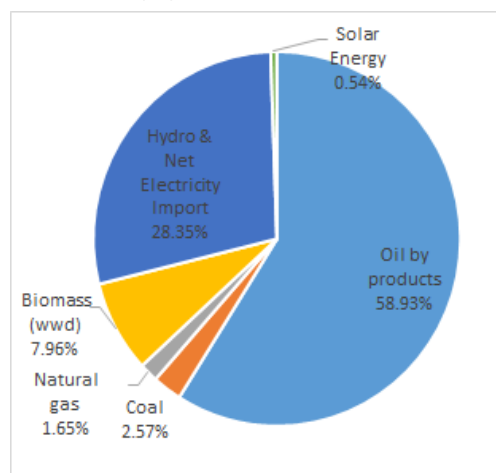
Furnizimi me energji:Burimet dominuese të furnizimit me energji primare në Shqipëri përfshijnë nënproduktet e naftës, energjinë hidroelektrike, energjinë elektrike të importuar neto, dru karburanti dhe një sasi të kufizuar qymyri dhe gazi natyror, siç ilustron figurat.2-3dhe2-4.Me kalimin e viteve, pesha e nënprodukteve të naftës në furnizimin me energji është ulur nga 60.40% në vitin 2010 në 58.93% në vitin 2021. Nga ana tjetër, kontributi i energjisë hidroelektrike dhe energjisë elektrike të importuar neto është rritur nga 26.69% në 2010 në 28.53%. në vitin 2021. Përveç kësaj, përdorimi i drurit si burim energjie ka rënë nga 10.04% në 2010 në 7.96% në 2021.

Figura 2-3: Furnizimi me energji primare për vitin 2010, %

Burimi: Bilanci vjetor i energjisë, 2010.

Figura 2-4: Furnizimi me energji primare për vitin 2021 (%)

Burimi: Bilanci vjetor i energjisë, 2021.

Hidro:Historikisht, prodhimi i energjisë elektrike në Shqipëri është marrë kryesisht nga hidrocentralet, me një kapacitet total të instaluar prej 2,355 MW në mbyllje të vitit 2021. Ky informacion rrjedh nga Raporti Vjetor i Energjisë Elektrike i dhënë nga Enti Rregullator i Energjisë (ERE). Ndërsa rreth 60% e potencialit hidroenergjetik të vendit është shfrytëzuar, ka potencial për zgjerim të mëtejshëm të kapacitetit hidroenergjetik përgjatë lumenjve të rëndësishëm si Drini, Mati, Devolli dhe Bistrica.

Diellore:MPB ka zhvilluar me sukses dy ankande për termocentralet fotovoltaike diellore (PVPP), duke arritur rezultate mbresëlënëse. Ata arritën të sigurojnë çmimin më të ulët të energjisë elektrike prej 24.89 Euro/MWh si nga PvPP e Karavastasë ashtu edhe nga PvPP e Spitalës, të cilat kanë një kapacitet të instaluar përkatësisht 150 MW dhe 100 MW. Aktualisht janë duke u zhvilluar ankande shtesë për PvPP-të diellore me rreth 300 MW dhe termocentralet me erë (WPP) me 228 MW.

Biomasa:Shfrytëzimi i energjisë së biomasës, kryesisht me burim nga druri pyjor, ka dëshmuar një ulje të kontributit të saj nga 10.04% në 2010 në 7.96% në 2021. Kjo rënie mund t'i atribuohet politikave rigorozë të mbrojtjes së pyjeve të zbatuara nga qeveria shqiptare. Veçanërisht, është thelbësore të theksohet se druri i karburantit mbetet një burim i rëndësishëm dhe i besueshëm i ngrohjes për ndërtesat publike në çdo komunë.

Emetimi i GS: Shqipëria, e kategorizuar si një vend jashtë Aneksit 1 të UNFCCC, ka përpiluar sistematikisht të dhëna që nga viti 1990 për të zhvilluar një inventar të emetimeve të shkaktuara nga njeriu nga burimet dhe reduktimet nëpërmjet zhytjeve të GS-ve të çliruara në ose të absorbuara nga atmosfera. Kjo përpjekje është një pjesë integrale e Komunikimit Kombëtar për Ndryshimet Klimatike dhe tani po zhvillohet më tej përmes raportit inaugurues, i njohur si Raporti i Parë Përditësues Dyvjeçar i Shqipërisë. Vlerësimet për emetimet dhe largimet e GHG u prezantuan fillimisht në tre Komunikimet Kombëtare Shqiptare:

Komunikimi i Parë Kombëtar (NC1) u dorëzua në 2002; Komunikimi i Dytë Kombëtar (NC2) në 2009; dhe Komunikimi i Tretë Kombëtar (NC3) në 2016, i ndjekur nga Komunikimi i Katërt Kombëtar (NC4) në 2020.

Kjo punë gjithëpërfshirëse përfshin inventarin kombëtar të GS-ve për vitet 2010 deri në 2019, me një rishikim shtesë të të dhënave të inventarit për vitin 2009. Qëllimi i këtij rishikimi është të përfshijë rregullimet që rezultojnë nga zbatimi i Udhëzimeve të IPCC 2006. Këta inventarë mbulojnë sektorë të ndryshëm, duke përfshirë Energjinë, Proceset Industriale dhe Përdorimin e Produkteve (IPPU), Bujqësinë, Pylltarinë dhe Përdorimin e Tjerë të Tokës (AFOLU), si dhe Mbetjet. Fusha përfshin gazet kryesore serrë si CO₂, CH₄, N₂O, hidrofluorokarburet (HFCs) dhe gazra shtesë që nuk llogariten në Raportin e Tretë të Vlerësimit të Panelit Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike (IPCC), por mbulohen nga Udhëzimet e IPCC të 2006-ës.

Për më tepër, të dhënat e mbledhura ofrojnë një pamje të përmblodhur të emetimeve dhe largimeve të GS, të përfaqësuara në njësi ekuivalente të CO₂. Kjo pasqyrë gjithëpërfshirëse është paraqitur në kuadër të tabelës2-5.

Tabela2-5: Emetimet antropogjene të GHG nga gazet në Shqipëri (gg CO₂ eq.)

Sektor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CO ₂	7028	6773	9731	10,589	6678	6919	7022	6939	7057	7177	7299
CH ₄	2103	2151	2190	2253	2925	2,381	2,361	2370	2,396	2422	2449
N ₂ O	1010	1000	1037	1034	1172	1089	1081	1118	1,129	1140	1,152
HFC-të	NE	NE	NE	0.1	8	16	25	35	36	37	38
Total	10,141	9924	12,957	13,876	10782	10,405	10,489	10,461	10639	10,820	11,004

Emetimet e GS-ve, që rrjedhin nga sektori i energjisë, përfshijnë emetimet e prodhuara nga aktivitete si djegia e karburantit dhe emetimet e pasigurta të lidhura me nxjerrjen e lëndëve djegëse të ngurta dhe shpërndarjen e karburanteve të lëngëta dhe të gazta. Këto emetime klasifikohen në kategori të veçanta: Industrinë e Energjisë, Industrinë e Prodhimit dhe Ndërtimi, Transporti, Sektorë të tjerë (përfshirë Tregtar/Institucional, Rezidencial dhe Bujqësi/Pylltari) dhe të Paspecifikuar. Për më tepër, llogaritjet janë kryer për emetimet e arratisura që vijnë nga nxjerrja e linjitet dhe nga aktivitetet e lidhura me rafinimin e naftës.

Një analizë e të dhënave zbulon se kategoria me emetimet më të rëndësishme gjatë gjithë viteve është Transporti, e ndjekur nga Industria e Përpunimit dhe Ndërtimi, e cila është e lidhur ngushtë me konsumin e karburantit.

Synimet (2030)	Kontributi i sektorit	
Kursimet e emetimit të GHG (Reduktimi në lidhje me Nivelin Bazë (e barabartë me WEM): -18.7% (vetëm për Sektorin e Energjisë); reduktim i përgjithshëm -26% duke marrë parasysh të gjithë sektorët.		
Objektivi i emetimeve të GHG [kt CO ₂ eq]:	Emetimet e GHG [kt CO ₂ eq] siç janë parashikuar me masa shtesë për vitin 2030	
	Kërkesa	4833.0
	Transformimi	250.8
	Jo-energjetike (industri, LUCF, mbetje)	5139.0
Efikasiteti i Energjisë (lidhja e reduktimit të konsumit përfundimtar të energjisë. WEM): -8.4%		
Objektivi i konsumit final të energjisë [ktoe]:	Konsumi final i energjisë [ktoe] siç parashikohet me masa shtesë për vitin 2030	
	Rezidenciale	348.9
	Shërbimet	195.2

Anekset

	Industria	542.4
	Transporti	1003.4
	Pylltaria Bujqësore	110.5
	Peshkimit	56.0
	Jo energji	70.6
Pjesa e energjisë së rinovueshme në kërkesën për energji përfundimtare: 54.4%		
Objektivi i energjisë së rinovueshme:	Pjesëmarrja e BRE në kërkesën përfundimtare për energji [Përqindje] siç është parashikuar me masa shtesë për vitin 2030. (Vlerat mbi 100% i detyrohen eksporteve të energjisë elektrike.)	
	BRE- Energjia elektrike	178,1 %
	BRE-Transport	34,6 %
	BRE-Ngrohje & Ftohje	16,6 %

Burimi: NECP (2021)

Shtojca G: Plani i Veprimit të Komunikimit 2024-2026

Nr.	Communication Action/Tool	Target groups (TG) concerned	Technical Specifications	Key Performance Indicators (Deliverables)	Monitoring Indicators	Target value	*Cost estimate (EUR)
1. Mass media - media relations							
	Media relations (Press Release and/or Press Conferences)	All target groups	Articles about different issues in different newspapers	Numbers of Press Releases published and/or Numbers of Press Conferences organized	Numbers of Press Releases / Numbers of participants		0
	Media relations (Press talks / Journalist breakfast)	Journalists, bloggers, multipliers, municipalities (communication dept.)	Not more than 2h events to educate journalists on MECAP and related topics such as on research methods e.g. Also applicable to other multipliers. Can be done online or in presence.	Numbers of media relation events organised	Numbers of articles published / Numbers of journalists/bloggers etc. participating in those events / Electronic Feedback Surveys	2 per year	0
	Radio/podcasts: special programmes, talk shows (Participation of MEMU members)	All target groups	Participation only in case that the municipality does not have to pay for. No advertisement. Participation in talkshows, news etc., if related to EE.	Number of Radio-shows with SEMP related experts and/or mentioning of project	Difficult to monitor impact for the project as data provided by audience measurement might not be reliable and is not publicly accessible		0
	Newspapers: national / regional (Printed/ electronically)	All target groups	Non-paid articles. Should be a result of inviting journalists to gain knowledge on SEMP and related topics.	Numbers of articles published	Numbers of articles published / reposting - republishing of articles / mentionings		0
2. Internet and social media							
	Social media channels (e.g. facebook, Instagram)	All target groups, possibly with different content and focus	Via existing social media channels of the municipality and multipliers such as from Swiss Embassy, pilot municipalities, MoEI and AEE etc.	Number of mentionings / Number of posts and reposts	Number of followers / Number of mentionings / Number of posts and reposts		0
3. Publications and promotional material							
	Resulting from SEMP or other energy related activities of the municipality (Power Point Presentations and/or Reports)	Mainly stakeholders on municipal, regional and national level	If possible should be uploaded on municipality and SEMP website	Number of uploads on website	Number of outputs for dissemination created / Number of downloads from website		0
	Posters & Banners	All target groups	For larger events (printed and/or electronic)	Electronic banners produced / Poster produced	Number of promotional items produced/ Number of promotional material disseminated		0
	Exhibition counter for local events	All target groups	Mobile exhibition counter	Exhibition counters produced	Number of occasions/events when exhibition counter is used	1	0
4. Events							
	Organisation and conduction of local awareness raising events	All target groups; depending on type of events; Events for multipliers and/or stakeholder communication	General awareness raising on MECAP - supporting participation and engagement of all stakeholders. Organization of an energy day or energy week to present its commitment towards energy efficiency, use of renewables and climate action. Awarding pioneer efforts from various stakeholder groups. Awareness raising events targeting specific groups, e.g. school teachers on importance of EE. Promotion of subsidy programs	Number of events conducted	Number of attendees / Number of posts (communication related activities) Applying different feedback mechanisms	1	3.000
	Organisation and conduction of local awareness raising events - Promotion of zero waste	Pupils in high schools, chamber of industry and commerce, farmer associations	MEMU will carry out information / awareness meetings for promoting Zero Waste through sorting recycling and composting in 1) high schools; 2) chamber of industry; 3) commerce; and 4) farmer associations.	number of promotion events	number of attendees	1	1.000